

1. A.

"El Santo Hospital. El primer hospital de Sant Bartomeu. El nuevo Hospital. Los carmelitas de la Caridad...."

Igualada, suplem. núm. 1000, 1961. p. 79.

Notícia breu de la història de l'hospital, des del segle XIII.

2. A.A.

"Randa' reivindica una visió rigorosa de l'obra de Llull"

Avui, 28 de juny de 1986, p. 23.

Notícia del número de la revista dedicat íntegrament a Llull i valoració de la persistència del seu pensament.

3. ABADAL PEREZ-RIOJA, José

"Resumen histórico de la oftalmología en España".

TCHCM, 1933, 1, 149-162

Revisió breu global sobre el tema. Algunes referències a autors catalans: Domènec Vidal, Josep A. Barraquer.

4. ABAITUA BILBAO, Juan M.

"Vida y obra del Doctor Madrazo".

Salamanca (tesis) 1970

Estudi sobre l'obra d'Enrique Diego Madrazo Arzona (1850-1942), que fou catedràtic de cirurgia de la facultat de medicina de Barcelona i dimití del seu càrrec degut a les males condicions del servei.

5. ABELANET, Jean:

"Le musée de Tautavel"

Conflent, 1987. (3^a ed.) 60 pp.

Guia del museu. Notes d'interès sobre l'home de Talteüll i les restes òssies trobades, principalment el crani. .

6. ABELLA, Rafael:

"En el recuerdo de una esclarecida familia vasca".

La Vanguardia (Sec. Domin.) 21-2-1988, p. 77.

Columna glossant un article d'Indalecio Prieto, l'any 1938, ran de la mort i l'enterrament, al cementiri de les Corts de Barcelona, de Juan Madinaveitia, exiliat quan la guerra civil.

7. ABELLA, Rafael:

"El doctor Robert y Juan Jacobo".

La Vanguardia (sec. Domin.) 27 de març de 1988, p. 77.

Columna glossant un article sobre B. Robert publicat per Miquel dels Sants Oliver el

12 de novembre de 1910, i reproduït al cap de gairebé vuitanta anys. Valora la qualitat humana de Robert.

8. ABELLA, Rafael:

"**El consejo de dos sabios**".

La Vanguardia (sec. Domin.) 10 de juliol de 1988, p. 81.

Columna glossant un article de Josep Trueta sobre Antoni Trias i Pujol. Relacions familiars entre ambdós. Record de la medicina de l'època a Barcelona.

9. ABELLA i GIBERT, Delfí:

"**Comentarios patográficos sobre Mosén Jacinto Verdaguer**".

Anal. Med. 1956, 42, 382-395. Publicat també a Rev. Psiq. i Psicol. Med. Eur. Amer. Lat. 1957, 3 (2), 153-178.

Notícia i comentaris sobre la malaltia mental de Verdaguer. v.t. núm. seg.

10. ABELLA i GIBERT, Delfí:

"**Mossèn Cinto vist pel psiquiatre. Anàlisi psicopatològica dels articles "En defensa pròpia"**".

Barcelona (Ed. Barcino) 1958. (66 pp)

Estudi psicopatològic de la malaltia de Verdaguer a la llum dels seus escrits i anàlisi de la situació a l'època.

11. ABELLA i GIBERT, Delfí:

"**Geni i catalanitat de Ramon Llull**"

Barcelona (R. Dalmau, ed.) 1964. 60 pp.

11. ABELLO i GUELL, Teresa:

"**El control de la natalitat com a mitjà revolucionari a principis de segle: Un capítol de la medicina submergida**".

Gimbernat, 1985, 4, 5-16

Referències principalment a la revista 'Salud y fuerza' que aparegué a començaments del segle XX a Barcelona. Notícia sobre Lluís Bulfí, que fou el seu impulsor. Comentaris sobre el neomalthusianisme.

12. ABELLO i VIRGILI, Arcadi:

"**Método de identificación personal basado en el estudio de los cráneos hallados en la necrópolis romano-cristiana de Tarragona por Luis Delclós Balvey en 1934**"

Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, v. I, s.p.

El radiòleg Lluís Delclós (1900-1956) féu la tesi doctoral el 1934, en la qual aportava un mètode d'identificació. La síntesi del seu treball va sortir a "Pràctica Mèdica". Es comenten les conclusions de Delclós en base a les radiografies dels sinus frontals.

13. ABREU, Eduardo:

"**Notas de un viagem de estudo. O medico Ferran e o problema científico da vacinação cholérica**".

Lisboa, 1885.

Hi ha una traducció espanyola: "Notas de un viaje de estudio. El doctor Ferrán y el problema científico de la vacunación cólerica"

Barcelona (Imp. La Renaixença) s.f. (ed. especial) 264 pp.

Prolèg d'Angel Pulido, la traducció fou feta pel propi Ferran.

14. A. del C.

"Tres Reales Academias de Barcelona con más de 200 años"

El Noticiero Universal, 21 de maig de 1970, p. 25.

Entrevista amb Antoni Ros i Torner on tracta,, entre altres, d'aspectes històrics de la RAM de B.

15. ACHARD, Charles:

"Michel Servet brûlé vif par ordre de Calvin".

Paris, in Biblio. de Réveil de la Gaule, s.d.

16. ACIEN LIROLA, Manuel:

"El 'leproso' del románico barcelonés: un estanco y un almacén"

Tele/Exprés, 10 de gener de 1975.

Notícia de la capella de Santa Maria dels Malalts, documentada ja el 1245, a la plaça del Pedró.

17. A.D.S.

"La iglesia del antiguo hospital militar y las pinturas de Flaugier"

in Barcelona. Divulgación histórica, t. V, pp. 257-264. Barcelona (Aymà edit.) 1948.

18. ADELL i GISPERT, Joan Albert:

"L'hospital de pobres de Santa Magdalena de Montblanc i l'arquitectura hospitalària medieval a Catalunya".

Acta Historica et Archaeologica Medievalia, 1983, 4, 239-263

Estudi extens sobre el tema, amb plànols i ilustracions. Evolució dels segles XII al XVI. Comparació amb altres hospitals de Catalunya.

19. ADSERA i GEBELLI, Joan M.:

"L'obra del Dr. Viader i l'epidèmia de Girona del 1808-1810".

Barcelona, tesi U.B. 1988.

Estudi molt extens sobre l'obra de Viader i Payrachs, figura important entre els nostres afrancesats. Tesi doctoral de l'autor llegida el 10 de juny de 1988.

20. ADSERA i GEBELLI, Joan M.:

"La Junta de sanidad municipal y la vacuna antivariólica. Año 1823".

Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, vol. I. s.p.

Aporta algunes notes sobre la lluita antivariòlica a Tarragona.

21. ADSERA i GEBELLI; Joan M.:
"Epidèmia de càlera a Tarragona l'any 1834".
Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, vol. I. s.p.
Estudi de l'epidèmia a través d'una estadística que l'hospital de Santa Tecla oferí al governador.
22. ADSERA i GEBELLI, Joan; ADSERA i GEBELLI,J.: Josep; ADSERA i MARTORELL, Josep
"La epidemia de elefantiasis en la ciudad de Reus el año 1825".
Gimbernat, 1985, 3, 15-33
Dades sobre les epidèmies d'elefantiasi de 1819 i 1825. Comentaris sobre les diverses entitats clíniques que podien justificar aquest diagnòstic. Sensibilització de la població. Annexos documentals. Relació de metges que van participar en alguns informes.
23. ADSERA i GEBELLI, Josep:
"Consideraciones biográficas sobre el Dr. Jaime Ardévol".
Gimbernat, 1985, 6, 7-18.
Introducció biogràfica. N. Vilella Alta, Priorat, 3-1-1773. Exili durant deu anys (1823-1833). Mort a Barcelona el 4-4-1835. Documents sobre una possible graduació a Montpeller. Es nega que fos empresonat al castell de Pilat de Tarragona l'any 1814. Aspectes polítics de Jaume Ardévol. La Topografia de la vila de Reus, 1820.
24. ADSERA i GEBELLI, Josep:
"Pons d'Icart (s. XVI) se refiere a Hipócrates al comentar las condiciones favorables para la salud que presenta la climatología de Tarragona".
Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, vol. I, s.p.
Referència del llibre que Lluís Pons d'Icart va dedicar a Tarragona l'any 1572. La ciutat era presentada com a molt saludable d'acord amb els principis hipocràtics.
25. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"A propósito de una exposición: breve biografía de los doctores Virgili y Gimbernat".
Diario Español (D.E.) 15 d'octubre de 1950
26. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"El doctor Manuel Dalmau hijo y el derribo del castillo de Pilatos".
Bol. Col. Méd. Tarragona. 1969, (núm. 6, julio).
- *. ADSERA i MARTORELL, Josep:
(Articles genèrics sobre "El Hospital General de San Pablo y Santa Tecla" publicats al Diario Español de Tarragona (D.E.)
27. "Su presencia en la historia y en la vida actual de Tarragona".
D.E. 7 d'agost de 1969.

28. "Construido en 1580, participó toda la ciudad con el impuesto de dos dineros por libra de carne".
D.E. 9 d'agost de 1969
29. "Su ampliación hasta la calle de san Agustín en 1755".
D.E. 12 d'agost de 1969.
30. "Félix Amat y nuestro centro hospitalario".
D.E. 16 d'agost de 1969.
31. "Repercusiones de la Revolución y Guerra de Francia."
D.E. 20 d'agost de 1969
32. "Seguro de Accidentes a cargo de la Junta de Obras del Puerto en 1801".
D.E. 24 d'agost de 1969
33. "Fue el primer centro con médico interno ante las necesidades surgidas con la construcción del nuevo puerto".
D.E. 26 d'agost de 1969
34. "El Hospital cuando la guerra de la Independencia y la epidemia de tifus exantemático en 1809".
D.E. 29 d'agost de 1969
35. "Empieza la desmembración del patrimonio del centro asistencial".
D.E. 5 de setembre de 1969
36. "Dificultades económicas planteadas al Centro por la asistencia a enfermos militares".
D.E. 6 de setembre de 1969.
37. "La herencia de Gaspar Casas y Fleix, propietario de 'Mas de Casas'".
D.E. 12 de setembre de 1969
38. "El Estado en 1856 expropia la finca 'Mas de Casas'".
D.E. 18 de setembre de 1969
39. "El escudo de piedra del 'Mas de Casas' vuelve al Hospital. El edificio aparte de artísticos arcos en su interior está construido por sillares romanos" D.E. 21-9-1969.
Reproduït també a "La Hoja del Lunes" de Barcelona el 29-9-1969.
40. "La construcción y venta del teatro Principal".
D.E. 28 de setembre de 1969

41. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"El actual cementerio de Tarragona fue adquirido por el Hospital en 1825. La epidemia de tifus exantemático de 1809 obligó a la creación de una necrópolis a extramuros de la ciudad".

D.E. 2 de noviembre de 1969

42. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"Indulgencias concedidas por el papa Benedicto XIV a la iglesia del Hospital de San Pablo y Santa Tecla de Tarragona".

in "Semana Santa. Tarragona, 1970". 3 pp.

Referència a les indulgències concedides l'any 1751 i altres.

43. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"Cólera en Vendrell en 1911. La epidemia llegó a bordo de un velero italiano"

D.E. 10 de setembre de 1970.

44. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"Nuestro hospital en 1771. El coste por estancia en los años 1794-95. Salario de los empleados, año 1804".

Tarragona (Hosp. S. Pablo y Sta. Tecla) 1971.

45. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"El 24 de septiembre de 1866 tuvo lugar el solemne traslado de la imagen de la Virgen de la Merced desde nuestro Hospital a la Casa de Beneficencia".

D.E. 24 de setembre de 1971.

46. ADSERA i MARTORELL, Josep.

"El Hospital de Tarragona en el seminario nacional de arquitectura hospitalaria".

Diario Español, 17 de noviembre de 1972.

Es el primer d'una sèrie de tres articles, publicats consecutivament: 17, 18 i 19 de novembre de 1972.

47. "Descripción arquitectónica del primitivo hospital".

D.E. 18 de noviembre de 1972.

48. "Construcción y ampliación del hospital".

D.E. 19 de noviembre 1972.

49. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"Historia de la Universidad de Tarragona. Fue inaugurada por el arzobispo Antonio Agustín en septiembre de 1577".

D.E. 13-8-1980.

Primer d'una sèrie d'articles sobre la història de la universitat de Tarragona i els seus ensenyaments, publicats consecutivament.

50. "Fué creada por el cardenal Cervantes de Gaeta el 5 de julio de 1572".
D.E. 15 d'agost de 1980.
51. "La ciudad de Tarragona reúne excelentes cualidades para establecer en ella una Universidad".
D.E. 16 d'agost de 1980.
52. "Extinción de la Universidad por Felipe V".
D.E. 19 d'agost de 1980.
53. "Creación del Real Estudio Literario".
D.E. 20 d'agost de 1980.
54. "En Tarragona podían cursarse los estudios básicos para graduarse de medicina".
D.E. 23 d'agost de 1980.
55. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"Los estudios universitarios en Tarragona".
Estudi llarg, dividit en set parts, publicades al D.E. els dies 15, 22, 25 i 29 de juliol i 4, 8, i 16 d'agost de 1981.
56. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"Epidemia de Tarragona del año 1809 y su entorno histórico en el principado de Cataluña. La enfermedad dominante fue la Fiebre carcelaria".
Barcelona (tesi UB) 1984, 3 vols. Publ. Univ. Barc. 1984, 60 pp.
Estudi molt detallat de la situació sanitària a Tarragona en els anys de la guerra del francès. Nombroses dades. Estudi de l'epidèmia. Documentació sobre diversos fets d'interès sanitari.
57. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"La epidemia de Tarragona de 1809 se cobró 8.000 vidas".
D.E. 22 de juliol de 1984.
58. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"Los orígenes del nuevo cementerio".
D.E. 25 de juliol de 1984.
Construcció d'un nou cementiri, al camí del Llorito, ran de l'epidèmia de 1809. Substitueix els enterraments al cementiri de la catedral. Discussions ran del fet.
59. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"El hospital concierta la asistencia a los accidentados en las obras del Puerto de Tarragona. Año 1801".
Tarragona (Junta Port Tarragona) 1985.

60. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"Relació de metges i apotecaris que tenia la ciutat quan el setge i assalt a Tarragona el 1811".
Tarragona (Acad. Cienc. Med. Catal. i Bal. Filial de Tarragona) 1985.
61. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"IV Centenario del nuevo Hospital de Santa Tecla".
Tarragona (Hosp. San Pablo y Santa Tecla) 1985. pp. 5-19.
Valoració del paper de l'arquebisbe Antonio Agustín (+ 1586). El 1580 hi ha l'acord de crear el nou hospital. El 1588 trasllat dels malalts de l'antic al nou. Iconografia.
62. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"El doctor Juan Vives Rubio, primer médico residente del Hospital (1802-1809)".
Tarragona (Hosp. San Pablo y Santa Tecla) 1985. pp. 21-72.
Estudi extens sobre els metges de l'hospital de Santa Tecla durant els segles XIX i XX. Els metges Joan Vives, Lluís Mariner, Manuel Dalmau, Benet Corbella. Reglaments i obligacions. Els també metges Josep A. Canet, Pere Vilanova, Pere Soldevila, Francesc Colom, Antoni Mir, Joaquim Rovira, Ramon Nolla, Antoni Aynet, Rafael Battestini. Relació de cirurgians.
63. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"Vicisitudes que sufrió el hospital de Santa Tecla cuando el sitio y asalto por los franceses en 1811".
Tarragona (Hosp. S. Pablo y Sta. Tecla) 1985. pp. 73-82.
Estudi breu del tema. Taula d'ingressos i despeses, estades, les rations dels malalts. Deutes de l'hospital.
64. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"Antonio de Martí y Franqués renuncia a toda gestión política. Con motivo de las Cortes de Cádiz de 1810 se reconoce el privilegio que asistió a Tarragona para nombrar diputado".
in Miscel.lània A. Martí i Franquès. Tarragona (Ajunt. Tarragona) 1985. pp.19-39.
65. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"El Hospital de Santa Tecla cumple 400 años en la Rambla Vella".
Diari de Tarragona 23 de setembre de 1987.
66. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"Intervención de los doctores Jaume Parcet y Pedro Vilanova para evitar en 1823 una nueva epidemia de 'fiebre carcelaria'. Vicisitudes que sufrieron estos médicos".
Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, vol. I, s.p.
Aportació d'interès per conèixer la higiene de les presons.
67. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"El Lazareto de Mahón".

Diari de Tarragona (D.T.) 29 d'octubre de 1989.

68. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"El arzobispo Antonio Agustín y el Hospital de San Pablo y Santa Tecla de Tarragona. El Concilio de Trento y los hospitales".

in Jorn. Hist. Antoni Agustín i el seu temps (1517-1586). Tarragona (Caixa Tarragona) 1990. pp. 1-33.

L'obra de l'arquebisbe. Assistència al Concili de Trento. Els decrets sobre bandolerisme. Apèndix documental extens. Iconografia.

69. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"Así hizo frente Tarragona a la peste de Marsella. En 1720 se dictan normas para evitar el contagio de la terrible enfermedad".

D.T. 30 de juny de 1990. p. 25.

Dades de l'epidèmia de 1720. Oracions. Neteja dels espais públics. Guàrdies a les portes de la ciutat.

70. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"La Junta de Sanidad del Puerto de Tarragona. Año 1771".

Tarragona (Imp. Pijoan S.A.) 1990. 64 pp. (22 + 38 pp).

Antecedents. La pesta de Marsella del 1720. Evolució del port de Tarragona.

Instruccions per control de la sanitat de 1771. Composició de la Junta de Sanitat.

Altres dades. Es reproduixen, en facsímil, les Instruccions de 1771.

71. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"El tabaco es de gran utilidad para la conservación de la salud (Fray Tomás Gatell en 1809)".

Diari de Tarragona, 4 d'octubre de 1990, p. 13.

Recomanació d'emprar el tabac en fumigacions quan l'epidèmia de 1809 a Tarragona. Dificultats pel preu car. Carta de Fr. Tomàs Gatell, que era director

de l'hospital del convent de dominics, demanant tabac. Cultiu a l'hort dels caputxins.

Altres dades.

72. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"Real Privilegio concedido por Felipe II el 30 de junio de 1599, al colegio de médicos, boticarios y cirujanos de Tarragona"

Gimbernat, 1990, 14, 13-19.

Noticia del Privilegi que permetia controlar l'establiment de nous professionals sanitaris a la ciutat. Informe del canonge Perelló l'any 1760.

73. ADSERA i MARTORELL, Josep:

"El Dr. Pere Batlle Huguet, degà de la Junta de l'Hospital (1955-1990).

Tarragona (Assoc. Amics de l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla) 1992. 59 pp.

Referència a l'actuació del Dr. Batlle, prevere, en les tasques directives de l'administració de l'hospital. La seva influència. Iconografia.

74. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"El Dr. Rafael Battestini i Galup i el seu entorn. Director de l'Hospital de sant Pau i santa Tecla (1923-1937). Estudi documental".
Tarragona (Junta del Port de Tarragona) 1992.
Anàlisi de moltes qüestions que afectaren a l'hospital, i als metges de Tarragona, en el temps en que en fou director R. Battestini. Afers professionals. La personalitat de Battestini. Dades sobre la seva vida. Afusellament l'abril de 1939.
75. ADSERA i MARTORELL, Josep:
"Reial Privilegi concedit per Felip II al Col·legi de Metges, apotecaris i cirurgians de Tarragona, 30 de juny de 1599".
Tarragona (Col. Of. Metges Tarragona) 1992. 23 pp.
Analisi i transcripció dels documents.
76. AGRAMONT, Jacme d':
"Regiment de preservació a epidèmia o pestilència e mortaldats".
Anal. Acad. i Lab. C.M. Catalunya. 1918 (secció crònica), pp. 69-77, 123, 239, 259, 273 i segs.
Primera transcripció d'un text bàsic de la nostra medicina medieval (1348), recuperat després de gairebé sis segles. Estudiat inicialment per Enric Arderiu. Hi ha un estudi posterior, extens, de Joan Veny.
77. AGUADE i SANS, Enric:
"Revistes mèdiques de Reus i comarques de la Catalunya nova".
Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, vol. I. s.p.
Esmena vuit revistes mèdiques aparegudes entre els anys 1887 i 1962.
78. AGUADE i SORDE, Jaume:
"La festa votada de Sant Roc a Vilabella. Un estudi del còlera morbo asiàtic de l'any 1885".
Vilabella, 1885.
Dades generals sobre la pesta i el còlera. A la tercera part de la monografia: estudi del còlera a Vilabella. Quarentena, el vot del poble. La pesta de sant Roc.
79. AGUILAR BULTO, Francisco:
"El descubrimiento del vibrión colérico por Joaquín Balcells Pascual".
Act. I CEHM, Madrid 1963, 289-292
Tracta de les observacions microscòpiques fetes, quan l'epidèmia de 1854, pel Dr. Joaquim Balcells, catedràtic de Física experimental de Barcelona i antic professor de Cervera. Es van publicar a la revista "El Porvenir Médico" (1854, p. 262). Per la descripció que transcriu sembla que va observar realment l'agent causal de l'epidèmia.
80. AGUILAR BULTO, Francisco:
"Eduardo García Solá y la vacunación anticolérica de Ferrán".

Act. IV CEHM, Granada, 1973, I, 381-385.

Comentari sobre les idees de Garcia Solà, catedràtic de Granada, en relació amb els treballs de Ferran. Actituds de les diverses comissions que es nomenaren.

81. AGUILAR i DOMENECH, Ramon:

"La preocupació dels metges del segle XIX pels problemes de la responsabilitat penal dels malalts mentals"

Gimbernat, 1990, 14, 21-33.

Referència a diversos autors: Lombroso, Pere Mata, Orfila, Pujadas. El cas Fiol. Informes de metges i d'Acadèmies. L'informe de Pere Mata fou decisiu per valorar la no responsabilitat. Idees de Giné i Partagàs. Repercussió dels seus peritatges. El cas Verdaguer. Altres aspectes.

82. AGUILAR i DOMENECH, Ramon:

"Introducción a la historia de la legislación psiquiátrica española en el siglo XIX".

Barcelona, tesi, U.B. 1991. 2 vols. 413 + 474 pp.

Referències extenses a molts aspectes de la psiquiatria catalana. Problemes a sant Boi i el cas de Joana Sagrera (1862) i A. Pujadas. Obra de Pere Mata: comentaris al codi Penal; el cas Fiol. Obra de Giné i Partagàs. Altres aspectes. Extensos apèndixs documentals.

83. AGUILAR LARA, Juan:

"Necrología. El Dr. Monserrat"

La Crónica Médica, 1881, IV, 737-741.

Necrologia d'aquest metge i químic (València, 1814-1881), que fou catedràtic de Química i Rector de la universitat de València.

84. AGUILAR i MALUENDA, Cristina:

"Estudio biográfico del Dr. D. Francisco Canivell"

MH, 1974, (32), p. 29.

Resum d'un treball més extens, no publicat, sobre el Dr. Canivell (1721-1797), professor del Col·legi de Cirurgia de Cadis.

85. AGUILERA FRANCO, Maria:

"El profesor don Justo Covaleda Ortega"

Anal. Med. Cir. 1966, 42 (195), 211-218.

Analisi de la vida i obra de J. Covaleda (1908-1964), catedràtic de Microbiologia de Barcelona. Visió global de la seva activitat, publicacions i escola. Iconografia.

86. AGUILLO, F. de S.:

"Centenario de Orfila. Orfila médico de Luis XVIII"

Bolívar, 1955, 39, 795-810. (Bogotá).

87. AGUILLO, Tomàs:

"Algunos datos bibliográficos relativos a las obras químicas de Lulio"

Museo Balear, 1875, I, 423-427.

88. AGUILÓ i AGUILÓ, Estanislao:

"Ramon Garriga, notable cirujano mallorquín (8 de diciembre de 1343)".

BSAL, 1890, 3, 296-298.

89. AGUILÓ i AGUILÓ, Estanislao:

"Fundació y documents relatius al Hospital de Santa Catalina dels pobres (29 d'octubre de 1343 a 1 de febrer de 1537)".

BSAL, 1904, 10, 365-388.

90. AGUIRRE MARCO, P:

"Las publicaciones españolas sobre la glándula tiroides hasta 1940. Fuentes y materiales".

Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, III, 827-831

Referència a l'aportació catalana, (que és la segona de l'estat, amb 43 articles amb repercuSSIó internacional), en revistes de Barcelona, sobre un total de 232 referències bibliogràfiques. Esment de la revista "La medicina de los niños", de Barcelona, amb 6 articles.

91. AGUSTI, Ignacio:

"La curación y lo popular en España. Cataluña. I. Modos singulares de curar".

Tribuna Médica (8 de gener de 1971), VIII, (370), 20-21.

Aproximació al fenòmen dels guaridors populars, per fora de la medicina oficial, i la seva realitat històrica i social a Catalunya. Descripció d'algunes formes tradicionals: saludadores, endevinetes, xucladors, caterins, setens i altres. Referència al "curandero" Moreu, de Darnius (Empordà).

92. AGUSTI, Ignacio:

"La curación y lo popular en España. Cataluña. II. Médicos, impostores y otras cosas".

Tribuna Médica (15 de gener de 1971), VIII, (371), 16-17

Referència a l'obra d'alguns metges: Benaprè, de Sitges; Roig i Roventós, pediatre; Diego Ruiz, psiquiatre.

93. AGUSTI, Jordi:

"Les idees paleontològiques de Pere Alsius"

Quaderns, 1986-1987, pp. 47-54.

Valoració de l'obra de Pere Alsius, que "passarà a la història com a descobridor de la mandíbula de l'homínid de Banyoles", com a paleontòleg. La concepció del món de Pere Alsius, que era farmacèutic, el situa en una posició DAP (direccionalista - ambientalista - puntualista). Nombroses mencions de textos d'Alsius.

94. AGUSTI i CULLEL, Jaume:

"Ciència i tècnica a Catalunya en el segle XVIII o la introducció de la màquina de

vapor".

Barcelona (Inst. Est. Catalans, sec. Ciències) 1983. 196 pp

Anàlisi d'alguns aspectes del progrés de la ciència i la tècnica a Catalunya en el temps de la Il·lustració. Ref. molt extensa a Francesc Sanponts i Roca (1756-1821). Els elements de Física experimental d'Antoni Cibat. Ref. a Francesc Salvà i Campillo, F. Carbonell i Bravo, Andreu Piquer i altres.

95. AGUSTI, J: (és Joan Agustí i Peypoch)

"In memoriam: Antoni Gallart Esquierdo (1913-1988)".

Rev. RAM de B. 1988, 3, (3), 191-192.

Valoració de la tasca A. Gallart (n. Barcelona, 21-6-1913). Antecedents familiars.

Treball com a digestòleg. Obra escrita. Membre de la RAM de B (1955).

96. AGUSTI i PEYPOCH, J.:

"Història de l'Hospital del Sagrat Cor (1879-1980)".

Barcelona (Fund. Uriach) 1991. 108 pp.

97. AGUSTI i PLANELL, Domingo:

"El prof. Pedro Nubiola Espinós".

Arch. Med. Biogr. (num. 53) s.a; s.p.

Estudi de la vida i obra de P. Nubiola, de manera ordenada i concreta. Font interessant de dades. Iconografia. Util per conèixer la personalitat de Nubiola, vista per un col.laborador seu.

98. AGUSTI i PLANELL, Domingo:

"El prof. Pedro Nubiola Espinós".

Med. Clin. 1956, 26, (4), 277-283.

99. AGUSTI PLANELL, Domingo:

"Pedro Nubiola Espinós".

in "Homagem..." 1958, 47-58.

Estudi de l'obra de Pere Nubiola, cap de l'escola obstètrica catalana. Es valoren els aspectes docent, científic, assistencial. Fotografia.

100. AGUSTI PLANELL, Domingo:

"III aniversario del fallecimiento del prof. Pedro Nubiola"

Anal. Med. Cir. 1959, 45, 277-286.

101. AIGUADER i MIRO, Jaume:

"Arnaud de Vilanova".

Monogr. Med (MM), 1926, (1), s.p. Nota: Els escrits a MM soLEN estar a les pàgines prèvies, impreses de manera diferent, i en un altre tipus de paper, a vegades amb numeració distinta o sense.

Comentari breu sobre Arnaud. NOTA: En els treballs del primers números de MM Aiguader, que és el director de la publicació, signa amb la forma "Aguadé". Al cap de

poc temps trobem ja la forma definitiva "Aiguader". Per evitar confusions hem preferit emprar sempre aquesta última forma.

102. AIGUADER, J.:

"Ramon Turró".

MM, 1926, (2), I-IV.

Nota necrològica breu, ran de la mort de Turró.

103. AIGUADER, J.:

"La proletarització del metge"

MM, 1926, (4).

Sobre el nombre excessiu de metges i la seva distribució

104. AIGUADER, J.:

"La lliçó de Laennec"

MM, 1926, (6).

105. AIGUADER, J.:

"El culte dels grans homes. El Dr. Turró".

MM, 1927, (12), s.p.

Nota sobre R. Turró, com a presentació del llibre "El mètode objectiu" a la col·lecció de Monografies Mèdiques.

106. AIGUADER, J.:

"El Dr. Rudolf Matas".

MM, 1927, (13).

Nota sobre R. Matas, cirurgià a Nova Orleans, de nissaga catalana, que contribuí al desenvolupament de la cirurgia vascular. Escrit amb motiu d'una estada de Matas a Barcelona "soc també de sang catalana". Al mateix número de MM es reproduceix un article de "La Publicitat", de 29-IX-1927, "Rudolf Matas, el gran cirurgià, és a Barcelona".

107. AIGUADER i MIRO, Jaume:

"El nostre moviment científico-mèdic. Prefaci"

Butlletí del Sindicat de Metges de Catalunya (BSMC), 1927, VIII, (88, desembre), pp 10-13.

Es el primer d'una sèrie de vuit articles, un d'ells en dues parts, publicats tots als BSMC, que esmentem seguits per mantenir la unitat del treball, tot i que s'estenen fins a l'any 1930.

108. AIGUADER, J.:

"El nostre moviment científico-mèdic. L'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya"

BSMC, 1928, IX, (90, febrer), pp. 9-11

109. AIGUADER, J.:
"El nostre moviment científico-mèdic. L'Institut de Fisiologia"
BSMC, 1929, X, (104, abril), pp. 6-9 i (106, juny), pp. 9-12.
110. AIGUADER, J.:
"El nostre moviment científico-mèdic. Laboratori Microbiològic Municipal"
BSMC, 1929, X, (108, agost), pp. 3-6.
111. AIGUADER, J.:
"El nostre moviment científico-mèdic. Laboratori Microbiològic Municipal. Ramon Turró"
BSMC, 1929, X, (109, setembre), pp. 10-12.
112. AIGUADER, J.:
"El nostre moviment científico-mèdic. El Dr. Turró i el Laboratori Municipal"
BSMC, 1929, X, (111, novembre) pp. 26-28.
113. AIGUADER, J.:
"El nostre moviment científico-mèdic. El Laboratori Microbiològic Municipal. Els deixebles de Turró"
BSMC, 1930, XI, (113, gener), pp. 16-19.
114. AIGUADER, J.:
"El nostre moviment científico-mèdic. El Laboratori Microbiològic Municipal. Després de Turró"
BSMC, 1930, XI, (115, març) pp. 19-21.
115. AIGUADER, J.:
"El cinquantenari de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya".
MM, 1928, (15).
116. AIGUADER, J.:
"El Dr. Freixas i Freixas"
MM, 1928, (18).
117. AIGUADER, J.:
"La Iliçó de Letamendi".
MM, 1928 (23)
Estudi de la personalitat de Letamendi. Crítica de la dispersió de la seva activitat, en detriment de la profunditat.
118. AIGUADER, J.:
"El sindicat de Metges"
MM, 1929, (27)
Nota sobre el que era el Sindicat de Metges de Catalunya.

119. AIGUADER, J.:
"Magí Tobella Vila"
MM, 1929, (27)
Breu nota necrològica. Tobella fou metge del dispensari de Gràcia del Patronat contra la tuberculosi.
120. AIGUADER, J.:
"L'exemple de Rudolf Matas".
MM, 1929, (32)
Nota sobre R. Matas, en ocasió d'un nou viatge a Catalunya.
121. AIGUADER, J.:
"La mort del Dr. Ferran".
MM, 1929, (34)
Nota sobre la personalitat de Jaume Ferran i Clua, ran del seu traspàs. Visió aguda de la situació de Ferran dins del nostre món científic.
122. AIGUADER, J.:
"El doctor Bellido"
MM, 1930, (36)
Nota en ocasió de que Bellido, antic catedràtic de Fisiologia, va guanyar per oposició la càtedra de Terapèutica de la universitat de Barcelona. Article reproduït de "La Nau", diari on habitualment col.laborava Aiguader.
123. AIGUADER, J.:
"El doctor Jaume Queraltó".
MM, 1931, (55)
Article ran de la mort de J. Queraltó, (escrit el maig de 1932, malgrat la numeració de la monografia). Record de la seva activitat en defensa de la llengua.
124. AIGUADER, J.:
"Catalunya i Turró".
MM, 1932, (60)
Comentari sobre la significació de l'obra de Turró, en ocasió de la publicació d'"Orígens de la representació de l'espai tàctil" dins de la sèrie de MM.
125. AIGUADER, J.:
"El doctor Freixes i Freixes".
MM, 1933, (70)
Nota necrològica
126. AIGUADER, J.:
"La cirurgia i la medicina catalana".
MM, 1934, (81), 3-14

Revisió breu de les principals aportacions de la medicina catalana al progrés científic.

127. AIGUADER i MIRO, Jaume:

"Miquel Servet".

Med. Catalana. 1934, 2, 297-298

Nota sobre "aquest català de Vilanova de Sixena" i la seva obra. Iconografia.

128. AIGUADER i MIRO, J.:

"Les estadístiques de la mortalitat espanyola, catalana i barcelonina"

Barcelona (Public. Monogr. Mèd.) (Tip. Cosmos) 1934, 21 pp.

129. AIGUADER, J.:

"Pere Mata".

Med. Catalana, 1935, 5, 497-498.

Nota breu sobre la vida i obra de Pere Mata i el seu ideal revolucionari.

Fotografia.

130. AIGUADER, J.:

"Els metges del Renaixement".

But. Sind. Metges Catal. 1935, XVI (núms. 174 a 176, febrer, març, abril), pp. 66-68, 103-105, i 152-155.

131. AIGUADER, J.:

"Grandesa i pàtria de Miquel Servet".

BSMC 1935, XVI (178, juny), pp.238-240.

Defensa la procedència catalana de Servet. A Vilanova de Sixena la gent parlava català. El pseudònim "Revés" era un renom de la família paterna.

132. AIGUADER, J.:

"Educació i medi ambient de Miquel Servet".

BSMC, 1935, XVI, (180, agost) pp. 336-338.

S'analitza el medi docent per on passà Miquel Servet: universitats de Saragossa i Tolosa del Llenguadoc). Aquesta universitat. El caràcter de Servet.

133. AIGUADER, J.:

"Servet a Itàlia".

BSMC 1935, XVI, (181, setembre), pp. 369-371.

Servet entrà com a patge al servei de Joan de Quintana, franciscà, confessor de Carles V. El 29 de juliol de 1529 embarcà a Barcelona, cap a Itàlia, amb la cort de l'emperador. Va estar vuit mesos a Itàlia, on s'inicià l'esclat de crisi religiosa.

134. AIGUADER, J.:

"Servet a Alemanya".

BSMC, 1935, XVI, (182, octubre), pp. 410-412.

Des d'Itàlia marxà cap a Alemanya, el març de 1530. Es calma la reacció de Servet davant la reforma de Luter.

135. AIGUADER, J.:

"Figures i moments de la medicina".

Barcelona (Pub. Monogr. Med.) 1935, 48 pp.

Entre altres biografies inclou les d'Arnaud de Vilanova i Miquel Servet. La primera havia estat publicada a La Publicitat el 3-12-1926, amb el seudònim de Jordi Amer. La segona es publicà a "La Medicina Catalana" el 15-3-1934.

136. AIGUADER, J.:

"Miquel Servet".

Mèxic (Collecció Catalònia), 1945, 1^a ed.

Barcelona (Ed. Teide) 1981, 2^a ed. (285 pp.)

Llibre "escrit durant els mesos de presó que ens van pertocar pels fets del 6 d'octubre". És un estudi extens i apassionat de l'obra de Servet i del context ideològic del seu temps. Resum en part els escrits d'Aiguader sobre el tema. La segona edició té un acurat "Apèndix bibliogràfic. 1981" fet per Josep Tomàs i Cabot.

137. AINSA FONT, Mª Mercedes:

"Contribución al estudio de la peste bubónica en España".

TCHCM, 1935, IV, 275-283

138. ALABEDRA i PONS, Montserrat:

"Antonio Oliveras Franquet".

Act. III CHMC, Lleida, 1981, I, 1-10.

Notícia de l'obra d'A. Oliveras (n. Tortosa, 1877 - m. 1956) que fou oftalmòleg a Tortosa. Relació de treballs. Director de "Hojas mensuales de oftalmología". Notícia del seu fill, Antoni Oliveras i Pallarés (1906-1935), doctorat amb una tesi sobre el glaucoma (1930).

139. ALBAGES, José:

"Alma de maestro"

Rev. Ilustr. Jorba, 1926, (núm. 199, abril), p. 35.

Nota necrològica breu sobre Oleguer Miró i Borràs

140. ALBANO VILLAR, Anselmo:

"Carlos de Gimbernat y la estufa natural de Caldas de Boí".

Gac. Med. Esp. 1957, 31, (8), 299-301.

Referència breu a l'obra d'aquest metge i científic.

141. ALBARRACIN TEULON, Agustín:

"La titulación médica en la España del siglo XIX".

Asclepio, 1969, 21, 27-34

Referència breu, però bastant detallada, dels canvis en les titulacions sanitàries

durant la centúria. Nota sobre l'intent de Pere Mata, de 1843, que volia dur a una anivellació entre metges i cirurgians que facilitava la promoció professional. Descripció d'altres projectes: 1845, 1849, 1857, 1866 i 1875.

142. ALBARRACIN TEULON, A.:

"**Nuevos datos para el esclarecimiento de la existencia de Francisco Matías Martí y su pretendido descubrimiento de la circulación mayor de la sangre**".

Medicamenta, 1969, 52, (468), 287-289.

Referència al text de Chinchilla que esmenta el metge valencià F.M. Martí, autor el 1616 d'un text en que tracta de la circulació. Dubtes de P. Lain (1948). Dades de José Garófalo, metge murcià mort als 32 anys, a El Siglo Médico (1861). Dubtes sobre l'exsistència real de Martí.

143. ALBARRACIN TEULON, A.:

"**Las asociaciones médicas en España durante el siglo XIX**".

Cuad. Hist. Med. Esp. 1971, X, 119-186.

Estudi extens i documentat sobre el tema. Escasses referències a la medicina catalana. Lluita contra la col·legiació obligatòria, encapçalada per Joan Giné (p. 175); constitució del Col·legi de Girona d'acord amb els nous estatuts (p. 174); participació de Pere Mata a l'Assemblea Mèdica de 1856 (p. 141).

144. ALBARRACIN TEULON, A.:

"**Intrusos, charlatanes, secretistas y curanderos. Aproximación sociológica al conocimiento de la asistencia médica extracientífica en la España del siglo XIX**".

Asclepio, 1972, 24, 323-366

Treball extens sobre el tema. Hi han algunes dades concretes sobre els PPCC. Nota del diari 'El Barcelonés' (p. 345) i cas del 'curandero' de Ripollet (p. 365).

145. ALBARRACIN TEULON, A.:

"**La titulación médica en España durante el siglo XIX**".

Cuad. Hist. Med. Esp. 1973, 12, 15-79

Estudi molt extens, imprescindible per moure's en el complex camp de les titulacions sanitàries en el segle XIX a Espanya. Al final hi ha un quadre sinòptic clar i útil. v.t. el treball del mateix autor de l'any 1969.

146. ALBARRACIN TEULON, A.:

"**Gaspar Casal y el concepto moderno de especie morbosa**".

Asclepio, 1983, 35, 189-195.

Valoració de la descripció que féu Casal (n. Girona, 1679) del mal de la rosa. La situa dins de l'acceptació de la doctrina de Sydenham, amb el concepte d'espècie morbosa, diferenciant-la de la sarna i la lepra. Casal contactà a Madrid amb Thiéry i aquest féu conèixer la malaltia a París (1751), designada després per Sauvages com a "lepra asturianensis" en homenatge a Casal.

147. ALBARRACIN TEULON, Agustín; LOPEZ PIÑERO, José María; GRANJEL G, Luis S. (eds):
"Medicina e Historia".
Madrid (edit. Univ. Complutense) 1980. 390 pp.
Volum d'homenatge a Pedro Laín Entralgo. Entre molta informació hi ha algunes referències esparses a la medicina catalana.
148. ALBERCH, Ramon:
"La farmacia en Valls. Un libro y un hombre".
Circ. Farm. 1951, 9, 49-55 i 72.
149. ALBERCH i FIGUERAS, R.:
"Nota sobre alguns afrancesats gironins (1808-1814)".
Rev. Girona, 1979, 88, 159-162.
150. ALBERCH i FIGUERAS, R.:
"Un gironí capdavanter dels estudis de demografia: Francesc Campderà i Camín".
Rev. Girona, 1980, 90, 7-14.
151. ALBERCH i FIGUERAS, Ramon:
"L'obra històrica del Dr. Ametller i Viñas".
a "Collegi..." 1980, 63-67.
Anàlisi d'alguns aspectes dels treballs històrics de J. Ametller, principalment els relacionats amb Alfons Vè d'Aragó, la seva estada a Itàlia i la crisi religiosa del segle XV.
152. ALBERCH i FIGUERAS, Ramon:
"La demografía gironina del 1808 al 1814".
Estudi General, 1981, I (1), 173-178.
153. ALBERCH i FIGUERAS, Ramon:
"Josep Anton Viader, metge i afrancesat".
XXVIII Assemblea Intercomarcal Estudiosos. Santa Coloma de Farners. 1983, 129-135.
Estudi relativament extens de la vida i obra de Viader. Demostració de que era nat a Santa Coloma de Farners (1756). Escrits. Actuació durant la guerra del francès. Discurs sobre l'animació del fetus (1785) i memòria sobre les malalties en el setge de Girona (1810). Mort probable a Ripoll el 1816.
154. ALBERT, Christian; CID, Felipe:
"Los escultores anatómicos barceloneses en la segunda mitad del siglo XIX"
VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes. s.p.
Dades sobre els preparadors francesos Tramond i Chiappi i els escultors López i Coll i Soler.

155. ALBERT, Christian; POUS i MAS, Teresa:
"Experiencias de L. Barraquer i Roviralta sobre la sección del nervio ciático"
VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes. s.p.
156. ALBERTI:
"Diccionari biogràfic"
Barcelona (Albertí, edit.) 1966-1970. 4 vols.
Recull extens, ric en dades, de biografies de catalans. Molts metges i sanitaris. Eina de treball i de consulta important, que ha fornit informació útil i a l'abast per a estudis posteriors.
157. ALBERTI, S.:
"Relaciones médicas de España y de Italia. Médicos españoles en Roma en los siglos I, XV y XVI".
Act. XV Congr. Int. Hist. Med. Madrid 1956, I, 225-228.
Notícia d'alguns metges peninsulars a Roma, entre ells Gaspar Torrella.
158. ALBERTI i CASALS, Ch.:
"Los primeros servicios de tocología en Cataluña"
Todo Hospital, 1983, (núm. 5, sepbre.) 73-76.
159. ALBET, Montserrat:
"August Pi i Sunyer i la música".
a "Centenari... 1979, 175-180.
Comentari sobre les relacions d'APS amb l'Orfeó Català, l'amistat amb Enric Granados, l'activitat com a president de l'Associació de Música de Cambra de Barcelona, i altres aspectes.
160. ALBI ROMERO, Guadalupe:
"El Protomedicato en la España ilustrada (Catálogo de documentos del Archivo general de Simancas)".
Valladolid (Act. Hist. Med. Vallis. XIV), 1982, 178 pp.
Font de dades important sobre el Protomedicat. Hi ha algunes referències a aspectes relacionats amb la medicina catalana. Creació de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona (335 a 335e); ensenyament en el Col·legi de Cirurgia de Barcelona (150, 314); subdelegació de Catalunya (50 a 54, 184).
161. ALBIÑANA y SANZ, José M^a:
"El Dr. Balmis y su obra".
El Siglo Médico, 1919, 66, 125-129.
162. ALBIOL i MOLNE, Rafael:
"Pere Virgili i el seu temps"
Reus, tesi, 1990. 3 vols. 737 pp.
Tesi llegida a la facultat de medicina de Reus l'any 1992. Estudi molt extens i documentat

de l'obra de Pere Virgili. Consulta de documentació original. Aclareix alguns problemes de la vida de Virgili i de la família. El seu casament a Cadis (28.X.1734). Altres aspectes.

163. ALCALA, Angel:

"Nuestra deuda con Servet: de Menéndez Pelayo a la obra de Barón".

Rev. de Occidente, 1972 (agosto) (239), pp. 113-114.

164. ALCALA, Angel:

"Bibliografia sobre Servet".

in Bainton, R. "Servet el hereje perseguido" Madrid (Taurus), 1973, pp. 273-289.

Recull bibliogràfic molt extens sobre el tema de Servet, ordenat per diversos capítols.

Publicat com a apèndix del text de R.H. Bainton. (vid.)

165. ALCALA, Angel:

Edició , introducció i notes a Servet, M. "Restitución del cristianismo".

Madrid (Fund. Univ. Española) 1980, (821 pp.)

Notes biogràfiques (15-31), bibliogràfiques (31-48), estudi del llibre.

166. ALCALA, Angel:

"Miguel Servet"

Fuenlabrada (Ed. Castalia) 1981, 294 pp.

167. ALCOBE, Santiago:

"La mandíbula neandertalense de Bañolas".

V Congr. INQUA, Madrid-Barcelona, 1957.

168. ALCOLEA, César:

"La aportación de la ciudad a los hospitales"

El Noticiero Universal, 29 de noviembre de 1945.

Fa una crida a la solidaritat amb la tasca hospitalària de Barcelona

169. ALCOLEA GIL, Santiago, i cols.:

"Pintures de la Universitat de Barcelona. Catàleg".

Barcelona (Univ. Barcelona) 1980. (171 pp.)

Catàleg magníficament impres, de pintures que hi ha en els diferents edificis de la Universitat de Barcelona. Les de la facultat de medicina comprenen les pàgines 60 a 69 (num. Catal. 97 a 122), on hi ha 25 retrats de metges eminentes: Silóniz, Giné, Jaume Pi, Robert, Calleja, Carbó, Letamendi, Massó, Coll i Pujol, Fargas, Saltor, Vallejo, Batllès, Riera, Campà, Rusca, Rull, Bonet, J.A. Barraquer, Ramon y Cajal, Martínez Vargas, González Prats i quatre no identificats. També hi ha 5 professors de medicina entre els retrats rectorals, tres quadres de Letamendi i a més altres pintures de temes generals. Font iconogràfica d'interès.

170. ALCON GARGALLO, Natividad; VIDAL CASERO, M^a; Carmen "1895-1897: 'La Dosimetria', revista de medicina dosimétrica catalana" Gimbernat, 1988, 10, 9-16.
Els principis de la dosimetria. La revista. Els principals autors: J. Hernández, Maseras, J. Soler Roig, I. Ubach Jané, i altres. Bastants treballs són d'autors estrangers.
171. ALDAY y REDONET, Tomás:
"Origen de la digital en España".
Act. XV Congr. Int. Hist. Med. Madrid, 1956, II, 9-11.
Referència a l'existència antiga de digital a Catalunya segons l'herbari de Salvador i el text de Colmeiro.
172. ALEGRET i LLORENS, Carme:
"Causes de mort, taxes de mortalitat i recull de dades de personal sanitari (de l'arxiu parroquial de sant Esteve de Tordera. segle XVII)" Gimbernat, 1988, 9, 11-26.
Recull 2372 inscripcions d'òbits (mitjana de 23.7 any). Màxims de 125 (any 1694), 93 (1652) i 62 (1695). 48 morts violentes, d'elles 21 per arma de foc. Morts de pesta (1650-1653). Notícia de 4 cirurgians i un apotecari. Dades sobre immigració de francesos.
173. ALEGRIA, Ceferino:
"Los médicos de la independencia. La figura de Juan Mariano Picornell". Rev. Soc. Venezolana Hist. Med. 1957, 5 (15), 213-223.
Notícia sobre J.M. Picornell i Gomila (n. Ciutat de Mallorca, 1759 - m. 1825) i la seva tasca per a difondre les idees revolucionàries.
174. ALEGRIA, Ceferino:
"Doctor José Ortega Durán". Caracas (Fund. Edit. Escolar) 1968, 20 pp.
Nota biogràfica breu d'aquest psiquiatre (n. Ronda, Málaga, 1905 - m. 1965). Deixeble d'Emili Mira, va dirigir la Clínica Mental de Santa Coloma de Gramenet i fou professor de Pedagogia de Barcelona. El març de 1939 s'exilià a Veneçuela, on féu una gran tasca.
175. ALEMANY i VALL, R.:
"El desenvolupament de l'al·lèrgia a Catalunya". I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 182-184.
Dades sobre l'inici d'aquests estudis a Catalunya. Articles de Darder i Rodés i de Durà i Jordà sobre el pol·len de l'aire de Barcelona a Rev. Med. Barc. (1936). Participació en reunions internacionals. Recordatori personal.
176. ALEMANY i VICH, Luis:
"Viejos papeles farmacéuticos (El archivo del antiguo colegio de Boticarios de

Mallorca)".

Bol. Soc. Esp. Hist. Farmacia. 1950, I (1), 2-5.

177. ALEMANY i VICH, Luis:

"Contribución a la historia de la Farmacia en Mallorca"

Palma de Mallorca (Imp. M. Alcover) 1960.

178. ALEMANY i VICH, Luis:

"Aspectos históricos de nuestra organización farmacéutica"

Palma de Mallorca (Imp. M. Alcover) 1964.

179. ALEMANY i VICH, Luis:

"Historia de la Farmacia balear".

Barcelona (tesi, Fac. Farmacia U.B.) 1975.

180. ALEXANDER i DUPLEICH, Carlos Fernando:

"La obra del Dr. Pedro González Juan".

I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 73-80.

Estudi de la vida i obra de PGJ (1886-1955), bacterióleg deixeble de Turró en el laboratori municipal (1907), del qual fou director (1927-1939). Treballs sobre el paper hemolític del iodide; d'alguns lipoïdes en el mecanisme de la immunitat i altres. Projecció de la seva obra. Exili el 1939. Intervenció en la fabricació de la primera penicil·lina espanyola.

181. ALFONSO, Enrique:

"...Y llegó la vida. Estampas del descubrimiento y difusión de la vacuna antivariólica".

Buenos Aires (Espasa Calpe Argentina) 1950 (col. Austral. núm. 964) 208 pp.

Referència extensa a l'expedició de F.X. Balmis i a l'obra de Josep Salvany i Lleopart, mort per la tuberculosi, en el curs de la seva campanya al virregnat del Perú.

182. ALIBERCH, Joan B.:

"A la bona memòria de l'amich N'Oleguer Miró"

Rev. Ilustr. Jorba, 1926 (núm. 199, abril). p. 32.

Nota necrològica breu

183. ALIBERCH, R:

"Una farmacia llena de sabor"

Circular Farm. 1945, III, (23-24), 18-35.

184. ALIBERCH, Ramon:

"Las aportaciones del pasado"

Hoja del Lunes (Barcelona), 11-abril-1949.

Sobre les obres de revalorització de l'antiga església de l'hospital de la santa Creu.

185. ALLWOERDEN, Henrik van:
"Historie van Michael Servetus den Spanjaart".
Rotterdam (J.D.Beman) 1729. 275 pp.
(citat també "Historia Michaelis Serveti", Helmstedt, 1728).
186. ALMAGRO BASCH, Martín:
"El Esculapio de Ampurias".
Goya (Madrid) 1957, 17, 288-294.
187. ALMATO, Salvi:
"La homeopatía en España".
El Consultor Homeopático, 1887, I, (1), 3-6.
Nota breu sobre el desenvolupament de l'homeopatia a Espanya. Referències a Catalunya, amb esment de l'obra de Pedro Rino i de dues revistes.
188. ALMODOVAR RUIZ BRAVO, Antoni:
"Descripción de la fiebre recurrente de esta capital, su método curativo y precauciones que deben tomar sus habitantes"
Palma (Tip. F. Guasch) 1821. 21 pp.
Referència a l'epidèmia de febre groga
189. ALONSO DUAT, J.C.:
"Miguel Angel Fargas Roca. Vida y obra de un ginecólogo"
Barcelona (tesi, U.B.) 1968.
Anàlisi detallada de la vida de Miquel A. Fargas i la seva obra docent, assistencial i científica. La seva influència.
190. ALONSO DUAT, J.C.:
"La obra médica del Dr. Miguel A. Fargas".
I CIHMC. Barcelona, 1970, II, 353-367.
Visió general de l'obra de Fargas (1858-1916), catedràtic de Ginecologia i un dels impulsors de la cirurgia catalana del seu temps. Valoració del seu tractat de Ginecologia (1903) en dos volums i de la seva actuació política, com a cap de la Lliga.
191. ALONSO GARCIA, Gabriel:
"Miguel Servet como médico y la medicina de su tiempo".
Ilerda, 1959, XVII, 23, 47-64.
192. ALONSO RUBIO, Francisco:
"Biografía del Dr. D. Pedro Castelló y Ginestá".
Madrid, 1862.
193. ALOS-MONER i DE DOU, Ramon d':
"Collecció de documents relatius a Arnau de Vilanova"

Est. Univers. Catal. 1909, III, pp. 47-53, 140-148, 331-332, 447-449, 531-534; 1910, IV, pp. 110-119, 496-498; 1912, VI, pp. 98-103.

194. ALOS i DE DOU, Ramon d':

"Los catálogos lulianos. Contribución al estudio de la obra de Ramón Llull"
Barcelona (J. Altés y Alabart) 1918. 109 pp.

195. ALOS i DE DOU, Ramon d':

"Sis documents per a la història de les doctrines lulianes"
Barcelona (Imp. Altés) 1919. 24 pp.

196. ALOS-MONER i DE DOU, Ramon d':

"De la marmessoria d'Arnau de Vilanova"

Miscel.lània Prat de la Riba (Barcelona, 1923), I, 289-306.

197. ALOS-MONER i DE DOU, Ramon d':

"El text català de la 'Informatio beguinorum vel Lectio Narbonae' d'Arnau de Vilanova"

in "Fetsgabe Fincke", Munster, 1925, pp. 187-199.

Edició i estudi a cura de Ramon d'Alos.

198. ALOS-MONER i DE DOU, Ramon d':

"Inventari de manuscrits lulians de Mallorca, segons notes de Jeroni Rosselló."

Estudis Franciscans. Miscell.lània Lul.liana, 1934, 46, pp. 69-86.

199. ALSINA, Claudi; FELIU, Gaspar; MARQUET, Lluís:

"Pesos, mides i mesures dels Països Catalans"

Barcelona (Curial) 1990. 432 pp.

Referència als pesos antics emprats en farmàcia i medicina (p. 82).

200. ALSINA, L.:

"Los maestros de la medicina en el pasado. El Dr. Mariano Batllés y Torres Amat".

La Ciencia Moderna, 1895, 2, (26), 271-274.

Notícia breu sobre l'obra del Dr. Batllés (n. Moià, 1798), que fou catedràtic de la facultat de medicina de València.

201. ALSINA i BOFILL, Josep:

"Dr. Juan Codina Altés (1891-1963)".

Act. Inst. Policlínic. 1963, 17 (8), 141-143.

Nota sobre la vida i obra de J. Codina en ocasió del seu traspàs. Es valora la seva tasca com a mestre en el servei del professor Ferrer Solervicens.

202. ALSINA i BOFILL, Josep:

"Augusto Pi y Suñer".

An. Med. Cir. 1965, 45, (189), 211-215.

Comentari sobre l'obra de Pi i Sunyer a Catalunya i a l'exili. Es valoren, principalment els aspectes personals i institucionals.

203. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**Augusto Pi y Sunyer, profesor, maestro, universitario**".

Act. Inst. Policlínico. 1965, 19, (7), 125-129.

Text del discurs necrològic fet a la RAM de B el 2-5-1965. Publicat també per aquest d.v. núm. anterior.

204. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**El Dr. Manuel Salvat i Espasa, figura del seu temps i del seu país**".

An. Med. 1970, 56, (3), 314-317.

Referència de la importància que va tenir la tasca de M. Salvat com a pediatre i en la lluita antituberculosa en el primer terç del segle XX a Catalunya.

205. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**L'esperit vocacional a la Clínica Mèdica B de la meva època**".

I CIHMC, Barcelona 1970, II, 99-101.

Record dels seus anys en el servei de Ferrer i Solervicens (1885-1943), de la forta personalitat i influència del mestre i menció d'alguns col.laboradors: Joan Sanllehí i Gambús i Francesc Serra i Salses.

206. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**El procés d'envelleiximent**"

Barcelona (RAM de B). Discurs de recepció, 8-XI-1970.

Record del seu antecessor, Fabià Isamat i Vila. Records de la seva formació a la Clínica Mèdica del prof. Ferrer i Solervicens. A. Codina i Altés. Resposta a càrec de Pere Domingo.

207. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**August Pi i Sunyer (1927-1939)**".

An. Med. Cir. 1972, 52, (227), 34-36.

Nota breu en ocasió de collocar-se el seu retrat en el saló de presidents de la RAM de B.

208. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**De la medicina d'ahir a la medicina de demà**".

Act. II CIHMC. Barcelona, 1975, I, 139-146.

Reflexions sobre l'evolució de la medicina en el decurs del segle XX, en els aspectes científic, tècnic i professional. Referències concretes a la realitat catalana i a algunes personalitats: Boi Guilera i M. Salvat i Espasa.

209. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**Recuerdo de Pedro Piulachs**".

Athena, 1976 (1-4-1976) (41), pp. 4-6.

Nota sobre la vida i obra del Dr. Piulachs, catedràtic de cirurgia, ran de la seva mort. Valoració del vessant humanístic. 3 fotografies.

210. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**Josep Mercadal i Peyrí (1903-1976)**".

An. Med. Cir. 1976, 56 (246), 281-284.

Text de la sessió necrològica de la RAM de B. Comentari sobre la seva obra dermatològica, amb més de 200 treballs publicats; tasca hospitalària al Clínic fins a 1951 i a sant Pere Claver.

211. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**L'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Que ha estat. Que és. Que pretén d'ésser**"

Tribuna Mèdica, núm. extr. 20 de maig de 1976, p.p. 3-11.

Visió general de l'Acadèmia. La seva funció dins de la nostra medicina. Iconografia.

212. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**No sólo investigador: también humanista**".

La Vanguardia, 17 de juliol de 1979, p. 51.

Comentari sobre diversos aspectes de la personalitat d'August Pi i Sunyer, en ocasió del centenari del seu naixement. Valoració, entre altres, dels aspectes literari, musical, cívic i polític.

213. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**August Pi i Sunyer, universitari, humanista, ciutadà**".

a "Centenari... 1979, 85-100.

Comentari sobre diversos aspectes de la personalitat d'APS i de la seva projecció a la vida universitària, cultural i ciutadana dels seus anys.

214. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**La Facultat de medicina de la Universitat Autònoma de 1933**".

in "Commemoració del 50è aniversari de la UAB de 1933". Acte inaugural de curs de la Universitat de Barcelona, 1983-1984. Barcelona, 1983, pp. 39-47.

Evocació breu del que va ser l'ensenyament de la medicina en el període de la UAB, amb referència als nous professors i canvis de matèries.

215. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**La facultat de medicina de la Universitat Autònoma del 1933**".

Gimbernat, 1986, V, 13-18.

Recordatori breu dels canvis en l'ensenyament de la medicina en el període de la Universitat Autònoma. Notícia sobre alguns professors. Evocació del canvi de mentalitat que va significar.

216. ALSINA i BOFILL, Josep:

"**La meva gratitud a Marañón**".

Rev. RAM de B. 1987, 2, (3), 9-13.

Valoració del paper de Gregorio Marañón com a vocal del Patronat de la Universitat Autònoma de Barcelona. Valoració positiva de la relació de Marañón amb Catalunya. Altres aspectes.

217. ALSINA i BOFILL, Josep:

"La facultat de medicina de la Universitat Autònoma del 1933".

Rev. RAM de B, 1987, 2, (3), 29-32.

218. ALSINA i BOFILL, Josep:

"En record de Benet Oliver i Suñé".

Rev. RAM de B, 1989, 4, (2), 125-127.

Valoració de l'obra d'Oliver, farmacèutic analista. Responsable del laboratori de la càtedra de Patologia General de Joan Cuatrecasas. Professor adjunt de microbiologia, quan l'Autònoma. Director del laboratori de la Societat d'Aigües de Barcelona. Membre de la RAM de B (1965). Activitat com a muntanyenc.

219. ALSINA i GIRALT, Joan:

"De bruixes: les de Caldes, les de Castellar i les de Sabadell"

Quaderns d'Arxiu de la Fundació Bosch i Cardellach, núm. 45. Sabadell, 1983.

220. ALSIUS, J.:

"La col·lecció prehistòrica Alsius. Catàleg".

in "Regió volcànica catalana Olot-Girona. Expedició C-4 del XIV Congrés Geològic Internacional." Acte rememoratiu.

Olot, 1931, pp. 43-46.

221. ALSIUS i MALAGELADA, Joan:

"La mandíbula fósil de Bañolas. Los estudios de que ha sido objeto desde su descubrimiento".

La Vanguardia, 9 de gener de 1969, p. 40.

Dades sobre la mandíbula de Banyoles, la resta humana més antiga coneguda a Catalunya en el seu temps, trobada per Pere Alsius i Torrent l'abril de 1887. Estudis d'Obermaier, Hernández Pacheco i Alcoba.

222. ALSIUS i MALAGELADA, Joan:

"La mandíbula de Banyoles. Petita història".

Quaderns, 1986-1987, pp. 99-102.

Dades sobre el descobriment de la mandíbula, l'abril de 1887. Ref. al picapedrer Llorenç Roura, que comunicà a Alsius la troballa de l'emprempta de dues dents que semblaven humanes. Estada d'Hug Obermaier a Banyoles, ran de la guerra europea, l'any 1914. Altres fets.

223. ALSIUS i MALAGELADA, Pere:

"Pere Alsius, l'home".

Quaderns, 1986-1987, pp. 9-16.

Nota biogràfica sobre Pere Alsius i Torrent (1839-1915) farmacèutic de Banyoles que descobrí la mandíbula d'aquesta ciutat. Fotografia.

224. ALSIUS i MALAGELADA, Pere:

"**Pere Alsius, farmacèutic**".

Quaderns, 1986-1987, pp. 17-22.

Nissaga de farmacèutics. La Farmàcia de can Fina, fundada el 1760. Josep Fina, pare i fill; Esteve Alsius i Guilla; Miquel Alsius i Rivas (1806-1881). Pere Alsius. Estudis a Barcelona, llicenciat en farmàcia el 1861. Vida professional a Banyoles, tasca com a analista. Una publicació farmacèutica. Activitat al Col·legi professional de Girona.

225. ALSIUS, Pere:

"**De la barra humana descoberta anys enrera a Banyoles**".

Butlletí Institució Catalana Història Natural. 1915, 12, (8), 126-131.

226. ALTES i AGUILÓ, Francesc X.:

"**Metges, cirurgians i apotecaris del segle XVI al monestir de Montserrat**"

Gimbernat, 1991, 15, 19-26.

Notícia detallada dels professionals sanitaris documentats a Montserrat en el segle XVI. Per atendre, sovint una mitjana de 400 pelegrins diaris, hi havia un metge, un cirurgià i dos apotecaris i instal.lacions hospitalàries. Pelegrins que anaven cercant la guarició. El primer metge conegut del s. XVI és Bartomeu Comet (1507). 85 notes.

227. ALTIMIRAS i ROSET, Jacint:

"**El sanatori català d'Olost de Lluçanès. Aproximació històrica**"

Gimbernat, 1990., 14, 35-41.

Dades sobre el sanatori antituberculós. Projecte el 1905. Inici "extraoficial" el març de 1911. Inauguració oficial: 1914. Tancament definitiu el 1918. Els doctors Girona, Reventós, Darder, Pons.

228. ALTISENT, Agustí:

"**Dotació de bits per a hospitals cistercenys catalans del segle XIII**".

Studia Monastica, 1970, 12 (1), 107-113.

Referència a l'Hospital de pobres de Poblet i aportació de 4 documents entre els anys 1260 i 1278.

229. ALTISENT, Agustí:

"**Història de Poblet**"

Abadia de Poblet, 1974. 706 pp.

Referència a l'abat Bartomeu Conill (1437-1458) que havia estat metge de Blanca de Navarra, quan era reina de Sicília, casada amb Martí el Jove. Tingué fama de sant (alguns el nomenaven beat) i es diu que ressuscità un noi. (pp. 356-359).

230. ALTISENT, Agustí:

"**Tres abades de Poblet**".

Historia y Vida, 1976 (95, febrer), 70-77.

Referència a tres abats: *Copons, Agulló i Conill. Aquest, abat l'any 1435, era metge.*
Iconografia.

231. ALUJA, A.M.:

"**Topografía médica de Reus**".

Reus, (Vda. Torroja) 1887. 90 pp.

232. ALVAREZ GALERA, M.A.:

"**La pesta, una malaltia històrica**"

La Carpeta, Revista de l'Inst. Est. Penedesencs, 1991, (4), 33-36.

233. ALVAREZ GALERA, Miquel Angel:

"**Aspectes sanitaris dels arxius parroquials de sant Sadurní d'Anoia, sant Pere de Riudebitlles, Gelida, i parròquies del terme de Subirats (Alt Penedès). Segles XVI, XVII i XVIII**"

Barcelona, tesi, U.B. 1992. 2 vols. 619 pp.

Anàlisi de 29.355 inscripcions sagramentals. Estudi detallat del personal sanitari de la zona en aquest període (44 metges, 64 cirurgians, 33 apotecaris, 39 llevadores).

Anàlisi del grau de cobertura. Les causes de mort. Estudi de la mortalitat violenta (165 casos).

234. ALVAREZ PELAEZ, Raquel:

"**Introducción al estudio de la eugenésia española (1900-1936)**"

Quipu. Rev. Latinoamer. Hist. Cienc. y Tecnol. (Méjico), 1985, 2, (1), 95-122.

Referència, entre altres, a Monlau, Ignasi Valentí i Vivó, que té diversos treballs d'interès sobre el tema, E.D. Madrazo, Fèlix Martí Ibàñez.

235. ALVAREZ RICART, María Carmen:

"**La mujer en la medicina española del siglo XIX. Las primeras mujeres que obtuvieron el título de médico**".

Asclepio, 1969, 21, 43-48.

Notícia de Dolors Aleu (1875), Martina Castells (1882) i Dolors Lleonart i Casanovas (1886), estudiants de medicina a Barcelona; de Luisa Domingo a Valladolid (1886); de Concepción Aleixandre i Ballester a València (1889).

236. ALVAREZ RICART, María del Carmen:

"**La mujer como profesional de la medicina en la España del siglo XIX**"

Barcelona (ed. Anthropos) 1988. 236 pp.

Referència, entre altres, a les primeres metgesses catalanes del segle XIX i a les condicions d'estudi

237. ALVAREZ SIERRA, José:

"**Doctor Ferrán**".

Madrid (Edit. Nacional) 1944. (262 pàgs.)

238. ALVAREZ SIERRA, José:
"Don José Ferrán" (sic).
Gaceta Med. Esp. 1952, 26, (306), 100-101.
Notícia breu sobre el Dr. Ferran.
239. ALVAREZ SIERRA, José:
"El rito de la cirugía antiséptica en España".
ABC (Madrid), 15-5-1960
Referència a l'obra de Lleó Cardenal i Pujals.
240. ALVAREZ SIERRA, José:
"Historia de la cirugía española, con diccionario bibliográfico de cirujanos españoles, hispanoamericanos y filipinos".
Madrid (Diana Art. Graf.) 1961, 651 pp.
Obra molt extensa i amb una gran quantitat d'informació, de la qual no sempre és possible garantir l'exactitud. Publicada previament a 'Cirugía, Ginecología y Urología' 2^a ép. XIII-XIV, (Madrid), 1959-1961. Nombroses referències a cirurgians catalans.
241. ALVAREZ SIERRA, José:
"Diccionario de autoridades médicas".
Madrid, 1963.
Obra extensa, amb molta informació. Nombroses referències a metges catalans.
242. ALVAREZ SIERRA, José:
"Centenario del doctor Recasens".
ABC (Madrid) 7-6-1963.
Recordatori de la vida de Sebastià Recasens i Girol (1863-1933), que fou catedràtic d'obstetricia i degà de la facultat de medicina de Madrid.
243. ALVAREZ SIERRA, José:
"Médicos rurales famosos. El Dr. Vallejo Lobón, titular de Torrecilla de Cameros".
Prof. Med. 1970 (19-2-1970), núm. 937.
Semblança breu de la vida i obra del Dr. Martín Vallejo (1862-1919), catedràtic de les facultats de Cadis i de Barcelona. Hi ha algun error, si més no de dates.
244. ALVAREZ SIERRA, José:
"Médicos rurales famosos: Don Antonio Gimbernat, titular de Vilallonga".
Prof. Med. 1970 (23-4-1970), pp. 16 i 19.
Article sobre l'obra de Gimbernat. Referència a un breu període, l'any 1760, en que fou metge a Vilallonga (Ripollès). Aquest article obrí una polèmica amb el Dr. Diego Ferrer, que veu difícil l'estada de Gimbernat a Vilallonga (Prof. Med. 16-7-1970).
245. ALVAREZ SIERRA, José:
"El doctor Gimbernat, médico y cirujano".

Prof. Med. 1970, (16-7-1970), pp. 18-19.

Resposta a la rèplica que li féu Diego Ferrer sobre el fet que Gimbernat fos metge a Vilallonga l'any 1760. No aporta cap demostració documental.

246. ALVAREZ SIERRA, José:

"Los que pudieron ser Premios Nobel y no lo fueron".

Prof. Med. 1982 (22-28 marzo), p. 19.

Recorda alguns científics que haurien pogut guanyar el premi, entre ells l'intent de proposar a Jaume Ferran per rebre el de medicina de 1919.

247. ALVAREZ SIMO, E.:

"El profesor Agustín Pedro y Pons".

Tribuna Med. 1971, (19 de març de 1971) p. 6.

Breu recordatori ran de la mort d'APP. En el mateix número de la revista, i sense signatura (pp. 6-7) hi ha una extensa visió global de la personalitat humana de Pedro i Pons.

248. ALVAREZ UDE, Fernando:

"La Facultad de Medicina de Barcelona".

Medicamenta, 1960, 33 (351), 41-45

Segueixen altres tres articles sobre el mateix tema en els números immediats de la revista: 352 (pp. 96-101), 353 (pp. 163-166) i 354 (pp. 225-228). És una notícia i comentari detallat de totes les càtedres. Font útil d'informació referida a l'any 1960.

249. ALVAREZ UDE, Fernando:

"Pedro Farreras: el hombre".

Medicamenta, 1968, 49 (452), p. 407.

Nota breu, ran de la mort de Pere Farreras i Valentí (1916-1968), catedràtic de Patologia Mèdica.

250. ALBVARO DE BARCELONA, Fray:

"Llull i el doctorat de la Immaculada"

Estud. Lulian. 1964, 8, 5-16.

251. AMADES, Joan:

"Tradiciones de la casa de Maternidad"

San Jorge, 1953, 12, pp. 60-63.

252. AMADES, Joan:

"Los viejos médicos"

Diario de Barcelona, 25 de febrer de 1956.

Comentaris sobre la medicina d'abans

253. AMADES, Joan:

"Danzas mágicas medicinales"

Archiv. Iberoam. Hist. Med. Antropol. Med. 1958, X, (3), 349-362.

Menciona algunes dances populars d'arreu de les nostres comarques i que considera amb un contingut màgic terapèutic (Talamí, Balsareny, Gironella, Tarragona, Sant Quintí de Mediona, etc). Iconografia.

254. AMADOR DE LOS RIOS, José:

"**Ramón Llull (Raimundo Lulio) considerado como alquimista**".

La Ilustración de Madrid, 1870, I, (9), 3-6.

255. AMALLO MANGUET, Pablo:

"**Historia crítica de Miguel Servet**".

Madrid (Imp. F. Pinto) 1888. 133 pp.

256. AMBROSIO y VEGA, Antonio de:

"**El problema de las heridas en la literatura quirúrgica española del siglo XVIII**".

Cuad. H.M.E. 1965, 4, 215-236.

Visió detallada del tema (145 notes, 60 cites bibliogràfiques) amb referència freqüent a cirurgians catalans: Francesc Puig, F. Canivell, A. Monravà, J.A. Capdevila, F. Borràs, J. Queraltó, D. Vidal, D. Bover, A. de San Germán, B. Roig, A. Ginesta, M. Bonafós,...

257. AMELANG, J.S; TORRES, Xavier:

"**Miquel Parets: dietari d'un any de pesta**"

Vic (Eumo edit.) 1989. 150 pp.

Transcripció i comentaris dels manuscrits de Miquel Parets (1610-1661), sobre la pesta de Barcelona del 1651.

258. AMELLER, Carlos Francisco:

"**Elogio póstumo de don Francisco Canivell y de Vila... que en la Junta pública extraordinaria, celebrada el dia 5 de marzo de 1798 pronunció el doctor...**".

Cadis (Impr. Manuel Ximénez) 1798.

259. AMETLLER i VIÑAS, Josep:

"**Breve reseña de los naturalistas que vieron la primera luz en la provincia de Gerona**".

Revista de Gerona, 1876-1877, I, pp. 25, 40, 102, 160, 221, 297, 376; 1878, II, pp. 13, 175, 212, 313, 397; 1879, III, pp. 8, 68, 161; 1881, V, pp. 225, 281, 343, 377, 401.

Sèrie extensa d'articles, amb notes sobre 18 científics, entre ells 10 metges: Arnau de Vilanova, M. Barnadas, A. Palau i Verdera, C. Tomàs i Rosés, J. Garriga i Buach, F. Bahí i Fonseca, F. Campderà i Camín, J.M. Pou i Camps, F. Fabra i Soldevila, J. Isern i Batlló.

260. AMETLLER i VIÑAS, Josep:

"**Contribución al nuevo diccionario de escritores catalanes**".

Rev. Girona, 1889, febrer, pp. 65-72.

Com a complement a l'obra d'Antoni Elias de Molins aporta notes sobre metges gironins.

261. AMETLLER i VIÑAS, Josep:

"**Biografia del Dr. D. Joan de Bahí i de Fonseca**".

in "Collegi..." 1980, 107-114.

Reproducció d'un dels primers estudis de l'obra de J. Bahí (n. Blanes, 1775), el qual tingué un paper important i polèmic quan la pesta de 1821. (A la p. 105 hi ha una relació dels treballs d'Ametller sobre Història de la medicina).

262. AMIGO DE BONET, N.:

"**El Barón de Bonet**".

in "Homagem..." 1958, pp. 31-40.

Estudi breu sobre la vida i obra de Joaquim Bonet i Amigó (1852-1913), catedràtic d'obstetricia i rector de la universitat de Barcelona.

263. AMIGUET, Lluís; TABERNER, Mercè:

"**Joaquín Barraquer. El milagro de la cirugía**".

La Vanguardia (Revista) 24 d'agost de 1990.

Article-entrevista il·lustrat amb fotografies d'aquest metge oftalmòleg. Dades de la família.

264. AMOROS, José Luis:

"**Brujas, médicos y el Santo Oficio. Menorca en la época del Rey Hechizado**"

Maó (Inst. Menorquí), 1990, 302 pp.

265. AMOROS i MACAU, Josep M.:

"**Vida y obra del Dr. Jaime Pi-Suñer**".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 78-82.

Visió de l'obra de Jaume Pi i Suñer, (Roses, 1851-1897), catedràtic de Patologia General de Barcelona (1883), introductor de noves idees. Es comenta la seva influència en la medicina catalana de fi de segle, la seva relació amb Cajal i la col.laboració amb Turró. Se'l valora com un dels introductors del mètode científic a la nostra medicina.

266. ANDRE, M.:

"**Le Bienheureux Raymond Lulle**"

Paris, 1900.

267. ANDRES DE PALMA DE MALLORCA, Fr.:

"**La informació de l'arquebisbe de Tarragona sobre la doctrina del Beat Ramon Llull (15-setembre-1373)**".

La Cruz (Tarragona) 8 de desembre de 1930.

268. ANDREU DE PALMA DE MALLORCA, Fr.:
"A l'entorn de les proves documentals del martiri de Ramon Llull"
La Nostra Terra (Palma M.) 1934, 7, 402-406.
Sobre el mateix punt v.t. Bol. Soc. Arqueol. Lulian. 1937-38, 27, 241-284.
269. ANDRES DE PALMA DE MALLORCA, Fr.:
"Nuevos documentos lulianos de los siglos XIII y XIV"
Estudios Lulianos, 1958, 2, 323-324.
270. ANDRES DE PALMA DE MALLORCA, Fr.:
"Dos nuevos documentos lulianos del siglo XIV"
Estudios Lulianos, 1959, 3, 71-72.
271. ANDRES DE PALMA DE MALLORCA, Fr.:
"Ramón Llull y Tarragona".
Diario Español 19 de febrer de 1944.
272. ANDREU i ABELLO, Josep:
sense títol (Notícia biogràfica del doctor Robert)
"Discurs pronunciat pel Dr. Robert, el dia 28 de novembre de 1881, amb motiu de la inauguració del curs"
Fulletó editat per l'Ateneu Barcelonès amb motiu del centenari (1881-1981) que el Dr. Robert presidí l'Ateneu. (sense impremta, sense data, sense paginar).
273. ANDREU i ABELLO, Josep:
"L'Humbert Torres que jo he conegit".
a (HT), 1982, 19-20.
Nota sobre sobre alguns aspectes relacionats amb la tasca política d'Humbert Torres, principalment la seva activitat al Parlament de Catalunya. Recordatori del seu discurs a les Corts Constituents, el 30-6-1932, en defensa de l'Estatut de Catalunya.
274. ANDREU i BATLLO, Javier; AMARGOS i ANORO, J.:
"La Acadèmia Mèdico Farmacèutica de Barcelona".
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, I, 392-396.
Notícia de l'Acadèmia Mèdico Farmacèutica, que va iniciar les seves tasques l'any 1875. Estatuts de 1876. Revista "Enciclopedia Mèdico Farmacèutica" (1877-1886), i després "La Encyclopédia" (1888). Articles de F. Puigpíqué quan el còlera de 1885. Esment dels seus presidents: Marlés de Cusa, Benassat, Badia, Carbó, Homis, Bonet, Gudel, Recasens.
275. ANDRY:
"Biographie d'Arnaud de Villeneuve".
in Encyclopédie Méthodique. Paris (C.L.F. Panckoucke) 1790, 3, 293-295.

276. ANFRUNS, J; MAJO, T; OMS, J.I; PEREZ PEREZ, A; TURBON, D:
"Estudi de les restes òssies d'època neolítica de la comarca del Montsià"
37 Assemblea Intercomarcal Estudiosos. Amposta 1991, Resums, p. 18.
Estudi de 19 individus en 9 jaciments. Restes molt fragmentades. Valoració de l'índex Zn/Ca, que és baix, (0.36), indicador d'una dieta pobre, o intermèdia, en matèria còrnica. L'índex Ba/Ca (0.75) suggereix un elevat consum de matèria vegetal.
277. ANGLADA i VILARDEBO, J:
"Del testament en cas de pesta"
Rev. Jurídica Catalunya, 1974 (núm. 73) pp. 209-215.
278. ANGLERILL i VERDAGUER, Josep M.:
"Història de l'Hospital de Berga".
L'Erol, 1984, III (març), 35-39.
Síntesi de la història de l'hospital, des del primer establiment fundat per Pere de Berga (1268). La pesta negra. Dades dels segles XVI i XVII. Nova planta en el s. XVIII. Llibres de comptes i receptes. Hospital militar a les guerres carlines. Pas a l'hospital de Sant Bernabé. Dades sobre alguns metges.
279. ANGOLOTTI i CARDENAS, Enrique:
"Datos para la historia del cólera en España".
Rev. Sanid. Hig. Publ. 1971, 45, 223-245.
v.t. amb el mateix títol Gaceta Med. Esp. 1971, 45, (538), 391-402. Article on es valora l'aportació de Jaume Ferran i Chua en la lluita contra el cólera, a nivell estatal.
280. ANGOLOTTI i CARDENAS, Enrique:
"El cólera en la provincia de Tarragona. Julio, agosto y septiembre de 1911".
Rev. Sanid. Hig. Publ. 1973, 47, 647-658.
Estudi sobre el cólera a la comarca del Vendrell l'estiu de 1911.
281. ANGOLOTTI i CARDENAS, Enrique:
"La peste, la enemiga de ayer...".
Rev. Sanid. Hig. Publ. 1974, 48, 637-654.
Article de divulgació sobre la pesta. S'esmenta l'epidèmia del segle XIV a Catalunya i dóna algunes dades sobre mortalitat a Barcelona en el segle XX.
282. ANGOLOTTI i CARDENAS, Enrique:
"Datos para la historia de la viruela".
Rev. Sanid. Hig. Publ. 1976, 50, 485-498.
Visió de conjunt del problema històric de la verola.
283. ANGOLOTTI i CARDENAS, Enrique:
"La fiebre amarilla. Historia y situación actual. La fiebre amarilla en la Barcelona de 1821".
Rev. Sanid. Hig. Publ. 1980, 54, 89-102.

Referència a l'epidèmia de febre groga de Barcelona el 1821.

284. ANGUERA, Pere:

"**L'agrupació excursionista de Reus. Notes per a la seva història**".

Rev. Centre Lectura, 4ª època, 1976 (abril) (281).

Article recordant la tasca de l'agrupació, fundada el 1915, havent estat un dels seus iniciadors el metge Salvador Vilaseca i Anguera.

285. ANGUERA, Pere:

"**Hospital de Sant Joan de Reus (1240-1990)**"

Reus, 1990, 2^a ed. 126 pp.

286. ANGUERA, Pere; MELICH, Jordi:

"**El socialisme utòpic a Reus. Lectura de 'La Joven España'**".

Reus (Centre de Lectura) 1981, 56 pp.

Pere Mata i Fontanet, metge, i Pere Soriguera i Aulés, farmacèutic, van publicar a Reus, entre 1836 i 1837, "La Joven España", revista que defensava el socialisme.

287. ANGUERA i DOMENJO, Mª Blanca:

"**Emili Mira i López i la Psicoanàlisi**"

Gimbernat, 1988, 10, 17-26.

Dades sobre Emili Mira (1896-1964). Relacions amb la psicoanàlisi. La seva actitud. La monografia de 1926. Bibliografia parcial de Mira.

288. ANTICH i ROJAS, José Luis; PANADES i NIGORRA, Gil:

"**Bibliografía del Dr. D. Enrique Fajarnés Tur (1858-1934)**".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 120-159.

Estudi extens i important sobre l'obra d'Enric Fajarnés, amb relació ordenada de 939 treballs i notes, que subdivideixen en 8 capítols: Història (el més extens i subclassificat), medicina, antropologia, demografia, climatologia, arqueologia, correus i diversos.

289. ANTO, Josep M; SUNYER, Jordi:

"**La investigació i control de les epidèmies d'asma de Barcelona**"

in "Cent anys de Salut Pública a Barcelona" Barcelona (Inst. Munic. Salut Pública) 1991, 193-205.

Dades sobre el brot asmàtic epidèmic de les darreries de 1984.

290. ANTON, E. de:

"**La actualidad de Ramon Llull**"

Revista de Filosofía, 1958, 19, 55-63.

291. ANTON, E. de:

"**Plenitud metafísica de la filosofía luliana**"

Estudios Lulianos, 1963, 7, 131-151.

292. ANTON FRUCTUOSO, Pedro:

"Un siglo de asistencia psiquiátrica en San Baudilio (1853-1945)".

Act. II CIHMC, Barcelona 1975, II, 253-282.

Estudi extens de l'evolució històrica del manicomí de sant Boi: l'obra d'Anton Pujadas, la revista "La razón de la sinrazón"; la crisi posterior i el seu revisament; l'etapa de Galceran; incidents de l'època; l'entrada de l'orde hospitalària; l'epidèmia d'enteritis (1900); la gran tasca de Rodríguez Morini; la Revista Frenopática Espanola; els Drs. Coroleu i Rodríguez Arias i altres aspectes.

293. ANTON FRUCTUOSO, Pedro:

"Almacén de razones perdidas. Historia del manicomio de sant Boi (1853-1945)".

Barcelona (Edit. Científico-Médica) 1982, 216 pp.

Monografia extensa i documentada sobre el sanatori. Referència a l'etapa inicial amb A. Pujadas; la fase de transició (1881-1895); l'obra important de Rodríguez Morini.

Estudi sobre els tipus de malalties, diagnòstics, ingressos i altres, etc. 17 annexos documentals. 232 notes. Bibliografia. Es la tesi doctoral de l'autor.

294. ANTONIJUAN i GOMA, Magdalena:

"Presència de la comunitat Vedruna en l'hospital d'Olot"

Gimbernat, 1987, 8, 5-12.

Dades sobre els antecedents de l'hospital. Dificultats a meitat del segle XIX. Plantilla el 1845: 3 metges, 4 cirurgians, 1 apotecari; 4 germanes de la caritat, 2 velladores, 1 capellà i 5 ajudants. Malalts ingressats: 180 (uns 100 soldats). 20.000 estades/any.

Entrada de la comunitat de Germanes Carmelites el 1847, amb la mare Joaquima i cinc germanes

295. A.P.

"L'Hospital d'Infecciosos"

La Humanitat, 1 de desembre de 1931.

296. APARICIO, Octavio:

"El árbol y la ciencia de los Barraquer"

Biograma, 1974, I, (4), 7-26.

Visió global de l'activitat de les dues branques mèdiques dels Barraquer, durant tres generacions: neuròlegs (L. Barraquer i Roviralta; L. Barraquer i Ferré; L. Barraquer i Bordas) i oftalmòlegs (J.A. Barraquer i Roviralta; I. Barraquer i Barraquer; J.I. i J. Barraquer i Moner). Altres membres de la família.

297. APARICIO, J.; MARTINEZ, J.V.; VIVES, E.; CAMPILLO, D:

"Las raíces de Bañeres (Alicante)".

València (Edit. Univ. València. Dep. Hist. Antigua) 1981. 271 pp.

298. APARICIO SIMON, José:

"Historia del Real Colegio de Cirugía de san Carlos de Madrid".

Madrid (Aguilar) 1956. (246 pp.)

Estudi bastant extens sobre el tema. Nombroses dades sobre els professors catalans que van intervenir en la seva fundació i al llarg de la seva història. Relació extensa de les Juntes. Menció, entre altres, de Gimbernat, M. Ribas, Queraltó, Sarrais, Raspau, Lacaba, Ginesta, Josep Ribes, L. Galli, Pere i Joan Castelló, R. Capdevila i altres. Important per conèixer aquests aspectes de l'activitat dels catalans a Madrid.

299. APPOLIS, E.:

"Un grand chirurgien espagnol, ancien étudiant à Montpellier: Don Pedro Virgili (1699-1776)".

Monspeliensis Hippocrates, 1962, VI, (18), 15.

300. A.R.:

"Escriptura de Fundació de l'Hospital de Tarragona (17 gener 1752). Document important".

La Veu de Tarragona, 2 i 9 de febrer de 1919.

301. ARA, Pedro:

"Las anatomía en el siglo XVIII y los anatomistas españoles".

El Siglo Médico, 1934, 94, (4229), 742-744.

302. ARAGO, Ignacio M.:

"La ciudad y sus instituciones benéficas"

Destino, 13 d'agost de 1960, pp. 27-29.

303. ARAGO i MITJANS, Ignasi:

"Els hospitals a Catalunya".

Barcelona (Imp. Altés) 1967. (196 pp.)

Obra capdavantera en el seu temps sobre el tema hospitalari a Catalunya. A la part inicial del llibre hi ha nombroses dades històriques.

304. ARAGO, Ignasi:

"El plan general de racionalización hospitalaria para Cataluña y Baleares"

Diario de Barcelona, 2 de juliol de 1970. p. 23.

305. ARAGO i MITJANS, Ignasi:

"Els hospitals a Catalunya dins el segle passat".

An. Med. 1972 (num. extr. Centenari) pp. 54-85.

Article extens. Recordatori dels antecedents de l'hospital de la Santa Creu a l'edat mitjana. Taules documentades sobre fundació d'hospitals a Catalunya, entre ells 19 abans de l'any 1440. Dades sobre com eren els hospitals cap a l'any 1870. Altres aspectes.

306. ARAGON, Gonzalo de:

"Breve historia de las aguas potables de Tarragona".

Diario Español, 10 de desembre de 1939.

307. ARANA SOTO, Salvador:
"Las poesías del doctor Cayetano Coll y Toste"
San Juan de Puerto Rico (s.i.) 1970, 151 pp.
Anàlisi de l'obra poètica de Coll (1850-1930), personalitat destacada de la medicina i la cultura de Puerto Rico, que es graduà com a metge a Barcelona l'any 1874.
308. ARANDES ADAN, Ramon:
"El prof. Dr. Pedro Piulachs Oliva".
AMB, 1951 (2), s.p.
Visió de la personalitat i obra de P. Piulachs, catedràtic de cirurgia. Iconografia.
309. ARANDES, R.:
"A la memoria de Piulachs"
Ann. Med. 1976, 62, pp. 1028-1032.
Valoració de l'obra de Pere Piulachs, que fou catedràtic de cirurgia de Barcelona
310. ARANZADI, Telesforo de:
"Sepulcres megalítics dels començaments de l'Edat del Bronze de la comarca de Solsona".
Anuari Inst. Est. Cat. 1915-1920, 6, p. 528.
311. ARANZADI, T.:
"Estudi antropològic de les restes humans de la naveta de Biniach explorada per En Antoni Vives".
But. Assoc. Cat. Antropol. Etnol. Prehist. 1923, 124-140.
312. ARAÑO, Miguel:
"Biografía de D. Mariano Cubí y Soler, distinguido frenólogo español".
Barcelona (Imp. Jepús Roviralta) 1876. (30 pp.)
Primer estudi monogràfic de la vida i obra de Cubí. Interessant com a font de dades.
313. ARAQUISTAIN, Luis:
"¿Porqué mataron a Miguel Servet?".
Cuadernos del Congreso por la Libertad de la Cultura. 1954, 6, (mayo-junio), 3-13.
314. ARASA, Francisco:
"Presentación".
Folia Clinica Internacional. 1967, 27, (2), 59-60.
Presentació d'un número monogràfic de la revista FCI (febrer 1967) dedicat a Josep de Letamendi, amb treballs de Sarró, Peláez, Arcidiacono, Forns, Palafox, Urmeneta, Monturiol i Arasa. Valoració de Letamendi dintre de la línia neohipocràtica.
315. ARASA, F.:
"De la patología de la totalidad a la antropología integral".
Fol. Clin. Int. 1967, 27, (2), 110-120.
Valoració de l'home en relació a l'univers. Visió antropològica. Letamendi com a

neohipocràtic. Preocupació pel coneixement de l'home. Referències al pensament d'altres autors.

316. ARBELO CURBELO, A.:

"**Estudio de la demografía sanitaria infantil en Cataluña**".

Bol. Soc. Cat. Pediatr. 1966 (març-abril), 27, (120), 198 p.

Estudi de la natalitat, morbilitat i institucions sanitàries a Catalunya durant els últims anys (1966).

317. ARBO, Sebastián Juan:

"**La curación y lo popular en España. El arte de curar en las tierras del Bajo Ebro**" (I).

Tribuna Med. 1970, VII, (358) (16-10-1970), pp. IV-V (crònica)

Record de la "saludada", els guaridors de gràcia. La Rosari i el "Galliner", guaridors d'Amposta a principis de segle.

318. ARBO, Sebastián Juan:

"**La curación y lo popular en España. El arte de curar en las tierras del Bajo Ebro**" (II).

Tribuna Med. 1970, VII, (359), (23-10-1970), pp. IV-V (crònica).

Les cures i els ungüents, els metges de poble. Valoració de la persona del Dr. Lluís Massot.

319. ARBO, Sebastián Juan:

"**La curación y lo popular en España. El arte de curar en las tierras del Bajo Ebro**" (III).

Tribuna Med. 1970, VII, (360), (30-10-1970), pp. IV-V (crònica)

Notícia del "metge Vilà" de Tortosa. Altres metges: Cartañà, Torredemé, Massot.

320. ARCHILA, Ricardo:

"**Documentos históricos sobre la expedición de Balmis**".

Rev. Soc. Venezolana Hist. Med. 1953, I, 577-582.

321. ARCHILA, Ricardo:

"**La expedición de Balmis en Venezuela**".

Caracas, 1969. (34 pp.)

Amb el mateix títol: Act. IV Congr. Panamer. Hist. Med. Guatemala, 1970, pp. 171-203.

322. ARCHILA, Ricardo:

"**Lorenzo Campins y Ballester. Complementos biográficos**".

Caracas (Tip. Vargas) 1975

Campins, nascut a Ciutat de Mallorca el 1732, morí a Caracas el 20 de febrer de 1785, havent regentat la primera càtedra de Medicina que existí a la universitat de Caracas (1763).

323. ARCIDIACONO, Salvatore:

"Fantappié y Letamendi".

Fol. Clin. Int. 1967, 27, (2), 87-92.

Dades sobre Luigi Fantappié, de l'Institut de matemàtiques de Roma i els seus estudis sobre la relativitat. Teoria unitària. Relació amb les idees de Letamendi i la seva fórmula de la vida, en funció de l'energia còsmica i de l'energia individual.

324. ARCO, Manolo del:

"Mano a mano. Manuel Taure Gómez"

La Vanguardia, 24 de maig de 1964, s.p.

Pàgina dedicada a tractar dels exàmens, plans d'estudis i especialització. També entrevista a Robert Terradas i Octavi Pérez Vitòria, catedràtics d'arquitectura i de dret.

NOTA: M. del Arco va entrevistar, al llarg dels anys, a les seccions "Día a día" del Diari de Barcelona, i "Mano a Mano" de La Vanguardia, una quantitat elevada de sanitaris. En molts casos hi ha dades d'interès amb una visió històrica.

325. ARCO, Manolo del:

"Mano a mano. José María Gironella"

La Vanguardia, 4 de juny de 1966, p. 31.

Entrevista amb aquest escriptor, per causa d'un article en que denunciava alguns aspectes negatius de l'activitat mèdica (dicotomia), i que motivà una querella per part dels Col·legis de metges de Barcelona i Madrid. El president del Col·legi de Barcelona no accedí a ser entrevistat.

326. ARCO, Manolo del:

"Mane a mano. Dr. Antonio Puigvert"

La Vanguardia, 6 de juliol de 1966, p. 33.

Tracta principalment sobre els locals de l'Institut d'Urologia.

327. ARCO, Manolo del:

"Mano a mano. Dr. Agustín Pedro Pons".

La Vanguardia, 7 de desembre de 1966, p. 31.

Entrevista i caricatura amb aquest professor de Patologia Mèdica. v.t La Vanguardia, de 18-3-1971, p. 4. ran de la seva mort.

328. ARCO, Manolo del:

"Mano a mano. Manuel Usandizaga".

La Vanguardia, 18 de febrer de 1969.

Caricatura i entrevista amb Manuel Usandizaga Soraluce, amb motiu de pronunciarla seva última lliçó de càtedra.

329. ARCO, Manolo del:

"Mano a mano. Dr. José M. Poal"

La Vanguardia, 22 de febrer de 1969. p. 25.

Entrevista amb motiu del XI curs intensiu d'especialització en malalties reumàtiques.

330. ARCO, Manolo del:

"**Mano a mano. Dr. José Miguel Martínez"**

La Vanguardia, 24 d'octubre de 1969, p. 29.

Record de la seva primera anestèsia l'any 1926. Caricatura.

331. ARCO, Manolo del:

"**Mano a mano. El Dr. Manuel Bastos"**

La Vanguardia, 26 de novembre de 1969, p. 31.

Entrevista amb motiu de la publicació de les memòries "De las guerras coloniales a la guerra civil". Recorda la seva ferida de guerra el 1909 a Nador, que es va guarir ell mateix, extraient el projectil. N. a Saragossa, exercí a Madrid, i com a conseqüència de la guerra des del 1943 residí a Barcelona.

332. ARCO i MOLINERO, Angel del:

"**Epidemias de Tarragona".**

Butlletí Mensual. Secció Excursionista del Ateneo Tarraconense para la clase obrera. 1918,(8), 85-88; (9), 5-6; 1919, (10), 110-112; (11), 122-125.

333. ARDERIU, Enrich; ROCA, Joseph M.:

"**Regiment de preservació a epidimia o Pestilencia e mortaldats - Epistola de maestre Jacme d'Agramont als honrats e discrets seynnors pahers e conseyll de la ciutat de Lleyda, amb entraments de l'Enrich Arderiu i d'En Joseph M. Roca"**

LLEyda (Estampa de Joseph A. Pagès) 1910. 37 pp.

S'ha respectat la grafia original.

334. ARDERIUS, Emili:

"**Recuerdo a Rusca"**

Bol. Mens. Col. Med. Prov. Gerona, 1910, XV, (2, febrer), pp. 19-20.

Record dels temps d'estudiant d'aquest catedràtic de cirurgia, ran de la seva mort.

335. ARDEVOL, Jayme:

"**Ensayo sobre la topografía y estadística de la villa de Reus en Cataluña".**

Madrid (Imp. Espinosa), 1820.

336. ARECHAGA, Juan:

"**Biografía científica de Antonio Gimbernet".**

MH, 1977, (66), 16 pp.

Dades sobre la contribució de Gimbernet al coneixement de l'anatomia quirúrgica de les regions inguinal i crural. L'estada a Anglaterra i Holanda. Anàlisi de la seva aportació.

337. ARECHAGA MARTINEZ, Juan:
"La anatomía española de la primera mitad del s. XIX"
Granada (Univ. Granada) 1977. 244 pp.
338. ARENOS, Pau:
"Breve reportaje sobre el edificio del Hospital de la Santa Creu"
El Periódico, 20 de maig de 1991. p. 60.
339. ARESPACOCHAGA, J. de:
"Los hombres inmortales del campo de Tarragona. El Dr. Pedro Virgili de Vilallonga del Campo".
La Guspira (El Morell) 1928, I, (2, febrer), 9-10.
340. ARGEMI, J.:
"El doctor Reventós presidente de la Asociación de Patología Respiratoria".
Anal. Med. 1968 (suplem.), (2), 29-31.
Dades sobre aquesta associació, dins de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, de la qual J. Reventós fou president (1942), durant més de deu anys.
341. ARGILAGOS, Rafael G.:
"Dr. Francisco R. Argilagós Guimferrer (Su vida y su obra)".
Cuad. Hist. Salud Pública (La Habana), 1965, núm. 31, 106 pàgs.
342. ARIAS, Jaime:
"Queda su ejemplo".
La Vanguardia, 20 de gener de 1977, p. 5.
Nota breu, ran de la mort de Josep Trueta i Raspall, recordat especialment com a professor de la universitat d'Oxford.
343. ARIAS, Jaime:2
"La antorcha de Puigvert".
La Vanguardia, 27 d'abril de 1986, p. 7.
344. ARIAS, Jaime:
"Un don implícito"
La Vanguardia, 25/26 de desembre de 1988
Comentari sobre el doctor Adolfo Azoy, ran de la seva mort.
345. ARIAS, O.:
"Elogio del profesor Albarrán".
Rev. Urologia (México), 1961, 19 (2), 67-69.
Nota sobre aquest uròleg, d'origen cubà, que va estudiar medicina a Barcelona i exercí a París

346. ARIET i BARBERIS, Antoni:
"Topografía médica de Viladrau (Montseny)".
Barcelona (Fidel Giró impr.) 1915. 220 pp.
347. ARIÑO, J.:
"La Otorrinolaringología en el siglo XX".
An. Med. 1964, 50, (2), 117-136.
Visió general del tema. L'especialitat a Catalunya. Referència a Suñé Molist, Botev i altres.
348. ARIÑO LAMBEA, M.P.:
"Biografía de don Francisco Canivell y Vila, del Real Colegio de Cirugía de Cádiz (5 de abril de 1721 - 4 de marzo de 1797)"
Barcelona, tesi. Univ. Autònoma B. 1980.
349. ARISTOY, Francisco:
"Nota referente a un instrumento con el que se daba la comunión a los 'apestados' en el Lazareto de Mahón".
Medicamenta, 1963, 39, (388), 102-103.
Nota sobre una cullereta llarga, de plata, que es feia servir per a combregar els malalts, i altres dues posteriors (1823). Petit poema al·lusiu (1823).
350. ARIZA MARIN, R.:
"Real Colegio de Medicina, Cirugía y Farmacia de Pamplona".
Barcelona (tesi) 1961.
Publicat un resum a Perspectivas Pedagógicas (Barcelona), 1963, III, núm. 11-12.
351. ARMANGUE i TUSET, Josep:
"Crítica i comentaris a la Topografia Mèdica de la comarca de Camprodon del doctor En Joan Sau i Santaló".
Barcelona (Imp. Antoni J. Roura) 1930, 32 pp.
352. ARMANGUE i TUSET, Josep:
"L'escomesa dels literats i la resposta dels metges"
Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 17-6-1934.
353. ARMENGOL, Juan:
"El doctor Puigvert 'embajador médico' en Israel".
El Correo Catalán, 26 de febrero de 1969.
Entrevista amb Antoni Puigvert, després d'haver viatjat a Israel.
354. ARMENGOL, Juan:
"La experiencia moscovita del doctor Puigvert"
El Correo Catalán, 24 de mayo de 1970, p. 29.
Entrevista amb el doctor Puigvert, després d'un viatge a l'Europa de l'est.

355. ARMENGOL, Juan:

"Medicina Catalana: ocho siglos de historia"

El Correo Catalán, 31 de maig de 1970. p. 27.

Entrevista amb Ramon Sarró a la vigília de la inauguració del I Congrés Internacional d'Història de la medicina catalana.

356. ARMENTER de MONASTERIO, Federico:

"Rincones románticos de Barcelona"

El Noticiero Universal, 7 d'agost de 1954.

Sobre el pati de l'antic hospital de la Santa Creu

357. ARMIEUX, L.L.C.:

"Notice biographique sur B. Carrère, l'un des fondateurs de la Société de Médecine".

Rev. Médecine (Toulouse) 1885, 19, 1-8.

358. ARNALL i JOAN, Maria Josepa:

"Llibres de medicina a la llibreria dels carmelites descalços de Barcelona (segles XVI-XVIII)".

Gimbernat, 1985, 3, 35-52.

Dades sobre aquesta biblioteca, que fou la segona de Barcelona en el segle XVII.

Notícia de metges, cirurgians, apotecaris i infermers del convent. Relació detallada de

118 llibres referents a medicina, entre els 7236 títols enregistrats: 48 del segle XVI, 36

del XVII. Hi ha 13 obres d'autors catalans. Llocs d'impressió més freqüents: Lió (16

obres), Venècia (13), Barcelona (9), París (7), València (6).

359. ARNALL i JOAN, Maria Josepa:

"Notes sobre freqüència de malalties diagnosticades a Barcelona durant els anys 1774-1776".

Gimbernat, 1986, 5, 19-32.

Estudi del manuscrit 1654 de la Biblioteca Universitària de Barcelona que recull les

visites fetes per un metge de la ciutat durant dos anys. Terminologia tota llatina.

Esment de gairebé 300 diagnòstics diferents, amb un total de 1.348 malalts.

360. ARNALL i JOAN, Maria Josepa:

"Els conceptes de mania i malenconia a l'obra d'Agustí Corts i Armengol".

Gimbernat, 1986, 6, 19-38.

Anàlisi dels manuscrits del Dr. Agustí Corts, catedràtic de Pronòstics de Cervera (1726)

i els conceptes de mania i malenconia. Transcripció de fragments del text en llatí.

Comentaris sobre la mania (pp. 22-32) i la malenconia (33-38).

361. ARNAU, J; BLANCO, M.L; FERRERES, V; FREQUET, E; JIMENEZ, B.:

"Història de les Institucions benèfiques a Tarragona. La Casa tutelar de sant Josep".

in II Jorn. Hist. Educ. en els PPCC, Ciutat de Mallorca, 1978, 76-80.

Visió general de la protecció a l'infant. Tribunals Tutelars; Junta de protecció; les institucions de Tarragona; la casa tutelar de sant Josep.

362. ARNAU DE VILANOVA:

"*Obres catalanes*". "I. Escrits religiosos" "II. Escrits mèdics".

Barcelona (Ed. Barcino) 1947, 2 vols. (256 + 276 pàgs.)

Recull, en dos volums, dels escrits catalans d'Arnau, agrupats per temes. En el volum I hi ha un pròleg extens, de J. Carreras i Artau, en el qual es dóna notícia de la vida i l'obra religiosa en general. També hi ha una notícia preliminar, per M. l'atllori, en la qual s'estudien les obres religioses catalanes. Bibliografia abundant al final de la nota preliminar. El volum II reproduceix el text del Règim de Sanitat a Jaume II, en la versió de Berenguer Sarriera i l'abreujada del segle XV, i els "Aforismes de la conservació de la memòria". Pròleg de Joaquim Carreras i Artau; notícia preliminar de Miquel Batllori sobre aquesta obra mèdica. Bibliografia abundant. Text important per conèixer i situar el tema.

363. ARNER i BUENO, César:

"Miguel Servet condenado por los hombres... ¿condenado por Dios?".

Ilerda, 1971, (32), 7-18.

Article on es fa una revisió crítica del pensament religiós de Miguel Servet centrada en els punts: autoritat pontificia, doctrina sobre l'univers, cristología i sobre la Trinitat.

364. ARNUS, Manuel:

"Historia topográfica, química y médica de La Puda de Montserrat, precedida de algunas generalidades de hidrología general y balnearia".

Barcelona (Imp. Diario de Barcelona) 1863. 232 pp.

Fa una descripció de l'establiment de La Puda i els seus entorns.

365. ARNUS, Maria del Mar:

"El encanto vetusto de los balnearios"

La Vanguardia, 16 d'abril de 1985, p. 43.

Comentari amb motiu d'una exposició de fotografies de Marta Povo. Referències a Vallfogona, La Puda de Banyoles i altres. Iconografia.

366. ARNUS de FERRER, Evaristo:

"Breves apuntes sobre el Asilo de inválidos del trabajo, creado por iniciativa de S.M. la Reina Regente"

Barcelona (Imp. Barcelonesa) 1887.

367. AROSTEGUI, A.:

"La filosofía crítica de Ramón Turró".

Rev. de Filosofía, 1950, IX, 55-89.

368. ARQUES, Josep:

"Cinc estudis històrics sobre la Universitat de Barcelona".

Barcelona (Ed. Columna) 1985, 242 pp.

Entre les pp. 95 i 151 inclou una extensa referència a la construcció de l'Hospital Clínic

i la nova Facultat de Medicina, al carrer de Casanova. Interessant per coneixer detalls del tema.

369. ARQUES i MIARNAU, R.:

"**Dos jalones en la historia de la dermatología (Del profesor Alibert al profesor Peyrí".**

AMB, 1952, (15) s.p.

Comparació entre l'"arbre des dermatoses" de Jean L. Alibert (1825) i el "Arbor dermatoaegrotorum" de Jaume Peyrí (1925).

370. ARQUIMBAU, Rosa Maria:

"**Una gran obra: l'Hospital de Sant Joan de Déu"**

L'Opinió, 15 d'abril de 1933.

371. ARRANZ i HERRERO, Manuel:

"**Epidèmies i crisis agràries a la Catalunya Nova en els decennis del 1720. L'actitud de les autoritats borbòniques".**

Aplec de Treballs núm. 7 del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà. Montblanc, 1985, pp. 193-216.

Aportació a un millor coneixement de les epidèmies que van afectar a la Catalunya occidental entre 1720 i 1730.

372. ARRANZ MUÑECAS, Tomás:

"**Vida del doctor D. Antonio Pujadas y Mayans".**

An. Med. 1961, 47, (1), 65-108.

v.t. Informaciones Psiquiátricas, 1961, (núms. 24 i 25).

373. ARRIBAS SALABERRY, Julio P.:

"**Miguel Servet, geógrafo y astrónomo".**

Ilerda, 1959, 17, (23), 27-44.

374. ARRIBAS SALABERRY, Julio P.:

"**Genealogía y heráldica de Miguel Servet".**

Lleida (Inst. Est. Ilerdencs) 1972

375. ARRIBAS SALABERRY, Julio P.:

"**Síntesis biográfica de Miguel Servet".**

Lleida (Imp. Esc. Prov.) 1975

376. ARRIBAS SALABERRY, Julio P.:

"**Fisiología y psiquis de Miguel Servet".**

Lleida (Excmo. Ayuntam. Villanueva de Sijena) 1975.

377. ARRIBAS, Julio P.:

"**En torno a Miguel Servet".**

Villanueva de Sijena (Inst. Est. Sijen. M. Servet) 1976.

378. ARRIZABALAGA, Juan:

"Lluís Alcanyís y su 'Regiment de la pestilència. (Valencia, c.a. 1490)"

Dynamis, 1983, 3, 29-54.

379. ARRIZABALAGA, Jon:

"La peste negra de 1348. Los orígenes de la construcción como enfermedad de una calamidad social".

Dynamis, 1991, XI, 73-117.

Estudi de les causes d'aquesta pesta i referència a l'obra de Jaume d'Agramunt.

380. ARRIZABALAGA, Jon; GARCIA BALLESTER, L.; SALMON, F.:

"A propósito de las relaciones intelectuales entre la Corona de Aragón e Italia (1470-1520): los estudiantes de medicina valencianos en los estudios Generales de Siena, Pisa, Ferrara y Padua"

Dynamis, 1989, 9, 117-147

381. ARRO i TRIAY, Francisco de P.:

"Necrología del Dr. D. José Alberich y Casas, médico de Reus".

Barcelona (Tip. N. Ramírez y Cia) 1878, 12 pp.

382. ARRO i TRIAY, Francisco de P.:

"Necrología de D. Francisco Castellví y Pallarés".

Barcelona (Tip. N. Ramírez y Cia) 1879. 24 pp.

383. ARROYO ILLERA, Fernando; CABANES PECOURT, Mª Desamparados:

"Notas sobre un recetario valenciano del siglo XV".

Act. III Congr. Esp. Hist. Med. Valencia, 1969, II, 67-71.

Detall del receptari. Els autors dónen una descripció ordenada per malalties dels diversos aparells.

384. ARRUGA i LIRO, Hermenegild:

"Los progresos de la cirugía ocular"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 2-març-1952.

Record de la seva formació i el seu predecessor. Resposta de L. Garcia Tornel.

385. ARRUGA i LIRO, H.:

"Francisco Bordas Salellas".

An. Med. Cir. 1964, 44, (184), 269-271.

Breu nota necrològica de FBS, oftalmòleg i membre de la RAM de B (1952) i cap del servei de l'especialitat a l'hospital de Santa Creu i Sant Pau.

386. ARTAL i MAYORAL, Estanislao:

"En previsión de un peligro. Memoria acerca de la epidemia colérica de Ulldecona, Hospitalet y Conesa".

Tarragona (Imp. de la Opinión) 1886.

387. ARTIGAS RAVENTOS, Vicente:

"Las epidemias barcelonesas de fiebre amarilla en el siglo XIX y su influencia en la reforma sanitaria de la ciudad".

MH, 1974, (31), 2^a ep.

Estudi de diversos intents de millorar la sanitat de Barcelona en el segle XIX.

Problemes en diversos barris. Estudi de l'obra de C. Ronquillo. Referències de Letamendi, Antoni Roset i altres. Iconografia.

388. ARTIGNY, A. G d':

"Nouveaux mémoires d'histoire, de critique et de littérature".

Paris, 1749.

En el vol. II d'aquesta obra hi ha un capítol "Mémoires pour servir à l'histoire de Michel Servet". És el primer en publicar els documents sobre el procés de Servet a Viena.

389. ARTIGUES i ARTIGAS, Antoni:

"Pandemia de grip de 1918-19. Evolució en la premsa de Lleida i el seu registre civil"

Gimbernat, 1989, 12, 9-22.

390. ARTIÑANO y GALDACANO, Gervasio de:

"Un incunable que aparece: Lunario o calendario astronómico por el catalán Bernardo de Granollachs"

Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos, 1928, 49, 232-242.

391. ARTHUYS, Xavier d':

"Hommage à Francis Català".

L'Indépendant (Perpinyà), 16 d'octubre de 1988, p.10.

Nota breu sobre el metge i poeta de Vincènç Francesc Català.

392. ARUMI i FARGAS, J.:

"El profesor M. Soria Escudero".

AMB, 1955, (46), s.p.

Valoració de l'obra de M. Sòria, catedràtic d'oftalmologia de Barcelona, ran de la seva mort. Detall dels seus treballs.

393. ASENSIO PASCUAL, Carmen:

"La oftalmología en la Gaceta Médica Catalana del siglo XIX".

Barcelona, tesi (UB) 1990.

Estudi extens de les aportacions relacionades amb l'oftalmologia a la GMC, la revista més important de medicina a Catalunya a les darreries del XIX. Valoració de les persones. Anàlisi dels diferents tipus de patologia i la seva evolució.

394. ASTRUC, J:
"Mémoires pour servir à l'histoire de la faculté de médecine de Montpellier"
Paris, 1767.
Notícia, entre altres, d'Ermengol Blasi (pp. 175-176).
395. ASTURIAS, Miguel Angel:
"El doctor Jordá: solidaridad del hombre con el hombre"
La Vanguardia, 28 de maig de 1972.
Noticia de l'obra d'Eduard Jordà, metge mallorquí, que ha fet una tasca assistencial activa a Burundi.
396. ATANDIA, P.B.:
"El hospital de San Juan de Dios, obra de la ciudad de Barcelona"
Diario de Barcelona, 16 de juny de 1976. p. 26.
Article on es fa una síntesi breu de la història de l'hospital
397. AUDOUARD, Mathieu-François:
"Relation historique et médicale de la fièvre jaune qui a régné à Barcelone en 1821".
Paris (Moreau) 1822.
Estudi molt extens. És una molt bona font d'informació sobre aquella pesta, que per les circumstàncies polítiques, va tenir una gran ressò fora d'aquí, sobretot a França.
398. AUDRY, J.:
"Michel Servet et Symphorien Champier".
Lyon Méd. 1935, 96.
399. AUSIO i ROVIRA, Pere:
"In memoriam".
Manresa, (8 d'abril de 1947) (núm. 724)
Nota necrològica sobre Angel Tomàs i Jordana, metge de Manresa, ran de la seva mort. El seu llibre de Puericultura.
400. AVILA GRANADOS, Jesús:
"Los hospitales medievales en Cataluña".
El Médico, 14 d'abril de 1990.
Article il·lustrat amb diverses fotografies en el que es fa menció d'alguns hospitals medievals.
401. AVINYO, J.:
"Catàleg de les obres autèntiques del Beat Ramon Llull"
Estudis Franciscans, 1932, 44, pp. 48-75 i 169-184.
402. AVINYO, J.:
"Les obres autèntiques del Beat Ramon Llull"
Barcelona, 1935.

403. AYMAR i RAGOLTA, Jaume:

"Els secrets de sa Bardissa".

Sant Cugat del Vallès (ER) 1982. (104 pàgs.)

Recull de diversos treballs sobre temes de Calonge. Interès de l'article "En Vilanova de Cabanyes" (pp. 49-72) on es retrata la personalitat del Dr. Joan Bou i Mont (Calonge, 1815-1902), que fou metge de Calonge durant molts anys. Iconografia.

404. AZNAREZ, Enrique P.:

"Juan Bialet Massé, ilustre médico catalán emigrado a la Argentina".

Act. 27 Congr. Int. Hist. Med. Barcelona, 1980, I, 165-167.

Estudi breu de l'obra de J. Bialet (n. Mataró, 1840), republicà, que fou professor de Medicina Legal a la universitat de Córdoba (R. Argentina), iniciador d'estudis de medicina del treball i impulsor del desenvolupament agrícola a la seva regió.

405. AZOY, Adolfo:

"Notas históricas sobre los distintos servicios: Otorrinolaringología".

a "Hospital Clínico. Cincuentenario". Barcelona, 1957, 153-156.

Descripció breu de la càtedra d'ORL a la universitat de Barcelona i del període inicial de l'especialitat aquí: els primers professors amb menció de l'obra del prof. Ferran Casadesús i Castells.

406. AZOY i CASTAÑER, Adolfo:

"Audiotrauma"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 16-novembre-1969.

Record del seu antecessor: Lluís Suñé i Medan. Resposta de L. Garcia Tomel.

407. AZOY, A.:

"Fernando Casadesús Castells. In memoriam".

Ana. Med. Cir. 1973, 53, (232), 181-185.

Nota breu sobre l'obra de F. Casadesús, catedràtic d'ORL de Barcelona (1926) i membre de la RAM de B (1930).

408. AZOY CASTAÑER, Adolfo:

"Manuel Taure Gómez".

An. Med. Cir. 1982, 60, (262), 111-113

Nota breu sobre alguns aspectes de l'obra de M. Taure (1903-1979), catedràtic d'anatomia de Barcelona (1932) i membre de la RAM de B (1943).

409.B.:

"Efemérides catalanas"

El Día Gráfico, 26 de febrero de 1922.

Nota sobre la visita que el 26 de febrer de 1627 van fer els consellers de Barcelona a l'Hospital de la Santa Creu.

410.B.:

"Efemérides catalanas"

El Día Gráfico, 3 de setiembre de 1922.

Record del 3 de setembre de 1870, en que es va declarar el primer cas de febre groga a Barcelona, de l'epidèmia d'aquell any.

411.B.:

"Efemérides catalanas"

El Día Gráfico, 8 d'octubre de 1922.

Tracta de les pregàries fetes a Barcelona, el 8 d'octubre de 1821, amb motiu de la febre groga.

412. BABIANO ORTIZ DE ZARATE, Carles:

"La farmacia Pallarès de Solsona. Primeros documentos escritos de mediados del siglo XV que hacen referencia a su titular 'Joan Pallarès, apotecari'".

Gimbernat, 1986, 5, 33-37.

Dades sobre Joan Pallarès (1459, 1466), que és el primer titular documentat de la farmàcia. El cognom es trasmet ininterrompidament, per apotecaris, fins gairebé el final del segle XIX, essent la nissaga farmacèutica més llarga coneguda a Catalunya.

413. BABIANO y ORTIZ DE ZARATE, Carles:

"Esglésies de Catalunya amb l'advocació de Sant Cosme i Sant Damià"

Gimbernat, 1988, 9, 27-40.

Dades sobre 32 esglésies, ermites i capelles. Distribució per comarques i bisbats (6 a Girona, 5 a Tarragona, 4 a Lleida i Urgell...). 26 al Principat; 3 a Catalunya Nord i 3 a la Franja.

414. BABIANO y ORTIZ DE ZARATE, Carles:

"La Farmàcia Pallarès de Solsona. Contribució a la genealogia dels apotecaris Pallarès"

Gimbernat, 1988, 10, 27-38.

Dades sobre 11 apotecaris Pallarès i 2 metges. El primer fou Joan Pallarès, esmentat ja l'any 1459. Valoració de la continuïtat de la nissaga a Solsona.

415. BABIANO y ORTIZ DE ZARATE, Carles:

"La Farmacia Pallarès de Solsona. Un curioso proceso de exención a filas del

boticario Josep Pallarès Jalmar en la guerra de la Independencia (1808-1814)"

Gimbernat, 1991, 15, 27-42.

Estudi i transcripció dels documents. Anàlisi del contingut. 33 notes.

416. BACARDI i PONS, R.:

"Els inicis de la psiquiatria infantil a Catalunya".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 395-396.

Resum breu del desenvolupament de l'especialitat. Dades sobre la tasca de Lluís M. Folch i Torres en el camp pedagògic; els Drs. Córdoba i Bassols; l'obra de Jeroni de Moragas, Alfred Strauss i la col.laboració d'Emili Mira en els anys de la pre-guerra.

417. BACARDI i PONS, Ramon:

"La Societat Catalana de Pediatría: 50 anys de vida"

Tribuna Médica, núm. extr. 20 de maig de 1976, p. 39-46.

Història detallada de la Societat i de la pediatria catalana a l'últim segle. La Societat (1926). El Butlletí (1928).

418. BACH i RIU, Antoni:

"Arxiu de la casa Pallerès de Solsona, dipositat a l'Arxiu Diocesà de Solsona".

Gimbernat, 1984, 1, 1-7.

Nota sobre alguns aspectes de l'arxiu de la farmàcia Pallerès, que es conserva a Solsona. Inici per Antoni Pallerès l'any 1500. Detalls sobre la diversitat dels llibres fins el segle XIX. Genealogia dels Pallerès apotecaris.

419. BADIA, J.; GOMEZ, A.; LLARI, J.; VIVES, L.:

"La sanitat infantil durant la Generalitat de Catalunya (1931-1939)"*

Butil. Soc. Catal. Pediatría, 1978, pp. 264-317.

420. BADIA, Lola:

"La doble herencia de Ramón Llull".

La Vanguardia, 27 de febrer de 1990, (supl. Cultura) pp. 8-9.

Visió d'alguns aspectes de l'obra de Llull i de la seva influència. Iconografia. Ref. a treballs fets sobre Llull, la publicació del "Tractatus novus de astronomia" a càrrec de Michela Pereira, de la universitat de Florència, (London, 1989) i el volum 17 de les Opera Latina.

421. BADIA, Ramon:

"El III Congrés d'Història de la Medicina Catalana".

L'Avenç, 1981, núm. 41 (setembre) (8-9), 540-541.

Crònica i notícia de les activitats del Congrés, amb esment detallat de nombroses comunicacions.

422. BADOSA, Enrique:

"Barcelona sin Pedro Pons".

El Noticiero Universal, 20 de març de 1971, p. 7.

Comentari sobre la personalitat d'Agustí Pedro Pons, catedràtic de Patologia Mèdica, ran de la seva mort.

423. BADOSA i GALLART, José M^e:

"Un pionero de la gastroenterología española: el profesor Francisco Gallart Monés". Min. Med. 1980, 13, (108), 25-30.

424. BAGUENA i CERVELLERA, María José:

"Cent anys de lluita antituberculosa a Barcelona"

in "Cent anys de Salut Pública a Barcelona" Barcelona (Inst. Munic. Salut) 1991, pp. 105-115.

425. BAHÍ i FONSECA, Joan Francesc:

"Relación médico política sobre la aparición de la fiebre amarilla a últimos de julio de 1821 en las tripulaciones de los buques del puerto de Barcelona".

Mataró (Juan Abadal) 1821, 31 pp.

426. BAINTON, Roland H.:

"The smaller circulation: Servetus and Colombo".

Sudhoffs Archiv für Geschichte der Medizin, 1931, 24, 371-374.

427. BAINTON, Roland H.:

"The present state of Servetus studies".

Jour. Modern Hist. 1932, 4, 71-92.

428. BAINTON, Roland H.:

"Michael Servetus and the pulmonary transit of the blood".

Bull. Hist. Med. 1951, 25, 1-7.

429. BAITON, Roland H.:

"Hunted heretic. The life and death of Michael Servetus".

Boston (Beacon Press) 1953. (270 pàgs).

430. BAINTON, Roland H.:

"Michel Servet, hérétique et martyr".

Genève (Lib. E. Droz) 1953. (149 pp.)

431. BAINTON, Roland H.:

"Documenta servetiana".

Archiv. für Reformationsgeschichte, 1953, 44, 223-234.

432. BAINTON, Roland H.:

"Michael Servetus and the Trinitatis Speculation of the Middle Age".

in Becker, B (edit): "Autour de Michel Servet..." (1953), pp. 29-46.

433. BAINTON, Roland H.:

"Servet, el hereje perseguido (1511-1553)".

Madrid (Ed. Taurus) 1973 (301 pàgs).

Edició castellana de l'obra ben coneguda de Bainton (edició anglesa, Boston 1953; 2^a ed. 1964). Text important per conèixer el tema en tots els aspectes de la personalitat de Servet. El cap. VIè (pp. 111-133) es dedica a la seva activitat mèdica. Hi han dos apèndixs bibliogràfics, a càrrec de M. Stanton (bibliografia de Servet) i A. Alcalá (bibliografia sobre Servet).

434. BAINTON, Roland H.:

"Servet, el hereje perseguido".

Doctor, 1973, juny, 78-87.

La revista 'Doctor' publica un resum extens de l'obra de Bainton (Madrid, Taurus, 1973) en el qual es fa un repàs de la vida i obra de Servet.

435. BALAGUE, Calasanz:

"El Asilo del Santo Cristo. Hermanas de almas"

Igualada, 21 d'octubre de 1967 (suplem. núm. 1500) p. 64

Breu història de l'asil.

436. BALAGUER i OROMI, José:

"Algunas consideraciones sobre la medicina española en el siglo XV".

in "Estado de la cultura española y particularmente catalana en el siglo XV". Conferencias leídas en el Ateneo Barcelonés con ocasión del centenario del descubrimiento de América. Barcelona (Imp. Henrich y Cia) 1893. v. pp. 383-450.

Dotzena conferència de la sèrie (22-XI-1892). Treball molt extens, sense cap subdivisió ni subtítol, en el qual s'esmenten molts aspectes de la medicina a la Corona d'Aragó en el segle XV: idees mèdiques, ensenyament, assistència psiquiàtrica, exercici de la professió, morberies, protomedicat, detall de l'obra d'alguns metges.

437. BALAGUER i OROMI; J.:

"Algunos datos sobre la epidemia de cólera ocurrida en octubre de 1885 en el manicomio de san Baudilio de Llobregat".

Barcelona, 1889

438. BALAGUER i PERIGÜELL, Emili:

"El eclecticismo en la psiquiatría valenciana del siglo XIX".

Med. Esp. 1969, 61, (363), 415-420.

439. BALAGUER i PERIGÜELL, Emili:

"El somaticismo y la doctrina de la 'degeneración' en la psiquiatría valenciana del siglo XIX".

Med. Esp. 1969, 62, (368), 388-394.

440. BALAGUER i PERIGÜELL, Emili:
"Faustino Barberá y Martí y la Valencia de su tiempo".
I. Congr. Hist. País Valenciano. Valencia, 1971.
441. BALAGUER i PERIGÜELL, Emili:
"Medicina y política en la Valencia de la restauración: la obra de Faustino Barberá Martí (1850-1924)".
Med. Esp. 1971, 66, 138-149.
442. BALAGUER i PERIGÜELL, Emili:
"Medicina i Societat als Països Catalans. Dels Reis Catòlics al decret de Nova Planta (1479-1716)"
Act. X Congr. Metges i Biol. Llengua Catalana. Perpinyà, 1976. II ponència. pp. 19-25.
443. BALAGUER i PERIGÜELL, Emili:
"L'aportació valenciana als Congressos de Metges de Llengua Catalana".
Castelló (ed. XIIè Congr. Metges i Biol. Lleng. Catal.) 1984, 20 pp.
Visió dels Congressos de Metges de Llengua Catalana des del punt de vista del País Valencià i de les seves aportacions. Esment, entre altres, de les de Faustí Barberà, Vicent Peset i Cervera, Joan B. Peset i Aleixandre, Tomàs Peset, Francesc Mas i Magro, Josep Simon i Barceló, i altres, a més a més dels valencians d'origen exercint a Barcelona (Corachan, Cardenal, Esquierdo,...).
444. BALAGUER i PERIGÜELL, Emili:
"L'aportació valenciana a l'escola de cirurgia moderna de Barcelona".
Revista de Catalunya (nova etapa) 1986,(núm. 3, desembre) pp. 51-59.
445. BALAGUER, Emili; BALLESTER, Rosa; BUJOSA, Francesc; OLAGÜE, Guillem:
"Els impresos científics a Catalunya en els segles XV i XVI".
Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, I, 185-196.
Estudi detallat de l'obra científica impresa a Espanya entre els anys 1460 i 1600. De les 2.294 obres editades, 93 (el 4.04 %) ho fóren a Catalunya. Es remarca el percentatge relativament important entre 1461 i 1500 i el descens en el segle XVI. S'estudien les relacions entre les llengües de les obres (llatí, castellà, català); el paper de Barcelona, Lleida i Perpinyà com a seu de les edicions, i altres aspectes.
446. BALAGUER, E; BALLESTER, R; BERNABEU, J; PERDIGUERO, E:
"Fuentes históricas de la antropología médica en España".
Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, I, 107-115
Referència a la vulgarització d'alguns conceptes de la higiene i alguns aspectes de l'obra de Pere F. Monlau. Les topografies mèdiques. Paper de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. Estudis d'etnografia i folk-lore (Banyoles, Mataró, Santa Coloma de Queralt).

447. BALAGUER, Gaspar; GRASSET, Vicenç:
"Noticia de la epidemia de tercianas que se padeciò en varios pueblos del Urgel".
Barcelona, 1785.
448. BALAGUER i VINTRO, Ignasi; TORNER i SOLER, Miquel:
"Veinticinco años de la cátedra del prof. J. Gibert Queraltó".
Med. Clin. 1968, 51, (1), 3-6.
449. BALAGUERO, J; BALAGUERO, Ll.:
"Les medalles mèdiques a Catalunya".
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, I, 174-179.
Notícia d'alguns fets: epidèmies (Barcelona i Mallorca, 1821; Barcelona, 1854, còlera i 1870, febre groga); Congressos (Tuberculosi, 1910, Barcelona) i altres (record de personatges) que han motivat l'encunyació de medalles.
450. BALAGUERO i LLADO, Llorenç; BENITO i MARTINEZ, Enric:
"La práctica de la laparotomía ginecológica en la obra de Salvador Cardenal".
Gimbernat, 1986, 5, 39-44.
Referència a les laparotomies fetes per Cardenal, des de la primera de 1881. De la primera sèrie de 32 (1881-1886), 30 ho foren per causa ginecològica. Fins el 1927 en va practicar 2790, d'elles 504 hysterectomies i 335 ovariectomies (i 507 apendicectomies i 654 gastroenterostomies).
451. BALANYA, Joaquim:
"El Hospital General de Cataluña bajo el signo de la CNT"
Solidaridad Obrera, 20 de setembre de 1936.
Noticia sobre el canvi de règim administratiu de l'hospital, pels fets de la guerra.
452. BALARI i JOVANY, Josep:
"Historia de la Real Academia de Ciencias y Artes".
Barcelona (Tip. L'Avenç) 1895. 208 pp.
Obra clàssica. Dóna notícia sobre bastants metges relacionats amb aquesta institució.
453. BALASCH i CORTINA, Juan:
"Algunos aspectos de la medicina en el Vic barroco".
Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, II, 67-90.
Estudi extens en el qual es donen dades, entre altres aspectes, sobre la germandat dels Sants Cosme i Damià, l'obra de Josep Pasqual i el funcionament de l'hospital.
454. BALCELLS i GORINA, A.:
"El profesor Máximo Soriano Jiménez".
AMB, 1951, (4), s.p.
Estudi breu de la vida i obra de M. Soriano, catedràtic de Patología Mèdica: formació, docència, recerca, organització universitària. Iconografia.

455. BALCELLS i GORINA, A.:

"Final de etapa".

La Vanguardia, 18 de març de 1971, p. 5.

Comentari sobre el significat de'A. Pedro i Pons, com a metge i com a mestre, ran de la seva mort. Valoració com a final d'una època que formà junt amb els doctors Marañón i Jiménez Díaz.

456. BALCELLS i GORINA, Alfons:

"Especialización e integración en medicina. Vigencia de la medicina interna"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 31 de març de 1974.

Record del seu antecessor, Agustí Pedro i Pons. Formació. Resposta de Lluís Trias de Bes.

457. BALCELLS, Jordi:

"Els estudis lul·lians de Rubió i Balaguer"

Avui, 20 de novembre de 1985, p. 32.

Notícia del llibre sobre Llull, de Jordi Rubió, on es reuneixen una vintena de treballs publicats al cap dels anys.

458. BALDOMA, Josep:

"La primera foto en España".

La Vanguardia, 24 de febrer de 1980 (Fin de semana, p. III).

Notícia de la primera fotografia feta a Espanya, el 10 d'octubre de 1839, a Barcelona. Funció de Pere Monlau com a introductor de la fotografia entre nosaltres. Iconografia.

459. BALIUS i JULI, Ramon; MARTI i PUJOL, Ramon:

"L'Acadèmia de Ciències Mèdiques i la Societat Catalana de Cirurgia, dues entitats germanes"

Tribuna Médica, núm. extr. 20 de maig de 1976, pp. 34-38.

Visió històrica de la Soc. Cat. Cirurgia. Inici el 1927. Quatre etapes. Relació de presidents. Fotografies.

460. BALIUS i JULI, Ramon; MARTI i PUJOL, Ramon:

"Història de la Societat Catalana de Cirurgia".

Barcelona Quirúrgica, 1977, 21, núm. 6.

461. BALLABRIGA i AGUADO, Angel:

"El concepto cambiante de la pediatría desde Niels Rosen von Rosenstein hasta finales del siglo XX"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 3 de març de 1974

Record del seu antecessor, Pere Martínez i Garcia. Resposta de Lluís Trias de Bes.

462. BALLESTER, Pere:

"Estudis d'antropologia de Menorca"

Maó (Consell Insular de Menorca) 1986. 214 pp.
Algunes dades referents a sanitat: naixement, mort.

463. BALLESTER i AÑON, Rosa:

"Medicina i societat als Països Catalans. D'Alfons I el Cast a Ferran II el Catòlic (1162-1479)"

Act. X Congr. Metges i Biol. Llengua Catalana, Perpinyà, 1976. 2ª ponència. pp. 9-18.

464. BALLESTER i CASTELLO, Francisco:

"Concordia Apothecarium Barchinone. 1511. La primera farmacopea española".
Tarragona (R. Gabriel Gibert) (Pub. Col. Of. Farmacéuticos Tarragona), 1944, 82 pp.

465. BALLESTEROS, Luis:

"La etapa de Barcelona".

Act. Obstetr. Ginecol. Hisp. Lusit. 1982, 30 (7), 461-467.

Evocació de l'obra i activitat de Manuel Usandizaga Soraluce (1898-1982), com a catedràtic de la facultat de medicina (1948-1966) i cap del departament d'Obstetricia de la Residència Sanitària de la Vall d'Hebrò. Notícia del seu grup de col.laboradors.

466. BALLUS, C.:

"Profesor Juan Obiols Vié. In memoriam".

Rev. Dep. Psiq. Fac. Med. Barcelona, 1981, 8, (1), 13-14.

Breu referència necrològica.

467. BALLY, F.; FRANÇOIS, V.J.; PARISET, E.:

"Rapport présenté à S.E. le ministre... de l'Intérieur".

Marsella (A. Ricard) s.d. (1822)

Informe sobre la febre groga que va afectar a Barcelona l'any 1821.

468. BALLY, F.; FRANÇOIS, V.J.; PARISET, E.:

"Histoire médicale de la fièvre jaune observée en Espagne, et particulièrement en Catalogne, dans l'année 1821".

Paris (Imp. Royale) 1823.

469. BALTA, M.A.:

"Evocación".

Rev. Veter. Esp. 1926, 28, (juny, núms. 11-12)

Article escrit ran de la mort de Ramon Turró.

470. BALTAR DOMINGUEZ, Ramón:

"Rasgos de la inquieta personalidad del doctor don Enrique Lluria Respau y su contribución al desarrollo de la urología española".

Act. II CEHM. Salamanca, 1965, 1, 235-241.

Noticia d'E. Lluria (n. Matanzas, Cuba, 1862 - m. 1925), fill de pares catalans que va

acabar la carrera de medicina a Barcelona i es revalidà a París el 1889. Company d'Albarrán, exercí a Madrid. Relacions amb Francesc Ferrer i Guàrdia. Relació amb idees anarquistes i socialistes. Anys a Galícia. Retorn a Cuba (1918).

471. BALTHAZARD, Victor:
"Orfila et l'affaire Lafargue".
Paris, 1929.

472. BANCELLS i MARES, Consol:
"Sant Pau, hospital modernista".
Barcelona (Terra Nostra) 1989
Valoració arquitectònica de l'hospital: vitralls, ceràmica, mosaics, escultures. 97 gravats.

473. BAÑERES, Melcior:
"Crítica de las principales medicaciones empleadas en el tratamiento del cólera morbo asiático y beneficios alcanzados por las inyecciones de las sales de quinina en la epidemia de 1885".
Lleida, 1904.

474. BAÑERES BARRIL, Francisco:
"Breve estudio de la medicina leridana en los años 1895 y 1896".
Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 333-340.
Dades sobre alguns aspectes de la medicina a Lleida cap a les darreries del segle XIX. Anàlisi de la revista "La Unión Médica". Notícia de la creació del Col·legi de Metges i de la seva primera junta directiva.

475. BAÑUELOS, Misael:
"La fórmulas de la vida y de la enfermedad del profesor que fué de Patología General de la Universidad de Madrid don José de Letamendi y Manjarrés".
Gaceta Med. Esp. 1949, 23, (269), 46-49.
Breu resum de les idees de Letamendi sobre el tema.

476. BARAUT, Cebrià:
"Un manuscrit llatí de medicina de l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell".
Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, I, 273-294.
Descripció del manuscrit, que no era conegut. Conté el "Tractat de les febres" i les "Dieten universals i particulars" d'Isaac Israeli; el "Viàtic" d'Ibn al Yazzar; el "Liber de pulsibus" de Gilles de Corbeil i dos textos hipocràtics. També dóna notícia de manuscrits mèdics de la catedral de Girona.

477. BARBA, Carles:
"Llorenç Villalonga: visqué i estimà".
El Correo Catalán, 3-2-1980, p. 16.

Nota sobre alguns aspectes de l'obra literària de Villalonga i les relacions del psiquiatre envers la literatura.

478. BARBANY i CAIRO, Joan R.:

"**L'Institut de Fisiologia, promoció de la recerca**".

a "Centenari..." 1979, 103-111.

Referència relativament extensa de l'activitat dels membres més destacats de l'Institut de Fisiologia, impulsat per A. Pi i Sunyer, i detall de la seva obra.

479. BARBE, Xavier:

"**De Els Setze Jutges a la lista centrista**"

Tele/Exprés, 31 de març de 1979, p. 5.

Reportatge-entrevista amb Delfí Abella, psiquiatre i membre dels Setze Jutges, amb motiu de presentar-se com a candidat a diputat, per UCDA, adherida a UCD.

480. BARBERA, A; ADSERA, I.:

"**Assistència hospitalària prestada en el monestir de Montserrat durant la guerra civil espanyola**".

Gimbernat, 1985, 3, 79-84.

481. BARBERA, Faustino:

"**El Dr. D. Bartolomé Robert Yarzábal**".

Rev. Val. Cienc. Med. 1902, 4, 126-127.

Nota breu sobre la vida i obra de B. Robert, ran de la seva mort.

482. BARBERA, Faustino:

"**Arnaldo de Vilanova**".

Rev. Val. Cienc. Med. 1905, 7, 357-370 i 373-380.

483. BARBERA, Faustino:

"**Medicina valenciana de antaño (Una traducción valenciana del 'Macer')**".

Rev. Val. Cienc. Med. 1905, 7, 285-289; 1906, 8, 154-159, 334-336; 1907, 9, 157-159, 190-191, 205-207, 221-223, 236-238; 1908, 10, 24-27, 203-206, 220-222, 251-253, 262-269 i 281-287.

484. BARBERA, F.:

"**Un hematòleg valencià del segle XV**".

I Congr. Metges Lleng. Catal. Barcelona, juny de 1913, pp. 33-34.

Notícia de Mossèn Manuel Dieg, de Calatayud, autor d'un Llibre de Menescalia i esmenta que en algun passatge es tracta de la sang.

485. BARBERA VOLTAS, J.:

"**El doctor Francisco Gallart Monés como maestro**".

An. Med. 1960, 282-286.

Valoració de l'obra de Gallart com a cap de servei a l'Hospital de Santa Creu i Sant Pau i com a creador d'escola.

486. BARBETA ANTONES, Juan:

"Museo de Arte Moderno de Barcelona".

Notícies Mèdiques, 13 de gener de 1968, pp. 10-12.

Notícia del museu i d'alguns quadres d'interès mèdic. Entre ells "El doctor Alberich visitant malalts de còlera" de M. Fortuny; cinc retrats de metges fets per Ramon Casas (els Drs. Fargas, Robert, Font i Tomé, Roquer i Sojo), "¿Serà difteria?" de Marcel·lí Santa Maria, i molts més. 7 fotografies.

487. BARCELO, J.:

"Don José Robert".

Rev. Veterinaria de España. 1909, 12.

488. BARCELO, Pedro:

"Mi maestro".

AMB, 1953 (26), s.p.

Nota breu sobre alguns aspectes de l'obra d'A. Pedro i Pons.

489. BARCIA GOYANES, Juan José:

"La neurología en España".

Archiv. Neurobiología, 1955, 18, (4), 1049-1056.

Article sobre els orígens de la neurologia peninsular, on recorda l'aportació de l'escola catalana.

490. BARCIA GOYANES, Juan José:

"¿En qué lengua fue escrita la Chirurgia Magna?"

Medicina Española, 1982, 81, 1-10.

Exposa la hipòtesi de que el text de cirurgia de Guy de Chauliac, un dels més importants de la medicina medieval, fou escrit inicialment en català. Aporta nombroses raons defensant aquesta idea.

491. BARCIA GOYANES, Juan José:

"Los catalanismos de la Fabrica de Vesalio"

València. 1984. 30 pp.

Discurs d'ingrés com acadèmic d'honor l'11 de maig de 1984, a la RAM de Barcelona.

492. BARGALLO i ROIGE, Josep M.:

"Estudi de la demografia i de les causes de mort a Santa Maria d'Oló durant el període 1857-1895"

Gimbernat, 1991, 15, 43-51.

Estudi de 1203 òbits, (30.8/any), amb màxim de 43 el 1867 i mínim de 18 el 1864. 43 %

són menors de 5 anys. (c. 37 % dels nascuts). *Canvis en els diagnòstics en canviar el metge (1882)*.

493. BARGAY i LLEONART, Joan; PARRA i ORDAZ, Olga:
"Anàlisi de la mortalitat en el municipi d'Amer en el període compres entre els anys 1876-1886".

Gimbernat, 1985, 6, 39-52.

Anàlisi de 1.028 òbits (93,45 per any) en el període esmentat. Incidència més alta a l'estiu (agost, juliol, setembre). Microagulles epidèmiques. Importància de les infeccions intestinals (24,23 % del total de morts), processos respiratoris, parts laboriosos i altres causes.

494. BARJAVEL, C.F.H.:

"Dictionnaire historique, biographique et bibliographique du département de Vaucluse".

Carpentras (Imp. L. Villario) 1841, 2 vols. 519 + 514 pp.

Hi ha una menció d'Amaud de Villeneuve (I, pp. 84-86).

495. BARNILS, José M^a:

"Hospitales de la provincia".

Rev. Girona, 1964, X, 26, 17-26.

496. BARNOLA, Josep M^a de:

"Nota necrològica. Pere Alsius i Torrent".

But. Instituc. Catal. Hist. Natural, 1915, 12 (4, abril), 61-64.

497. BARO i SEGUI, Joan:

"Anestèsia a Girona durant la postguerra"

Gimbernat, 1987, 8, 13-19.

Dades sobre els hospitals i clíiques de la ciutat. L'anestèsia a domicili, instrumental, raquianestèsies, complicacions, inici de les intravenoses. L'Ombredanne i l'OMO. 1979: inici dels MIR d'anestèsia a la Residència de Girona. Iconografia.

498. BARON FERNANDEZ, José:

"Miguel Serveto y la astrología".

MH, 1968, (41), 15 pàgs.

Estudi d'aquest aspecte de l'obra de Servet. Referència al curs de matemàtiques que donà a París (1537), el qual comprenia, entre altres matèries, l'astrologia. Pronòstic tant d'un eclipsi com de guerres. Visió aprofondida del tema.

499. BARON FERNANDEZ, José:

"La infanzonia de Miguel Serveto".

Asclepio, 1970, 22, 9-12.

Nota sobre els noms amb que fou conegut Miguel Servet i Conesa: Servetus, Revés,

Serveto alias Revés, Michelem Serveto, M. Villanovanus, i alguna altra variant. Dades sobre la família: el pare notari a Vilanova de Sixena i la mare: Caterina Conesa.

500. BARON FERNANDEZ, José:

"Miguel Servet y la libertad de conciencia".

MH, 1970 , (62), 14 pp.

Valoració d'alguns aspectes de la personalitat i conducta de Miquel Servet. Comentaris sobre el procés de Ginebra.

501. BARON FERNANDEZ, José:

"Miguel Servet. Su vida y su obra".

Madrid (Espasa Calpe) 1970, 337 pàgs.

Text extens en el qual l'autor recull les seves recerques sobre el tema. Llibre important per conèixer l'obra de Servet. Obra fonamental.

502. BARON FERNANDEZ, José:

"La vacunación antivariólica desde su introducción en España hasta el momento actual".

Bol. Soc. Valenc. Pediatr. 1973, 15, 163-176.

503. BARON FERNANDEZ, José:

"Historia de la circulación de la sangre"

Madrid (Espasa Calpe) 1973. 214 pp.

Menció de l'obra de Miquel Servet.

504. BARONA VILLAR, J.L; LLORET PASTOR, J.:

"La fisiología española en la época de Cajal".

Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, III, 833-849.

Extensa referència a l'experimentació fisiològica a Catalunya. L'escola catalana: August Pi i Sunyer, Coll i Pujol, Turró, Bellido, Carrasco i Formiguera, Domènech Alsina, Pere Domingo, Jaume Pi-Sunyer, Puche, J. Raventós i Pijoan, i altres. L'escola de Madrid (Juan Negrín). Anàlisi de la producció científica. Els treballs de la Societat de Biologia.

505. BARONA VILLAR, J.L; MANCEBO ALONSO, M.F.:

"José Puche Alvarez. Historia de un compromiso. Estudio biográfico y científico de un republicano español".

València (Generalitat Valenciana) 1989.

506. BARQUINERO i MAÑEZ, Margarida:

"Aspectos sanitarios de la parroquia de San Justo y Pastor en el siglo XVIII"

Barcelona, tesi. UB, 1990. 490 pp.

Estudi detallat sobre el personal sanitari i les causes de mortalitat violenta principalment. Anàlisi de 41.584 partides, d'elles 15.162 òbits. 165 casos de mort violenta. Dades sobre 420 cirurgians, 100 metges, 60 apotecaris.

507. BARRAL, Carlos:
"El Sanatorio de Calafell. Fábrica memorable".
La Vanguardia, 15 de juliol de 1979.
Inauguració del sanatori l'any 1928. Evolució, clausura, estat de degradació.
508. BARRAQUER i BORDAS, Lluís:
"En la muerte de Jeroni de Moragas".
Med. Clin. 1965, 44, (5), 335-338.
Nota sobre l'obra de Jeroni de Moragas, un dels iniciadors de la psiquiatria infantil aquí, ran de la seva mort.
509. BARRAQUER i BORDAS, Lluís:
"La neurología hospitalaria noventa años después"
Anal. Hosp. Sta. Cruz y S. Pablo, 1972 (6), 475-478.
Record dels antecedents de la neurologia a l'hospital de la Santa Creu i l'obra dels Barraquer.
510. BARRAQUER i BORDAS, Lluís:
"Sobre l'escola de neurologia de l'hospital de la Santa Creu i Sant Pau, amb especial atenció a la personalitat i a l'obra del seu fundador Lluís Barraquer i Roviralta".
Sant Pau, 1980, I (2), 85-93.
Anàlisi de l'escola de neurologia de Sant Pau des del seu inici. Iconografia.
511. BARRAQUER i BORDAS, Lluís:
"Mig segle de neurologia clínica viscuda"
Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 1988. 62 pp.
Evocació del desenvolupament de la neurologia catalana en els últims cinquanta anys. Les seves arrels. L'escola de Sant Pau. El seu antecessor, Bel.larní Rodríguez Arias, que féu la resposta.
512. BARRAQUER i BORDAS, Lluís; BARRAQUER i FEU, Mª Edelmira:
"En la commemoració d'un centenari (1882-1982). La continuació de l'escola de neurologia del nostre hospital. La vida i l'obra científica de Lluís Barraquer i Ferré".
Sant Pau, 1982, 3 (4), 139-146.
Article il·lustrat amb fotografies dedicat a recordar el centenari de la creació del servei de neurologia a l'hospital de Santa Creu de Barcelona.
513. BARRAQUER i BORDAS, L; PERES i SERRA, J; GRAU i VECIANA, J.M; MARTI i VILALTA, J.L.:
"La vida y la obra científica de Luis Barraquer Ferré".
An. Med. Cir. 1972, 512, (230), 301-324.
Comentari extens sobre l'obra neurològica de LBF (1887-1959), continuador de l'obra iniciada pel seu pare, Lluís Barraquer i Roviralta, a l'hospital de Santa Creu. Record de molts aspectes humans.

514. BARRAQUER i FERRE, Lluís:

"Contribución al estudio de los síndromes braquiálgicos"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 15-abril-1951.

Record del seu antecessor, Antoni Morales i Llorens. L'escola de neurologia catalana. Resposta d'A. Pedro i Pons, recordant la família de Barraquer i els metges de la Santa Creu.

515. BARRAQUER i FERRE, Luis:

"El Dr. L. Barraquer Roviralta".

AMB, 1952, (124), s.p.

Nota sobre alguns aspectes de l'obra de LBF, capdavanter de la neurologia a Catalunya. Notícia i valoració d'alguns dels seus treballs. Iconografia.

516. BARRAQUER i MONER, Joaquim:

"Los Barraquer y la oftalmología".

Noticias Médicas, 23 d'abril de 1986, pp. 19-20.

Resum de l'aportació feta per la família Barraquer al progrés de l'oftalmología.

Valoració de la tècnica actualitzada de la facoerèisis enzimàtica.

517. BARRAQUER i MONER, Joaquim:

"Viscocirugia. La seva importància en la microcirurgia ocular"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 7 de febrer de 1988.

Record del seu antecessor, Ferran Martorell. Resposta de Josep A. Salvà.

518. BARRAS DE ARAGON, F. de las:

"Notas sobre restos humanos prehistóricos y antiguos de España. Son Masson (Mallorca), Cales Coves (Menorca)".

Actas y Memor. Soc. Esp. Antropol. Etnogr. y Prehist. 1930, 9, 38-50.

519. BARRAS DE ARAGON, F. de las:

"Notas sobre restos humanos prehistóricos, protohistóricos y antiguos de España.

Nota séptima. Cráneos neolíticos encontrados en Les Llometes (Alcoy, Alicante)".

Actas y Memor. Soc. Esp. Antropol. Etnogr. y Prehist. 1930, 10, p. 84 (mem. 77).

520. BARRAU i ANDREU, Josep:

"Flora de la plana de Vic i els botànics que l'han estudiada".

Ausa, tom. VIII (1975-1979) pp. 312-320.

Menció del metge i botànic Francesc Micó, nascut a Vic el 1528, relacionat amb el francès Delechamp i honorat, segles més tard, per Linné. Esmenta, entre altres autors, Joaquim Salarich i Verdaguer i Ramon Masferrer i Arquimbau.

Iconografia.

521. BARRAU i VERNIA, Enrique Jesús:

"El ginecólogo prof. Dr. D. Víctor Conill Montobbio. Un humanista"

Barcelona. tesi U.B. 1982. 228 pp.

Estudi detallat de l'obra de V. Conill, que fou catedràtic de la facultat de medicina i membre de la RAM de B.

522. BARRERA, Heribert:

"**El doctor Humbert Torres que jo vaig conèixer**".

a (HT), 1982, 21-22.

Recordatori d'alguns aspectes de l'activitat política d'Humbert Torres durant el seu exili a Montpeller.

523. BARRERA, Jaume:

"**Miniatura psicològica del Dr. Miró**"

Rev. Ilustr. Jorba, 1926, (núm. 199, abril) pp. 30-31.

Nota breu recordant Oleguer Miró, ran de la seva mort.

524. BARRUFET i PUIG, Pere:

"**Biografia del Dr. Pere Mata i Fontanet**".

Reus (Imp. C. Ferrando) 1916, 12 pp.

"*Llegida a l'acte de col·locació del retrat del savi metge a la Galeria de reusencs il·lustres del Centre de Lectura, el 27 de novembre de 1915*"

525. BARRUFET i PUIG, Pere:

"**Biografia del Dr. Pere Mata i Fontanet**".

Rev. Centre de Lectura de Reus, 1924, I, (núm. 10, del 15-8-1924) pp. 185-191.

526. BARTH, F:

"**Calvin und Servet**".

Bern, 1909.

527. BARTOLOME MARTINEZ, Rafael:

"**Pedro Virgili**".

TCHCM, 1933, 1, 531-554.

Revisió global, relativament extensa, de la vida i l'obra de Pere Virgili.

528. BARTOMEUS, Antonio:

"**El doctor Alvaro Esquerdo y Esquerdo**".

AMB, 1954, (31), s.p.

Reproducció d'un text de 1921, ran de la mort d'Alvaro Esquerdo, cirurgià lligat a l'Hospital de Santa Creu. Visió global de la seva obra. Iconografia.

529. BARTRINA, Enric:

"**Situació sòcio-sanitària de Navés (Solsonès) a les darreries del segle XIX**"

Gimbernat, 1991, 15, 53-62.

Dades sobre l'assistència. La patologia: afeccions catarrals, tifus, mortalitat infantil. Alcoholisme i cirrosi hepàtica. Mal de coll (goll). Josep Falp i Plana. L'hospital militar de la Valldora.

530. BARTRINA, Juan:
"La recuperación del hospital de la Santa Cruz"
La Vanguardia, 8 de juliol de 1950.
Nota sobre les obres de restauració de l'edifici.
531. BARTRINA, Sebastián:
"El exvoto griego ampuritano de Hygieia, 'La Salud'".
Anal. Inst. Estud. Gerund. 1968-1969, XIX, 189-197.
Noticia d'un temple mèdic d'Empúries (s. V-IV aC). Allí hi havia l'estàtua d'Asclepi (Esculapi) i la de la Salut (Higiea). Referència al mite d'Asclepi. 2 fotografies.
532. BARTUMEUS, Antonio:
"Alvar Esquerdo i Esquierdo"
Barcelona (Imp. Badia) 1922. 13 pp.
Sessió necrològica organitzada pel Cos facultatiu de l'hospital de la Santa Creu el 12 de gener de 1922. Fotografia.
533. BASCO i GARCIA, Francisco:
"Sants metges de Sarreal".
Diario Español (Tarragona) 21 d'octubre de 1970.
534. BASSEGODA, Buenaventura:
"El Hospital General de Barcelona en 1417"
La Vanguardia 16 i 29 de juliol de 1920.
535. BASSEGODA, Buenaventura:
"El Hospital de San Lázaro"
La Vanguardia, 4 de desembre de 1924.
536. BASSEGODA, Buenaventura:
"Del Hospital de San Pablo"
La Vanguardia, 30 d'abril de 1925.
537. BASSEGODA, Buenaventura:
"Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo"
La Vanguardia, 18-10-1930; 11-XI-1930; 9-12-1930; 18-12-1930; i 28-12-1930.
538. BASSEGODA, Buenaventura:
"El viejo hospital"
La Vanguardia, 22 de setembre de 1931.
Nota sobre l'antic hospital de la Santa Creu
539. BASSEGODA, Buenaventura:
"De historia contemporánea. El Hospital Clínico"
La Vanguardia, 9 de febrer de 1936.

Comentaris d'un folletó on es resumeix l'actuació de les Junes de l'Hospital.

540. BASSEGODA i NONELL, Juan:

"Es preciso restaurar el hospital de San Pablo".

La Vanguardia 1 de juliol de 1973.

541. BASSEGODA i NONELL, Joan:

"Un buen amigo de Gaudí: el doctor Pedro Santaló Castellví".

La Vanguardia, 6 d'octubre de 1976, p. 45.

Estudi de les relacions entre Gaudí i Pere Santaló (n. Barcelona, 1849 - m. 1931).

Activitat a la Maternitat. L'Associació Catalana d'Excursionistes. Altres aspectes.

542. BASSEGODA i NONELL, Joan:

"Un edificio noucentista recuperado para la Barcelona olímpica".

La Vanguardia 26 d'abril de 1987. sec. Dom.

Article il·lustrat amb 4 fotografies, sobre l'edifici que fou la Clínica Ginecològica de Melcior Colet i Torrabadella (1898-1984).

543. BASSEGODA i NONELL, Joan:

"L'arquitectura hospitalària de Gaudí"

Gimbernat, 1990, 13, 13-20.

Referència a l'activitat, com a arquitecte hospitalari, de Lluís Domènech i Montaner (Hospital de Sant Pau; Institut Pere Mata, de Reus). Dues aproximacions gaudinianes a l'arquitectura hospitalària. Projecte de tercer curs de carrera (1876) d'un hospital general per a Barcelona. No es conserva.

544. BASSETS, Lluís:

"Una facultad de medicina de arte y ensayo. Hacia la universidad privada y estamental".

Tele/Exprés 23 de novembre de 1973.

Article sobre l'intent d'aplicació del numerus clausus per a l'ingrés a les facultats de medicina. Alternatives possibles.

545. BASSOLS, Claudi:

"Secrets educatius. Llegint en la vida del meu pare" (Nota introductòria de Joan Llimona).

Barcelona, 1920.

Referència a Agustí Bassols i Prim, membre de la RAM de B.

546. BASSOLS i PRIM, Agustí:

"La medicina en la Exposición Universal de Barcelona de 1888".

in Ateneo Barcelonés, Conferencias Públicas. Barcelona (Litogr. Busquets y Vidal) 1889. (748 pp) v. pp. 402-438.

Conferència sobre la medicina a l'Exposició del 88. Cita, entre altres coses, material quirúrgic presentat a l'exposició i avenços en hidroteràpia.

547. BATAILLON, Marcel:
"Honneur et Inquisition. Michel Servet poursuivi par l'Inquisition espagnole".
Bull. Hispanique, 1925, 27, núm. 1.
548. BATAILLON, Marcel; PALACIO y PALACIO, José M^a: de.
"El doctor Pedro Carnicer. Biografía y genealogía".
Studia Albornotiana, (Bolonia), 1972, 2, 413-461.
549. BATET i PARET, Joaquim:
"Breves necrologías de los escritores más notables, hijos de la provincia de Gerona, que han cultivado las letras patrias durante el presente siglo".
Rev. Girona, 1893, pp. 129-190.
Esmenta entre altres: Ametller, Bahí, Barceló, Roquer, Ribot.
550. BATISTA, Antoni:
"La medicina avanzó durante la guerra civil española"
El Noticiero Universal, 21 de desembre de 1981, p. 15.
Entrevista amb Moisès Broggi, on explica el seu record i visió d'alguns aspectes mèdics de la guerra civil.
551. BATISTA, Antoni:
"Robert va fer científica la medicina de Catalunya"
Avui, 15 de maig de 1985, p. 8.
552. BATISTA, R; PETIT, A; CAMPILLO, D; MARTIN, A.:
"La cista dolménica de Plans de Ferran (Anglesola, Barcelona)".
Ampurias, 1980, 41-42, pp. 35-63.
553. BATISTA I ROCA, Josep M.:
"Contribució a l'estudi antropològic dels pobles prehistòrics de Catalunya".
But. Assoc. Catal. Antropol. Etnol. i Prehist. 1923, 104-134
554. BATLLE i GALLART, Carme:
"Els apotecaris de Barcelona en el món dels negocis pels volts de 1300".
Cuad. Hist. Econ. Cataluña. 1978, 18, 97-109.
Notícia sobre una vintena dels primers apotecaris barcelonins documentats cap a finals del segle XIII, tots cristians excepte dos jueus. Referència al carrer de l'Apotecaria (actual de la Llibreria). Notícia de Nicolau de Caldes, Nicolau de Santfeliu, Pere Fuster, Guillem Lloreta, Pere de Llimotges i altres.
555. BATLLE i GALLART, Carme:
"Els Granollacs, metges de Barcelona (segle XV). De la cort del rei a la beneficència parroquial".
in "La pobreza y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval", vol. 2. Barcelona (CSIC) 1981-1982, pp. 198-282.

Estudi detallat de la nissaga dels Granollacs, metges barcelonins d'origen vigatà. Un primer Bernat, metge a Vic el 1371, i sobre tot Francesc, "metge de reis", i Bernat, fills seus, i un segon Francesc. Taula genealògica i apèndix documental.

556. BATLLE i GALLART, Carme:

"*Els Granollacs, una família de metges de Barcelona (segle XV)*".

Gimbernat, 1985, 3, 53-77.

Estudi important sobre aquesta nissaga de metges de la Baixa Edat Mitjana. Notes. Apèndix documental. Taula genealògica.

557. BATLLE i GALLART, Carme; CASAS i NADAL, Montserrat:

"*La caritat privada i les institucions benèfiques de Barcelona (segle XIII)*".

in "*La pobreza y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval*" Barcelona (CSIC), 1980, 117-182.

Treball extens, molt documentat sobre el tema, molt relacionat amb aspectes socials de la medicina. S'hi fa referència extensa als hospitals d'En Colom, de Pere Desvilar, d'En Bernat Marcús i de santa Eulàlia del Camp i la casa de malalts i l'almoina dels jueus. Estudi important sobre aquests aspectes.

558. BATLLE i PRATS, Lluís:

"*Notícies de llibres antics en inventaris del bisbat de Girona*"

Est. Univ. Catal. 1931, XVI, pp. 333-339.

Alguna referència, entre altres, a Arnau de Vilanova.

559. BATLLE i PRATS, Lluís:

"*Inventari dels llibres de Berenguer d'Anglesola*".

Est. Univ. Catal. 1932, 17, p. 246.

A l'inventari dels llibres del cardenal Berenguer d'Anglesola, que fou bisbe de Girona (1384-1408) hi surt esmentat Pal.ladi Serradell, autor d'un tractat de pestilència.

560. BATLLE i PRATS, Lluís:

"*Inventari dels béns de l'Hospital de la Seu de Girona (10 de gener de 1362)*".

Est. Univ. Catal. 1934, 19, 58-80.

561. BATLLE i PRATS, Lluís:

"*La creación de la Casa de Convalecencia en el Hospital de santa Catalina*".

Rev. Girona, 1967, (núm. 3, desembre), 55-61.

562. BATLLE i PRATS, Lluís:

"*Demolición del Hospital de santa Catalina en 1654*".

Rev. Girona, 1976, (74), pp. 8-10.

563. BATLLE i PRATS, Lluís:

"Nomenament de metge del bisbe i capítol de Girona a favor de Ramon de Cornellà (1296)".

Anal. Inst. Est. Gerund. 1978, 24, pp. 251-252

Notícia sobre Ramon de Cornellà, cirurgià del segle XIII, que és el més antic dels documentats a Girona, segons l'autor.

564. BATLLE i PRATS, Lluís:

"Metge, apotecari i capellà al servei de l'antic hospital de santa Caterina".

Rev. Girona, 1979, 25, (89), 239-242.

Referència al nomenament de "mestre Pescador" com a metge de l'Hospital l'any 1572; de Joan Sobirà, apotecari, el 1571; notícia de mossèn Sampsó, com a capellà l'any 1569. Altres aspectes.

565. BATLLE i PRATS, Lluís:

"La biblioteca del mestre Marc Roca, metge de Girona".

Act. III CHMC, Lleida, 1981, I, 11-21.

Relació de 62 llibres que formaven part d'aquesta biblioteca. També notícia sobre Pal.ladi Serradell, metge medieval, autor d'un Tractat de Pestilència.

566. BATLLES i BERTRAN DE LIS, Mariano; SILONIZ i ORTIZ, Carlos:

"Homenaje a los doctores Gimbernat y Letamendi. Discursos biográficos".

Barcelona (Imp. Henrich) 1894, 50 pp.

Referència a dos antics catedràtics del Col.legi de Cirurgia i de la facultat, a càrrec dels qui aleshores eren catedràtics d'anatomia.

567. BATLLORI, Miquel:

"Els manuscrits d'autors catalans servats a la Biblioteca Nacional torinesa"

Analecta Sacra Tarragonensis, 1933, 9, 253-273.

568. BATLLORI, Miquel:

"Records de Llull i Vilanova a Itàlia. II. Un carteig erudit sobre l'autenticitat del 'Breviarium' d'Arnau de Vilanova".

Analecta Sacra Tarragonensis, 1934, 10, 25-43.

Referència al Breviarium d'Arnau de Vilanova.

569. BATLLORI, Miquel:

"Reliquies manuscrites del lul·lisme italià"

Analecta Sacra Tarragonensis, 1935, 11, 129-142.

570. BATLLORI, Miquel:

"El seudo-Llull y Arnau de Vilanova. Notas de manuscritos italianos"

Bol. Soc. Arqueol. Luliana, 1942-1943, 28, 441-458

571. BATLLORI, Miquel:

"El lulismo en Italia (ensayo de síntesis)"

Rev. Filosofía, 1943, 2, 253-313 i 479-537.

572. BATLLORI, Miquel:

"Notícia preliminar".

a "Arnaud de Vilanova. Obras catalanas". Barcelona (Ed. Barcino) 1947, vol. I, 51-99.

Introducción, extensa i erudita, a l'edición de les obres religiosas catalanes d'Arnau.

Treball important per conèixer aquest aspecte de l'obra arnaldiana. Bibliografía.

573. BATLLORI, Miquel:

"Les obres mèdiques catalanes d'Arnau de Vilanova. Notícia preliminar".

a "Arnaud de Vilanova. Obras catalanas. II. Escrits mèdics". Barcelona (ed. Barcino) 1947, vol. II, 57-98.

Estudi erudit sobre el tema. Molta informació. Bibliografía abundant. Treball important per situar aquesta part concreta de l'obra d'Arnau. Imprescindible per conèixer el tema.

574. BATLLORI, Miquel:

"La patria y la familia de Arnau de Vilanova. A propósito de un libro reciente"

Analecta Sacra Tarragonensis, 1947, 20, 5-75.

575. BATLLORI, Miquel:

"Arnau de Vilanova en Italia 1267? 1276?"

Analecta Sacra Tarragonensis, 1950, 23, 83-101.

576. BATLLORI, M.:

"Les versions italiennes médiévales d'obres religieuses de maestro Arnau de Vilanova".

Archivo Italiano per la Storia della Pietà, 1951, I, pp. 397-462.

577. BATLLORI, M.:

"Arnau de Vilanova antiscolastique d'après les textes catalans et italiens".

Acta Congressus Scholastici Internationalis, Roma, 1951 pp. 569-581.

578. BATLLORI, Miquel:

"Les idées géographiques de Ramon Llull et leur diffusion en Italie au XIV et XV siècles"

Studi Colombiani, 1952, 3, 49-55.

579. BATLLORI, M.:

"Dos nous escrits espirituals d'Arnau de Vilanova".

Analecta Sacra Tarragonensis, 1955, 28, pp. 45-70.

580. BATLLORI, M.:

"Orientaciones bibliográficas para el estudio de Arnau de Vilanova".

Pensamiento, 1955, X, (39), pp. 311-323.

581. BATLLORI, M:

"**Nuevos datos biográficos sobre Arnaldo de Vilanova**".

Act. XV Congr. Int. Hist. Med. Madrid, 1956, I, 235-237.

Aporta dades sobre l'origen d'Arnaud de Villeneuve.

582. BATLLORI, Miquel:

"**Orientacions bibliogràfiques sobre Ramon Llull i el lul·lisme**"

in Ramon Llull: "Obres essencials" Barcelona, 1957-1960. 2 vols. pp. 1358-1374.

583. BATLLORI, Miquel:

"**Vuit segles de cultura catalana a Europa**"

Barcelona (Selecta. Bibl. Selecta, núm. 252) 1958.

Recopilació de treballs anteriors per valorar la difusió de la nostra cultura en el context europeu. Entre altres, hi ha articles sobre Arnau de Vilanova i Ramon Llull

584. BATLLORI, Miquel:

"**L'antitomisme pintoresc d'Arnaud de Vilanova**"

in Batllori, M: "Vuit segles de cultura catalana a Europa" 1958, pp. 19-29.

585. BATLLORI, Miquel:

"**La fortuna de Ramon Llull a Itàlia**"

in Batllori, M: "Vuit segles de cultura catalana a Europa" 1958, pp. 31-47.

586. BATLLORI, M:

"**Certeses i dubtes en la biografia de R. Llull**"

Estudios Lulianos, 1960, 4, 317-320.

587. BATLLORI, M:

"**Pourquoi les manuscrits lulliens de Munich ne se trouvent pas à la Vaticane**"

Mélanges E. Tisserant. Roma, 1964, pp. 121-128.

588. BATLLORI, M.:

"**La documentación marsellesa sobre Arnau de Vilanova i Joan Blasi**".

Analecta Sacra Tarragonensis, 1968, 41, pp. 75-119.

589. BATLLORI, M:

"**Entorn de les fonts dels 'Regiments de Sanitat' d'Arnau de Vilanova**".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, I, 253-254.

Article breu en el qual discuteix la importància d'algunes fonts d'aquests escrits d'Arnaud després de l'esporgada de Paniagua. Valoració de les possibles influències d'Ibn Sina (Avicenna).

590. BATLLORI, Miquel:
"Raimondo Lullo e Arnaldo da Villanova e il loro rapporti con la filosofia e con le scienze orientali del secolo XIII"
Acad. Nazion. dei Lincei. Atti dei Convegni, 1971, 13, pp. 1435-155.
591. BAUDRIER, J.:
"Michel Servet. Ses relations avec les libraires et les imprimeurs lyonnais".
in Mélanges offerts à M.E. Picot. Paris, 1913, v. I, 41-56.
592. BAUTISTA, Aurelio:
"Congreso sobre historia de la medicina catalana".
La Vanguardia, 17 de maig de 1981.
Nota sobre el tercer congrés d'Història de la Medicina Catalana, previst pel juny de 1981 a Lleida, en la que Manuel Camps, secretari del Congrés, precisa dades sobre aquest.
593. BAUZA, R.:
"Doctrinas jurídicas internacionales de Ramon Llull"
Estudios Lulianos, 1958, 2, 157-174; 1959, 3, 181-184; 1961, 5, 171-175 i 294-305.
594. BAYERRI, Enrique:
"Historia de Tortosa y su comarca. VIII. La civilización tortosina-catalana desde las postrimerías del siglo XIII hasta el siglo XX".
Tortosa, 1960. (1059 pàgs.).
Informació sobre metges jueus tortosins (pp. 564-565 i 575-578).
595. BAYON, Henri P.:
"Calvin, Serveto and Rabelais".
Isis, 1947, 38, 22-28.
596. BEAUGRAND, E.:
"in Dictionnaire Encyclopédique Sciences Médicales (A. Dechambre, dir.) Paris (G. Masson, P. Asselin)".
Article sobre Pierre Barrère, t. 8, p. 382. (1868)
597. BEAUJOUAN, Guy:
"Manuscrits médicaux du Moyen Age conservés en Espagne".
Mélanges de la Casa de Velázquez, 1972, 8, 161-221.
598. BEAUJOUAN, Guy:
"La science en Espagne au XIVè et XVè siècles".
Paris (Univ. Paris), 1967, 45 pp.
599. BECERRA, Santiago:
"Orfila y la psiquiatría de su época"

Rev. Med. Legal, (Madrid), 1953, 8, 118-123.

600. BECH i BORRAS, Jaume:

"Precisions sobre la ubicació de Pere Virgili en els anys 1732 a 1735 i hipòtesi sobre els motius del lloc d'enterrament de Virgili a Barcelona"

Gimbernat, 1990, 14, 43-47

Confirmació de la presència activa de Virgili a Cadis en documents de novembre de 1733 i febrer de 1735. Enterrament al convent de Caputxins de Barcelona.

601. BECH i BORRAS, Jaume:

"Sobre el privilegi de noblesa de Castella i "fuego de hijodalgo", concedits per Ferran VI a Virgili i l'ús d'aquests a Barcelona"

Gimbernat, 1990, 14, 49-59.

Transcripció del privilegi. Notícia de la ubicació actual del document.

602. BECKER, B. (edit):

"Autour de Michel Servet et de Sébastien Castellion".

Harlem (H.D. Tjeenk Willink & Zoon, ed.) 1953, 302 pp.

603. BEESON, B. Barker:

"Orfila - Pioneer toxicologist".

Ann. of Med. Hist. (new ser.) N. York, 1930, 2, 68-70.

604. BEL i PRIETO, E; SUÑE i ARBUSA, J.M:

"El formulari mèdic del 'Hospital de la Armada' de Cartagena de Francesc Llorens i Masdevall".

Gimbernat, 1986, 5, 45-54.

Dades sobre aquest metge, nebot de Josep Masdevall, i graduat el 1781. Morí a Girona el 1793. Fou inspector d'epidèmies. Estudi del formulari esmentat per medi d'una edició pòstuma, del 1795, que té 22 pp.

605. BELLIDO i GOLFERICHES, Jesús M:

"Ramon Turró, home de ciència".

Ciència. Rev. Catal. de Cienc. i Tecnol. 1926, I, (5), 237-240.

Breu notícia biogràfica.

606. BELLIDO, J.M.:

"Ramon Turró (1854-1926)".

La Paraula Cristiana, 1926, II, (19) pp. 22-26

Article escrit ran de la mort de Turró, on es destaquen alguns trets de la seva obra.

607. BELLIDO, J.M.:

"La obra de Turró juzgada por sus discípulos. La obra pedagógica".

Rev. Hig. Sanidad Pecuar. 1926, 16, (8-10), 743-747.

608. BELLIDO, J.M.:
"La obra fisiológica de Turró".
Rev. Veter. Esp. 1926, 18 (6, juny).
609. BELLIDO, J.M.:
"Discurs de despedida".
An. C. Med. 1927, 21, 207-212.
Discurs en ocasió del canvi de seu de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, al Casal del Metge.
610. BELLIDO, J.M.:
"El professor Augusto Pi Suñer".
Rev. Med. Barc. 1929, 12, 599-600.
Breu noticia biogràfica.
611. BELLIDO, J.M.:
"El moviment científic a Catalunya durant els anys 1900 a 1925".
a Monogr. Med. 1929, (núms. 29-30 i 31 a 34) s.p.
Text de la conferència feta a Madrid, a l'Exposició del llibre català, el 9 de desembre de 1927. Es dóna la major part del text en el núm. 29-30, i després, breument, fins el 34.
612. BELLIDO, J.M.:
"A propòsit del centenari de Letamendi".
But. Agrup. Esc. Acad. i Labor. Cienc. Med. Catal. i Bal. (dins d' Annals de Medicina) 1929, 23, (12), 293-298.
Resum d'una conferència sobre Letamendi, pronunciada el 13-3-1929.
613. BELLIDO, J.M.:
"Un diccionari de medicina català"
La Publicitat, 2 de setembre de 1932.
614. BELLIDO, J.M.:
"Joan Giné i Partagàs".
Med. Catal. 1935, 4, (16), 241-242.
Nota breu sobre diversos aspectes de l'obra de Giné i Partagàs (1836-1903), que fou degà de la facultat. Fotografia.
615. BELLIDO, J.M.:
"De l'estada de Cajal a Barcelona".
Act. Inst. Mèdico-Farmacèutic, 1935, 121-134.
Nota breu sobre el tema. Dades biogràfiques.
616. BELLIDO, J.M.:
"Vint-i-cinc anys de vida anecdòtica de la Societat de Biologia".

Med. Catal. 1937, (51-52), 23-34.

Treball en ocasió del 25è aniversari de la Societat de Biologia de Barcelona. Es remarca el període inicial, la importància d'algunes col.laboracions, com la de Juan Negrín, des del començament, abans de guanyar la càtedra a Madrid, i la de Camil Soula, de Tolosa, entre altres. Interessant per conèixer la vida i significat d'aquesta Societat a la nostra medicina.

617. BELLIDO, J.M.:

"L'escola de medicina de Barcelona i la circulació de la sang en el segle XVII".

Rev. de Catalunya, 1940, 98, 419-429.

618. BELLIDO, J.M.:

"El doctor Juan Giné y Partagás".

AMB, 1955, (44), s.p.

Reproducció, després de la mort de l'autor, i en castellà, de l'article de 1935 a Medicina Catalana.

619. BELLMUNT, Domènec de:

"Un matí a l'hospital de leprosos"

La Publicitat, 12 d'abril de 1930.

Reportatge sobre l'hospital de Sant Llàtzer de Barcelona.

620. BELLMUNT, Domènec de:

"Una mica d'higiene per a la ciutat"

La Publicitat, 19 de març de 1936

Constatació de la brutícia que enlletgeix Barcelona.

621. BELLMUNT, Domènec de:

"Morts a l'exili (122). El doctor Dídac Ruiz".

Avui, 13 de gener de 1979.

Article on es recorden alguns aspectes de la personalitat del psiquiatre Dídac Ruiz.

622. BELLOGIN ACUASAL, Angel:

"Biografía de D. Francisco Carbonell y Bravo"

Madrid, 1864.

623. BELLORBI, Francesc de:

"Sentido homenaje al Dr. Tarrés"

El Correo Catalán, 4 de juny de 1970, p. 6.

Notícia de l'homenatge fet a Manresa el 29 de maig de 1970.

624. BELLOT RODRIGUEZ, Francisco:

"Biografía de D. Carlos Pau"

Anal. Acad. Farmacia, 1942, 3, 1-34.

*Notícia àmplia d'aquest farmacèutic, n. a Segorb (1857-1937), llicenciat a Barcelona.
Obra botànica.*

625. BELLSOLELL de la TORRE, Francesc:

"La Guerra de Successió viscuda des d'Arenys de Munt (testimoni dels anys 1713 i 1714)"

Arenys de Munt (Ajuntament), 1981. 52 pp.

Testimoni de la lluita de la terra contra l'invasor escrita pel metge Francesc Bellsolell.

626. BELMONTE, Javier:

"Mastodontes, momias y tarántulas a la busca de espacio en Banyoles".

El Correo Catalán, 17 de gener de 1984.

Article sobre el museu de Banyoles, fundat pel metge Francesc Darder i Llimona (1857-1918).

627. BELMONTE GONZALEZ, N.:

"Ha muerto Hermenegildo Arruga"

An. R.A. Med y Cir. Valladolid, 1972, 10, 387-389.

Nota necrològica breu, ran de la mort d'Arruga.

628. BENAIGES, Bonaventura; BOFILL, Joan; CARRASCO i FORMIGUERA, Rossend:

"Dades biogràfiques".

a "August Pi i Sunyer. Homenatge...", 1965, pp. 11-22.

Resum de la vida d'APS, valorant la seva obra com a metge, mestre i home de ciència.

629. BENAVENT, Javier de:

"Necrología del Dr. D. Salvio Almató y Rivera".

Barcelona, (Tip. Suc. F. Sánchez) 1902. 14 pp.

Text de la necrològica llegida el 28 d'octubre de 1902 a l'Acadèmia Mèdico - Homeopàtica.

630. BENAVENT, Pere de:

"Obres a l'antic hospital de la Santa Creu"

El Matí, 18 de desembre de 1932.

631. BENET i CLARA, Albert:

"La bruixeria al Bages a principis del segle XVII"

Dovella (Manresa), 1982, (núm. 6)

632. BENET i CLARA, Albert:

"Joana la Negra, una bruixa sallentina i altres episodis d'història sallentina".

Sallent (Inst. Arqueol. Hist. Cienc.), 1983, (Quad. Est. Sallentins, núm. 2), 66 pp.

Volum que conté dos estudis d'interès per la història mèdica. El de Joana la Negra

(pp. 32-43) explica el procés i tortura contra Jerònima Pons (a. Joana Negra) el 1618. El segon tracta de la plaga de llagosta a Sallent els anys 1687 i 1688. Inicialment foren publicats a 'L'Espaver' els anys 1977 i 1979. (1977, (10), pp. 8-11; (11), pp 8-9; (13), pp. 12-23; i 1979, (24), pp. 19-21).

633. BENITO i MARTINEZ, Enrique:

"Aportación de las medallas médicas al conocimiento histórico de las epidemias (Pestilentia in nummis)".
Barcelona, tesi (UB) 1985.

Estudi molt extens sobre medalles encunyades en temps d'epidèmies, per demanar la guarició, o per recordar-les. Referència a les epidèmies catalanes. Cas en que les autoritats concedeixen una medalla per una epidèmia que oficialment negaven.

634. BENITO i MARTINEZ, Enrique; BALAGUERO i LLADO, Lorenzo:

"Las epidemias catalanobaleares del siglo XIX en las medallas".

Gimbernat, 1985, 4, 27-34.

Notícia sobre medalles encunyades en ocasió d'epidèmies: febre groga de Barcelona, 1821 i 1870; id. de Ciutat de Mallorca: 1821; i còlera de Barcelona: 1854 i 1885, i de Ciutat de Mallorca: 1865.

635. BENITO i MARTINEZ, E.; BALAGUERO i LLADO, L.:

"Las medallas de Montserrat de la peste".

Gimbernat, 1986, 5, 55-61.

Dades sobre les medalles de la pesta, fetes pels benedictins a Roma, una del segle XVII i dues del XVIII. Iconografia.

636. BENJUMEDA, José:

"Elogio póstumo del doctor don Carlos Francisco Ameller".

Cádiz, (Imp. del Comercio) 1836. 52 pp.

Text del discurs pronunciat el 3-1-1836 a la RAM de Cadis.

637. BENNASSAR, Bartolomé:

"Recherches sur les grandes épidémies dans le nord de l'Espagne à la fin du XVIe siècle. Problèmes de documentation et de méthode".

Paris, 1969. 192 pp.

638. BENTON, J.F.:

"The birthplace of Arnold of Vilanova: a case of Villanueva de Jiloca near Daroca".

Viaton, 1982, 13, 245-257.

639. BERARD, Pierre Honoré:

"Souscription pour éllever un monument à la mémoire de M. Orfila"

Paris (Imp. Malteste) 1853. 1 pp.

Crida a la suscripció

640. BERARD, Pierre Honoré:

"*Eloge d'Orfila*"

Paris (Labé) 1854, 56 pp.

Text del discurs necrològic pronunciat a la facultat de medicina de Paris (de la que havia estat degà), el 15 de novembre de 1854.

641. BERGADA i SOLA, Ramon:

"*Historica. Els flagells del segle XIV*".

Fulla parroquial de Constantí, 1917 (15), 1-15 juny, p. 2.

Dades sobre la pesta de 1348.

642. BERGOS, Antoni:

"*Figures lleidatanes. Dr. Lluís Civit i Llobet*".

Bolet. Centro Comarcal Leridano, 1966 (núm. 101), pp. 18-19

Nota sobre aquest metge, fill de Cervera, que exercí a Barcelona.

643. BERGOS i RIBALTA, Francesc:

"*Records de l'Acadèmia*"

Tribuna Médica, 20 de maig de 1976, núm. extr. p.24.

Record personal de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears. Dades sobre la seva història.

644. BERMEJILLO, M.:

"*Nota necrològica*".

Med. Segur. Trabajo. 1964, 12, (47), 98-99.

Nota necrològica breu ran de la mort de Josep Abelló i Pascual.

645. BERNADES, Josep M.:

"*Els catalans a les Indies (1493-1830)*"

Barcelona (Generalitat de Catalunya. Comissió Amèrica i Catalunya, 1992). 1991. 3 vols.

Molta informació. En el tercer volum, de 579 pagines, hi ha llistes alfabetiques per professions, de 461 personnes. Relació de metges (núms. 3143 a 3273).

646. BERNARDO i ARROYO, Miquel:

"*L'assistència psiquiàtrica a Catalunya durant el període de la Mancomunitat a la Generalitat*".

Gimbernat, 1985, 3, 85-100.

Creació d'institucions per part de la Mancomunitat. Tasca de Salvador Vives i Casajuana. Organització de serveis. Importància de la Higiene Mental. La Clínica de Santa Coloma de Gramenet. La psiquiatria quan la guerra civil. Emili Mira.

647. BERNARDO i ARROYO, Miquel; CASAS i ESTEVE, Rafael:

"*El naixement de la psiquiatria catalana moderna*".

L'Avenç, 1981, (40), 58-60. (514-516).

Breu revisió de conjunt de la psiquiatria catalana del segle XIX i estudi, amb més detall, de l'obra de la Mancomunitat de Catalunya, i dels Drs. Martí i Julià, Salvador Vives i Casajuana, i altres.

648. BERNARDO, Miquel; CASAS, Rafael:

"*Història de la psiquiatria a Catalunya*".

Barcelona (Pub. Univ. Barcelona), 1983, 149 pp.

Visió succinta d'alguns aspectes de la història de l'especialitat a Catalunya. La major extensió es dedica a l'obra institucional del segle XX.

649. BERNARDO i PANIAGUA, J.M.:

"*Significado científico del léxico médico en lengua catalana (siglo XV)*".

Gimbernat, 1984, I, 8-29.

Estudi de la terminologia mèdica que apareix al Règim de Sanitat, atribuit a Arnau de Vilanova; el Regiment preservatiu e curatiu de pestilència, de Lluís Alcanyís, l'Espill de Jaume Roig, i algunes sèries dels Arxius municipals de València i del Regne de València. Quadres amb els mots esmentats.

650. BERRIO, Jordi:

"*Ideari de Marià Cubí*".

Barcelona (ed. 62) 1965. (Col. Antología Catalana, núm. 16), 69 pp.

Estudi bastant detallat de l'obra de Marià Cubí i Soler, de la seva vida i dels principals aspectes de la doctrina frenològica, i de les seves idees econòmiques, socials, polítiques i lingüístiques.

651. BERRIO, Jordi:

"*El pensament filosòfic català*".

Barcelona (Edit. Bruguera) 1966, 112 pp. (col. Quaderns de Cultura, núm. 4)

Revisió històrica de la filosofia catalana. Referències a l'obra de Llull i d'Arnau de Vilanova. També als metges filòsofs del segle XX (pp. 81-86), principalment Letamendi, Guàrdia i Mata, entre altres.

652. BERTRAN, M. Jesús:

"*Ferrán. La vida de un sabio útil*".

Barcelona (Imp. Ribó), 1917. (179 pp.)

Biografia de Jaume Ferran i Clua, encara en vida del biografiat.

653. BERTRAN i CAPELLA, Aleix; CORBELLÀ i CORBELLÀ, Jacint:

"*Breus notes històriques sobre la Toxicologia a Catalunya*".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, III, 416-421.

Referència a diversos aspectes del Usatges medievals; Tractat de verins d'Arnau de Vilanova; aportacions de les darreries del segle XVIII: Barnadas, Santpons, Masdevall, Salvà; comunicacions a l'Acadèmia Mèdico Pràctica; monografia sobre el plom de Mitjavila. Obres d'Orfila i Mata. Altres aspectes.

654. BERTRAN i CAPELLA, A; HUGUET i RAMIA, E:

"La aportación de Pedro Mata a la toxicología".

Asclepio, 1980, 32, 53-63.

Visió general de l'obra toxicològica de Pere Mata. Valoració dels "Aforismos de Toxicologia", la "Sinopsis filosòfica de Química" (1849); el Compendi de Toxicologia de 1846 i el volum 4rt. del gran Tractat de Medicina Legal, dedicat tot ell a la Toxicologia. Anàlisi d'aquestes obres.

655. BERTRAN i PIJOAN, Lluís:

"Una lliçó. Francesc Puig i Alfonso, una vida dedicada al bé. L'Hospital Clínic i Barcelona"

La Veu de Catalunya, 31 de gener de 1936.

Comentaris a un fullotó, publicat per Puig i Alfonso, administrador del Clinic.

656. BERTRAN i ROIGE, Prim:

"El menjador de l'Almoina de la catedral de Lleida. Notes sobre l'alimentació dels pobres lleidatans el 1338".

Ilerda, 1979, núm. XL, pp. 89-124.

Article basat en una font documental de l'Arxiu de la Pia Almoina de Lleida (1337). Fa una anàlisi de la composició, ració i règim alimentari dels pobres.

657. BERTRAN i ROIGE, Prim:

"Notes de demografia i onomàstica lleidatanes de finals de l'Edat Mitjana. El fogatge de 1491".

Acta Medievalia, 1980, 1, 143-171.

658. BERTRAN i RUBIO, Eduardo:

"Apuntes biogràficos del Dr. Salvá".

Barcelona (Imp. suc. N. Ramírez) 1886, 51 pp.

Reimprès a "Galería de Catalanes ilustres. Biografía", vol. II, pp. 205-224 (Barcelona, 1951). amb el títol de "Biografía de Francisco Salvá y Campillo".

v.t. "El doctor don Francisco Salvá y Campillo" B (Imp. Suc. N. Ramírez) 1886, 32 pp. Text del discurs llegit a l'Ajuntament de Barcelona el 25-setembre-1886.

659. BERTRANA, Prudenci:

"Jo! Memòries d'un metge filòsof".

Barcelona (ed. 62) 1978. (col. MOLC, núm. 4). 193 pp. (1^a ed. 1925).

Novel·la basada en bona part en la figura del psiquiatre Dídac Ruiz i Rodríguez, que fou director del manicomio de Salt. Ocasiona una certa polèmica en el seu temps.

660. BERTRANA, Prudenci:

"Cadascú deu ésser fill d'on li plagui".

La Veu de Catalunya, 1 de juliol de 1926.

Article en el qual es fa ressò del lloc de naixement de Ramon Turró, que alguns havien situat a Girona, en lloc de Malgrat.

661. BERTRAND, J.J.A.:

"Barcelone, cité d'art et de sciences"

Barcelona (Llibr. Francesa) 1932, 162 pp.

Referència breu a les facultats de medicina i farmàcia (pp. 56-57) i alguna altre institució. Altres aspectes mèdics en pp. 113-122.

662. BERTRANPETIT, J.:

"Aproximació a la problemàtica del poblament humà a Catalunya des de l'antropologia".

Butll. Instit. Catal. Hist. Natural, 1985, 50, 383-390.

663. BESPIN, María Dolores:

"Raimundo Lulio y Arnaldo de Vilanova".

Est. Edad Media Corona Aragón. 1956, 6, 518-519.

664. BESSON, P.:

"Michel Servet".

Genève, 1903.

665. BETES POLO, Luisa Elena:

"Historia de la logopedia en España".

Acta ORL Iberoam. 1963, 14, (1), 77-104.

666. BEYA i ALONSO, Ernesto:

"Crítica biográfica de Arnaldo de Vilanova como farmacéutico".

Rev. R.A. Farmacia Barc. 1959, 5, 55-70.

667. BEYA i ALONSO, Ernesto:

"El Dr. Hermenegildo Carrera Miró, médico y literato".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, I, 162-173.

Estudi de la personalitat i obra d'HCM (1863-1935). Esment d'una vintena de treballs científics i de la seva extensa obra literària (teatre, articles, poesia). Autor d'una topografia de Santa Coloma de Queralt.

668. BEYA i ALONSO, Ernesto:

"Las enseñanzas para el auxiliar de Farmacia".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, I, 387-391.

Estudi del text "Manual del practicante de Farmacia. Guía y formulario", fet per Jacint Albiol, del cos de farmacèutics titulars (Tortosa, 1919). Orienta sobre l'exercici professional del farmacèutic, amb oficina oberta al públic. Comentari sobre alguns aspectes del llibre. Anecdòtari.

669. BEYA i ALONSO, Ernesto:

"El doctor Juan Puig y Ball, médico e historiador".

Gimbernat, 1985, 3, 101-110.

Notícia de J. Puig i Ball (Mollerussa, 1885-Agramunt, 1937). Estudis a Saragossa i Madrid. Ampliació a París. Capdavanter de la radiologia. Exercí a Manresa, on fou director de l'Hospital. Tesi doctoral sobre pleuresies (1922). Assaig sobre Agramunt.

670. BEYA i ALONSO, Ernesto:
"El botiquín de La Roca del Vallés".

Gimbernat, 1985, 3, 111.

Notícia breu sobre aquest botiquí en el temps en que Carrera i Miró fou metge de la vila (1895-1915).

671. BEYA i ALONSO, Ernesto:
"El último descendiente del colonizador de California".

Gimbernat, 1985, 4, 35-40.

Notícia de Bonaventura Portolà, farmacèutic a Figueres (m. 1944) i del seu pare, Jaume de Portolà, metge nat a Borrassà i exercint durant cinquanta anys a Figueres.

672. BIARNES, C.:
"Historias de curanderos".

Diario Español 21-7-1979.

Dades sobre Miquel Llop i Vallès (n. Ascó, 1866 - m. 1936) que fou un guaridor molt conegut a la comarca de la Terra Alta.

673. BIGORDA, Josep, et al.:
"Jordi Gol i Gurina (1924-1985). Els grans temes d'un pensament i d'una vida".
Barcelona (La Llar del Llibre) 1986, 220 pp.

674. BILBENY, Norbert:
"La escuela de médicos filósofos de habla catalana"

Jano, 1979, (367), 23-33.

Ref. extensa. Arnau de Vilanova, Sibiuda, Pere Jaume Esteve, Joan de Cabriada, Antoni Codorniu, Andreu Piquer, Salvà, Carbonell, Marià Peset, Orfila, Cubí, Monlau, Mata, Pi i Molist, Letamendi, Guàrdia, Pelegrí Casanova, Dídac Ruiz, R. Turró. Iconografía.

675. BILBENY, Norbert:
"Un museo para la ciencia médica"
Jano, 1980, (443), pp. 85-87.
Referència al Museu d'Història de la Medicina de Catalunya.

676. BILEBENY, Norbert:
"Llull i la filosofía europea"
Avui, 12 de febrer de 1986, p. 24.
Comentari sobre el llibre de F.A. Yates "Assaigs sobre Ramon Llull". Valora la

persistència de l'interès per la seva obra: "Llull és encara el més important dels escriptors i filòsofs catalans".

677. BILBENY, Norbert:

"La ideología nacionalista a Catalunya"

Barcelona (Laia) 1988. 235 pp.

Ref. principalment al pensament de Domènec Martí i Julià (pp. 123-130.) També a Mata i Montau (pp. 23-24), entre molts altres.

678. BISBAL i SENDRA, Maria Antònia; MIRET i SOLE, Maria Teresa:

"Diccionari biogràfic d'igualadins"

Barcelona (Fund. S. Vives Casajuana, núm. 96). 1986. 285 pp.

Font interessant de dades. Referència a nombrosos metges i farmacèutics.

679. BLADE i DESUMVILA, Artur:

"El Llamp de Gandesa".

Avui, 28 d'octubre de 1980

Record d'aquesta revista, de la qual en fou un dels motors el metge Josep Fornos i Benaiges.

680. BLADE i DESUMVILA, Artur:

"Domènec de la Castellania".

Serra d'Or, 1982, 24, 193-194.

Carta al director, recordant al metge i dermatòleg, de l'hospital del Sagrat Cor de Barcelona, Josep Fornos i Benaiges (n. Gandesa, 1903 - m. 16-1-1982). Valoració de l'activitat nacionalista. La revista "El Llamp. El seu pseudònim.

681. BLADE i DESUMVILA, Artur:

"El doctor Humbert Torres a l'exili".

a (HT), 1982, 23-28.

Recordatori dels temps comuns d'estada a Montpeller i d'alguns aspectes de la tasca d'Humbert Torres a l'exili.

682. BLAJOT, I.:

"In memoriam. Pedro Farreras Valent".

Bol. Inf. Col. Med. Barcelona. 1968, núm. 38 (juliol), pp. 82-86.

Article necrològic, molt personal, en memòria de PFV.

683. BLALOCK, A.:

"The friendship of Dr. Matas and Dr. Halsted".

J. Cardiovasc. Surgery. 1962, 3, 75-79.

684. BLANC i BENET, Josep:

"Datos para una bibliografía quirúrgica española, donde se registran debidamente ordenados y clasificados, 450 autores españoles y más de 1100 obras y artículos sobre

cirugía".

Barcelona (Imp. Prov. Casa Caridad) 1895-1896. 142 pp.

Font de dades d'interès per la història de la nostra cirurgia. Material abundós.

685. BLANC i BENET, J.:

"Alguns datos bibliographics sobre el Dr. Robert".

La Veu de Catalunya, 11 d'abril de 1902.

686. BLANC i BENET, J.:

"Lista de escritos médicos del Dr. Bartolomé Robert".

Crit. Catól. Cienc. Méd. 1902, 5, (53), p. 156.

687. BLANC i BENET, J.:

"El Dr. Bassols i Prim".

Crit. Catól. Cienc. Méd. 1919, 22, (259), p. 236.

688. BLANC i BENET, J.:

"Necrología del Dr. Jordi Anguera y Caylà".

Crit. Catól. Cienc. Méd. 1919, 22, (núms. 262-263-264), p. 310.

689. BLANC i BENET, J.:

"Necrología del Dr. Vallejo Lobón".

Crit. Catól. Cienc. Méd. 1922, 25 (fasc. III), p. 173-187. v.t. An. RAM de B, 1921, t. IV, pp 34-40.

690. BLANCO, Angel:

"La peste negra"

Madrid (Anaya) 1990. 2° ed. 96 pp.

Estudi general de l'epidèmia, amb alguna referència a la zona geogràfica catalana.

691. BLANCO FERNANDEZ DE CALEYA, Paloma:

"Los herbarios de Mutis e Isern".

Asclepio, 1988, XL (1), 359-374.

Es valora l'aportació del botànic gironí Joan Isern, mort el 1866. Breu referència a l'obra botànica de Josep Cuatrecasas i Arumí.

692. BLANCO JUSTE, Francisco Javier:

"Elogio histórico de don Francisco Javier Bolós"

El Restaurador Farmacéutico, 1936, 91, pp. 113 i segs.

693. BLANCO JUSTE, Francisco:

"Un error sobre Miguel Serveto".

El Monitor de la Farmacia. 1943, 49, (1328), p. 375.

694. BLANQUE LOPEZ, Juan Manuel:
La histeria a través de los siglos.
Min. Menar. 1976, 9, (85), 6-10.
Referències relativament extenses a la frenologia i l'obra de Cubí. Iconografia.
695. BLASCO, Emilio J.:
"La epidemia de Tarragona de 1809 se cobró 8.000 vidas".
Diario Español 22 de juliol de 1984.
Entrevista amb Josep Adserà i Martorell on s'expliquen les causes i alguns aspectes de l'epidèmia de l'any 1809.
696. BLASCO i BRU, Neus:
"Estat sanitari de la infància valenciana (1939-1945)".
Gimbernat, 1986, 5, 63-70.
Visió succinta d'alguns aspectes de l'estat sanitari de la població infantil a l'època esmentada. Taxa màxima de mortalitat de 125.8 per 100.000 hab. l'any 1939.
697. BLASCO i BRU, Neus; VIDAL i CASERO, Carmen:
"Algunes malalties que afectaren a València a la postguerra (1939-1945)".
Gimbernat, 1985, 4, 41-49.
Dades sobre tifus exantemàtic, verola, febre tifoide, tuberculosi i paludisme. Remarca l'increment de la patologia epidèmica després de la guerra.
698. BO i SINGLA, J.:
"Ara fa cent anys. La febre groga de 1821"
La Publicitat, 21 d'octubre de 1921.
699. BOBADILLA i CONESA, Maria:
"La curación popular del bocio y de la hernia infantil en la Ribagorza"
I Jorn. Antropología de la Medicina. Tarragona, 1982, vol. 2.2, pp. 205-233.
700. BOFARULL i BROCA, Antoni de:
"Apuntes para la historia de la filosofía en España. Patria de Arnaldo de Vilanova".
Revista Historia Latina (Barcelona). 1874, 5, (1-9-1874) pp. 1-3.
L'opinió de l'autor és que Arnau nasqué a la Conca de Barberà, no gaire lluny de Tarragona.
701. BOFARULL i SANS, F. de:
"El testamento de Ramon Llull y la escuela luliana en Barcelona"
Memor. R.A. Bones Lletres de Barcelona. 1896, 5, 435-479.
702. BOFARULL i SANS, Francisco de:
"Cofradía de barberos y cirujanos de Barcelona".
in. Colec. Docum. Ined. Archivo Gral. Corona de Aragón. 1910, XLI, pp. 273-286.

703. BOFARULL i TERRADES, Manuel:
"Una malaltia sospitosa. El còlera del 1911 al Vendrell"
Vilafranca del P. (Inst. Est. Penedesencs), 1984, 108 pp.
704. BOGUÑA i PONSA, Josep M; CONILL i SERRA, Víctor:
"La facultat de medicina: de Cervera a Barcelona".
in Història de la Universitat de Barcelona (Hist.UB) I Symposium, 1988, pp. 239-242.
Nota breu sobre l'evolució dels ensenyaments de la medicina a Catalunya.
705. BOGUÑA i PONSA, Josep M; CONILL i SERRA, Víctor:
"L'ensenyament de la cirurgia a la universitat de Barcelona a final del segle XX".
in Hist. UB. I Symposium, 1988, pp. 243-245.
Breu síntesi del tema. Referència a alguns factors que han influit en l'ensenyament i les personalitats de Salvador Cardenal i Miquel Fargas.
706. BOGUÑA i PONSA, Josep M; CONILL i SERRA, Víctor:
"L'obra del Baró a la universitat de Barcelona".
in Hist. UB, I Symposium, 1988, pp. 247-249.
Referència breu a l'obra del baró de Bonet (1852-1913), que fou catedràtic d'obstetricia (1877) i rector de la Universitat (1905-1913).
707. BOHIGAS, Oriol:
"El hospital de San Pablo"
Cuadernos de Arquitectura, 1963, núms. 52 i 53.
708. BOHIGAS, Pere:
"El repertori de manuscrits catalans"
Est. Univ. Catalans, 1926, XI, 121-130; 1928, XIII, 530-535.
Algunes referències a receptaris medievals
709. BOHIGAS, Pere:
"El sentimiento de la naturaleza en Ramon Llull"
San Jorge, 1960, (40), 30-33.
710. BOHIGAS, Pere:
"Las obras de Lulio"
Orbis Catholicus, 1960, 2, 358-362.
711. BOHIGAS, Pere:
"Un incunable astrològic català".
in Miscel.lània Fontseré. Barcelona (Ed. G. Gili) 1961.
Referència al metge català del quatrècents, Bernat de Granollachs.
712. BOHIGAS, Pere:
"Les cronologies lulianes i el sentit personal d'algunes obres de Ramon Llull"

Estudios Lulianos, 1965, 9, 167-180.

713. BOHIGAS, Pere:

"Un llibre sobre el pensament de Llull".

Serra d'Or, 1969, XI, (115, abril) pp. 65-66

Comentari extens sobre el llibre d'Armand Llinarès "Raymond Lulle, philosophe de l'action", publicat en versió catalana (1968)

714. BOIX i BONHORA, Josep:

"Don Angel Sallent y Gotés, doctor en Farmacia. (1857-1934)"

Bolet. Camara Of. Comer. Industr. Tarrasa. 1953, (núm. 537, març)

715. BOIX i SERRA, Dolors:

"Anàlisi dels aspectes de Dret Mèdic a l'obra del Dr. Ramon Ferrer i Garcès (1847)".

in Història de la Universitat de Barcelona, I Symposium, 1988, pp. 251-254.

Anàlisi del capítol sisè i últim, del Tratado de Medicina Legal de RFG, dedicat a temes de Dret Mèdic. Referència al secret, responsabilitat i documents mèdico legals.

716. BOIXAREU, Mercè:

"Vida i obra de Màrius Torres".

Barcelona (Selecta) 1968. (Bibl. Selecta núm. 409). 279 pp.

Estudi de l'obra de Màrius Torres i Perenyà, metge i poeta (1910-1942), principalment des del punt de vista literari. Biografia (pp. 15-85). Estudi temàtic de l'obra. Important pel coneixement de M. Torres.

717. BOLEDA i CASES, Ramon:

"El llinatge dels Prim als arxius de Verdú. Estudi de l'ascendència genealògica del general Prim".

Arrels, núm. 2. Miscel·lània d'aportacions històriques i documentals de l'Espluga de Francolí (Tip. Emporium) 1983, pp. 89-94.

Referència a alguns metges: Manuel Prim i Oller, Bartomeu Prim, i algun altre.

718. BOLOS i MASCLANS, Jordi:

"Tombes excavades a la roca del Cabrerès".

Ausa, t. X (1982), pp. 352-360.

Relació i descripció d'unes tombes de Rupit i Tavertet que corresponen als segles VIII i IX. Aporta croquis i fotografies. Apèndix amb més dades.

719. BOLOS, J; PADILLA, I; PAGES, M.:

"La necròpolis de tombes antropomorfes de Santa Maria de Cervelló".

Quad. Estud. Medievals, 1980, I, (2), 67-80.

720. BOLOS i VAYREDA, Antoni de:

"De la correspondència d'Estanislau Vayreda a Ramon de Bolós"

Revista d'Olot, 1926, I, (11), p. 10.

721. BOLOS i VAYREDA, Antoni de:

"Los botánicos de la familia Salvador y el Instituto Botánico de Barcelona"
in "Barcelona. Divulgación histórica" Barcelona (Aymà ed.) 1947. t. IV, pp. 195-199.

722. BOLOS y VAYREDA, Antoni de:

"En torno a Palau Verdera (el autor del género Aloyssia)".
Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1952, 3, (11), 118-119.

723. BOLOS, Antoni de:

"Ramon Masferrer".

Ausa, I (1952-1954) pp. 158-164.

Biografia de Ramon Masferrer de Puigsec i Arquimbau (1850-1884), metge nascut a Vic. Ingressat al cos de Sanitat Militar fou destinat a Cadis, Canàries i Filipines, on va morir. Amb el pseudònim de Dr. Ausetanus va col.laborar a la revista "Oceanía Espanola" i va destacar en el camp de la botànica. Fotografia.

724. BOLOS, Antoni de:

"Algunas noticias sobre la Sociedad Botánica Barcelonesa"

Collectanea Botanica (Barcelona), 1954, IV, fasc. 2.

725. BOLOS i VAYREDA, Antoni de:

"Nuevos datos para la historia de la familia Salvador"

Barcelona, 1959.

726. BONARELLI, Guido:

"La mandíbula humana de Bañolas".

"Phisic" (B. Aires), 1916, II, 399-466.

Aquest article fou ressenyat per M. Boule a L'Anthropologie, 1918, 29, 108-109.

727. BONAVIA i JACAS, Joan:

"Santes Creus. 4 de mayo de 1315".

Cultura (Valls) 1953 (97), 5-6.

Referència a la sepultura, al claustre de Santes Creus, de Pere de Júdice, apotecari de Barcelona, que morí l'any 1315.

728. BONET i AMIGO, Joaquín:

"La práctica ginecológica de antaño y de hogaño".

Barcelona, 1896. (93 pp.).

Discurs a la sessió inaugural de curs a la RAM de B el 31 de gener de 1896.

729. BONET i ROVIRA, J.:

"500 años al servicio de Barcelona"

Diario de Barcelona, 7 de juliol de 1974.

Nota sobre l'hospital de la Santa Creu i Sant Pau.

730. BONEU i COMPANYS, Fernando:

"Fundación y su posterior ocupación militar de la primera Casa de Misericordia y Expósitos de Lérida".

Ilerda, 1971, núm. XXXII, pp. 179-196.

Notícia de la creació d'aquest asil el 1789, gràcies a la unió dels béns, deixats en testament, de Gaspar de Portolà, Josep Grau i Enric de Wiels. Acabat el 1795, fou ocupat pels militars. Fins el 1819 no va començar en el seu servei benèfic.

731. BONEU i COMPANYS, Fernando:

"Proceso a Onofre Anglarill, médico leridano con título falso de la Universidad de Cervera".

Ann. Col. Of. Metges de Lleida, 1977, pp. 71-83.

Dades sobre aquest cas. Falsificació el 1752. Procés el 1771. Sentència, condemnat a cinc anys de desterrament, el 1773.

732. BONFILL i PLANA, Anna:

"Joaquim Danés i Torras i l'antropologia".

L'Olotí, núm. 453 (30 de juny de 1988).

733. BONMATI AZORIN, Casimiro:

"El saber y el sentir dermatológico del profesor Vilanova Montiu".

Medicamenta, 1966, 45, (423), 36-37.

Visió de la personalitat de Xavier Vilanova: agudeza, profunditat clínica, laboriositat. Influència a la dermatologia del seu temps.

734. BONNER, Antoni:

"Projecte d'edició de Ramon Llull"

Serra d'Or, 1991, 33 (384), 919-921.

Notícia del projecte, iniciat pels anys seixanta, per Francis Stegmüller, d'editar les obres de Llull. Gran part dels escrits no s'han publicat, sobre tot els de la segona meitat de la seva producció. Demostra la vigència de l'interès de Llull.

735. BONNET, E.F.P.:

"Orígenes y evolución histórica de la Medicina Legal en la República Argentina".

Arch. Fac. Med. Madrid, 1968, 14, 141-164.

Text d'una conferència donada a Madrid pel prof. Bonnet, catedràtic de Buenos Aires.

Recorda l'obra de Cosme Marià i de Francesc Cosme Argerich a B. Aires i de Joan Bialet i Massé (n. Mataró, 1846) a la universitat de Córdoba (R.A.).

736. BORDA LLOVERA:

"Agustín Pedro Pons"

Diario de Barcelona, 17 de juny de 1970, p. 21.

Entrevista amb aquest catedràtic de Patologia Mèdica.

737. BORDA LLOVERA:

"**Habla hoy. Bertrán Capella**"

La Hoja del Lunes, 26 d'abril de 1971. p. 15.

Entrevista amb Aleix Bertran, cap de l'Institut de Toxicologia de Barcelona, ran de les I Jornades Toxicològiques espanyoles (Barcelona, abril de 1971).

738. BORDA LLOVERA:

"**Dr. J. Farrerons-Co**".

La Hoja del Lunes (Barcelona) 28 de febrer de 1972.

Entrevista amb Xavier Farrerons-Co, que en aquell moment era vice-president de la Societat Internacional d'Asmologia.

739. BORDAS, Jordi:

"**La facultad de medicina dispondrá de cuatro nuevas plantas que serán destinadas a aulas**".

La Vanguardia, 27 d'abril de 1982.

Notícia sobre el projecte d'ampliació de la facultat de medicina, amb creixement vertical.

740. BORDAS i SALELLAS, Francesc:

"**Estampas de la oftalmología barcelonesa en los primeros años del siglo XX (1900-1905)**".

Tarragona (Imp. Sugrañes) 1950. 92 pp.

Text del discurs d'ingrés a la RAM de B. (8-10-1950). Contestació de J. Roig i Raventós (pp. 93-127). Dividit en 7 capítols o estampes, recordant els seus anys d'estudiant, oftalmòleg jove, hospitals, primers ensenyaments, medicaments, operacions, altres aspectes. Fou contestat per J. Roig i Raventós.

741. BORGES, P. Salvador de les;

"**Arnaud de Vilanova moralista**".

Barcelona (IEC) 1957. 120 pp.

Estudi, des d'un punt de vista principalment de la deontologia mèdica, dels aspectes ètics de l'obra d'Arnaud. Bona bibliografia i gran quantitat de notes.

742. BORRAS, E.:

"**Lo que no sale en los periódicos**"

El Día Gráfico, 5 de febrer de 1936

Notícia de l'activitat de Pere González i Juan en el control de la higiene pública.

743. BORRAS, J.A.:

"**El doctor Corachán de Chiva, gran cirujano español**".

Medicina Española, 1964, 51, (301), 340-353.

Text d'una conferència en la qual s'estudia detalladament la vida del doctor Corachan.

Referències a la seva obra.

744. BORRAS JUAN, Juan Antonio:

"El doctor don Enrique López Sancho, ilustre ginecólogo valenciano".

Bol. Soc. Esp. Hist. Med. 1967, 7, (2), 19-23.

v.t. Rev. Esp. Obstetr. Ginecol. 1966, 25, (148), 254-257.

Article en el qual s'estudia de forma concisa, però bastant completa, l'obra d'ELS (1862-1945) i es recorda la seva breu etapa com a professor de la facultat de medicina de Barcelona i la seva permuta de càtedra, l'any 1889, amb el doctor Alexandre Planellas i Llanos.

745. BORRUELL i LLOVERA, Anna:

"Alguns exemples d'anuncis apareguts al semanari vallenc 'La Crònica de Valls' l'any 1920"

Act. Congr. Intern. Història. Catalunya i la Restauració. 1875-1923. Manresa, 1992. pp. 491-496.

Es reproduïxen textos d'anuncis d'interès sanitari: dentistes, tractament d'hèrnies, productes farmacèutics i altres.

746. BORT i SANCHO, Jacint:

"Les dides".

Alcanar, 1983 (70), p. 28; (75), pp. 26-27.

Dades sobre algunes dides d'Alcanar a principis de segle. Estades a Barcelona. Discussió d'alguns aspectes.

747. BORT i SANCHO, Jacint:

"L'epidèmia de colera de 1885".

Alcanar 1983 (81) p. 26; 1984 (82), p. 31, (83), pp. 32-33.

Treball dividit en diverses parts, analitzant les dades sobre òbits, les actituds municipals. Donatiu de M. Suñer, per repartir entre els més afectats.

748. BOSCH i AVILES. L.:

"Necrología del Dr. Josep Homs i Mogas".

Anal. Hosp. Sta. Cruz y S. Pablo, 1931, (4), p. 217.

749. BOSCH i AVILES, L.:

"Cuarenta y nueve años de vida hospitalaria".

Anal. Hosp. Sta. Cruz y San Pablo, 1951, XI, 14-26.

750. BOSCH i GIMPERA, Pere:

"La Universitat i Catalunya".

Barcelona (Ed. 62) 1971.

Algunes referències a la facultat de medicina de la Universitat Autònoma de 1933

751. BOSCH i JOVER, Miquel:

"El metge de Tortades. Benet Jover i Bernedas (Sant Hilari Sacalm, 1825 - Sants,

1882)"

Rev. Ilustr. Jorba, 1934 (núm. 300, setembre), pp. 70-72.

752. BOSCH i JUAN, Maria del Carmen:

"Orfila a través de su correspondencia familiar"

in "Menorca en la historia de la Sanidad. Orfila. El Lazareto de Mahón". Madrid (Minist. Sanidad y Consumo) 1988. pp. 49-62.

753. BOSCH i MONEGAL, Enric:

"L'Hospital del Mar en la història de Barcelona. De les epidèmies del segle XIX als Jocs Olímpics de 1992".

Barcelona (Ajunt. Barcelona) 1986. 134 pp.

Epidèmies del segle XIX (pp. 31-37). Inicis de l'Hospital (pp. 39-47). Molta iconografia.

754. BOTAS GARCIA-BARBON, V:

"Las enfermedades cardiovasculares en la obra de Gaspar Casal, médico de la ciudad de Oviedo".

Bol. Patol. Med. 1968, (3), 151-159.

Detall de les descripcions que féu Casal de 30 casos d'ictus i del que denomina "asma sec hidropiforme" (9 casos). Descripció de la clínica de la insuficiència cardíaca congestiva.

755. BOTELLA LLUSIA, José:

"D. Pedro y Barcelona".

Arch. Med. Biograf. núm. 53 s.a. s.p. (c. 1956).

Nota breu sobre l'obra i personalitat de Pere Nubiola, ran de la seva mort.

756. BOTELLA LLUSIA, José:

"La ginecología de Cataluña vista por un madrileño".

Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, I, 163-184.

Visió panoràmica de l'especialitat a Catalunya al llarg de diverses etapes. Es detallen, entre molts altres, l'activitat dels mestres catalans, aquí i a Madrid, en els Col·legis de Cirurgia; els professors a la facultat en el segle XIX (Mayner, Rull, Campà, etc.) i dels més recents (Fargas, Bonet, Bonafonte) i altres: Proubasta, Terrades, Vanrell, Emili Gil Vernet.

757. BOTELLA LLUSIA, José:

"Cien años de ginecología española (En el centenario de la Sociedad Ginecológica Española)".

Bolet. Ginecología, 1975, 6, (1), 9-32.

Referència a alguns ginecòlegs catalans

758. BOTET i SISO, Joaquim:

"Sepulturas antiguas recién descubiertas en el Mercadal de Girona".

Rev. Girona, XIV, 266-289

759. BOTEY, Ricardo:
"Estudios clínicos sobre Laringología, Otología y Rinología. Su práctica y enseñanza en Europa a fines del siglo XIX (1891-1900)".
t. II. España; fasc. 2º. Barcelona, 1903.
v. pp. 305-812. Té interès el capítol "Algo referente a mi personalidad" (pp. 491 i segs.)
760. BOTEY i PUIG, Albert:
"L'obra del Dr. Ricard Botej i Ducoing".
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, III, 20-26.
Valoració de l'obra de Ricard Botej (n. 1855), capdavant de l'ORL catalana. Anàlisi d'alguns dels seus escrits. Referència a la revista "Archivos Latinos de Laringología, Otología y Rinología", el seu Tractat (1903) i altres llibres. Consideració de l'activitat com a clínic i altres aspectes.
761. BOVE, S.:
"El sistema científico luliano: Ars Magna"
Barcelona, 1958.
762. BOVER, Joaquín M.:
"Biblioteca de escritores baleares".
Palma de Mallorca (Imp. P. J. Gelabert) 1868. 2 vols. 600 + 695 pp. i un índex.
Reimprès en facsímil. Barcelona (Curial) 1976.
Obra fonamental de consulta per conèixer els escriptors de les illes. Entre ells nombroses al·lusions a autors d'obra mèdica. És un clàssic del tema.
763. BOVILLIER, Eck:
"La jeunesse d'Orfila".
París (Imp. Crété) 1931.
764. BOYSEN, R.:
"Historia Serveti".
Wittemberg, 1712.
765. BRAEKMAN, W.L.:
"A middle dutch version of Arnald of Villanova's Liber de vinis".
Janus, 1968, VI, (2-3), 96-133.
766. BRETAU i VIÑAS, Frederic:
"Aportacions a la Toxicología del Dr. Gaspar Sentiñón y Cerdanya"
Gimbernat, 1987, 8, 227-236.
Relació de 31 notes, la majoria referència de treballs d'altres autors, fetes per Gaspar Sentiñón (1835-1903), sobre temes de Toxicologia: Pb, Cr, Hg, Sn, Br, nicotina, morfina i altres.

767. BRIANSO, Emili:
"El Instituto Pedro Mata y el Dr. D. Rafael Rodríguez Méndez"
in Libro en honor del Dr. D. Rafael Rodríguez Méndez" Barcelona, s.i. 1918, pp. 434-436.
768. BRIANSO i SALVADO, J.:
"Instituto Pedro Mata".
Barcelona (Tip. La Académica) 1913. També Reus, 1928.
769. BRIANSO, J.:
"L'Institut Pere Mata de Reus".
But. Sind. Metg. Catal. 1931, (126), 13-22.
770. BROCH, Alex:
"La complexa personalitat de Ramon Llull"
Avui del diumenge, 17 de novembre de 1985, p. 2.
Comentari a la novel-la de Lluís Racionero "Raimon o el seny fantàstic" (B. 1985). Vigència de molts aspectes de l'obra de Llull i principalment l'interès pel personatge.
771. BROGGI i VALLES, Moisès:
"El professor Joaquín Trías Pujol".
Arch. Med. Biogr. 1955, (44), s.p.
Valoració de l'obra de J. Trias, catedràtic de cirurgia i degà de la facultat. Iconografia.
772. BROGGI, Moisès:
"Anatomía de los espacios celulares y sistematización de los flemones del cuello"
Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 20 de novembre de 1966.
Comentari sobre el seu predecessor, Joaquim Trias. Resposta de Lluís Sayé.
773. BROGGI, Moisès:
"Fargas, su época y su influencia".
An. Med. Cir. 1969, 49, (216), 443-453.
Anàlisi de l'obra de Miquel Fargas (1858-1916) com a impulsor de la cirurgia ginecològica a Catalunya; activitat a la RAM de B, de la qual fou president (1910). Capdavant de la radioteràpia a Catalunya. Valoració de la seva activitat política com a dirigent de la Lliga. Visió d'aspectes familiars. Important per conèixer molts aspectes de la vida de Fargas.
774. BROGGI i VALLES, Moisès:
"Antecedents i tendències que portaren a la Universitat Autònoma".
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 224-230.
Memòria dels antecedents i fets que van dur a la Universitat Autònoma del 1933. Decrepitud de la universitat vella. Congressos universitaris de 1903 i 1918 que marcaran uns principis. Impuls d'alguns professors.

775. BROGGI, Moisès:

"Dr. D. Antonio Trias Pujol"

Información Colegial, 1970 (núm. 47, octubre) pp. 63-64.

Nota necrològica ran de la mort d'Antoni Trias, antic catedràtic de Cirurgia, exiliat després de la guerra.

776. BROGGI, Moisès:

"Antoni Trias i Pujol. Evocación de su figura".

An. Med. Cir. 1971, 51, (224), 121-126.

Comentari sobre l'obra i vida d'ATP (Badalona, 1881-1970) que fou catedràtic de cirurgia a Salamanca i Barcelona i un dels membres del Patronat de la Universitat Autònoma del 33. Referència a les seves idees sobre el professorat i obra a la universitat.

777. BROGGI, Moisès:

"Adolfo Ley Gracia".

An. Med. Cir. 1976, 56, (246), 276-281.

Text de la sessió necrològica de la RAM de B. Record de la seva activitat com a neurocirurgià. N. a Las Palmas; estudis a Barcelona; formació a diversos països, treball en el servei d'Antoni Trias (1935), experiència de guerra, servei a l'hospital Clínic (1944) i a la Seguretat Social (1956).

778. BROGGI, Moisès:

"August Pi i Sunyer i la gestació de la Universitat Autònoma".

a "Centenari..." 1979, 151-161.

Comentari sobre l'activitat d'APS per a millorar el nivell de la universitat catalana des dels anys del primer Congrés universitari català (1903) fins als de l'Autònoma.

779. BROGGI, Moisès:

"Progressos assolits en sanitat militar durant la guerra civil espanyola (1936-1939)".

Act. 27 Congr. Int. Hist. Med. Barcelona, 1980, I, 168-171.

Esmena principalment l'organització dels serveis de transfusió de sang, amb Duran i Jordà; la instal.lació de camions frigorífics per conservar la sang i la lluita contra la infecció caracteritzada per l'obra de Josep Trueta.

780. BROGGI, Moisès:

"Joan Obiols Vié".

Rev. Dep. Psiq. Fac. Med. Barc. 1981, 8, (1), 15-18.

Referència necrològica, amb esment d'aspectes professionals i humans.

781. BROGGI, Moisès:

"Els progressos efectuats per la sanitat militar durant la guerra van ser mundialment reconeguts i acceptats"

La Vanguardia, 7 d'octubre de 1986, p. 42.

Valoració de la importància del desenvolupament d'algunes tècniques assistencials per

causa de la guerra civil espanyola. Obra de Trueta i de Duran i Jordà.

782. BROGGI, Moisès:

"En el mil·lenari de Catalunya. Els inicis de la cirurgia científica en el nostre país".

Rev. RAM de B. 1989, 4 (2), 67-72.

Record de diversos aspectes del nostre passat quirúrgic i principalment de l'obra de Pere Virgili.

783. BROGGI, Moisès:

"In memoriam. Ramon Trias Fargas".

Rev. RAM de B, 1989, 4 (3), 189-190.

Notícia de Ramon Trias i Fargas, catedràtic d'Hisenda Pública de la universitat de Barcelona (1969). Activitat política com a conseller de la Generalitat. Relacions familiars amb la medicina i l'Acadèmia. Membre de la RAM de B (1983).

784. BROGGI, Moisès:

"Belarmino Rodríguez Arias. Noces de diamant amb la professió 1916-1991".

Rev. RAM de B. 1991, 6 (3), 172-175.

Dades sobre l'obra de B. Rodriguez Arias. Primers anys. Intern i metge a la Clínica Mèdica de Vallejo, Ferrer Piera i Ferrer Solervicens, en el dispensari de neurologia.

Tesi sobre la reacció de Lange a la PGP. Fundació de la Revista Mèdica de Barcelona (1924). Clínica a Sant Just. Professor a l'Autònoma (1934). Repressió (1939). L'Institut Neurològic municipal. Secretari de la RAM de B (1963).

785. BROSSA, August; GODAY, Salvador:

"Mortalitat fetal i infantil a Catalunya. El problema social dels infants abandonats".

Barcelona (Tip. Occitània) 1930. 15 pp.

Ponència presentada al VIè Congrés de Metges de Llengua catalana. Estudi del nombre d'expòsits a la Inclusa de Barcelona entre els anys 1913 i 1927.

786. BROTONS i GIMENO, Juan:

"Una página de pediatría contemporánea: Rafael Ramos".

Act. II Congr. Esp. Hist. Med. Salamanca, 1965, II, 53-60.

Valoració de l'obra de Rafael Ramos Fernández (1907-1955) catedràtic de pediatria de Barcelona (1940). Comentari sobre la seva persona i idees i la irradiació de la seva obra: dietètica, trastorns nutritius del lactant, infeccions, etc.

787. BROUARDEL, Paul; CHARRIN, Albert; ALBARRAN, Joaquín:

"Rapport sur les essais de vaccination cholérique entrepris en Espagne par M. le docteur Ferran".

présenté au ministre du Commerce. Paris, 1885, 32 pp.

788. BRU, Raphael:

"L'histoire de la Pharmacie catalane et les anciens apothicaires catalans"

Perpinyà, 1932.

789. BRUCE, J:
"Michael Servet. A forerunner of William Harvey".
Edinburgh Med. J. 1905, 18, 250-252.
790. BRUCK, A.Ph:
"Der Mainzer 'Lullismus' im 18 Jahrhundert"
Jahrbuch Bistums Mainz, 1949, 4, 314-338.
Valoració del desenvolupament del lulisme a Mainz, on hi ha un Institut lul.lià, i en general a tota Alemanya.
791. BRUMMER, R.:
"Bibliografia lulliana"
Hildesheim, 1976.
792. BRUNEL, Clovis:
"Recettes médicales, alchimiques et astrologiques du XVe. siècle en langue vulgaire des Pyrénées"
Toulouse (Privat) 1956, 156 pp.
793. BRUNET, José M²:
"Felipe Soler Sabaris. El médico socialista y 'político frustrado'"
Diari de Barcelona, 23 de maig de 1976, pp. 24-25.
Reportage-entrevista amb FSS, on explica la seva trajectòria política.
794. BRUNET y BELLET, Joseph: (sic)
"La peste bubònica a Barcelona en los segles XV y XVI" (sic)
Gaceta Médica Catalana, 1898. núm. 503, pp. 321-327; núm. 504, 359-366; núm. 505, 389-395.
Article important. Sembla que és el primer escrit en català sobre història de la medicina catalana. el subtítol diu "Estracat del Manual de Novells Ardis". De fet és una transcripció del text del "Dietari de l'Antic Concill de Cent barcelonis". Al final transcriu també una referència sobre els "catharros" (p. 389). Alguna petita interpolació de l'autor. e
795. BUENO, Manuel; GARCIA, Juan:
"Mortalidad en Altafulla durante el período 1901-1980".
Estudis Altafullencs, 1986, 10, 83-87
Anàlisi de 888 òbits i descripció per grups de les causes de la mort.
796. BUJOSA i HOMAR, Francesc:
"La Real Academia Médico Práctica de Mallorca. La producción científica de una ignorada institución médica española".
Act. IV Congr. Esp. Hist. Med. Granada 1973, III, 37-41.
Dades sobre la fundació de l'Acadèmia (1788). Estatuts i producció científica.

797. BUJOSA i HOMAR, Francesc:

"La Academia Médico Práctica de Mallorca (1788-1800). Catálogo de sus disertaciones, censuras y documentos".

Cuad. Valencianos Hist. Med. XVI, València, 1975. 168 pp.

Ofereix una relació de 137 dissertacions, ordenades alfabèticament, dipositades a la RAM de Palma de Mallorca. Segueixen les censures (núms. 138 a 248) i els documents (249 a 837). Eina de treball important.

798. BUJOSA i HOMAR, Francesc:

"L'Acadèmia Mèdico-Pràctica de Mallorca (1788-1800). Una institució en defensa de la professió".

Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, II, 291-297.

Estudi breu d'alguns aspectes professionals a la fi del segle XVIII en relació amb l'Acadèmia de Mallorca: defensa contra l'intrusisme, control de venda de medicaments, problemes entre metges i cirurgians. Es dóna notícia d'alguns professionals, entre ells Rafael Evinent, Antoni Vives, Francesc Alemany, Bartomeu Bover, Bartomeu Ribas i alguns altres.

799. BUJOSA i HOMAR, Francesc:

"Medicina i societat als Països Catalans. Del decret de Nova Planta a la societat de classes (1716-1834)"

Act. X Congr. Metges i Biol. Llengua Catalana. Perpinyà, 1976. 2ª ponència, pp. 26-33.

800. BUJOSA i HOMAR, Francesc:

"Guy de Chauliac (s. XIII - XIV): un nou clàssic de la ciència catalana?"

(Ciència) 1982, 2 (núm. 21, novembre), 690-692.

Analitza la idea de J.J. Barcia de que el text de Guiu de Chauliac fou escrit inicialment en català. Valoració d'aquest fet.

801. BUJOSA i HOMAR, Francesc:

"Filosofía e historiografía médica en España"

Madrid (CSIC) 1989. 239 pp.

Extensos capítols dedicats a A. Hernández Morejón; A. Chinchilla; J.M. Guàrdia i L. Comenge

802. BUJOSA i HOMAR, Francesc; MIQUEO MIQUEO, Consuelo:

"La prehistoria de la frenología en España"

Med. Hist. (3^a ep.) 1986, núm. 11.

803. BULLON FERNANDEZ, Eloy:

"Miguel Servet y la geografía del Renacimiento".

Madrid (CSIC), 1945, 3^a ed. 218 pp.

804. BUÑUEL GUILLEN, C.:

"La especialidad de hematología y hemoterapia en Aragón (1870-1970)".

Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, II, 441-448

Valoració de l'obra d'Antoni Raichs (n. Tarragona, 1920), format a Barcelona, deixeble de Jordi Guasch i cap de servei de l'especialitat a la Residència de Saragossa (1956).

805. BUQUERAS i BACH, Francesc X.:

"Estudio de los primeros enfermos militares ingresados en el Manicomio de San Baudilio de Llobregat".

Barcelona, tesi (U.B.) 1988.

Estudi detallat del tema. Extenses referències a la psiquiatria catalana del segle XIX i, més particularment, a l'obra del Dr. A. Pujadas. Anàlisi acurada dels ingressos de malalts militars

806. BUQUERAS i BACH, Francesc X.:

"Análisis crítico de un libro sobre asistencia psiquiátrica en Cataluña"

Informaciones Psiquiátricas, 1991, núm. 125, 325-339.

Critica del llibre d'Helios Prieto sobre "Història de l'assistència psiquiàtrica a Catalunya fins el 1914". Intenses divergències amb l'autor.

807. BUQUERAS i BACH, Francesc X.:

"La asistencia a los militares dementes en el siglo XIX (El manicomio de San Baudilio de Llobregat y el doctor Pujadas)".

Medicina Militar, 1991, 47, (1), 79-85.

Anàlisi de 151 històries clíiques del manicom, entre els anys 1859 i 1880, registrades en el "Libro de Registro de observaciones de militares enagenados". És un resum de la tesi doctoral de l'autor.

808. BUQUERAS i BACH, F.X.; MASSONS i ESPLUGAS, J.M.:

"L'assistència psiquiàtrica als militars a Sant Boi"

Gimbernat, 1988, 10, 39-46.

Anàlisi de 151 històries clíiques de militars ingressats. Període preceptiu de 6 mesos per a declarar-los guarits o inútils. El procés de diagnòstic. Manca sovint dels antecedents. La terminologia emprada. Terapèutica: en menys del 5 % de casos es recorre a la contenció mecànica. Tractament higiènic moral. A. Pujadas.

809. BUQUERAS i BACH, F.X.; MASSONS i ESPLUGAS, J.M.:

"El Dr. Baldiri Net i Figueras, un heroí anònim (1833-1894)"

Gimbernat, 1990, 14, 61-78.

Estudi acurat sobre B. Net (n. Sant Boi, 11-6-1833). Expedient acadèmic brillant. Llicenciat en medicina el 1859. Metge a sant Boi. Relació amb el sanatori mental. El 1870 és sots-director. Doctorat el 1869. Heroisme en el manicom. Director provisional el 1881. El cólera de 1885.

810. BURGUES, Marian:

"Sabadell del meu record. Cinquanta anys d'història anecdòtica local"

Sabadell (Imp. Joan Sallent) 1929. 224 pp. Hi ha una reedició facsímil: Sabadell (Ajuntament Sabadell) 1982.

Referències diverses i curtes als metges i la sanitat. Del temps del cólera (p. 15). L'hospital (p. 39). Remeis casolans (p. 40). El curander de Sants (p. 194). El metge Sampere (p. 197) i alguna altra.

811. BURNS, Robert Ignatius:

"Los hospitales del reino de Valencia en el siglo XIII".

Anuar. Est. Medieval. 1965, 2, 135-154.

812. BUSQUET i TEIXIDO, J.:

"La Clínica Mental de la Diputació de Barcelona".

But. Sindic. Metges Catalunya, 1931 (abril, núm. 128). pp. 7-16.

813. BUSQUETS, J.:

"El doctor Reventós en la familiaridad".

An. Med. 1968, supl. (2), 19-23.

Evocació d'alguns aspectes de la personalitat de Jacint Reventós i Bordoy (+ 1964).

814. BUSQUETS i MOLAS, E.:

"Adiós al Hospital de San Lázaro"

El Correo Catalán, 5 de gener de 1961, p. 3.

Comiat d'un antic hospital barceloní dedicat als malalts de lepra. (v.t. La Vanguardia, 16-7-1960).

815. BUSQUETS i MOLAS, E.:

"Dos siglos de Academia"

El Correo Catalán, 1 de maig de 1970, p. 17.

Sobre el II centenari de la RAM de B.

816. BUSQUETS i MOLAS, E.:

"El Dr. Tarrés periodista"

El Correo Catalán, 5 de juny de 1970, p. 23.

817. BUSQUETS i MOLAS, Esteve:

"Per les rutes dels Sants".

a "Homenatge a Pere Tarrés", pp. 17-18. Publicat també a El Correo Catalán, 23-10-1975.

Record de Pere Tarrés en el 25è aniversari de la seva mort.

818. BUSQUETS i MOLAS, Esteve:

"La psiquiatria. L'oracioner popular".

Act. III CHMC. Lleida, 1981, I, 34-38.

Notícia de versos i oracions catalans relacionats amb algunes afeccions mentals (malenconia, histèria, terrors nocturns).

819. BUSQUETS i MOLAS, Esteve:

"Literatura mèdica".

Gimbernat, 1984, I, 30-40.

Dades sobre aspectes mèdics a la literatura: aspectes irònics, terminologia, malalties, frases fetes, estralls de les epidèmies i altres.

820. BUSTOS RODRIGUEZ, Manuel:

"Los cirujanos del Real Colegio de Cádiz en la encrucijada de la Ilustración (1748-1796)".

Cadiz (Public. Universidad) 1983, 192 pp.

Estudi extens en el que es fa referència a alguns cirurgians catalans, entre ells Virgili, Vidal, Canivell i altres.

821. BUTIÑA, Júlia:

"Notes sobre la dona a Banyoles en el segle XIX".

Quaderns, 1986-1987, pp. 83-89.

Dades demogràfiques. Referència a la mortalitat infantil. La Topografia mèdica de Mascaró. L'epidèmia de cólera de 1855, que començà al carrer Gran dels Turers, per una dona que venia de Torroella de Montgrí. Altres dades.

822. C.:

"**Necrología del Dr. D. Francisco Juanich y March**"

El Compilador Médico, núm. 84, 28-12-1868. p. 271.

Nota necrològica d'aquest catedràtic de Clínica Mèdica, ran de la seva mort

823. C. A. del:

"**El Hospital de la Santa Cruz en un momento crucial de su historia**"

El Noticiero Universal, 8 de març de 1967.

Notícia d'una conferència de Josep Tarin sobre aquest tema, en temps de l'ocupació napoleònica.

824. CABALLE i CLOS, J.:

"**El Hospital de la Santa Cruz**"

El Noticiero Universal, 14 de març de 1931.

Breu nota històrica

825. CABALLE i CRIVILLE, A.; OLLICH i CASTANYER, I.:

"**Les tombes antropomorfes excavades a la roca de santa Maria de Lluçà**".

Ausa, 1982, X, 361-370.

Relació de cinc tombes antropomorfes, datades del segle X trobades l'any 1982. S'acompanyen croquis i fotografies.

826. CABANES, A.:

"**La médecine littéraire. Les médecins ignorés**".

Chronique Médicale (Paris), 1895, 2, 241-244 i 276-279.

Referència, entre altres, a Arnau de Vilanova.

827. CABEZA i MADURELL, Jaume:

"**Bases històriques de la cirurgia catalana moderna. Darrer terç del segle XX**".

Barcelona, tesi (UB) 1986.

Analisi extensa de l'estat de l'ensenyament de la cirurgia a la facultat de medicina a finals del XIX. Estudi de l'obra personal de molts autors: Morales, Cardenal, Fargas, i altres.

828. CABEZA i MADURELL, Jaume:

"**Anàlisi crítica del Tractat d'operatòria quirúrgica d'Antoni Morales Pérez**".

Gimbernat, 1986, 5, 81-86.

Estudi de l'obra, publicada en dos volums (1881, 1882), amb gairebé 1500 pp. i més de 300 il.lustracions. Emprat durant molts anys com a llibre de text.

829. CABEZA i MADURELL, Jaume:

"**Anàlisi de l'obra quirúrgica del professor doctor Antoni Morales Pérez (1848-1930)**".

in Història de la Univ. de Barcelona. I Symposium 1988. 255-270.
Notes biogràfiques. Referència de 60 publicacions. Anàlisi crítica de l'obra.

830. CABOT i ROVIRA, Josep:
"Comentaris sobre algunes causes de mortalidad de la infancia. Estudio mèdico social."
Barcelona, 1890. Lliçó inaugural de curs de la RAM de Barcelona.

831. CABRERA AFONSO, Juan Rafael:
"La Academia de anatomía práctica de México".
Anal. II Jorn. Hist. Med. Hispanoamericana. Cádiz, 1986, pp. 67-75.
Menció relativament extensa de l'activitat d'Andreu Montaner (n. 1740- m. c. 1782?).

832. CABRERA AFONSO, Juan Rafael:
"El libro médico-quirúrgico de los reales Colegios de Cirugía españoles en la Ilustración"
Cádiz (Univ. Cádiz) 1990, 300 pp.
Libre important per conèixer el tema. Inclou diversos autors catalans.

833. CADENA, J.M.:
"El monumento al doctor Robert en la prensa catalana de la época"
Diario de Barcelona, 12 de gener de 1975. (dominical, p. 16)
Notícia d'aquest monument, inaugurat el 13 de novembre de 1910. Iconografia.

834. CADENA, J.M.:
"El alcalde Robert y el 'tancament de caixes'".
Diari de Barcelona, 4 d'abril de 1976, pp. 26-27.
Comentari sobre l'activitat de B. Robert com a alcalde de Barcelona i l'episodi pel qual dimíti (1899). Reproducció de 4 caricatures.

835. CADENA, Josep M.:
"Un cirujano humanista y popular".
El Periódico, 18 de maig de 1990
Article escrit ran de la mort de l'uròleg Antoni Puigvert.

836. CADET, Jean Marcel:
"De l'air insalubre et de la fièvre d'Espagne".
Paris, 1822.
Tracta de l'epidèmia de febre groga de Barcelona de l'any 1821.

837. CAFFE, P.L.B.:
"Orfila".
Journal des Connaissances Médico-Chirurgicales (Paris), 1852-1853, 20, 359-360.

838. CAHISSA i MUR, Manuel; COROMINAS i BARNADAS, Josep M; HERVAS i PUYAL, Carles:

"Activitat quirúrgica a l'Hospital de Sant Jaume d'Olot des de l'any 1937 fins el 1939"
Gimbernat, 1987, 8, 21-34.

Quadres de l'activitat quirúrgica durant els tres anys (51+90+67 intervencions).

839. CAHISSA i MUR, Manuel; HERVAS i PUYAL, Carles:

"Aspectes sanitaris del pas dels militars per la vila d'Olot durant el segle XVII, segons els llibres sagramentals d'òbits de l'església parroquial de sant Esteve d'Olot"
Gimbernat, 1990, 14, 79-89.

*Dades sobre mortalitat de militars. Màxima mortalitat el 1644; segueixen 1689 i 1684.
64 % de soldats i 31 % d'oficials.*

840. CALANDRIA AMIGUETI, José M^a; CABRERA AFONSO, Juan Rafael:
"Aportaciones de los oftalmólogos hispanoamericanos a 'La Crónica Oftalmológica'
(1871-1882)".

Anal. II Jorn. Hist. Med. Hispanoamericana, Cádiz 1986, 193-197.

*Menció breu de l'activitat d'Isidoro Osio, nat a Veneçuela, arribat a Barcelona el
1876, que fou director de l'Hospital del Sagrat Cor. Trasllat a Madrid el 1885.
Diferències de criteris amb Cayetano del Toro.*

841. CALAP CALATAYUD, J.; RODRIGUEZ MURILLO, J.A.:

"Aspectos históricos de la Dermatología médico-quirúrgica y Venereología española".
Barcelona (Imp. Graf. Coll. ISDIN) 1985. 252 pp.

*Entre les pp. 139 i 153 inclou un treball d'A. Carreras Verdaguer i J. Capdevila
Gaya on ofereixen una visió de la dermatologia catalana i d'alguns dels seus homes
més representatius. Fotografies de Peyri, Pau Umbert, Vilanova i Piñol.*

842. CALBET i CAMARASA, J.M:

"Prensa médica en Cataluña hasta 1900".

Barcelona (tesi doctoral. U.B.) 1967.

*Estudi molt extens sobre les revistes mèdiques catalanes del segle XIX. Font bàsica de
documentació. Molts indexs. Valoració dels diversos corrents ideològics que
impulsaren la nostra premsa: professionals, científics, homeopatia, dosimetria,
frenologia, etc.*

843. CALBET i CAMARASA, Josep M:

"La frenología, el control de natalitat i Balmes"

Serra d'Or, 1967, IX (10), 801-802.

844. CALBET i CAMARASA, J.M:

"Consultorios de niños de pecho".

Tribuna Médica. 1968, V, núm. 244, 8-11-1968, p. 16.

*Lletra curta, de rèplica a un article anterior de L.S. Granjel, en la qual es
reivindiquen algunes qüestions de primacia per Catalunya: intent no reeixit d'E.*

Gelabert, l'any 1879, i creació de la primera Gota de Llet el 14-8-1903 al c. Sepúlveda de Barcelona (a Madrid fou el 1904).

845. CALBET i CAMARASA, J.M:

"*Evolución ideológica de la prensa médica en Cataluña en el siglo XIX*".

An. Med. Cir. 1968, 48, 177-196.

Revisió del panorama de les revistes mèdiques a Catalunya en el segle XIX, amb descripció dels grups més importants en relació a les diverses doctrines (homeopatia, dosimetria, frenologia, naturisme, etc.) i interessos (científics, professionals, farmacèutics). 50 cites. Iconografia.

846. CALBET i CAMARASA, J.M:

"*Algunas notas sobre mercantilismo médico profesional en el siglo XIX*".

Asclepio, 1969, 21, 61-68.

Comentaris sobre el text de Ribera i Aravitz "El médico y cirujano de valde" (B. 1838), sorteigs de malalts (1841-42), tractament per correspondència (Marsillac, 1871), iguals de farmacèutics.

847. CALBET i CAMARASA, J.M:

"*Giné y Partagás y la enseñanza de la medicina*".

An. Med. Cir. 1969, 49, (215), 341-355.

Estudi de les preocupacions de Giné en el camp de l'ensenyament de la medicina. Creació de l'Institut Mèdic de Barcelona (1866). Acció impulsora del nou Hospital Clínic i la facultat del c. de Casanova. Relacions amb els alumnes.

848. CALBET i CAMARASA, José M^a:

"*Nota previa sobre el naturismo*".

Asclepio, 1970, 22, 49-57.

Notícia d'alguns aspectes del desenvolupament de les doctrines naturistes a Catalunya: orígens, relacions amb l'homeopatia, terapèutica, principis del naturisme, posició envers el consum d'alcohol i tabac; relacions amb les doctrines teosòfiques, el control de natalitat, el moviment obrer i altres aspectes. Dades sobre algunes publicacions. 68 notes.

849. CALBET i CAMARASA, J.M:

"*Una doctrina médica prefreudiana: la homeopatía*".

Asclepio, 1970, 22, 59-69.

Analisi del contingut doctrinal i de les actituts terapèutiques dels metges homeòpathes, relacionant-les amb les idees de Freud. Referències al contingut de revistes homeopàtiques catalanes: El Consultor Homeopático, Revista Homeopática Práctica, El Sol de Meissen.

850. CALBET i CAMARASA, José M^a:

"*La prensa homeopática en Cataluña*".

Asclepio, 1970, 22, 39-48.

Nota sobre 18 publicacions periòdiques homeopàtiques, sortides a Catalunya entre 1850 (Revista de la Doctrina Homeopática) i 1929 (Homeopatía Hispana). Esment dels directors i col.laboradors. Facilita el coneixement d'aquesta doctrina homeopàtica entre nosaltres.

851. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"Un triple propósito".

Profesión Médica, 1970, (953), (12-6-1970), p. 1. v.t. Noticias Médicas, ed. esp. 5-6-1970, p. 3.

Text breu marcant la intenció del I Congrés d'Història de la Medicina Catalana: cercar el valor del passat, prendre'n consciència i cristal·litzar els estudis de la nostra història mèdica.

852. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"La prensa médica en Cataluña".

Prof. Med. 1970, (953), (12-6-1970), p. 25.

Article breu, en ocasió del I CIHMC, en el qual es fa una ràpida revisió de les principals etapes de l'evolució de la premsa mèdica aquí, principalment en el segle XIX.

853. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"Algunas dades sobre la dosimetria a Catalunya".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 40-42.

Noticia d'aquest sistema terapèutica, sorgit entre nosaltres a finals del segle XIX i que tingué poc ressò. Menció de Jaume Soler i Roig, de Jaume Hernández i Soriano, i d'Antoni Riera i Villaret, com a primers adeptes aquí. Noticia de tres revistes: "La Salud Pública", "La Dosimetria" y "La medicina científica en España", que tenien aquesta orientació.

854. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"Notas biográficas sobre el doctor don Cayetano Cruxent".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, II, 64-70.

Noticia de la vida i obra de Gaietà Cruxent (Mataró, 1802 - 1863); estudiant a Barcelona, emigrat per raons polítiques a Puerto Rico (1827). Anys a Cuba (1840). Retorn definitiu el 1856. Estudi del seu text "Consideraciones críticas acerca de los principios fundamentales de la homeopatía" (1863). Valoració de la seva posició ideològica dins de la nostra medicina, com a vitalista moderat.

855. CALBET i CAMARASA, Josep M.:

"El pensament de Pere Felip Monlau".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 281-304.

Estudi extens sobre l'obra de Monlau (1808-1871). Anàlisi de l'activitat política. Interès per la qüestió social; activitat mèdica; treballs en el camp de la psicologia, alimentació, demografia. Activitat literària. Relació amb Catalunya. Altres aspectes. 119 notes.

856. CALBET i CAMARASA, Josep M.:

"Breus aspectes mèdico professionals del segle XIX".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 305-323.

Noticia d'algunes organitzacions mèdiques que es crearen en el segle XIX per defensar els drets dels metges. La "Confederación Médica Española". Incidència de la llei de sanitat. La Emancipación Médica. Reaccions dels metges catalans. Altres aspectes.

857. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"Breves aspectos médico profesionales de la mitad del siglo XIX en España".

Medicamenta, 1971, 57, (484), 117-129.

Article extens on es tracten aspectes diversos: titulacions, situació professional, la Confederació mèdica espanyola (1846); la llei de sanitat i les seves conseqüències. 68 notes.

858. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"Luis Comenge, historiador de la medicina".

Orbe Histórico, 1972, I, (1), 41-42.

Article breu, dins de la secció "Diccionario biográfico", amb iconografia, sobre l'obra de Lluís Comenge i Ferrer (1854-1916).

859. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"La medicina catalana i l'alimentació".

Recerques, 1974, (4), 249-261.

Estudia, referint-se principalment a la segona meitat del segle XIX, l'alimentació, la mortalitat infantil i la medicina naturista. Dades sobre els consells que s'han donat, en el tema de l'alimentació fins el 1960.

860. CALBET i CAMARASA, Josep M.:

"El naixement del periodisme mèdic a Catalunya".

Act. II CIHMC. Barcelona, 1975, II, 361-370.

Estudi principalment de l'obra de Vicenç Mitjavila i Fisonell (1759-1805), impulsor de les doctrines brownianes aquí, traductor de molts opuscles de l'italià i iniciador del "Semestre Médico-Clinico" (1802).

861. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"La topografia mèdica de l'Espluga".

El Francolí, 1984, (gener), p. 12.

Nota sobre la topografia inèdita feta pel metge de l'Espluga Llorenç March i Anglada.

Fou premiada per la RAM de B l'any 1906. Dades sobre l'autor i la memòria.

862. CALBET i CAMARASA, Josep M.:

"Un metge espluguí: el doctor Rafael Battestini".

El Francolí, 1984, (abril), p. 11

Dades sobre la vida i obra de Rafael Battestini i Galup (n. Barcelona, 1886), que fou

director de l'hospital de Tarragona. Exercí a Calafell (1909-14), a l'Espluga de Francolí (1914-19), Catllar i Tarragona. Activitat política. Afusellament el 22-4-1939.

863. CALBET i CAMARASA, Josep M.:

"Una polèmica sobre la llengua arran del Congrés de la Tuberculosi de 1910".

Gimbernat, 1985, 4, 69-74.

Notícia de la polèmica. Referència a l'actitud de Rodríguez Méndez, president del Congrés. Posició de Josep Tarruella, Domènec Martí i Julià, Pla i Armengol i altres.

Notícia dels articles de la premsa, principalment La Veu de Catalunya.

864. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"El doctor Robert, periodista de 'La Vanguardia'".

Gimbernat, 1986, 5, 87-92.

Referència a la sèrie de cinc articles, publicats l'any 1900 (entre el 5 i el 21 d'agost), comentant el XIIIè Congrés Internacional de Medicina, que se celebrà a París, amb assistència de 12.000 metges, d'ells 219 espanyols. Notícia dels articles de l'any 1901, fent un balanç de la medicina del segle XIX.

865. CALBET i CAMARASA, Josep M^a:

"Prensa médica en Cataluña hasta 1900".

Barcelona (Publ. Univ. Barcelona) 1981, 38 pp.

Resum de la tesi doctoral de l'autor, presentada el 1967. Menció de 153 revistes mèdiques catalanes del segle XLX, amb una nota breu de cadascuna.

866. CALBET i CAMARASA, Josep M^a:

"Un libro de divulgación oncológica".

Gimbernat, 1986, 6, 53-56.

Referència breu a la novel.la científica "La familia de los Onkos" (Barcelona, 1888), original de Joan Giné i Partagàs. L'autor la subtitula "novela o fantasía humorística de carácter clínico...por el Dr. D. Histógenes Micolini... traducida del volapuk al castellano...". Altres novel.les de Giné.

867. CALBET i CAMARASA, Josep M^a:

"La historiografía mèdica catalana".

Gimbernat, 1987, 7, 11-28.

Text del discurs inaugural, com a president del IV Congrés d'Història de la medicina catalana (Poblet, 1985). Divideix el tema en cinc períodes. Referència detallada del tema, amb particular valoració de les etapes anteriors a l'obra de Lluís Comenge. Menció de Frau, Pusalgas, Codorniu, Font i Roure, Sámano, Ametller, Guàrdia i altres.

868. CALBET i CAMARASA, Josep M^a:

"La revista 'El escrutador de la Higiene'".

Gimbernat 1987, 7, 33-44.

Editada a Barcelona. Inici el 15-1-1883. Últim número vist el 22, de 25 de març de

1884. Entre els temes que tracta destaquen alguns d'Higiene pública i la prostitució. Obra de Prudenci Sereñana (1842-1902). Referències a Gay i Beyà, Giné, Dolors Aleu, Duran i Trincheria i altres. Alguns aspectes professionals.

869. CALBET i CAMARASA, Josep M^a:

"Algunes xifres de mortalitat per tuberculosi"

Gimbernat, 1987, 8, 137-145.

Dades sobre mortalitat a Barcelona entre 1891-1897, per districtes. Barceloneta i Hostafrancs són els districtes més afectats per la tuberculosi.

870. CALBET i CAMARASA, Josep M^a:

"Els ensenyaments sanitaris en el segle XIX".

in Història de la Univ. de Barcelona, I Symposium, 1988, pp. 271-283.

Antecedents. Ensenyaments mèdics en el segle XVIII. El Col·legi de Cirurgia. Els títols de cirurgia: llatí, romancista, sagnador. La universitat de Cervera. Problemes.

Retorn de la universitat a Barcelona. La reforma de 1843. La generació del 88.

L'obra de Giné i Partagàs. Bibliografia.

871. CALBET i CAMARASA, Josep M.:

"Lluita antituberculosa a Catalunya"

Gimbernat, 1988, 9, 41-56.

Document del Consell de València de 27-X-1698. Sanejament dels estatges de tísics.

Mesures proposades per Rafael Esteva i Geroni Badia (1729). El tractat popular de la tisi de Sunyer i Capdevila (1872). La Climatoteràpia d'Agustí Bassols (1888). Estudi de Comenge (1892). El Congrés de la Tuberculosi. Preocupació social. Solucions palliatives. 49 notes

872. CALBET i CAMARASA, Josep M.:

"La primera revista homeopàtica de Barcelona"

Gimbernat, 1988, 10, 65-68.

Nota breu sobre la 'Revista de la doctrina médica homeopática'. Inici el 1850, portada per Joan Sanllehi. Possible duració fins el 1852. Molts articles són traduccions d'altres revistes, principalment alemanyes. Atacs a l'anatomia patològica.

873. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"Notícia d'un metge peruà format a Barcelona"

Gimbernat, 1989, 12, 23-28.

874. CALBET i CAMARASA, Josep M^a:

"Visión histórica de la homeopatía".

Historia y Vida, 1990, núm. extra. 56, pp. 80-90.

Article on es presenta la doctrina homeopàtica i s'esmenten alguns dels seus seguidors entre els metges catalans.

875. CALBET i CAMARASA, J.M.:

"El modernisme i la medicina catalana"

(Ciència), 1991, núm 71-72 (gener-febrer) pp. 56-64.

Referència al canvi ideològic de la nostra medicina a les darreries del segle XIX. Fa menció al periodisme mèdic, les institucions i els homes d'aquell moment

876. CALBET i CAMARASA, J.M.; CORBELLA, J.:

"La obra psiquiátrica del Dr. Antonio Rodríguez Morini".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, III, 318-325. Publicat també a Orbe Histórico, 1972, I, (5), 41-49, amb iconografia.

Es valora l'obra de Rodriguez Morini (1863-1937), deixeble de Giné i Partagàs, membre del grup de Nova Betlem, i que durant més de trenta anys fou director del sanatori de Sant Boi. Director de la Revista Frenopática Española. S'analitzen els seus treballs sobre millora de l'assistència als malats mentals; els aspectes mèdico-legals relatius a la patologia psíquica i les propostes que fa de modificar la legislació.

877. CALBET i CAMARASA, J.M.; CORBELLA, J.:

"Proyección y perspectivas de nuestra Academia".

An. Med. Cir. 1970, 50, (217), 37-47.

Comentari, arran del segon centenari de la RAM de B, d'alguns aspectes del seu passat (etapa inicial, impulsos d'Antoni Mendoza i Joan Giné). En una segona part es fan propostes de futur per l'Acadèmia.

878. CALBET i CAMARASA, Josep M.; CORBELLA, Jacint:

"Les preocupacions socials dels metges en el segle XIX"

Act. X Congrés Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, Perpinyà 1976. II ponència, pp. 34-75.

Visió extensa de la medicina catalana del segle XIX amb un enfocament social. Higiene. Les grans malalties. Condicions de vida. Alimentació i salut. Treball i salut. Institucions.

879. CALBET i CAMARASA, Josep Maria; CORBELLA, Jacint:

"Diccionari biogràfic de metges catalans".

Barcelona (Fundació S.Vives Casajuana - Seminari Pere Mata) 1981, 1982, 1983. 3 vols. 194, 240 i 348 pp.

Estudi publicat amb ocasió del III Congrés d'Història de la Medicina Catalana (Lleida, 1981). Aplega dades sobre 8.520 metges catalans, tots ells desapareguts. En cadascun d'ells s'indiquen les fonts de referència. 506 cites bibliogràfiques. Col.laboració també de M. Camps, B. Julià, J.M. Massons, J. Rafat, I. Pellicer, P. Valltribera, E. Domènech, J. Tomàs. J. Moretó, N. Castells.

880. CALBET i CAMARASA, J.M.; CORBELLA, J.:

"La aportación del Dr. Robert a la historia de la medicina del siglo XIX".

in Robert, B: "Balance del siglo XIX. La Medicina". Barcelona, 1985 (Sem. Pere Mata). Edición y estudio previo, pp. 7-11.

881. CALBET i CAMARASA, J.M.; CORBELLÀ, J.:
"Una epidèmia a Valls del 1839".
in 35 Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Catalunya. Valls, 1989, III, 289-294.
Memòria anònima, presentada a l'Acadèmia de Medicina de Barcelona, sobre una epidèmia de verola i xarampió a Valls, entre maig i octubre de 1839. Mortalitat total de 351 infants, amb un màxim de 131 el juliol (d'ells 10 el dia 9 de jul. ol). Descripció de la clínica i el tractament, basat principalment en la dieta. Com a remeis més actius: sagnies, sangonelles, evacuacions, ventoses, i gel triturat sobre la panxa.
882. CALBET i CAMARASA, Josep. M.; ESCUDE i AIXELA, Manuel M.:
"Aspectes sanitaris olotins del segle XVII (nota prèvia)"
Gimbernat, 1987, 8, 35-52.
Dades sobre natalitat i mortalitat a Olot en el segle XVII. Detall de sanitaris documentats: 13 apotecaris, 23 cirurgians i 12 metges. 52 notes.
883. CALBET i CAMARASA, J.M.; ESCUDE i AIXELA, M.:
"Aspectes històrics dels infants abandonats"
Gimbernat, 1988, 10, 47-64.
L'infanticidi a la història. El tom. Institucions protectores de la infància. Hospital de la Santa Creu. Causes de l'abandonament. La vida de l'exposít. Mortalitat elevada. Les dides. Proporcions de nens abandonats en diverses parròquies: la majoria no arriben al 2 %. Taxes particularment altes a sant Joan de Lleida i sant Just i Pastor de Barcelona.
884. CALBET i CAMARASA, J.M.; ESCUDE i AIXELA, M.M.:
"Una revista mèdica de Tarragona 'Pràctica Mèdica' (1933-1936)".
in 35 Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Catalunya. Valls, 1989, III, 309-315.
Comentari sobre aquesta "Revista mensual de medicina de les comarques de Catalunya nova", publicada a Tarragona. Vinculació a l'hospital de santa Tecla. Comitè de publicació: Pere Bosch i Solà, de Barcelona; i Lluís Delclòs i Daniel Recasens, de Tarragona. Notícia dels redactors. Comentaris sobre un treball demogràfic de D. Recasens.
885. CALBET i CAMARASA, J.M.; ESCUDE i AIXELA, M.M.:
"Aportació urològica d'Emili Sacanella (1860 - 1931)"
37 Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Amposta, 1991.. Resums p. 39-40.
Notícia d'aquest uròleg tortosí que fou membre de la RAM de B (1921).
886. CALBET i CAMARASA, Josep Maria; VALLRIBERA i PUIG, Pere:
"Medicina i societat a l'Espluga de Francolí (segle XVIII i XIX)"
Barcelona (Seminari Pere Mata. U.B.) 1990. 257 pp. + apèndix.
Analisi de molts aspectes de la vida sanitària a l'Espluga en el període estudiat. Infants abandonats. Mortalitat. Personal sanitari. L'hospital. Altres aspectes. Constitueix el núm. II de la revista Gimbernat.

887. CALBET, Josep M; VALLRIBERA, Pere; ESCUDE , Manuel:
"Nota sobre la lepra a Ulldecona en la primera meitat del segle XIX"
37 Assemblea Intercomarcal Estudiosos. Amposta, 1991, Resums, p. 39.
Notícia de la monografia d'Ignasi Viscarro (1834).
888. CALDERA, Lourdes:
"Benito Moradillo, història de 32 anys de metge a les mines de carbó del Berguedà".
Regió 7, (any 13, núm. 2356) (La Revista) 4-2-1990, pp. 9-10.
Valoració de l'obra professional d'un metge que ha treballat molts anys entre els miners del carbó.
889. CALICO, J.M.:
"El curanderisme a Montserrat".
Barcelona (Col. Of. Metges B.) 1931, 32 pp.
Denúncia d'alguns casos concrets de curanderisme.
890. CALLABED CARRACEDO, Joaquin:
"Meditaciones ante el Esculapio de Ampurias"
Gimbernat, 1988, 10, 69-76.
Reflexions sobre la medicina i la filosofia gregues, ran de la contemplació de l'Esculapi d'Ampúries.
891. CALLAMAND, E.:
"Michel Servet a-t-il découvert la petite circulation?".
Chronique Médicale, 1904, 11, 77-78.
892. CALZADA i OLIVERAS, Josep:
"Art i arquitectura a l'historial hospitalari de Girona".
Rev. Girona, 1979, 25, (89), 249-259.
Referència a diverses institucions hospitalàries de Girona. L'hospital de sant Llàtzer, o dels Mesells, ja és documentat l'any 1188. Capella de Sant Jaume. Església de Sant Nicolau i hospital vell o de Clergues. Antic hospital de Santa Caterina (1211). Altres.
893. CALZADA i OLIVERAS, Josep:
"El pensament filosòfic del Dr. Ametller".
a "Col·legi..." 1980, 51-54.
Comentari sobre alguns escrits de caire filosòfic de Josep Ametller i Viñas, relatius principalment al panteisme.
894. CAMARA MELLO CABRAL, Filomeno da:
"El cólera de Valencia y el sistema de profilaxis del doctor Jaime Ferran".
Lisboa, 1885.
895. CAMERON, J.:
"Reports of the human bones excavated by Dr. A.M. Murray in Minorca in 1931".

Proceedings I Intern. Congr. Prehist. and Protohist. Sci. London, 1932-34.

896. CAMOS i CABRUJA, Luis:

"La farmacia barcelonesa en el siglo XV"

in "Barcelona. Divulgación histórica". Barcelona (Aymá ed.) 1947, t. IV, pp. 187-190.
Ordinacions de 1433 per a la professió farmacèutica.

897. CAMP, F.:

"El hospital de la Santa Cruz y la invasión napoleónica".

Anal. Hosp. Sta. Cruz y S. Pablo, 1928, II, 256-259.

898. CAMP, F.:

"Notas inéditas en torno al Dr. Sampons, médico del ejército, durante la guerra de la Independencia".

Anal. Hosp. Sta. Cruz y S. Pablo, 1928, II, p. 310

899. CAMPAÑA i BANDRANAS, Antonio:

"La fotografía en Barcelona".

Miscellanea Barcinonensis, 1969, VIII; (21), 13-20.

Es fa una síntesi històrica de la introducció de la fotografia a Barcelona. Malgrat que no esmenta Montlau es recorda l'aportació a la fotografia d'altres metges, com Pla i Janini i Jaume Ferran.

900. CAMPDERA i CAMIN, Francesc:

"Indagación estadística acerca de la reproducción y mortalidad en la ciudad de Gerona y en la villa de Lloret de Mar en el siglo último y en los siete primeros años del actual".

Barcelona (Imp. Pons y Cia) 1849, 61 pp.

901. CAMPILLO, Domingo:

"Estudio antropológico de dos cráneos de la 'Bòfia de la Serra dels Picals'.

Speleon, 1974, 21, 103-118.

902. CAMPILLO, D.:

"El laboratorio de antropología. Barcelona. Centros de la Diputación"

San Jorge, 1974, (92), 49-51.

903. CAMPILLO, D.:

"Cráneo pseudopatológico de la cueva del Regirón".

Speleon, 1975-1976, 22, 225-227.

904. CAMPILLO, D.:

"Estudio de la mandíbula del individuo I de la Cova del Mas d'Abad".

Speleon, 1975-76, 22, 229-239.

905. CAMPILLO, D.:
"La trepanación prehistórica".
Información Arqueológica (Barcelona) 1976, (19), 3-7.
906. CAMPILLO, D.:
"Los traumatismos en los fósiles. Una evidencia de la agresividad humana en la prehistoria".
La Vanguardia, 5 de setembre de 1976, pàgs. rotogravat
Nota breu sobre lesions traumàtiques en restes òssies antigues. Iconografia. 4 fotografies de lesions craneals (3) i facials (1), procedents de Prullans i Su (Lleida) i Menorca.
907. CAMPILLO, Domingo:
"Paleopatología del cráneo en Cataluña, Valencia y Baleares".
Barcelona (Ed. Montblanch-Martin), 1977. 630 pp.
Text bàsic que posa al dia els coneixements sobre les troballes de cranis prehistòrics i la seva valoració, des del punt de vista de la patologia, als Països Catalans. Estudi aprofundit amb iconografia abundant. Imprescindible pels interessats pel tema. Hi ha un pròleg de J.M. López Piñero.
908. CAMPILLO, D.:
"Abrasiones dentarias y cráneos enclavados del poblado ibérico de Ullastret (Baix Empordà, Girona)".
Ampurias, 1977, 38-39, 316-326.
909. CAMPILLO, D.:
"Estudio antropológico del individuo núm. 1 de La Fonollera"
in Pons, E. "La Fonollera, Gerona" (Diput. Gerona) 1977, pp. 200-234.
910. CAMPILLO, D.:
"Afecciones otorrinolaringológicas en la prehistoria".
Rev. Intern. ORL. (Barcelona) 1978, 6, 363-372.
911. CAMPILLO, D.:
"Visió mèdica actual de la trepanació prehistòrica".
Annals de Medicina, 1978, 64, 52-58.
Analisi del tema. Els diversos tipus de trepanacions. Notícia de 34 casos en els Països Catalans.
912. CAMPILLO, D.:
"Hallazgos patológicos en cráneos de la necrópolis de la Tabacalera (Tarragona)".
Bol. Arqueol. Real Soc. 1978, 4, 75-79.

913. CAMPILLO, D.:
"Dos notas de Paleopatología. I. Asimilación del atlas en un cráneo procedente del Barranc de Llopis, Castelló de Rugat. II. Artrosis postraumática del cóndilo mandibular izquierdo en el individuo núm. 4. de Los Praos, Requena"
Arch. Prehist. Levant. 1978, 15, 311-323.
914. CAMPILLO, D.:
"Mutilations dentaires de la Préhistoire de la Penínsule Ibérique"
L'Anthropologie, 1979, 83, 374-394.
915. CAMPILLO, D.:
"Incisiones rituales en un cráneo de Montblanc"
Ampurias, 1979-1980, 41-42, 367-370.
916. CAMPILLO, D.:
"Malformación vertebral en un individuo perteneciente a la cultura talayótica menorquina"
Asclepio, 1980, 32, 66-76.
917. CAMPILLO, D.:
"Estudio etiopatogénico de la lesión encontrada en un cráneo procedente del yacimiento talayótico de Cales Coves en Menorca".
Asclepio, 1980, 32, 77-85.
Descripció d'una lesió frontal dreta en individu adult: pèrdua de substància amb neoformació d'os, que indica una supervivència llarga. Es discuteix la possible etiologia accidental, per agressió, o trepanació.
918. CAMPILLO, Domingo:
"Cráneos enclavados en Cataluña"
La Vanguardia, 8 de març de 1981. (sec. domin.) s.p.
919. CAMPILLO, D.:
"Lesions patològiques en dos cranis exhumats a la Cova de la Torre Negra (Sant Cugat del Vallès)"
Arrahona, 1981, 10, 63-68.
920. CAMPILLO, D.:
"Paleoneurocirugía"
Annals Med. 1981, 58, 60-67.
921. CAMPILLO, D.:
"La enfermedad en la prehistoria".
Barcelona (Salvat) 1983. 141 pp.

922. CAMPILLO, D.:
"Coxartria en un individu neolític de la fàbrica Agustí de Banyoles".
An. Inst. Est. Gironins, 1984, 27, 31-34.
Article il·lustrat amb fotografies on es fonamenta el diagnòstic d'una coxartria fet en un esquelet del neolític mitjà.
923. CAMPILLO, D.:
"Los traumatismos en la prehistoria y en los tiempos antiguos".
Med. Hist. (3^a ep.), 1984, (2).
Estudi global d'aquest aspecte de la paleopatologia. S'aporten imatges de patologia craneal procedents de jaciments d'Alcoi, Andorra, Prullans, Alcúdia, Arboli i, a l'Edat Mitjana, de Ripoll.
924. CAMPILLO, D.:
"Maladies et accidents des hommes du Moyen Age".
Dossiers Histoire et Archéologie, 1985, 96, 74-75.
925. CAMPILLO, D.:
"Estudi de les restes humans trobades a la Cova del Toll (Moià) durant la campanya de salvament portada a terme l'estiu de 1985"
Empúries, 1985, 47, 34-40.
926. CAMPILLO, D.:
"Estudio de un sacro humano procedente de "El Vilar" (Sant Pere de Ribes), perteneciente a la época alto medieval"
Empúries, 1985, 47, 292-295.
927. CAMPILLO, D.:
"Study of trepaned skull neolithic period, coming from the site of "Can Tintorer" in Gavà, (Barcelona)"
Act. II Europ. Meeting Paleopathol. Madrid, 1986, 95-104.
928. CAMPILLO, D.:
"Prehistoria"
in López Piñero, J.M. (dir.) "Historia de la Medicina Valenciana". València (ed. Vient Garcia) 1988, pp. 25-54.
929. CAMPILLO, D.:
"Herniated intervertebral lumbar discs an individual from Roman Era, exhumated from the Quinta de san Rafael (Tarragona)"
J. Paleopathol. 1988, 2, 89-94.
930. CAMPILLO, D.:
"Etude des restes squelettiques d'un individu de l'époque tardo-romaine, atteint de polyarthrite rhumatoïde".

Anthropologie et Préhistoire, 1990, 101, 71-83.

Descripció del cas d'una dona jove, trobada a Tarragona, datada en els segles III-V, amb poliartritis reumatoide. Lesions importants als colzes, cap de fèmur i altres. Iconografia.

931. CAMPILLO, D.:

"*Historic news of paleopathology in Spain*".

J. Paleopatol. 1989, 3 (1), pp. 7-14.

Revisió breu, però molt documentada, dels estudis de paleopatologia fets a Espanya. Menció de l'obra de Bosch Millares a Canàries. Altres dades. Bibliografia extensa.

932. CAMPILLO, D.; BARBERA, J.:

"*Dental mutilations in the pre and protohistory of the Iberian Peninsula*"

Act. 4th European Meeting Paleopathol. Assoc. Middelburg Antwerpen, 1982. pp. 243-249.

933. CAMPILLO, D.; MALGOSA, A.:

"*Braquimelia en un esqueleto procedente de la necrópolis talayótica de S'Illot des Porros (Mallorca)*".

Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, IV, 1179-1189.

Descripció del cas d'una dona adulta jove, sense altra patologia concomitant. Se suposa un diagnòstic de displàsia epifisària múltiple com a forma benigna de mucopolisacaridosi o mucolipoidosi I.

934. CAMPILLO, Domingo; MARTIN, Araceli:

"*Pseudoartrosis del escafoides carpiano en un individuo de la edad del bronce*".

Med. Hist. 1976, (61), pp. 3-4 i 29.

Descripció de l'esmentada lesió en restes humans procedents de La Fonollera (Torroella de Montgrí), datades c. 1424 a.C. (home de c. 20-24 anys). Comentari., Iconografia.

935. CAMPILLO, D.; MAYAS, J.:

"*Importància de les reproduccions antropològiques*"

Informació Arqueològica, 1982, 7, 22-25.

936. CAMPILLO i VALERO, Domènec; TARRATS i BOU, Francesc:

"*Tiberi Claudi Apolinari, metge tarragonense*".

Act. I Jorn. Hist., Med. Tarrac. 1989, I, s.p.

Estudi de l'esquelet d'un individu que els autors identifiquen amb aquest metge, d'acord amb una escultura que el representa.

937. CAMPILLO, D.; TARRATS, F.:

"*Anthropological identification and paleopathological study of a skeleton, probably pertaining to the Roman doctor from the I-II century b.C. Tiberius Claudius Apollinaris (Tarragona, Spain)*".

v. Dynamis, 1991, XI, 387-414.

Estudi antropològic d'un esquelet del segle I-II a.C. que segons els autors podria tractar-se del metge tarragoní Tiberi Claudi Apol·linar.

938. CAMPILLO, Domingo; TURBON, Daniel:

"Cráneo trepanado de La Bauma dels Ossos".

Act. 27 Congr. Int. Hist. Med. Barcelona, 1980, II, 472-479.

S'estudia un crani femení procedent de la Bauma dels ossos (Sallent, Bages), que té una trepanació al temporal dret. S'estudia també la patologia dentària.

939. CAMPILLO, Domingo; VIÑAS, Ramon:

"Contribución a la paleopatología a través del arte rupestre".

Act. 27 Congr. Int. Hist. Med. Barcelona, 1980, II, 462-471.

Es comenten, entre altres, representacions de lesions per sagetes, en pintures de la Cova Remigia (Ares del Maestrat), de guerrers ferits, d'un cadàver (Valltorta) i altres fora de Catalunya.

940. CAMPILLO, D.; VIÑAS, R.:

"Contribución a la paleopatología a través del arte rupestre"

Act. XXVII Congr. Int. Hist. Med. Barcelona, 1980, pp. 472-479.

941. CAMPILLO, D.; VIVES, E.:

"Estudio paleopatológico de los restos exhumados en la necrópolis medieval del 'Reial Monestir de Santa Maria' (Ripoll)".

Symp. Antropol. Biol. Esp. Madrid, 1978, 67-78.

942. CAMPILLO, D.; VIVES, E.:

"Lesions rituelles sanguins dans la Préhistoire de l'Espagne"

Act. III Meeting Paleopatol. Assoc. Caen, 1980, 201-207.

943. CAMPILLO, D.; VIVES, E.:

"Exposición de nuestra experiencia paleopatológica en yacimientos arqueológicos medievales"

VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes, s.p.

En 14 anys s'han examinat restes de 220 individus procedents d'11 jaciments. Entre ells 69 tenen lesions patològiques. Patologia més freqüent: lesions osteoarticulares, traumatismes, i després processos supurats i tuberculosi.

944. CAMPMAJO, A.:

"En el cincuentenario del Hospital Clínico"

La Vanguardia, 14 de desembre de 1957.

Signat amb el pseudònim "Ex-interno del Hospital Clínico"

945. CAMPMAJO, A.:

"La Otorrinolaringología barcelonesa en el pasado"

Acta ORL Iberoamer. 1958, 9 (3), 220-227.

946. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Notes històriques sobre l'Otorrinolaringologia catalana".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, III, 11-19.

Comentari sobre l'origen de l'ORL a Catalunya. Referència als capdavanters: Ricard Boteix, Lluís Suñé i Molist, Francesc Sojo, Roquer i Casadesús, Suñé i Medan, i a la seva obra. Inici de l'ensenyament de l'especialitat a metges. Inicis de la foniatria i la logopèdia i l'ensenyament als sords i muts.

947. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Proyección científico histórica del Dr. Ricardo Botey Ducoing en la Otorrinolaringología".

Barcelona, 1972. Tesi UAB. 276 pp.

Valoració de l'activitat del Dr. Botey com un dels impulsors de l'especialitat a Catalunya. Projecció exterior de la seva obra

948. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Presencia histórica de la O.R.L. en nuestro hospital"

Anal. Hosp. Sta. Cruz y S. Pablo, 1972, núm. 2.

949. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Nota histórica sobre el Dr. Botey Ducoing".

I Reunión Nac. Méd. Escrit. Valladolid, 1973, 255-259.
Nota breu sobre l'obra del Dr. Botey (1855-1927), capdavanter de l'ORL catalana.

950. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Proyección científico histórica del Dr. Ricardo Botey Ducoing en la ORL"

O.R.L. Dips, 1973, núm. 2.

951. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Evolución histórica de la medicina interna a través de sus figuras: Afanes e inquietudes del Dr. Botey"

AMB, 1973, núm. 193.

952. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Evocación barcelonesa de Ramón y Cajal"

Tauta, 1974, núm. 36.

953. CAMPMAJO, A.:

"Nota histórica sobre el antiguo hospital de la Santa Cruz y Santa Eulalia de Barcelona".

Archiv. Esp. Med. Interna. Rev. Semin. Cat. Patol. Med. A de Barcelona. 1975, 8, (2), 141-148.

954. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Congrés d'Història de la Medicina Catalana"
La Vanguardia, 1 de juny de 1975.
955. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Comentarios en torno a un Congreso"
La Vanguardia, 11 de març de 1980.
Entorn de l'XIè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana.
956. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Orígens de l'Otorrinolaringologia a l'Hospital de sant Pau".
Sant Pau, 1981, 2 (2), 81-83.
Es comenta l'obra de R. Boteix i de J.A. Masip com a iniciadors de l'especialitat a l'hospital. Iconografia.
957. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"El professor Ferran Casadesús i Castells".
Gimbernat, 1984, 1, 41-46.
Notícia breu sobre alguns aspectes de la vida i obra del Dr. Casadesús, catedràtic d'ORL de Barcelona (1926).
958. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Aspectos históricos de la medicina"
La Vanguardia, 12 de maig de 1985, p. 54.
Notícia del IV Congrés d'Història de la Medicina Catalana (Poblet, juny de 1985).
959. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"El profesor Fernando Casadesús Castells"
ORL Dips, 1985, núm. 4.
960. CAMPMAJO i TORNABELL, A.:
"Aportament novel·lístic del Dr. Suñé i Molist, degà de l'ORL catalana".
Gimbernat, 1985, 3, 113-120.
Dades sobre l'obra literària de Suñé i Molist. La novel·la "Misterios del Hospital", signada amb el pseudònim d'Emilio Solà. Escrita en el temps de metge de guàrdia de l'Ajuntament (juny 1880 - gener, 1881).
961. CAMPO i PAUSAS, Luís:
"Reseña biográfica del malogrado Dr. D. José Crous y Casellas".
Barcelona (Imp. Suc. N. Ramírez), 1887, 24 pp.
Crous, nascut a Barcelona el 1846, fou catedràtic de Patología Mèdica de València (1875), on va morir el 1887.
962. CAMPOS, Jorge:
"Los médicos y la medicina en la literatura española. La peste de Barcelona".

Bol. Ofic. Inform. Sanitaria Ibys, 1967, 24, (5).

Dades sobre la pesta de 1821. Referències al Diari de Barcelona. La comissió mèdica francesa. Repercussions a la literatura francesa. Novel.la de H. de Latouche i L.F. L'Héritier.

963. CAMPOS, Jorge:

"Los médicos y la medicina en la literatura española. Los amantes y la peste".

Bol. Ofic. Inform. Sanitaria Ibys, 1967, 24, (6),

Referència a la pesta de Barcelona de 1821.

964. CAMPOS, Jorge:

"Los médicos y la medicina en la literatura española. Los misterios del hospital" .

Bol. Ofic. Infor. Sanitaria Ibys. 1969, 26, (10), p. 18.

965. CAMPOS, Jorge:

"Los médicos y la medicina en la literatura española. Continúan los misterios del hospital".

Bol. Ofic. Inform. Sanitaria Ibys. 1969, 26, (11), p. 14.

966. CAMPOS, Jorge:

"Los médicos y la medicina en la literatura española. Adiós a los misterios del hospital".

Bol. Ofic. Inform. Sanitaria Ibys, 1969, 26, (12), p. 17.

Tres articles on es comenta la novel.la d'aquest títol, que porta un subtítol molt llarg: "Narración realista de escenas y lances hospitalarios y patológicos, miserias humanas...". Està signat per Emilio Solà, que l'autor creu que és un pseudònim del psiquiatre català Emili Pi i Molist. No té data però se situa cap a la última dècada del segle XIX. (Pi va morir el 1892). En realitat l'autor era Suñé i Molist.

967. CAMPOS, Jorge:

"Los médicos y la medicina en la literatura española. El 'mal de la rosa'".

Bol. Ofic. Inform. Sanitaria Ibys, 1970, 27, (5),

968. J.C. (inicial de CAMPOS, Jorge):

"Los médicos y la medicina en la literatura española. Consulta balnearia".

Bol. Ofic. Inform. Sanitaria Ibys. 1971, 28, (6),

Referència a l'obra de Rossend Castells i Ballespí (n. 1868), lleidatà, metge militar i de banys, i al seu llibre "Croniquillas y recuerdos" (Madrid, 1911) i la seva crítica de la situació dels establiments de banys.

969. CAMPS i ARBOIX, Joaquim:

"El tancament de caixes".

Barcelona (R. Dalmau) (col. Episodis de la Història, núm. 19) 1961.

Estudi breu d'una protesta dels comerciants de Barcelona, que va assumir

Bartomeu Robert, alcalde, en solidaritzar-s'hi. Per aquest fet dimítí com a batlle de Barcelona.

970. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel:
"Antecedentes históricos del santuario de Butsènit".

Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, II, 117-121.

Nota breu sobre aquest santuari del Segrià i la trobada de l'idol de Puig-Pelegri, que sembla datar del Bronzè mitjà o final. Iconografia.

971. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel:
"Ex-vot ibèric de caire mèdic".

Anal. Col. Ofic. Med. Lleida, 1977, 131-132.

Nota curta sobre un terra cuixa de 12 cm. representant una dona rabassuda i aclofada, datada del segle IV-III a.C. Possible simbolització d'una partera. La part superior servia com a vas. Iconografia.

972. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel:
"Antecedents prehistòrics del santuari de l'Aguda".

Anal. Col. Ofic. Med. Lleida, 1977, 133-134.

Nota breu sobre aquest santuari del municipi de Torà. Goig sobre el part. Gravats rupestres. Datació c. 2000 a.C. Iconografia.

973. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel:
"Orígens i evolució d'alguns santuaris lleidatans".

An. Med. 1979, 65, (2), 267-278.

Notícia resumida d'alguns santuaris de les comarques lleidatanes que tenen documentada tradició mèdica curativa, alguns d'ells d'èpoques molt reculades. Notícia de: l'apotecaria dels moros, prop de Gebut; l'Espigol a Tornabous; el Serrat de les Santes, a Valldellou; els de Salgars, l'Aguda, Bovera, algunes ermites i altres.

974. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel:
"El cólera dels anys 1854 i 1855 a Balaguer".

Act. III CHMC. Lleida, 1981, I, 48-55.

Dades sobre l'epidèmia de 1854 que, en una població de 4.895 habitants va tenir 1.898 atacats i 315 morts. Dades sobre 1855 a Balaguer (243 malalts, 33 morts), Agramunt (44 morts), i altres pobles.

975. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel:
"La mortalitat en el Baix Segre durant els segles XVII, XVIII i XIX".

Act. III CHMC, Lleida, 1981, I, 56-74.

Estudi extens sobre diversos aspectes de la mortalitat a la zona esmentada. Relacions de personal sanitari.

976. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel:
"Aspectes sanitaris de l'Arxiu de sant Joan de Lleida. Segle XVII".

Lleida (Semin. Pere Mata. U.B.) 1983. 423 pp.

Estudi detallat de la natalitat i mortalitat a l'Arxiu de la parròquia de sant Joan en el segle XVII. Hi ha un cens de totes les referències a metges, apotecaris, cirurgians, barbers i manescals, que permet conèixer plenament la població amb ofici sanitari a la Lleida del XVII. Font important d'informació.

977. CAMPS i CLEMENTE, M.; CAMPS i SURROCA, M.:

"**Hospitales rurales en la diócesis de Lérida (1820-1828)**"

VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes. s.p.

978. CAMPS i CLEMENTE; CAMPS i SURROCA, M.:

"**La Contrata médica durante la peste de los años 1648 a 1654 en Cataluña**"

VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes. s.p.

979. CAMPS i CLEMENTE; CAMPS i SURROCA, M.:

"**Dos sanatorios catalanes con antecedentes de culto a la diosa Isis**"

VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes. s.p.

Dades sobre els santuaris de la Mare de Déu de la Roca, de Montroig del Camp, invocat per a curar el mal trencat en nens. El santuari del Remei de Caldes de Montbui. S'ha trobat una làpida dedicada a Isis, el que indica l'antiguitat del culte.

980. CAMPS i CLEMENTE, M.; CAMPS i SURROCA, M.:

"**Les febres pútrides malignes de l'any 1783**"

in Miscel.lània "Les terres de Lleida al segle XVIII" Lleida (Inst. Est. Ilerdencs) 1986, pp. 133-171.

981. CAMPS i CLEMENTE, M.; CAMPS i SURROCA, M.; ALER i IBARZ, C.:

"**Algunes conductes del segle XVI a Catalunya**"

Gimbernat, 1988, 9, 57-74.

Dades sobre nombroses contractes entre els metges i els municipis: Valls, 1501; Reus, de 1501 a 1508; Tàrrega, 1507 i 1552; Seu d'Urgell, 1529; Fraga, 1577; Bellpuig, 1582; Vilanova i la Geltrú, 1584; Igualada, 1589 i 1590; Girona, 1592.

982. CAMPS i CLEMENTE, M.; CAMPS i SURROCA, M.; ALER i IBARZ, C.:

"**Notes sobre algunes conductes sanitàries a les comarques de Tarragona (segles XIV, XV i XVI)**".

Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, II, s.p.

Estudi de les conductes de vint sanitaris entre els anys 1383 i 1599.

983. CAMPS i CLEMENTE, M.; CAMPS i SURROCA, M.; ALER i IBARZ, C.:

"**Notes sobre quatre cicles pestifers del camp de Tarragona en el segle XVI**".

Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, II, s.p.

Els autors distingeixen quatre períodes: 1507-1508, 1519-1523, 1529-1530 i 1558, en els quals la pesta va fer estralls.

984. CAMPS i CLEMENTE, M.; CAMPS i SURROCA, M.; ALER i IBARZ, C.: "La pesta de 1592 al Camp de Tarragona".
Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, II, s.p.
Aportació molt documentada sobre aquesta epidèmia.
985. CAMPS i CLEMENTE, M.; CAMPS i SURROCA, M.; ALER i IBARZ, C.: "Nota sobre una epidèmia de pesta a La Selva del Camp (1519-1521)" Gimbernat, 1990, 13, 21-24.
Nota breu, a partir de dades del Llibre de Consells de la Comuna de la Selva del Camp. Inici de l'epidèmia la tardor del 1519. Dibuix (fet excepcional) d'una rata morta al marge d'un foli de l'acta del Consell de 29 de setembre de 1520.
986. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i SURROCA, Dolors:
"La Conducta mèdica".
Act. III CHMC. Lleida, 1981, I, 39-47.
Estudi de les relacions econòmiques entre metges i malalts. En apèndix: conductes de Fraga (1577, 1655, 1837), Arbeca (1651); Balaguer (1722); Solsona (1734) i Albelda (1631).
987. CAMPS i JUNCOSA, Pere:
"El doctor Taverna Torn, company"
An. Med. 1973, 69, 577-580.
988. CAMPS i MERCADAL, F.:
"Cráneo trepanado de Biniatzem".
Rev. Menorca, 1912, pp. 199-200.
989. CAMPS i SURROCA, Manuel:
"Medicina téurgica antiga lleidatana".
Barcelona, tesi (U.B.) 1978.
Estudi molt extens sobre les tradicions remeieres antigues en les contrades de ponent, i en particular els llocs de peregrinació i de culte, que ha anat persistint, en bastants casos, amb modificacions, al llarg dels segles. Troballes d'interès. Treball bàsic per conèixer la nostra medicina antiga a nivell popular i dels malalts.
990. CAMPS i SURROCA, Manuel:
"Evolució i anàlisi de les conductes mèdiques a Catalunya"
Gimbernat, 1988, 10, 77-94.
Anàlisi de nombrosos aspectes de les conductes. L'origen dels beneficis dels metges. Els metges del comú. Formes de pagament. Relacions metge-malalt. Drets i deures. Obligació de residència. Dret a casa, llum i alimentació. Exempció d'impostos. La qualitat i quantitat d'assistència. Altres drets. Obligacions en temps de pesta. Molts detalls. Treball bàsic per conèixer la realitat de l'exercici de la professió, més en el

medi rural. Text del discurs de clausura del Vè Congrés d'Història de la Medicina Catalana (Barcelona, 1988).

991. CAMPS i SURROCA, M.; ALER i IBARZ, C.:

"*Las aportaciones de Orfila al progreso de la Toxicología. Sus trabajos en los 'Anales de Higiene Pública y Medicina Legal'*"

Gimbernat, 1987, 8, 237-257.

Anàlisi dels treballs d'Orfila a l'esmentada revista, de París. Es demostra una dedicació molt continuada i concreta. Notícia de 44 referències. Arsènic (13 treballs), metalls (Pb, Hg, Fe), càustics, tòxics orgànics i altres. 52 notes.

992. CAMPS i SURROCA, M.; ALER i IBARZ, C.:

"*L'ensenyament de la toxicologia a la universitat popular. Any 1902*".

in Hist. Univ. de Barcelona. I Symposium, 1988, 285-293.

Referència als cursos d'extensió universitària i a la Toxicologia popular, d'Ignasi Valentí i Vivó. Anàlisi del text: etiologia, patogènia, terapèutica de les intoxicons. Indústries tòxiques. Evolució social.

993. CAMPS i SURROCA, M.; ALER IBARZ, C.:

"*L'ensenyament de la Toxicologia a la universitat de Barcelona. Any 1846*".

in Hist. Univ. de Barcelona, I Symposium, 1988, 293-302.

Anàlisi dels aspectes més importants de les intoxicons de l'època, segons el "Fragmento toxicològico" de R. Ferrer Garcés. Arsènic. Altres tòxics minerals. Càustics, fòsfor, cianur, vapor del carbó.

994. CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel:

"*Santuaris lleidatans amb tradició mèdica*".

Lleida (Semin. Pere Mata U.B.) 1981. 158 pp.

Estudi detallat, amb iconografia, de 78 santuaris de terres lleidatanes que tenen alguna tradició salutifera o remeiera. La segona part de l'obra estudia les malalties, per medi dels goigs, i en l'última s'estudien els possibles llocs de culte primitiu. Treball bàsic per conèixer les arrels de la nostra medicina popular.

995. CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel:

"*La pesta de meitats del segle XVII a Catalunya*".

Lleida (Semin. Pere Mata) 1985. 422 pp.

Estudi extens i aprofundit de l'epidèmia de pesta a Catalunya (1648-1654), quan la guerra dels Segadors. Detall de la incidència, a nombroses poblacions, per comarques. Tasca personal d'arxiu. Treball bàsic per conèixer aquest estrall en una època crítica de la nostra història.

996. CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel:

"*Estudi de la mort violenta a Lleida en el segle XVII*".

Gimbernat, 1985, 4, 61-68.

Dades sobre 116 casos de mort violenta (101 homes i 15 dones) dels quals hi ha esment

a l'arxiu parroquial de sant Joan. Les causes més freqüents són: arma de foc (36 casos); submersió, 221; arma blanca, 14; traumatisme sense especificar: 14; precipitació: 8; esfondrament: 8. Entre les dones la primera causa és la submersió (7 casos). Alguns casos de suïcidi.

997. CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel:
"La violencia en el medio familiar en Lérida. Siglo XIV"
Gimbernat, 1989, 12, 29-52.

998. CANAL i ANFRES, Pius:
"Les Reunions Anuals de fi de curs"

Tribuna Médica, núm. extr. 20-5-1976, pp.23-24.

Nota sobre les Reunions Anuals de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, iniciades el 1961 a Montserrat. Relació fins a la XV, de 1975, a Granollers. Sortida a L'Alguer el 1970.

999. CANAL i MORELL, Jordi:

"Una vila catalana davant la mort. La pesta de 1650 a Olot".

Olot (Ed. Batet) 1987, 126 pp.

Estudi molt acurat d'aquesta epidèmia, ric en dades sobre aspectes demogràfics, socials i sanitaris.

1000. CANAL i MORELL, Jordi:

"Joaquím Danés, estudiós de la història d'Olot".

L'Olotí, núm 453, del 30-6-1988.

Destaca a Danés, que era metge, com un dels quatre autors que sobresurten en la historiografia olotina dels anys trenta.

1001. CANAL i MORELL, Jordi:

"L'actuació de la Junta de Sanitat del partit d'Olot durant l'epidèmia de colera de 1854"

Gimbernat, 1988, 9, 75-100.

Notícia de la Junta de Sanitat. Refugiats. Mesures preventives. Bans i edictos. Informes de la Junta. Hospital provisional. Cementiri. Fi de l'epidèmia. 67 notes.

1002. CANAL, J.; MAYANS, A.; PUJIULA, J.:

"Joaquim Danés i Torras (1888-1960)".

Olot (Edit. Batet) 1989, 284 pp.

1003. CANAL i ROQUET, Josep; SOLER i MASFERRER, Narcís:

"El paleolític a les comarques gironines".

Girona (Assoc. Arqueol. Girona) 1976, 2^a ed. 190 pp.

Exposició molt detallada, amb gran riquesa iconogràfica, de l'estat de les troballes paleolítiques a les comarques de Girona. S'hi apleguen gairebé una cinquantena de

treballs o notes. En alguns pocs hi ha dades sobre troballes de restes humans p.e. la mandíbula de Banyoles, (pp. 125-126). Bibliografia.

1004. CANALES i GILI, Esteban:

"Una visió més real de la guerra del francès: la història de Bràfim, d'En Bosch i Cardellach".

Recerques, 1988, (21), pp. 7-50.

Es fa una transcripció de la visió de la guerra del francès a Bràfim, feta pel metge Antoni Bosch i Cardellach.

1005. CANALS i POLLINA, Maria Lluïsa:

"Sanatori: Mare de Déu de la Salut de Tarragona".

Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. 1989, I, s.p.

Nota breu. El sanatori té els seus orígens en un llatzaret construït sobre les restes d'un fortí romà. Fou més conegut popularment com la "casa blanca" i va ser destinat a malats infecciosos i tuberculosos.

1006. CANELLA i SECADES, Fermín:

"Noticias biográficas"

in Gaspar Casal: "Memorias de Historia Natural y Médica de Asturias" Oviedo 1959.
Reedición anotada por A. Buylla y R. Sarandeses, pp. XIII-XXXIX.

Notes sobre la vida i obra de Casal, en ocasió de la reedició el seu llibre clàssic sobre el mal de la rosa.

1007. CANIBELL, Eudald; FREIXAS, Joan:

"Bibliografía Medical de Catalunya. (Inventari primer)".

Barcelona (Imp. Elzeviriana. Borràs, Mestres i Cia) 1918. 480 pp.

Llibre clàssic de la bibliografia mèdica catalana. S'hi esmenten 2625 entrades. Fou producte de l'Exposició bibliogràfica del segon Congrés de Metges de llengua catalana, celebrat a Barcelona l'any 1917. Tingué un tiratge de 600 exemplars.

1008. CANIBELL, Eudald:

"Un català exemplar i savi"

Rev. Ilustr. Jorba, 1926 (núm. 199, abril), pp. 36-37.

Necrologia d'Oleguer Miró.

1009. CANO IVORRA, Josep:

"Perfil històric de la cirurgia a les terres valencianes".

València (Imp. Fermar) 1978.

1010. CANTO i BLASCO, Francisco:

"Recuerdo apologético de Gaspar Torrella".

València (Inst. Med. Valenciano) 1880. 32 pp.

1011. CANTO i BLASCO, Francisco:
"Reseña biográfica del Rvdo. padre mercedario Fray Juan Gilabert y Jofré".
Valencia, 1884.
1012. CAÑIGUERAL, Salvador; FABREGAS, Neus; POCH, Josep M; VALLES, Joan:
"Homes de ciència empordanesos".
Figueres (C. Vallès ed.) 1985. 162 pp.
Diccionari biogràfic de científics de l'Empordà. La llista més llarga, amb 53 noms, és la de metges i cirurgians. Iconografia abundant.
1013. CAPDEVILA, Miguel:
"La orden de San Juan de Dios en Barcelona"
El Noticiero Universal, 2 de febrer de 1946.
Referència als hospitals medievals de Barcelona i a l'obra de l'Orde de sant Joan de Déu
1014. CAPDEVILA, Miguel:
"El Hospital de la Santa Cruz de Barcelona"
El Noticiero Universal, 9 de març de 1946.
1015. CAPDEVILA i ALOY, Heribert:
"Apuntes histórico estadísticos de la epidemia colérica de 1885 en Barcelona".
Barcelona (Tip. Suc. N. Ramírez) 1887.
1016. CAPDEVILA, José Manuel:
"Elogio póstumo del Dr. D. Juan Francisco de Bahí y de Fonseca".
Barcelona (Imp. Valentín Torras) 1842. 14 pp.
Inclou el dictamen de l'autòpsia que se li practicà.
1017. CAPDEVILA ALVIA, J.M.:
"Discurso histórico médico".
Manresa (s.d.)
1018. CAPEILLE, abbé J.:
"Dictionnaire de biographies roussillonnaises".
Perpinyà (Imprimerie-Libreria Catalane de J. Cornet) 1914. 724 pp.
Obra clàssica de biografies de personatges de la Catalunya Nord. S'esmenten dades de 48 metges. Font important de documentació.
1019. CAPEL, Horacio; TATJER, Mercè:
"Reforma social, serveis assistencials i higienisme a la Barcelona de final del segle XIX (1876-1900)"
in "Cent anys de Salut Pública a Barcelona" B. (Inst. Munic. Salut) 1991, pp. 31-73.

1020. CAPELLA HEMPEL, Marta; CRAVEN-BARTLE, Jordi:
"Esbós històric de la fundació del servei d'oncologia a l'hospital de santa Creu i sant Pau".
Sant Pau, 1982, 3 (2), 67-71.
Article il·lustrat amb fotografies on es fa un repàs d'aquest servei. S'hi va posar la primera pedra el 29 de juny de 1928. Record de Lluís Guilera i Molas, que fou el seu primer director.
1021. CAPMANY, Antoni de:
"Memorias históricas sobre la antigua ciudad de Barcelona"
Barcelona, 1779-1792.
En el volum quart hi ha una relació de les principals epidèmies que van afectar a Catalunya. Hi ha una segona edició en tres volums (Barcelona, 1961-1963) a cura d'E. Giralt i C. Batlle.
1022. CAPMANY, Aureli:
"El Dr. Miró i Manresa"
Rev. Ilustr. Jorba, 1926, (núm. 199, abril), pp. 33-34,
Record necrològic d'Oleguer Miró
1023. CAPMANY, Aureli:
"L'Hospital de la Santa Creu"
El Matí, 21 de gener de 1931.
1024. CARAL i VILAMALA, Joan; PONS I BARTRAN, Ricard:
"Notes per a la història de la psiquiatria catalana. Breu ressenya de dos directors d'una institució catalana. Institut Mental de la Santa Creu".
Gimbernat, 1985, 3, 121-132.
Estudi de l'obra dels Drs. Francesc Xercavins i Rius (1855-1937) i Oscar Torras i Boixeda (1890-1974). Detall de la seva obra institucional i escrita.
1025. CARALPS, Antonio:
"Doctor Jacinto Reventós. Un gran clínico que nos deja".
Act. Reun. Cient. Inst. Policlínico. 1968, 22, (6), 101-104.
Comentari de l'obra de J. Reventós com a tisiòleg. Valoració com a clínic.
1026. CARALPS i MASSO, Antoni:
"La tercera circulación"
Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 27 de febrer de 1972.
Record del seu antecessor, Víctor Conill i Montobbio. Resposta a càrrec d'Agustí Gómez.
1027. CARALPS i RIERA, Antoni:
"Sobre el proceso de morir y sobre la muerte y su aprovechamiento"
Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 12 de febrer de 1984.

Dades sobre el seu antecessor, Joan Cuatrecasas i Arumí. Resposta d'Antoni Caralps i Massó.

1028. CARANELL, José M^a:

"Martí Ibáñez, sexólogo".

Tele/Exprés, 24 de març de 1976, p. 14

Nota sobre alguns aspectes de l'activitat de Fèlix Martí i Ibáñez (1913-1974) que fou subsecretari de Sanitat en els anys de la guerra. La seva participació en el "Consultorio psíquico-sexual" de la revista Estudios d'Alcoi (1936-37).

1029. CARARACH, J.:

"En el Hospital Municipal de Infecciosos"

Barcelona Revista, 1955, núm. 4.

Breu història de l'hospital del Mar.

1030. CARBO, N.:

"Catálogo general de las aguas minero-medicinales de España y del extranjero"

Barcelona (Imp. L. Tasso) 1889.

1031. CARBONELL, Francesc:

"Elogio de D. Antonio Martí".

Diario de Barcelona, 25 i 26 de març de 1833.

1032. CARBONELL, Eudald; SOLER, Narcís; CANAL, Josep:

"L'home prehistòric a les comarques gironines".

a Canal (Dir) "Prehistoria..." 1976, 14-22.

Exposició detallada i actualitzada (1976) de les troballes sobre poblament prehistòric a les comarques de Girona.

1033. CARBONELL i ESTELLER, Montserrat:

"La beneficència a finals del segle XVIII: una aproximació. La Casa i Hospital de Misericòrdia de Barcelona".

Act. I Congr. Hist. Moderna Catal. Barcelona, 1984, 789-797.

Dades sobre la institució. Identitat dels acollits. Règim econòmic. Condicions de vida. Detall de l'alimentació.

1034. CARBONELL, Montserrat:

"Les cases de misericòrdia eix de la trama assistencial".

L'Avenç, 1986, març, núm. 91.

Valoració del paper desenvolupat per la Casa de Misericòrdia de Barcelona durant el segle XVIII i la seva actuació com a hospici.

1035. CARBONELL i SOLES, Francesc:

"Historia de la legislación sanitaria española"

Gaceta Med. Catal. 1897, (478), 321-328; i (479), 461-467.

1036. CARCAGENTE, Q. de:
"¿Raymundo Lulio alquimista?"
Rev. Luliana, 1901-1902, 1, 114-122.
1037. CARCELLER, Carles; FUSTER, Rafael; GUILERA, Lluís:
"L'obra de Boi Guilera a la Casa de Maternitat de Barcelona".
Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, II, 368-374.
Situació de la casa de Maternitat de Barcelona a començament del segle XX. Idees renovadores de l'escola de M.A. Fargas. Ingrés de Boi Guilera (1916). L'edificació del pavelló rosa (1924) i el blau (1942). Etapa de direcció fins a 1947. Valoració de la seva posició i obra.
1038. CARDELUS i DALFO, Carlos:
"Fundación de un antiguo Colegio de Boticarios en Gerona. Cofradía de los diez mil mártires y de san Cosme y Damián, o sea de los médicos, boticarios y barberos".
Anal. R.A. Farmacia. 1949, 15, (5), 697-705.
1039. CARDENAL, Salvador:
"El doctor Luis de Góngora".
Arch. Med. Biogr. 1953, (21), s.p.
Reproducció del discurs pronunciat a l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques el 16 de maig de 1903. Iconografia.
1040. CARDENAL, León:
"Ojeada sobre la evolución de la cirugía y del cirujano".
Madrid (Espasa Calpe) 1951. 79 pp.
Text de la lliçó inaugural de curs a l'Acadèmia de Cirurgia de Madrid l'any 1951. Records personals sobre l'evolució de la cirurgia des de la seva joventut.
1041. CARDENAS PASTOR, Jaime de:
"El profesor Ramos y la escuela del profesor Suñer".
Arch. Med. Biogr. 1955, (46), s.p.
Nota breu sobre l'etapa de formació a Madrid de R. Ramos, que fou catedràtic de pediatria de Barcelona (1940-1955).
1042. CARDEÑA i COMA, Manuel:
"El pensament polític de Lluís Vila d'Abadal".
Avui, 9 de febrer de 1988.
Valoració de l'activitat política, dins d'una línia democràtica i cristiana, d'aquest metge vigatà (1889-1937).
1043. CARDONER i PLANAS, Antoni:
"Orígens de la medicina catalana".
Ann. Acad. Med. Barcelona. 1935, I, (2), 21-32.
Treball documentat, ric en notes, en el qual es dóna una relació dels incunables i

exemplars d'edicions en caràcters gòtics que hi ha a l'Acadèmia de Medicina de Barcelona; vint llibres en conjunt, alguns amb múltiples obres del mateix o diversos autors.

1044. CARDONER i PLANAS, A:

"La medicina àrabe en Cataluña".

Act. X Congr. Int. Hist. Med. Madrid, 1935, I, fasc. 1, p. 22. v.t. La Medicina Ibera, 5-10-1935.

Resum de la comunicació. Remarca que les idees dels àrabs foren importants en medicina i van tenir una influència de durada llarga.

1045. CARDONER, A:

"Fondation et histoire du Collège Royal de Chirurgie de Barcelone".

in Actes, Conférences et Communications du III Congr. Intern. Histoire des Sciences. Lisboa, (s.i.) 1935 (separata, 16 pp.)

1046. CARDONER i PLANAS, Antoni:

"Creació i història del Real Colegio de Cirugía de Barcelona".

a "Tres treballs premiats en el concurs d'homenatge a Gimbernat". Barcelona (Lab. Cusi) 1936, pp. 153-218.

Primer estudi monogràfic modern sobre el tema. És un treball molt documentat, imprescindible per conèixer la història del Col·legi. 151 notes.

1047. CARDONER i PLANAS, Antoni:

"El médico judío Benvenist Samuel y su parentesco con Samuel Benvenist de Barcelona"

Sefarad, 1941, I (2), 327-346.

Creu que Benvenist Samuel és fill de Samuel Benvenist.

1048. CARDONER, A:

"El médico judío Salomó Caravida y algunos aspectos de la medicina de su época"

Sefarad, 1943, 3, 376-392.

1049. CARDONER, A:

"Los cirujanos Ça Riera del siglo XIV".

Med. Clin. 1944, t. II (2) pp. 160-162.

Els cirurgians d'aquesta família. Diverses grafies. Jaume, Berenguer, Guillem, Francesc, Arnau, Bernat, altres dos Jaumes.

1050. CARDONER i PLANAS, A:

"La participación medieval en la propagación de la medicina italiana a la española vista a través de los archivos y bibliotecas de Barcelona".

Med. Clín. 1944, 3, (5), 419-422.

1051. CARDONER, A.:

"Nuevos datos acerca de Jafuda Bonsenyor".

Sefarad, 1944, 4, fasc. 2, 287-293.

Nota sobre aquest metge jueu que pels seus coneixements de les llengües semítiques fou intèpret d'Alfons III i Jaume II. Comenta els seus consells higiènics i dietètics i el considera traductor al català de l'obra d'Abulcasís.

1052. CARDONER i PLANAS, Antonio:

"Seis mujeres hebreas practicando la medicina en el reino de Aragón".

Sefarad, 1949, 9, 441-445.

1053. CARDONER i PLANAS, A.:

"La tortura medieval desde el punto de vista médico".

Arch. Iberoam. Hist. Med. 1950, 2, 265-268.

Nota breu sobre alguns aspectes de la tortura judicial, la seva regulació a les Partidas i algunes dades de processos a la Corona d'Aragó en el segle XIV: 1347, 1376 (procés per la mort de l'abat de sant Cugat).

1054. CARDONER i PLANAS, A.:

"Estudi crític de l'obra científica de Ramon Turró".

Inst. Estud. Catalans. Arxius secció Ciències. 1950, XX, 11-38.

1055. CARDONER i PLANAS, A.:

"Un antiguo hospital para judíos pobres"

in "Barcelona. Divulgación Histórica" (Aymà ed.) 1951, t. VIII, pp. 127-128.

Demostració de l'existència d'aquest hospital a partir d'un document de l'Arxiu Notarial de Protocols de l'any 1385. Probablement fou destruït el 1391. Text radiat 11-XI-1947.

1056. CARDONER i PLANAS, A.:

"El título de médico o cirujano de los tercios de Flandes durante la campaña 1567-1574"

Archiv. Iberoam. Hist. Med. 1951, 3 (1), 349-350.

1057. CARDONER i PLANAS, A.:

"Muestra de protección real a físicos judíos españoles conversos".

Sefarad, 1952, 12, 378-380.

1058. CARDONER i PLANAS, A.:

"Un notable cirujano francés (Blachet o Blachette) en Barcelona a mediados del siglo XVII".

Arch. Intern. Hist. Sci. 1955, 8, 32, 320-322.

1059. CARDONER i PLANAS, A.:

"El linaje de los Cabrit en relación con la medicina del siglo XIV"

Sefarad, 1956, 16, 357-368.

1060. CARDONER, A.:

"Un texto medieval acerca de la peste desconocido hasta la fecha".

Act. XV Congr. Int. Hist. Med. Madrid, 1956, pp. 93-94. v.t. Arch. Iberoam. Hist. Med. y Antropol. Med. 1957, 9, 93-94.

Article breu en que dóna notícia d'un text (manuscrit 591 de la universitat de Barcelona) de Sang de Riudor (o de Ridaura) de cap el 1365, que ocupa 5 folis.

1061. CARDONER i PLANAS, Antoni:

"Ejemplos de especialización médica durante los siglos XIV y XV".

Anal. Med. 1956, (abril) 43, (2), 201-203

1062. CARDONER i PLANAS, A.:

"Los Cirujanos de Barcelona"

in "Divulgación Histórica de Barcelona".Barcelona (Inst. Municip. Hist.)1959, t. X, pp. 210-213.

Notícia sobre alguns aspectes de la cirurgia a barcelona, principalment en el segle XVIII. Text radiat el 14-X-1950.

1063. CARDONER i PLANAS, A.:

"Un tratado desconocido sobre la peste"

IX Congr. Intern. Hist. Ciencias. Barcelona-Madrid, 1959, Guia de las Comunicaciones, t. II, p. 17.

Notícia d'un tractat en que es valora la preocupació per l'etiologia de l'epidèmia de pesta de 1348.

1064. CARDONER i PLANAS, A.:

"La medicina astrológica durante el siglo XIV en la Corona de Aragón".

Act. IX Congr. Int. Hist. Sci. Barcelona-Madrid, 1959, 341-346.

1065. CARDONER i PLANAS, A.:

"La interpretación de los sueños en la antigüedad y en la Edad Media".

Rev. Dialectol. y Tradic. Popul. 1959, 15, (1-2), 70-80.

1066. CARDONER i PLANAS, A.:

"Arnaldo de Vilanova, la experiencia y la intuición".

An. Med. Cir. 1961, 41, (163), 69-72.

Escrit breu en que tracta alguns aspectes sobre l'origen dels coneixements en medicina.

1067. CARDONER i PLANAS, A.:

"Influència francesa. Noves idees"

in "Un segle de vida catalana" Barcelona (Alcides) 1960, I, 331-334.

*Nota sobre l'empenta de la nostra medicina des de les darreries del segle XVIII.
Importància del R. Col·legi de Cirurgia i de la RAM de B.*

1068. CARDONER i PLANAS, A.:

"**Política i filosofia natural. Revistes mèdiques. Innovacions i agitació. Algunes figures del període. Escassetat bibliogràfica**"
in "Un segle de vida catalana" Barcelona (Alcides) 1960, I, 669-672.
Dades sobre la nostra medicina en el període 1840-1874.

1069. CARDONER i PLANAS, A.:

"**Els fruits del positivisme científic. Figures rellevants del període**"
in "Un segle de vida catalana" Barcelona (Alcides) 1960, II, 994-996.
Analisi de la nostra medicina en el període 1874-1898. Valoració molt concisa de les idees i les personalitats de l'època.

1070. CARDONER i PLANAS, A.:

"**La renovació de la medicina i la cirurgia**"
in "Un segle de vida catalana". Barcelona (Alcides) 1960, II, 1500-1502.
El primer terç del segle XX (1898-1930). Nota breu sobre la medicina noucentista.

1071. CARDONER i PLANAS, A.:

"**El hospital para judíos pobres de Barcelona**".
Sefarad, 1962, 22, (2), 373-375.
Estudi breu sobre un document de 24 de juliol de 1385, demostrant l'existència d'aquest hospital.

1072. CARDONER, A.:

"**La construcción de un anfiteatro anatómico en Barcelona en el siglo XVII**".
Med. Clín. 1962, 19, t. 37 (6 38), (5), 389-390.
Explica la llarga història de 37 anys (1638-1675) en la construcció d'una aula per fer demostracions anatómiques, a l'antic hospital de Santa Creu de Barcelona.

1073. CARDONER, A.:

"**Las fuerzas ocultas; formas de las supersticiones medievales**".
Rev. Dialectol. Tradic. Popul. 1963, 19, 374-392.
*Estudi aprofundit, amb 46 notes, de les influències de l'ocultisme i de les supersticions, de diversos origen, en el pensament, principalment popular, a l'Edat Mitjana.
Interessant per situar les idees sobre la medicina del període.*

1074. CARDONER, A.:

"**Pedro Gavet, maestro de medicina del siglo XIV**".
Med. Clín. 1965, 23, t. 44, (6), 425-426.
Dóna notícia de l'existència de Pere Gavet, que visqué a Lleida i Barcelona a la primera meitat del segle XIV. El 1311 fou nomenat, per Jaume II, professor de

l'Estudi de Lleida. El 1320 passà a Barcelona, on fou també professor de medicina. S'esmenten algunes donacions que rebé. Morí el 1345.

1075. CARDONER, A.:

"**El primer Estudio General de la Corona de Aragón**".

An. Med. Cir. 1965, 41, (162), 405-407.

Text breu sobre la fundació d'un Estudi General a Barcelona el maig de 1297, tres anys anterior al de Lleida, amb algun comentari sobre la possible causa d'aquesta creació. Documentació sobre la seva existència.

1076. CARDONER i PLANAS, A.:

"**La propagación de la medicina de la Corona de Aragón a Europa durante la Baja Edad Media (siglos XIII, XIV y XV)**".

An. Med. Cir. 1968, 44, (206), 125-145.

Estudi relativament extens en el qual es dóna informació sobre un nombre considerable de metges de la Corona d'Aragó, la major part del Principat, que tingueren relació amb altres països d'Europa, sigui per les expedicions militars, per les relacions amb Montpeller o Roma, amb Nàpols a l'època d'Alfons el Magnànim, o a la cort del rei de França. També tracta de la difusió de les doctrines arnaldistes.

94 notes.

1077. CARDONER, A.:

"**La participación filosófica en la medicina medieval**".

Miscellanea Barcinonensis, 1968, 7, (19), 49-68.

Treball de síntesi on estudia alguns aspectes ideològics que van influir en l'evolució de la medicina a l'Edat Mitjana. Particular atenció als aspectes sobre medicina eclesiàstica, fundació dels hospitals, l'exercici de la professió, els llibres, les traduccions. Entre les referències a la medicina catalana la més extensa és a l'obra d'Arnau de Vilanova.

1078. CARDONER i PLANAS, A.:

"**Pequeña biografía del Dr. D. Carlos Calleja y Borja-Tarrius**".

An. Med. Cir. 1969, 49, (212), 137-141.

Nota sobre la vida i obra de Carles Calleja (1872-1923), catedràtic d'Histologia de Barcelona durant més de 25 anys. S'analitza la seva obra com a històleg, anatomo-patòleg i naturalista.

1079. CARDONER i PLANAS, A.:

"**Algo más acerca de Letamendi**".

An. Med. Cir. 1969, 49, (215), 381-387.

Comentaris sobre algunes cartes personals de Letamendi, amb poesies humorístiques que defineixen algun aspecte de la personalitat de l'autor. Intenta donar una imatge de la persona.

1080. CARDONER i PLANAS, A.:

"El 'Tratado de afectos externos' de Antonio de San Germán, un cirujano de comienzos del siglo XIX".

Asclepio, 1969, 21, 69-79.

Notícia sobre la vida i obra d'Antoni de San Germán (1755 - 1833), catedràtic del Col·legi de Cirurgia de Barcelona; autor de memòries a les Junes Literàries, i del text esmentat. Anàlisi de l'obra i de la seva influència i importància.

1081. CARDONER i PLANAS, Antoni:

"Una canción enigmática del siglo XIV".

Asclepio, 1970, 22, 71-73.

Referència a la lletra "Mal aja qui s'en hirà, encara ni encara..." que li fou cantada al rei Pere a València l'any 1348, pel barber Gonçal quan la guerra de la Unió i en temps de pesta. Posibles relacions ulteriors amb una cançó de Marsella.

1082. CARDONER i PLANAS, Antoni:

"Coaccions sobre els qui exerciren la medicina en els temps passats".

Actes I CIHMC. Barcelona, 1970, I, 58-59.

Esmena dos cassos de coaccions. El primer sobre el cirugià Sixtus Fort (1374) i el segon sobre el metge Vicenç Castelló (1603).

1083. CARDONER i PLANAS, Antoni:

"L'exercici professional de la medicina a la Corona d'Aragó (1162-1479)".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, I, 185-203.

Estudi extens i aprofundit. Informació important pel coneixement del tema. Evolució des del metge lligat a l'església al metge laic i l'establiment d'un examen. Escoles de medicina. Posició social del metge: honoraris, indumentària, atribucions. Metges estrangers a la Corona d'Aragó. Altres aspectes.

1084. CARDONER i PLANAS, Antoni:

"Arnau de Vilanova i la cosmologia medieval".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, I, 248-252.

Explicació de les opinions d'Arnau sobre les grans qüestions cosmològiques del seu temps, com eren la teoria dels quatre elements, dels quatre humors, la dels "pneumes" o esperits, la de les forces ocultes i la teoria geocèntrica.

1085. CARDONER i PLANAS, Antoni:

"Els 'aragonesos' a l'Escola de Medicina de Montpeller després de 1348".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, I, 320-321.

Valoració de la persistència de les relacions culturals entre Montpeller i la Corona d'Aragó, després de la venda a França a meitat del segle XIV. Menció de diversos metges catalans graduats a Montpeller. Persistència minvada fins el segle XIX. Menció de Francesc Rusca, graduat a Montpeller i catedràtic de cirurgia de Barcelona (1905).

1086. CARDONER i PLANAS, A.:

"La contribució del Dr. Francesc Salvà i Campillo a la descoberta del telègraf elèctric".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 279-280.

Nota breu sobre la memòria de Salvà a la R.A. de Ciències i Arts, l'any 1795, sobre la manera de comunicar punts allunyats. Esment dels precedents del propi Salvà (1790) i Betancourt (1787) i d'altres treballs de Salvà de 1800 i 1804.

1087. CARDONER i PLANAS, A.:

"Les 'aragonesos' a Montpellier".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 387-388.

Resum del parlament a la clausura del I CIHMC (Montpellier, 1970) recordant alguns metges catalans, professors o alumnes a Montpellier. Arnau de Vilanova, els seus nebots Blasi, Francesc Rusca (+ 1909), catedràtic de Barcelona.

1088. CARDONER i PLANAS, A.:

"Algunos personajes de alcurnia y hechicerías en la Casa Real de Aragón".

Med. Hist. 1971, (74).

Notícia de diversos fets relatius a fetilleries, malefícis, emmetzinaments, utilització de talismans, mal d'ull i altres aspectes, referits principalment als segles XIV i XV.

1089. CARDONER i PLANAS, A.:

"Tres capiteles góticos catalanes de tema proctológico".

Act. IV Congr. Esp. Hist. Med. Granada, 1973, III, 43-47.

Referència a un capitell de Poblet, un de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i un altre de Perelada. Iconografia.

1090. CARDONER i PLANAS, Antoni:

"Història de la Medicina a la Corona d'Aragó (1162-1479)".

Barcelona (Ed. Scientia) 1973. 299 pp.

Treball bàsic pel coneixement de la medicina catalana medieval. Estudia les institucions, la influència italiana; analitza les traduccions (àrab, hebreu, llatí, català); descriu l'ensenyament i les condicions de l'exercici de la medicina; valoració dels coneixements teòrics i la pràctica mèdica; estudia les aportacions pseudocientífiques. Hi ha un valuós repertori de noms. Molt il.lustrat.

1091. CARDONER, A.:

"La cirugía en Barcelona en el siglo XVIII antes de la fundación del Real Colegio de la misma Facultad (1700-1769)".

Med. Hist. 1973, (22).

Visió global i acurada de l'estat pràctic i docent de la cirurgia a Barcelona a la primera meitat del segle XVIII. Encara es valorava el llibre de Guiu de Chaulhac i altres antics. Lliçons de Josep Roig, catedràtic el 1726. Treball important per conèixer aquest tema.

1092. CARDONER i PLANAS, A.:
"Huellas de la influencia árabe en la medicina medieval catalana".
Barcelona (RAM de B) 1974, 34 pp.
Text del discurs d'ingrés a la RAM de B. És un treball breu, de 8 pàgines sobre el tema estrictament, però dens. S'acompanya d'una relació de tots els treballs publicats pel doctor Cardoner (25 de tema mèdico clínic i 53 de temes d'història de la medicina). Contestació de Ramon Sarró.
1093. CARDONER i PLANAS, A.:
"La orientación experimental de la cirugía en España en el siglo XVIII".
Med. Hist. 1974, (41).
Treball genèric sobre història de la cirurgia. Menció de Virgili, Canivell, l'obra de Velasco i Villaverde, i altres aspectes.
1094. CARDONER, Antoni; CORBELLÀ, Jacint:
"Els ulls a les ales dels àngels romànics".
Act. II CIHMC. Barcelona, 1975, II, 11-15.
Es comenta breument el fet de que en algunes pintures murals romàniques les figures dels àngels tenen ulls pintats a les ales. Entre elles algunes provenen de la regió pirenaica catalana i són al Museu d'Art de Catalunya. S'esmenten algunes interpretacions d'aquesta representació ocular heterotòpica.
1095. CARDONER, Antoni; VENDRELL, Francesca:
"Aportación al estudio de la familia Avenardut, médicos reales".
Sefarad, 1947, VII (2), 303-348.
Hi ha un annex amb XXXIII documents.
1096. CARDUS, David:
"Records de l'Acadèmia"
Tribuna Médica, núm. extr. 20-5-1976. p. 17.
Visió de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de catalunya i Balears, des dels Estats Units, feta per un membre llunyà.
1097. CARMOLY:
"Histoire des médecins juifs"
Revue Orientale (Bruxelles) 1841, vol. I.
1098. CARMONA i CORNET, Anna M.:
"Del Colegio de Boticarios de Barcelona al Real Colegio de Farmacia de san Victoriano. José Antonio Savall i Valddejuli (1752-1831)".
Barcelona (tesi Fac. Farm. UB) 1978.
1099. CARMONA i CORNET, Anna M.:
"Ensaya sobre la medicina naval del año 1847".
Act. 27 Congr. Int. Hist. Med. Barcelona, 1980, II, 369-372.

Estudi de l'obra d'Eugenio de Grau i Figueras, metge major de la marina, autor d'un projecte de reorganització del cos de Sanitat Militar de l'Armada i d'un assaig sobre la medicina naval presentat a la RA de Ciències i Arts de Barcelona.

1100. CARMONA i CORNET, Anna M.:

"**Actuación de la Comisión regia de Reforma de los Reglamentos de la Ciencia de Curar (1790-1814)**".

Act. 27 Congr. Int. Hist. Med. Barcelona, 1980, 480-485.

Es comenta el qüestionari que la Comissió va enviar a les RA de Ciències i de Medicina de Barcelona l'any 1835, i la resposta que aquesta va donar.

1101. CARMONA i CORNET, Anna M.:

"**Metodología especial aplicada en Cataluña frente a la problemática sobre la reforma de los reglamentos de la Ciencia de Curar (siglo XIX)**".

in "J.L. Gómez Caamaño..." 1980, 47-68.

Dades sobre una encuesta relativa a l'exercici de la medicina i transcripció de les respostes de la Junta de catedràtics del Col·legi de Cirurgia de Barcelona (1835).

1102. CARMONA i CORNET, Anna M.:

"**Context farmacèutic en el món literari i artístic de Catalunya**".

Barcelona (RA Farmàcia de B.) 1982. 51 pp.

Discurs d'ingrés com a membre corresponent a la RAF de B. Esmenta aspectes farmacèutics a la literatura i l'art, des de l'obra de Bernat Metge al temps actual.

Ref. entre altres a l'obra de Dídac Ruiz (pp. 27-29).

1103. CARMONA i CORNET, Anna M.:

"**Recerca inèdita i professional, científica i artística de la Farmàcia a Catalunya**"

Barcelona (Com. Offset) 1982. 130 pp.

1104. CARMONA i CORNET, A.M.:

"**La literatura catalana fuente de información de las ciencias médicas**"

VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes, s.p.

Resum breu del tema.

1105. CARMONA i CORNET, A.M.:

"**Informe de la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona al interrogatorio formulado por la Comisión Regia de Reforma de los reglamentos de la ciencia de curar (s. XIX)**"

VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes. s.p.

1106. CARMONA i CORNET, A.M.:

"**La influència de l'obra del Dr. Folch i Andréu a Catalunya amb especial esment del seu estudi sobre les drogues**"

in "Medicamento, Historia y Sociedad. Estudios en memoria del profesor Rafael Folch Andreu" Madrid (Univ. Complutense) 1983, pp. 147-151.

1107. CARMONA i CORNET, A.M.:
"De l'apotecari al farmacèutic. Els farmacèutics catalans dels segles XVIII i XIX"
Barcelona (Univ. Barcelona) 1983. 350 pp.
1108. CARMONA i CORNET, Anna M.:
"Relación de historiadores de la farmacia catalana (s. XIX - XX) y su obra".
in "Concepción Rof Carballo..." 1984, pp. 27-38.
Bibliografia de treballs d'història de la farmàcia, molts d'ells d'interès per la medicina catalana. Esmenta 18 autors del segle XIX i 61 del XX. Font interessant de dades.
1109. CARMONA i CORNET, Anna M^a:
"La nova ciència farmacèutica catalana, influència i incidència científiques"
Barcelona (Com. Offset) 1987.
Discurs llegit el 4 de juny de 1987, en ingressar a la RAF de B, que fou contestat per J.M. Suñé i Arbussà.
1110. CARMONA i CORNET, Anna M^a:
"Informe del Reial Col·legi de Farmàcia de Barcelona a l'interrogatori formulat per la Comissió Règia de reforma dels reglaments de la ciència de guarir (s. XIX)".
in Hist. Univ. Barcelona. I Symposium, 1988, pp. 303-310
Es dóna a conèixer l'informe que va emetre el Col·legi de sant Victorià, sobre exercici de la Farmàcia, el gener de 1836, enviat per Tomàs Balvey, secretari del Col·legi. Idea de la reestructuració dels estudis.
1111. CARMONA i CORNET, Anna M^a:
"Els professors regents agregats de la facultat de farmàcia de la universitat de Barcelona".
in Hist. Univ. Barcelona, I Symposium, 1988, pp. 311-320
Detall del contingut dels exercicis per aspirar a una plaça de regent de primera classe, que s'havia de fer en cinc anys. Els punts del segon exercici. Programes extensos.
1112. CARMONA i CORNET, Anna M^a:
"Aportació a la història de la facultat de farmàcia de l'historiador de la farmàcia Gómez Caamaño (1909-1984)".
in Hist. Univ. Barcelona, I Symposium, 1988, pp. 321-326.
Valoració de l'obra de José Luis Gómez Caamaño, professor d'Història de la Farmàcia. Publicacions. Ref. d'onze tesines de llicenciatura i de set tesis de doctorat que dirigi. 4 llibres i 24 articles i comunicacions a congressos i conferències.
1113. CARMONA, A.M.; BABIANO, C.:
"Una farmacia catalana del siglo XV"
La Vanguardia, 4 de març de 1984, supl. dom. s.p.

Notícia de la Farmàcia Pallarès de Solsona. Es valora que "pot ser la més antiga d'Europa". Iconografia.

1114. CARMONA, A.M.; CORNET, R.:

"Farmàcies i anuncis farmacèutics de Madrid a la premsa manresana del segle XIX" in "Medicamento, Historia y Sociedad. Estudios en memoria del profesor D. Rafael Folch Andreu". Madrid, (Univ. Complutense)1983, pp. 545-584.

Estudi i crítica de la propaganda farmacèutica que insertaren els periòdics manresans.

1115. CARMONA i CORNET, A.; CALVO i TORRAS, Mª A.; BRAGULAT i ARARA, M.R.:

"Història de la micologia catalana. Us terapèutic de l'agàric".

Gimbernat, 1985, 4, 75-81.

Referència a l'ús de l'agàric com a medicament laxant. Notícia en el receptari de Manresa (s. XIV) i la Concordia barcelonina de 1511.

1116. CARMONA i CORNET, A.M.; ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"Aproximación al profesor José Luis Gómez Caamaño".

in "José Luis Gómez Caamaño. Profesor de Historia de la Farmacia" Barcelona (Pub. Cat. Hist. Farm.) 1980, (138 pp.) v. pp. 9-20.

Notícia biogràfica de JLGC, professor d'Història de la Farmàcia, i membre de la RAM de B. Relació dels seus treballs històrics sanitaris.

1117. CARMONA i CORNET, A.M.; FIGUEROLA i PUJOL, Iris:

"L'ensenyament de Matèria Farmacèutica a l'Escola especial de la Ciència de Guarir de Barcelona".

Gimbernat, 1986, 5, 93-106.

Estudi del manuscrit dels apunts de les classes donades pel catedràtic Josep Antoni Balcells i Camps i recollits per l'alumne Josep Roca i Duran (1822). Detall de les indicacions terapèutiques de nombrosos productes.

1118. CARMONA, Anna M.; FIGUEROLA, Iris.

"Primers ensenyaments i evolució de la 'Farmàcia pràctica' a la facultat de Farmàcia de la universitat de Barcelona".

in Hist. Univ. Barcelona, I Symposium, 1988, pp. 327-332.

Dades sobre l'obra de Raimon Fors i Cornet, autor d'un Tractat de Farmàcia Operatòria. Altres professors: Tomàs Balvey, Josep A. Balcells, Vicenç Munner, Pere Bassagaña, Benet Torà, Enric Soler i Batlle i Alfons del Pozo.

1119. CARMONA, A.M.; MONTAGUT, Robert:

"Col·lecció de ceràmica de l'antiga farmàcia de l'Hospital de la Santa Creu"

Barcelona (RAF de B) 1990. 28 pp.

1120. CARMONA, Anna M; ROF CARBALLO, Concepción:
"Genealogía del Dr. Folch y Andreu"
in "Medicamento, Historia y Sociedad..." Madrid. (Univ. Complutense) 1983, pp. 53-59.
1121. CARNER, Josep:
"Fita gloriosa"
La Veu de Catalunya, 14 de novembre de 1910, p. 1.
Notícia de la inauguració del monument al doctor Robert a la plaça de la universitat de Barcelona.
1122. CARNER i BORRAS, Antoni:
"D. Pedro Bosch Soldevila (L'apotecari sord)"
Igualada, 29-8-1942 (Núm. 35), p. 2.
Nota sobre aquest farmacèutic igualadí (1824-1890)
1123. CARNER i BORRAS, Antoni:
"D. José Bausili y Salamanca"
Igualada, 3 d'abril de 1943. (núm. 66) p. 2.
Nota sobre aquest farmacèutic i botànic igualadí (1756-1823)
1124. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Santo Hospital de Igualada (Notas históricas)"
in "Hospital Comarcal de Igualada. Memoria 1948", pp. 13-25.
Notícia històrica del desenvolupament de l'hospital
1125. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Estampas igualadiñas (Pinceladas de la vida local en el siglo XIX)"
Igualada (CECI) 1954, 62 pp.
Aplec de treballs sobre aspectes diversos de la vida de la ciutat. Alguns d'interès sanitari: "Un caso de rabia" (pp. 9-1); "La rebotiga de l'apotecari sord" (pp. 24-26).
1126. CARNER i BORRAS, Antoni:
"La historia y la anécdota. De como fue cedido el convento de capuchinos para hospital y desde cuando cuidan de él las hermanas carmelitas"
Igualada, 15 de maig de 1965, (núm. 1275), p. 7.
1127. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Los hombres que he conocido: el 'senyor Papitu Morera' farmacéutico"
Igualada, 7 de febrer de 1970. (núm. 1716) p. 7.
1128. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Los hombres que he conocido: el 'senyor Josep'"
Igualada, 4 d'abril de 1970 (núm. 1731), p. 9.
Referència a Josep Colominas i Estartí, metge.

1129. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Los hombres que he conocido. Don Ramon Bausili Llobet"
Igualada, 13 de juny de 1970, (núm. 1751), p. 7.
Referència al metge Bausili d'Igualada (1854-1921)
1130. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Los hombres que me hubiera gustado conocer: Don Pedro Bosch Soldevila o el primer periodista"
Igualada, 1 d'abril de 1972 (núm. 1919) p. 5
Referència al fundador del primer diari d'Igualada, que era farmacèutic (l'apotecari sord).
1131. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Los hombres que me hubiera gustado conocer: Doctor Benito Pagés o un caso de rabia"
Igualada, 15 d'abril de 1972 (núm. 1922) p. 5.
1132. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Los hombres que me hubiera gustado conocer: El doctor Pujadas o un pionero de la ciencia mental"
Igualada, 6 de maig de 1972, (núm. 1928) p. 3.
Nota sobre Antoni Pujadas, creador del manicomio de sant Boi.
1133. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Los hombres que me hubiera gustado conocer: Don José Bausili Salamanca, o un botánico igualadino"
Igualada, 30 de gener de 1973 (núm. 1992), p. 3.
Nota sobre aquest farmacèutic i botànic (1756-1823).
1134. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Cosas que pasaron: la gran epidemia del año 1589"
Igualada, 2 de febrer de 1974, (núm. 2086), pp. 5-6.
Referència a l'epidèmia de pesta.
1135. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Homes de l'Ateneu: Pere Bosch Soldevila"
Igualada, 18 de juny de 1977, (núm. 2399), p. 11
Farmacèutic, fundà el primer diari d'Igualada.
1136. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Estampas igualadinas" (3^a y última serie).
Igualada (CECI), 1979, 77 pp.
Algun aspecte relatiu a la sanitat: la junta del sant hospital (pp. 12-14).

1137. CARNER i BORRAS, Antoni:
"Història de la prostitució, la bruixeria i els mals costums a Igualada (De l'any 1350 al 1956)"
Igualada (L. Marimon), 1980. 112 pp.
Estudi extens sobre aquests temes.
1138. CARNICER, Ramón:
"Entre la ciencia y la magia: Mariano Cubí".
Barcelona (Ed. Seix y Barral) 1969, 467 pp.
Relat molt extens, amb llicències literàries, però amb rigor històric, en el qual es descriu la visió que té l'autor de la frenologia i de la vida i personalitat de Marià Cubí. És un text important per conèixer el desenvolupament de la frenologia a la península.
1139. CARNICER, Ramón:
"La frenología en Zaragoza".
in Suma de estudios en homenaje al Ilmo. Dr. Angel Canellas López. Zaragoza, 1969, pp. 237-248.
1140. CARNICER, Ramón:
"El frenólogo Mariano Cubí"
Jano, 22-6-1973, núm. 84, pp. 9-12.
Notícia de Cubí. Iconografia. Resum de la seva vida i obra.
1141. CARO DE DELGADO, Aida R.:
"El doctor Francisco Oller y la inoculación variólica en Puerto Rico en el siglo XVIII".
Rev. Inst. Cultura Puertorriqueña, 1962, 5, (14), 34-35. v.t. Prensa Literaria, Rev. de Cultura. 1964, 2, (44), 6-8.
1142. CAROD ROVIRA, J.L.:
"Rafael Battestini".
Avui, 21 d'abril de 1979, p. 5.
Record de Rafael Battestini i Galup que fou director de l'Hospital de santa Tecla de Tarragona, en el 40è aniversari del seu afusellament.
1143. CAROD ROVIRA, J.L.:
"Cent personatges del Baix Penedès al Montsià".
Barcelona (Caixa del Penedès, Rieusset S.A.) 1985, 158 pp.
Recull de biografies que inclouen les dels metges Jaume Aiguader, Jaume Ferran, Antoni Gimbernat, Pere Mata, Alfred Opisso i Salvador Vilaseca.
1144. CAROL, José:
"Federico Duran-Jordà, gloria médica de Cataluña".
La Vanguardia, 16 de novembre de 1976, p. 49.
Visió global de l'obra de Duran i Jordà (Barcelona, 1905 - Manchester, 1957) i dels

seus treballs sobre transfusions a la guerra espanyola. Altres treballs. Exili. Fotografia.

1145. CAROL, José:

"Federico Durán-Jordá, el combatiente de la sangre (Miniatura biográfica)".

Barcelona (Ed. Rondas) 1978. 48 pp.

Biografia del metge que va organitzar els serveis de transfusió de sang durant la guerra civil.

1146. CAROL, Màrius:

"Pujol evocó su experiencia como médico"

La Vanguardia, 17 de juny de 1988, p. 36.

Recordatori, pel propi president de la Generalitat, de la seva activitat com a metge.

1147. CAROL, Màrius:

"Los médicos no le dejan a uno ni morir en paz"

La Vanguardia, 15 de setembre de 1988, p. 33.

Entrevista amb Antoni Puigvert, ran d'haver patit una intoxicació greu amb un preparat mercurial.

1148. CAROL, Màrius:

"Me preocupa la pacificación del hospital"

La Vanguardia, 10 de gener de 1989, p. 36.

Entrevista amb Josep Curtó i Cardús, ran del seu nomenament com a nou director e la Residència de Bellvitge: "la seva principal preocupació, com a director, és pacificar el clima laboral de l'hospital"

1149. CAROL i MONTFORT, Joan:

"Casas de socorro de Barcelona. Su historia. Estado actual. Modificaciones de que son susceptibles"

Gaceta Med. Catal. 1913, (872), 281-289.

1150. CAROL i MONTFORT, Joan:

"Unidad patogénica de las neoplasias propias de los maxilares"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 20 de novembre de 1955.

Referència, relativament extensa, a l'evolució de l'Odontologia a Espanya i els odontòlegs catalans. Resposta a càrrec de Frederic Corominas.

1151. CAROL i MONTFORT, J.:

"Un siglo de odontología barcelonesa (Apuntes para la historia de la odontología en Barcelona)".

An. Med. (sec. Cir.) 1962 , 48, 3, 532-549.

Text extens en el qual es dóna notícia, amb considerable detall, de diferents aspectes de la professió, lligada fins els 1875 amb els practicants; la creació dels cirurgians dentistes (1875); la revista 'La Lanceta' dirigida per Pere Manaut (1883); la creació

del Círculo Odontológico de Cataluña (1887); el primer congrés espanyol d'odontologia (Barcelona, 1899), i altres aspectes.

1152. CAROL i MONTFORT, J.:

"Dr. Frederic Corominas Pedemonte".

An. Med. Cir. 1972, 52, (227), 38-40.

Nota breu en ocasió de posar-se el seu retrat al saló de presidents de la RAM de B.

1153. CARRASCO i CALVO, Salvador; PORTA i SERRA, Miquel:

"Evolución o Revolución Social: Una polèmica d'Emili Mira al setmanari 'Justicia Social' (1924-1925)".

Act. III CHMC, Lleida, 1981, I, 75-82.

Comentari sobre les idees de Mira que se situen en el marc del socialisme català. 41 notes.

1154. CARRASCO, T.:

"Estudio dentario de los restos humanos de la necrópolis talayótica de S'Illot des Porros (Mallorca)".

Memoria Master en Biol. Humana, UAB, 1989.

1155. CARRASCO, Trinidad; MALGOSA, Asunción:

"Paleopatología oral y dieta. Interpretación de la patología dental de 112 individuos procedentes de una necrópolis talayótica mallorquina (siglos VI al II a.C.)

Dynamis, 1990, 10, 17-37.

Article il·lustrat i amb 39 notes.

1156. CARRASCO, T.; MALGOSA, A.; CAMPILLO, D.:

"Patologías dentarias en la necrópolis talayótica de S'Illot des Porros (Mallorca)".

Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, IV, 1189-1199

Anàlisi de la incidència de càries, malaltia periodontal, dipòsit de tosca, abscessos, reabsoricions i hipoplàsies, en un conjunt de 1571 peces. Més freqüència de càries en dones i vells. Periodontitis en 634 dels 2.330 alvèols estudiats. Anomalies de l'esmalt en un terç de les peces estudiades.

1157. CARRERA i MIRO, Hermenegild:

"Datos referentes a la Topografía Médica de la villa de Santa Coloma de Queralt".

Granollers, (Jaime Joaseph) 1887. 200 pp.

1158. CARRERA i MIRO, Hermenegild:

"La obra del Dr. Robert".

La Veu del Vallès, 1902, núm. 279.

1159. CARRERA i MIRO, Hermenegild:

"Influencia de l'Higiene en el per vindre polítich i social de Catalunya".(sic)

Barcelona (Imp. F. Badia) 1911. 19 pp.

Valoració del Congrés d'Higiene de Catalunya. Preocupació per la demografia i la seva comparació amb Europa. Importància de la higiene en l'evolució políticocanitària.

1160. CARRERA PUJAL, Jaime:

"Los estragos de la peste en Barcelona en los siglos XVI y XVII"

in "Barcelona. Divulgación histórica". Barcelona (Aymà ed.) 1947, pp. 191-194.

1161. CARRERA PUJAL, Jaime:

"La enseñanza profesional en Barcelona en los siglos XVIII y XIX".

Barcelona (Ed. Bosch) 1957. 208 pp.

Estudi extens del desenvolupament dels ensenyaments més tècnics, en particular els que emparà l'Escola de la Junta de Comerç, i més tard diferents escoles de la Diputació. Interès per la intervenció de professors metges a començaments del XIX, l'ensenyament de la química i la física (pp. 102, 127), amb intervenció de Carbonell, Cibat i Vieta.

1162. CARRERA PUJAL, Jaime:

"La Universidad, el Instituto, los Colegios y las Escuelas de Barcelona en los siglos XVIII y XIX".

Barcelona (Ed. Bosch) 1957. 214 pp.

Dóna una visió general de l'estat de l'ensenyament a Catalunya aleshores, dels intents de restauració de la universitat de Barcelona, i altres aspectes. Comenta extensament la intervenció de Pere Mata, l'any 1841, en temes d'ensenyament primari (pp. 185 i segs.)

1163. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:

"Una versió grega de nou escrits d'Arnaud de Vilanova"

Analecta Sacra Tarragonensis, 1932, VIII, 127-134.

1164. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:

"La llibreria d'Arnaud de Vilanova".

Analecta Sacra Tarragonensis, 1933, IX, 63-84.

1165. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:

"Les obres teològiques d'Arnaud de Vilanova".

in Homenatge a Antoni Rubió i Lluch, Barcelona, 1936, vol. II, pp. 213-231.

t. publicat a Analecta Sacra Tarragonensis, 1936, XII, 217-231.

1166. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:

"Pròleg. Vida d'Arnaud de Vilanova".

in "Obras catalanas. I. Escritos religiosos". Barcelona (ed. Barcino) 1947, pp. 11-49.

Estudi preliminar, relativament extens, de la vida i de les obres religioses d'Amau.

Informació important que posa al dia el tema, en el temps que fou escrit.

1167. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"Les obres mèdiques d'Arnau de Vilanova".
Pròleg a Arnau de Vilanova: "Obres catalanes. II. Escrits mèdics". Barcelona (Ed. Barcino) 1947, pp. 9-51.
Estudi aprofundit sobre el tema, important per situar l'obra d'Arnau.
1168. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"Arnaldo de Vilanova apòlogista antijudaico".
Sefarad, 1947, VII, pp. 49-61 i 1949, IX, pp. 75-105.
1169. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"La patria y la familia de A. de Vilanova"
Analecta Sacra Tarragonensis 1947, 20, 5-75.
1170. CARRERAS i ARTAU, Joaquín:
"Del epistolario espiritual de Arnaldo de Vilanova".
Estudios Franciscanos, 1948, XLIX, pp. 79-94 i 391-406.
1171. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"Arnaud de Villeneuve et les mouvements mystiques du Midi de la France"
Revue de Synthèse (París), 1948, 64, (juillet-décembre) 21-26.
Visió dels aspectes d'Arnau com a reformador espiritual
1172. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"La 'Allocutio super tetragrammaton' de Arnaldo de Vilanova"
Sefarad, 1949, 9, 75-105.
1173. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"La polémica gerundense sobre el Anticristo entre Arnau de Vilanova y los dominicos".
Anal. Inst. Estudios Gerundenses, 1950, V, separata 58 pp.
1174. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"L'epistolari d'Arnau de Vilanova".
Barcelona (Inst. Estud. Catalans. Memòr. Sec. Històrico-Arqueològica. X.) 1950, 27 pp. 67 notes. Apèndix amb dos documents.
1175. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"Arnau de Vilanova y las culturas orientales".
in "Homenaje a Millás Vallicrosa". Barcelona 1954, I, 309-321.
1176. CARRERAS i ARTAU, Joaquín:
"Relaciones de Arnau de Vilanova con los reyes de la Casa de Aragón".
Barcelona (RA Buenas Letras) 1955. 80 pp.

1177. CARRERAS i ARTAU, Joaquín:
"Raimundo Lulio y la Cábala".
Publicació XXIII Congresso Luso-espanhol, Coimbra 1956, (Graf. de Coimbra), 1957.
t. VII, separata.
v.t. Las Ciencias, 1957, 22, 146-150.
1178. CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"Influencia de Ramón Llull en el pensamiento teológico filosófico de los siglos XIV y XV"
Act. I Congr. Intern. Philosophie Médievale. Louvain-Paris, 19960. pp. 642-651.
1179. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"Orígenes de la filosofía de Raimundo Sibiuda (Sabunde)".
Barcelona, 1928. 30 pp.
Discurs d'apertura del curs 1926-27 a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.
1180. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"Introducció a la història del pensament filosòfic a Catalunya" (i cinc assaigs sobre l'actitud filosòfica).
Barcelona (Llib. Catalònia) 1931. 270 pp.
Text extens sobre diversos aspectes de la filosofia catalana, en el qual hi ha un estudi sobre l'obra de Ramon Llull (pp. 39-61).
1181. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"Fonaments metafísics de la filosofía luliana"
Estudis Franciscans, 1935, 47, 130-150.
1182. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"El llenguatge filosòfic de Ramon Llull"
in "Homenatge a A. Rubió i Lluch". Barcelona, 1936, I, 545-552.
1183. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"La polémica gerundense sobre el Anticristo entre Arnau de Vilanova y los dominicos".
Anal. Inst. Est. Gerundenses, 1950
1184. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"Médicos filósofos españoles del siglo XIX".
Barcelona, 1950.
1185. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"Semblanza del médico filósofo Dr. J.M. Guardia (1830-1897)".
Arch. Iberoam. Hist. Med. 1951, III, 389-439.
*Estudi molt detallat de l'obra de Josep Miquel Guardia, metge menorquí a París.
Publicat després al llibre "Estudios sobre médicos filósofos españoles del siglo XIX"*

1186. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"Estudios sobre médicos filósofos españoles del siglo XIX".
Barcelona (CSIC) 1952. 416 pp.
Estudi molt ampli en el que tracta, amb extensió irregular, sobre l'obra de diversos metges del s. XIX, entre ells, amb major extensió, de Josep de Letamendi (pp. 131-380); Josep Miquel Guàrdia (pp. 78-130); de Mateu Orfila (pp. 60-63); Pere Mata (pp. 63-77), Pere Monlau, Marià Cubí, i més breument de Francesc Fabra i Soldevila, Ramon Frau, Josep Francesc Vendrell de Pedralbes, Joan Rull, Pau Balaguer, Josep Viader, i alguns altres. És un llibre important sobre el tema.
1187. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"José de Letamendi. Sus doctrinas estéticas y sobre filosofía del arte".
Revista de Ideas Estéticas, 1952, X, 375-415.
1188. CARRERAS i ARTAU, Tomàs:
"Apuntes sobre la filosofía de las ciencias en España y en el siglo XIX".
in "Homenaje a Millás Vallicrosa". Barcelona, 1954, I, 323-345.
Referència a l'obra, entre altres, de Josep de Letamendi.
1189. CARRERAS i ARTAU, Tomàs; CARRERAS i ARTAU, Joaquim:
"Arnaldo de Vilanova".
in "Historia de la Filosofía española. Filosofía cristiana de los siglos XIII al XV"
Madrid, 1939, I, 199-230.
1190. CARRERAS i ARTAU, Tomás; CARRERAS i ARTAU, Joaquín:
"Ramon Llull (Raimundo Lulio)".
in "Historia de la filosofía española. Filosofía cristiana de los siglos XIII al XV"
Madrid, 1939-1943; I, 231-640; II, 9-437.
1191. CARRERAS CANDI, F.:
"Los hospitales en 1820. El nuevo hospital militar (1823)"
La Vanguardia, 20 de juny de 1931.
1192. CARRERAS i GINJAUME, Eusebi:
"La formulació magistral i els receptaris en el temps del modernisme"
(Ciència), 1991, núms. 71-72 (gener-febrer), pp. 65-72.
Es fa un estudi dels receptaris de fa cent anys i la renovació de la farmacoteràpia catalana.
1193. CARRERAS GONZALEZ, M.:
"El Dr. Antonio Pujadas y Mayans".
La Ilustración Española y Americana, 78, pp. 767-788
1194. CARRERAS i PADROS, Manuel:
"Influencia médica española en Montpellier".

Minut. Menar. 1976, 9, (83), 26-27.
Nota breu sobre el tema. Referència a Arnau de Vilanova.

1195. CARRERAS i PADROS, M.:
"La saga Cardenal: un siglo de cirugía".
Minut. Menar. 1981, 14, (114), 10-11,
Nota breu sobre un discurs de Lleó Cardenal a l'Acadèmia de Cirurgia de Madrid l'any 1951.
1196. CARRERAS i PADROS, Manuel:
"Vida y obra del profesor Dr. Pedro Nubiola Espinós".
Barcelona, tesi, U.B. 1982.
Estudi extens i detallat dels aspectes professionals i personals del Dr. Nubiola. La seva escola. Influència en el desenvolupament de l'obstetricia a Catalunya. Valoració com a mestre.
1197. CARRERAS i PADROS, Manuel:
"Comentarios bibliográficos de unos libros de medicina olvidados"
Barcelona, 1983. 240 pp.
Comentaris sobre setze llibres antics.
1198. CARRERAS PANCHON, A.:
"Indice de la revista 'La Medicina Social Española' (1916-1920)".
Cuad. Hist. Med. Esp. 1972, 11, 373-387.
Estudi d'aquesta revista, publicada a Madrid. Referències a Codina i Castellví, Rodríguez Méndez, Ferran. Martínez Vargas, E. Xalabarder. Index de 95 treballs.
1199. CARRERAS PANCHON, Antonio:
"Los psiquiatras españoles y la guerra civil"
Med. Hist. (3^a ep.) 1986 (13).
Es valora l'obra d'Emili Mira y López.
1200. CARRERAS ROCA, Manuel:
"El doctor José Tarruella Albareda".
Doctorado Médico. Archivos Médicos Biográficos (AMB), 1951, (5), s.p.
Record breu de l'obra de Tarruella, membre de la RAM de B. Iconografia.
1201. CARRERAS ROCA, M.:
"El doctor Antonio Vila Coro".
AMB, 1951, (8), s.p.
Nota breu sobre alguns aspectes de l'obra d'A. Vila Coro, oftalmòleg. Anys a USA i a la facultat de Barcelona. Iconografia.
1202. CARRERAS ROCA, M.:
"El doctor Pedro Borrás".

- AMB, 1952, (10), s.p.
Nota breu, ran de la seva mort. Evocació de l'activitat com a ORL de Pere Borràs (+ 1952). Iconografia.
1203. CARRERAS ROCA, M.:
"El doctor Adolfo Ley Gracia".
AMB, 1952, (11), s.p.
Nota breu sobre l'obra de Ley, neurocirurgià. La seva formació. Iconografia.
1204. CARRERAS ROCA, M.:
"El doctor Vicente Carulla Riera".
AMB, 1952, (11), s.p.
Nota sobre alguns aspectes de l'activitat de V. Carulla, catedràtic de Terapèutica Física. Iconografia.
1205. CARRERAS ROCA, M.:
"El Dr. Luis Comenge y Ferrer".
AMB, 1952, (15), s.p.
Nota breu sobre Lluís Comenge (1854-1916), historiador de la medicina. Iconografia. Relació de treballs.
1206. CARRERAS ROCA, M.:
"El prof. Rodriguez Méndez".
AMB, 1952, (18), s.p.
Nota breu sobre aquest catedràtic d'Higiene (+ 1919). Iconografia.
1207. CARRERAS ROCA, M.:
"El Dr. S. Dexeus".
AMB, 1953, (19), s.p.
Nota sobre l'activitat del doctor Dexeus. Valoració del "Tratado de Obstetricia". Iconografia.
1208. CARRERAS ROCA, M.:
"Recuerdo al doctor Diego de Moxó Queri".
AMB, 1953, (19), s.p.
Nota necrològica breu. Iconografia.
1209. CARRERAS ROCA, M.:
"El doctor Pedro Mata y Fontanet".
AMB, 1953, (20), s.p.
Notícia breu de P. Mata (1811-1877). Iconografia.
1210. CARRERAS ROCA, M.:
"El doctor D. Francisco de P. Campá y Porta".
AMB, 1953, (25), s.p.

Nota breu sobre la vida de Campà (1838-1892), catedràtic de València i de parts a Barcelona. Iconografia.

1211. CARRERAS ROCA, M.:

"**El Doctor D. Luis Suñé y Molist**".

AMB, 1953, (25), s.p.

Visió d'alguns aspectes de l'obra de Lluís Suñé, capdavanter de l'ORL a Catalunya i acadèmic. Iconografia.

1212. CARRERAS ROCA, M.:

"**El profesor Dr. Agusín Pedro Pons**".

AMB, 1953, (26), s.p.

Nota breu sobre alguns aspectes de l'obra d'APP.

1213. CARRERAS ROCA, M.:

"**El Dr. Joaquín Bonet y Amigó, barón de Bonet**".

AMB, 1957, (27), s.p.

Nota breu sobre J. Bonet (+1913), catedràtic d'Obstetricia i rector de la Universitat.

1214. CARRERAS ROCA, M.:

"**El prof. Dr. D. Francisco Gallart Monés**".

AMB, 1954, (33), s.p.

Nota sobre alguns aspectes de la seva obra. Iconografia.

1215. CARRERAS ROCA, M.:

"**El profesor doctor Ramón Coll y Pujol**".

AMB, 1954, (39), s.p.

Dades sobre l'obra de RCP, catedràtic de fisiologia de Barcelona (+1915). Iconografia.

1216. CARRERAS ROCA, M.:

"**El doctor Juan Freixas y Freixas**".

AMB, 1965, (40), s.p.

Dades sobre l'obra de Freixas. Activitat a l'hospital de Santa Creu. Inici de l'estudi de la patologia respiratòria. Iconografia.

1217. CARRERAS ROCA, M.:

"**El doctor Xavier Vilanova**".

AMB, 1954, (41), s.p.

Nota sobre la personalitat i obra de X.V., catedràtic de Dermatologia. Iconografia.

1218. CARRERAS ROCA, M.:

"**El doctor J. Codina y Castellví**".

AMB, 1954, (43), s.p.

Recordatori breu d'alguns aspectes de l'obra J. Codina, metge català a Madrid. Iconografia.

1219. CARRERAS ROCA, M.:

"**El doctor Abelló Pascual**".

AMB, 1955, (50), s.p.

Nota curta. Inclou un text de T. Cervià sobre "El Dr. J. Abelló Pascual en la RAM de Tenerife" (1955). Iconografia.

1220. CARRERAS ROCA, M.:

"**El profesor don Ramon (sic) Forns y Romans**".

AMB, s.a. (51), s.p.

Visió global de l'obra de Forns (n. Coves de Vinromà), estudiant a Barcelona i catedràtic d'Higiene a Madrid. Iconografia.

1221. CARRERAS ROCA, M.:

"**El Dr. D. Hermenegildo Arruga**".

AMB, s.a. (52), s.p.

Nota breu sobre alguns aspectes de l'obra d'Amiga. Iconografia.

1222. CARRERAS ROCA, M.:

"**El Dr. Mariano Batllés y Bertrán de Lis**".

AMB, s.a. (55), s.p.

Nota breu sobre l'obra de Batllès, catedràtic d'Anatomia i acadèmic. Iconografia.

1223. CARRERAS ROCA, M.:

"**El doctor don Eduardo Tolosa**".

AMB, 1957, (63), s.p.

Nota sobre alguns aspectes de l'obra d'Eduard Tolosa, neurocirurgià. Iconografia. Curriculum.

1224. CARRERAS ROCA, M.:

"**La peste en Cataluña durante el siglo XVII**".

Med. Hist. 1967, (29). (23 pp.)

Llarga explicació, sense subdivisions, de l'epidèmia de pesta de 1647. Referència a alguns autors: Moix, Bernat Mas, Rossell. El text és un resum de la tesi doctoral de l'autor.

1225. CARRERAS ROCA, M.:

"**El profesor Dr. Pedro Farreras Valentí**".

AMB, 1969, (163), 17-19.

Nota breu sobre l'obra de Farreras (+ 1968).

1226. CARRERAS, M.:

"**El morbo, la morbería y los morberos**".

1969, (novembre), pp. 7-9.

Referència breu a les morberies de Mallorca en el segle XV i al metge morber Llucià Colomina, nomenat quan l'epidèmia de 1475.

1227. CARRERAS ROCA, M.:

"Un gran presidente. El doctor Federico Corominas Pedemonte".

An. Med. Cir. 1970, 50, (219), 223-231.

Comentari sobre diversos aspectes de la vida i obra de FCP (n. Banyoles, 1878), membre de la RAM de B (1922), de la qual fou president (1949).

1228. CARRERAS ROCA, Manuel:

"L'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Els seus presidents, des de Lluís de Góngora a Josep A. Barraquer".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 106-119.

Comentari sobre els presidents de l'Acadèmia, des de 1877 a 1906. Relació de deu presidents.

1229. CARRERAS ROCA, Manuel:

"Efemèrides de la 'Real Academia de Medicina de Barcelona', des d'En Pere Güell a N'Agustí Pedro i Pons".

Barcelona (RAM de B) 1971. 87 pp.

Text del discurs d'ingrés a la RAM de B en el qual dóna una visió extensa de diferents aspectes de la vida de l'Acadèmia al llarg de dos segles. Fou contestat extensament per Alfred Rocha, el qual també féu amplis comentaris històrics.

1230. CARRERAS ROCA, Manuel:

"Sobre medicina social e higiene del trabajo. Siglo XIX".

Med. Hist. 1971, (6), 16 pp.

Comentaris a la 'Higiene del Tejedor' (Vic, 1858), de Joaquim Salarich, metge de Vic. Iconografia.

1231. CARRERAS ROCA, M.:

"Comentarios sobre el primer (1801), segundo (1806) y tercer curso (1818) de la Real Escuela de Medicina Práctica de Barcelona, dados por el Dr. Francisco Salvá Campillo, médico honorario de la Real Cámara, primer catedrático de dicho Real Estudio".

Act. IV Congr. Esp. Hist. Med. Granada, 1973, III, 49-54.

Comentaris sobre l'ensenyament que va professar el Dr. Salvà. Dificultats pel seu inici. Detall dels principals conceptes de la docència.

1232. CARRERAS ROCA, M.:

"El doctor Salvá y la fiebre amarilla".

Act. IV Congr. Esp. Hist. Med. Granada, 1973, III, 55-58.

Nota breu sobre introducció de la informació sobre la febre groga al curs del Dr. Salvà l'any 1805 a Barcelona.

1233. CARRERAS ROCA, M.:
"El doctor F. Salvá y Campillo y la fiebre amarilla".
Med. Hist. 1973, (28), 3-4.
Nota sobre l'inici de l'ensenyament dels problemes de la febre groga l'any 1805.
Resum de les idees de Salvà i referència a brots epidèmics anteriors.
1234. CARRERAS ROCA, M.:
"Fets assenyalats de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya, des de la seva fundació fins a la presidència del doctor Ramon Turró".
in "U.B. Trab. Cat. Hist. Med. 1972-373". Barcelona, 1974. pp. 117-140.
Referència a aspectes de diversos presidents de l'Acadèmia, des del Dr. Lluís Góngora (1877-1880) fins a R. Turró (1908-1910). Pub. també a An. Med. 1972, (núm. extr. Centenari, p. 161).
1235. CARRERAS ROCA, M.:
"Comentarios al homenaje a Cervantes que la RAM de B conmemoró con motivo del tercer centenario de la publicación de la Historia del Ingenioso Hidalgo don Quijote de la Mancha (1905)".
in "U.B. Trab. Cat. Hist. Med. 1972-73". Barcelona, 1974, pp. 15-31.
Comentari, amb iconografia, sobre la sessió de la RAM de B i el discurs del Dr. Bonet, aleshores president de l'Acadèmia.
1236. CARRERAS ROCA, M.:
"Projecció que tingueren els metges cirurgians del camp de Tarragona sobre la fundació de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona. Efemèrides importants fins els nostres dies".
in "UB. Trab. Cat. Hist. Med. 1972-73". Barcelona, 1974, pp. 55-116.
Exposició extensa, només en part dintre del tema, esmentant obres molt variades.
Iconografia abundant.
1237. CARRERAS ROCA, M.:
"Tárrega, un médico español en Burdeos".
in "UB. Trab. Cat. Hist. Med. 1972-73". Barcelona, 1974, pp. 151-155. Pub. també a Med. Hist. 1973, (27), 3-4.
Nota sobre Gabriel de Tárrega, que exercí i ensenyà a Burdeus, on morí el 1536.
S'esmenta el seu "Traité contre la peste" (1519). Iconografia.
1238. M.C. (correspon a Manuel Carreras Roca)
"Medicamentos galénicos extranjeros".
Med. Hist. 1970, (40), 3-4.
Nota breu comentant un treball del Dr. Ramon Codina Langlin, llegit al Col·legi de Farmacèutics de Barcelona (1878), on es lamenta l'autorització d'importar medicaments galènics de l'estrangeir.

1239. CARRERAS ROCA, M.:
"Dr. Santiago Dexeus Font".
An. Med. Cir. 1974, 54, (235), 86-91.
Estudi biogràfic amb motiu de la sessió necrològica a la RAM de B. Vida (1897-1973). Treball a la Maternitat. Obra escrita, principalment les "Nociones de matemología" (1928) i el "Tratado de Obstetricia". Activitat com a obstetra pràctic; tasca a l'Acadèmia. Aspectes familiars.
1240. CARRERAS ROCA, Manuel:
"El Lazareto de Mahón de Manuel Rodríguez de Villalpando".
Med. Hist. 1974, (40).
Estudi de l'obra de Villalpando (1813) sobre el Llatzaret. Iconografia.
1241. CARRERAS ROCA, Manuel:
"Discursos inaugurals dels Congressos de Metges de Llengua Catalana"
s.i; s.a. (Barcelona, 1975). 60 pp.
Editat amb motiu del II Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana. No s'inclou el discurs de J. Tarruella ("Elogi de la semiologia") corresponent al cinquè Congrés (Lleida, 1923).
1242. CARRERAS ROCA, M.:
"La medicina catalana en temps del rei Martí".
Act. II CIHMC. Barcelona, 1975, II, 5-9.
Breu recordatori del text que, amb el mateix títol, publicà el Dr. Josep M. Roca i Heras l'any 1919, quan el III Congrés de Metges de Llengua Catalana.
1243. CARRERAS ROCA, M.:
"La introducció del positivisme mèdic a Catalunya".
Act. II CIHMC. Barcelona, 1975, I, 7-18.
Visió de conjunt de la medicina a Catalunya a l'últim terç del segle XIX, amb referència a persones, institucions i alguns fets concrets. Fou el discurs inaugural del II Congrés d'Història de la Medicina Catalana (1975).
1244. CARRERAS ROCA, M.:
"Ramón y Cajal en Barcelona".
Minut. Men., 1976, 9, (79), 25-30.
Dades sobre l'estada de Cajal a Barcelona.
1245. CARRERAS ROCA, M.:
"La Medicina catalana en temps del rei Martí" del Dr. Josep Maria Roca".
Minut. Men. 1976, 9, (86), 24-26.
Nota breu sobre el tema.

1246. CARRERAS ROCA, M.:
"La medicina medieval de manos de Ramón Llull"
Med. Hist. 1976, (2^a ep). (60).
1247. CARRERAS ROCA, M.:
"Frenología. Ramón Carnicer y la nueva visión de Cubí".
Minut. Men. 1977, 10, (91), 21-24.
Nota breu del treball de Ramon Carnicer sobre la vida i obra de Cubí. Iconografia.
1248. CARRERAS ROCA, M.:
"Principales trabajos presentados en la cátedra de Historia de la Medicina de la Facultad de Medicina de Barcelona. Cursos 1975-79".
Barcelona, s.i. s.a. (1979).
Relació de treballs, en nombre d'alguns centenars, existents al Seminari de la Càtedra d'Història de la Medicina de la facultat de medicina de la Universitat de Barcelona, seguit del currículum i treballs del Dr. Carreras Roca i de la relació de tesis dirigides per la càtedra.
1249. CARRERAS ROCA, M.:
"Patología médica que ofrece la costumbre de fumar, según Emerenciano Roig y Bofill".
Minut. Men. 1980, 13, (104), 13-17.
Nota sobre un discurs que féu el Dr. Roig l'any 1879 a l'Ateneu Barcelonès sobre els avantatges i inconvenients del fet de fumar.
1250. CARRERAS ROCA, M.:
"Divergencias de la personalidad médico-artística entre José Trueta y Salvador Dalí".
Minut. Men. 1981, 15, (120), pp. 3-15 i 21 i (121), pp. 3-12.
Notes biogràfiques. Dades sobre la personalitat de Trueta.
1251. CARRERAS ROCA, M.:
"Dr. Obiols".
An. Med. Cir. 1982, 60, (262), 114-119.
Comentari, ran d'una sessió necrològica a la RAM de B, sobre alguns aspectes de l'obra de Joan Obiols i Vié, catedràtic de psiquiatria i degà de la facultat. Referència als seus treballs de fenomenologia, psicopatologia, psicoteràpia i higiene mental, entre altres.
1252. CARRERAS ROCA, M.:
"Primer Congreso Internacional de la Tuberculosis".
Minut. Men. 1982, 15, (117), 12-20.
Nota sobre aquest congrés, reunit a Barcelona el 1910. Dades sobre la seva organització. Mercè Ferran, Rodríguez Méndez, Ravetllat. Iconografia.

1253. CARRERAS ROCA, M.:

"**Memoria por el Dr. Narciso Esparragosa y Gallardo**".

Minut. Men. 1983, 16, (130), 3-7.

Nota de la "Memoria sobre una invención fácil y sencilla para extraer las criaturas clavadas en el paso sin riesgo de su vida ni ofensa de la madre, y para extraer la cabeza que ha quedado en el útero separada del cuerpo". Reimpresa a Barcelona el 1816. Iconografía.

1254. CARRERAS ROCA, M.:

"**La introducción del positivismo médico en Cataluña**".

Minut. Men. 1985, 17, (142), 3-12.

1255. CARRERAS ROCA, M.; CARRERAS PADROS, M.:

"**José de Letamendi. Comentarios sobre documentos oficiales y biográficos**".

Barcelona (s.i.) 1983. s.p.

1256. CARRERAS ROCA, Manuel; MONTSERRAT i FIGUERAS, Sebastià:

"**Historia de la Real Academia de Medicina de Barcelona**"

Barcelona (Imp. Socitra) 1954. 151 pp.

Aporta gran quantitat d'informació sobre la institució. Molta iconografia.

1257. CARRERAS VALLS, Ricard:

"**Introducció a la història de la cirurgia a Catalunya. Bernat Serra i altres cirurgians catalans il·lustres del segle XIV**".

in Tres Treballs premiats en el concurs d'homenatge a Gimbernat. Barcelona, 1936, pp. 1-63.

Estudi important sobre l'estat de la cirurgia a la Corona d'Aragó. Notícia d'un bon nombre de cirurgians, en particular Bernat Serra, del qual s'aporta l'inventari dels béns, ran de la seva mort (1338), entre ells 31 llibres dels que en dóna la relació. Esment de Guillem des Soler, Sixtus Fort, Francesc Clota, Ramon Degà i altres.

1258. CARRERAS i VERDAGUER, Antoni:

"**Pau Umbert Corderas (Necrología)**".

An. C. Med. 1923, (6), p. 185.

Nota breu sobre l'obra de Pau Umbert, dermatòleg.

1259. CARRERAS I VERDAGUER, Antoni:

"**Notas biográficas sobre Gaspar Casal y su personalidad en el siglo XVIII español**".

Anal. Med. 1962, II, (supl.) 5-13.

Notícia sobre la vida de Gaspar Casal (Girona, 1680 - Madrid, 1759). Recorda la polèmica sobre la seva ciutat de naixença. Estades a Atienza, Madrid i Oviedo (1718 a 1751) i últims anys a Madrid. Iconografia.

1260. CARRERAS i VERDAGUER, Antoni:

"**Personalidad y obra de Gaspar Casal**".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 23-31.

Visió general de la vida i obra de Casal. Dades biogràfiques, estudi de la seva personalitat, descripció de la pelagra. Esment dels seus escrits hipocràtics.

1261. CARRERAS i VERDAGUER, Antoni:

"**Estudi biogràfic de Pau Umbert i Corderas (1877-1922)**".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, III, 33-37.

Nota sobre l'activitat i vàlua de Pau Umbert, mort als 45 anys, que fou un dels impulsors del desenvolupament de la medicina científica a Catalunya, junt amb Jaume Peyri i Pelai Vilanova. Formació a l'hospital Saint Louis de París. Valoració de la seva obra, principalment els treballs sobre la sífilis.

1262. CARRERAS i VERDAGUER, Antoni:

"**Record de Manuel Dalmau (1891 - 1918)**".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 67-69.

Record breu de la vida i obra de Manuel Dalmau i Matas, col-laborador de Turró al Laboratori Municipal, mort quan l'epidèmia de grip de 1918. Formació a Alemanya i USA: La seva obra com a exemple d'eficàcia, tenacitat i modestia.

1263. CARRERAS i VERDAGUER, Antoni:

"**El professor Joaquim Piñol i Aguadé**".

An. Med. Cir. 1977, 57, (250), 259-263.

Recordatori, ran de la sessió necrològica a la RAM de B, de la vida i obra de l Dr. Piñol, catedràtic de dermatologia de Barcelona.

1264. CARRERAS i VERDAGUER, Antoni:

"**La Dermatología en la medicina catalana. Contribució a la medicina mundial**"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 4 de febrer de 1979.

Estudi històric extens sobre el tema. Evocació del seu predecessor, Joaquim Piñol. Resposta de Bel.larní Rodríguez Arias.

1265. CARRERAS i VERDAGUER, Francesc:

"**Radiodiagnòstic de l'embaràs incipient, per via intrapèlvica, amb l'aparell del Dr. Francesc Darder i Rodés (1910)**".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, II, 375-376.

Record de la comunicació presentada al Congrés Internacional d'Electrologia i Radiologia de Barcelona (1910). Descripció de l'aparell. Valoració del desconeixement aleshores del risc dels raigs X.

1266. CARRERAS i XURIACH, José:

"**Necrología del doctor Gari**".

Barcelona (Imp. Jaime Jepús) 1881. 20 pp.

1267. CARRILLO, J.L.; RIERA PERELLO, P.; GAGO, R.:

"**La introducción en España de las hipótesis miasmáticas y prácticas fumigatorias.**

Historia de una polémica (J.M. Aréjula, M.J. Cabanellas)".

Med. Hist. 1977, (67), 16 pp.

Dades sobre la introducció, per Carles Gimbernat, de les fumigacions amb àcid nítric, preconitzades per J.C. Smith (1800). Traducció per Leonard Gallí d'unes instruccions higièniques (1801). Posició d'Antoni Cibat. Referència a la febre groga de Barcelona (1821). Posició de M.J. Cabanellas (n. Sa Pobla, 1760 - m. Madrid, 1830).

1268. CARULLA, Valentí:

"Recuerdo a Rusca"

Bol. mens. Col. Med. prov. Gerona, 1910, XV, (2, febrer), 20-23.

Nota necrològica ran de la mort de Francesc Rusca, catedràtic de cirurgia. Valora la seva capacitat de treball i la influència sobre els estudiants.

1269. CASADES i GRAMATXES, Pelegrí:

"Res més dolorós..."

Rev. Ilustr. Jorba, 1926 (núm. 199, abril). p. 33.

Nota necrològica ran de la mort d'Oleguer Miró

1270. CASADESUS, Fernando:

"José Mº Roca de Viñals (1903 - 1963)"

Acta ORL Iberamericana, 1963, 14, (4), 331-335.

Article necrològic ran de la mort de J.M. Roca de Viñals, destacat ORL barceloní.

1271. CASADESUS, José:

"El arte magna de Raimundo Lulio"

Barcelona (Imp. Justino Guitart) 1917, 32 pp.

1272. CASALS, Jordi:

"Significado y trascendencia de la obra científica de F. Duran Reynals"

in "Virus y Cáncer". Barcelona, 1971, pp. 1-42.

1273. CASALS, Pere:

"Un monument a la cultura"

Mirador, 28 de juny de 1934.

Sobre el passat i el present de l'antic hospital de la Santa Creu

1274. CASALS i GINESTA, Enric:

"Tercer centenario del descubrimiento de las aguas de sant Hilari Sacalm"

La Vanguardia, 23 d'agost de 1981.

Article il·lustrat amb una fotografia, on es recorden alguns sanitaris relacionats amb aquestes aigües: Gravalosa (1779), Poudenda (1874), N. Pérez Jiménez i altres. Hi ha algun error.

1275. CASAN i CLARA, Pere:

"La Casa de Convalescència"

Sant Pau, 1981, 2 (4), 165-166.

Visió històrica d'aquest annex de l'Hospital de Santa Creu de Barcelona. Fou inaugurada el 24 de gener de 1680.

1276. CASAN i CLARA, Pere:

"La portalada de santa Marta"

Sant Pau, 1982, 3 (1), 34-36.

Article il·lustrat amb fotografies. L'església de Santa Marta, en el carrer de la Riera de Sant Joan, fou enderrocada el 1912. La seva portalada fou traslladada al nou hospital, aleshores en construcció, de la Santa Creu i Sant Pau.

1277. CASAN i CLARA, Pere:

"Història de l'Hospital. El pavelló de Santa Victòria"

Sant Pau, 1983, 4, (1), 30-31.

Dades sobre el llegat Llagostera per la construcció del pavelló. Desviament del llegat al sant Pare (1916). Encariment de preus. Altres donacions. Impuls del Dr. Daniel Girona i Llagostera. Inauguració del pavelló per nens l'any 1925. Ordre de desallotjament el 1967. Iconografia.

1278. CASAN i CLARA, Pere:

"Història de l'Hospital. La creu de Sant Pau"

Sant Pau, 1983, 4, (5), 185-186.

Dades sobre la creu barroca de l'antic hospital de Santa Creu de Barcelona, obra de l'escultor Bernat Vilar. L'encàrrec es féu l'any 1691, i fou pagada en part pel doctor Josep Gomar, hereu del cirurgià Onofre Estalella. Iconografia.

1279. CASAN i CLARA, Pere:

"El Dr. Robert i l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau"

Sant Pau, 1986, 7 (2),

Article il·lustrat amb fotografies on es recorda la vinculació del Dr. Robert amb l'Hospital de Santa Creu.

1280. CASANOVAS, A.:

"La tuberculosis en Barcelona durante el último decenio"

Gaceta Med. Catal. 1908, v. 33. 321-327. (segueix en els núms. següents).

1281. CASANOVAS, Joan:

"La vida de Santiago Pi i Sunyer"

Las Vanguardia, 2 de desembre de 1981.

Visió resumida dels trets més importants de la trajectòria vital i professional de S.P.S. catedràtic de Fisiologia.

1282. CASANOVAS, José:

"Notas históricas de los distintos servicios: Oftalmología"

in "Hospital Clínico. Cincuentenario...", 1957, pp. 145-150.

Descripció detallada de l'evolució de la càtedra d'oftalmologia de la facultat de medicina de Barcelona, amb esment de les obres dels professors Josep A. Barraquer i Roviralta i Marià Sòria i Escudero. Menció dels professors encarregats de la càtedra en el període intermedi entre els dos catedràtics (1921-26): Ignasi Barraquer, J. Puig Sureda, A. Sirvent i A. Vila Coro.

1283. CASANOVAS i CARNICER, Josep:

"La función visual normal y patológica en relación con el arte de la pintura"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 5 de desembre de 1965.

Record del seu antecessor, Francesc Bordàs. Resposta per H. Arruga.

1284. CASANOVAS, José:

"Una vida incansable y fecunda"

La Vanguardia, 18 de maig de 1972.

Comentari breu sobre l'obra d'H. Arruga i Liró, ran de la seva mort.

1285. CASANOVAS, José:

"Hermenegildo Arruga, Conde de Arruga"

Anal. Med. Cir. 1973, 53, (232), 163-170.

Comentari sobre l'obra del Dr. Arruga (n. 1886), membre de la RAM de B (1952).

Estudi dels aspectes més importants de la seva activitat com a oftalmòleg.

1286. CASANOVAS, J.:

"El doctor Hermenegildo Arruga (1886-1972)"

Ann. Med. 1974, 55, pp. 427-429.

1287. CASANOVAS LA ROSA, Roman:

"La obra oftalmológica de Manuel Menacho"

Anal. Med. Cir. 1966, 42, (195), 205-210.

Estudi de la vida i obra de M. Menacho (1860-1934), oftalmòleg radicat a Barcelona.

S'analitza la seva obra assistencial, com a impulsor de revistes i com a membre de la RAM de B. Descripció dels aspectes principals de la seva obra escrita. Fotografia.

1288. CASANOVAS i PUIG, Francesc:

"El doctor Joan Freixas i Freixas"

Gimbernat, 1985, 3, 133-141.

Comentaris sobre diversos aspectes de l'obra de J. Freixas, principalment el seu discurs d'ingrés a la RAM de B (1932).

1289. CASARES GIL, José:

"Necrología de don Federico Trémols y Borrell"

Barcelona, 1905

Dades sobre aquest catedràtic de la facultat de farmàcia (Cadaqués, 1831 - Barcelona, 1900). Fou catedràtic de Química Inorgànica, però féu una gran tasca com a botànic.

1290. CASAS, Jaume, SUÑE, Josep M.:
"Medalles que honoren a metges i farmacèutics catalans"
Gimbernat, 1986, 5, 107-117.
Notícia de medalles, encunyades en ocasions diverses, en que es recorden una trentena de personalitats sanitàries catalanes. Iconografia.
1291. CASAS BOTELLE, Francisco; VILLATORO FERRES, Mª Asunción:
"La biblioteca médica de Francisco Salvá y Campillo"
Asclepio, 1969, 21, 81-94.
Anàlisi del contingut de la biblioteca legada per Salvà a l'Acadèmia de Medicina de Barcelona, on hi ha un fons de 813 llibres d'aquest origen. Els divideix per períodes, idiomes, llocs d'impressió.
1292. CASAS i DURAN, Francesc:
"Transcripció i anàlisi crítica d'un quadern de treball de Ramon Turró (1854-1926) en la seva primera estada al 'Laboratorio Microbiológico Municipal' de Barcelona. 1887-89"
Barcelona, tesi UAB. 1986.
1293. CASAS, Francesc:
"Jaume Sunyer i Pi; esbós d'una vida científica"
Carrer Gran (Gràcia), 1987, (núm. 163).
1294. CASAS i DURAN, Francesc:
"Història del Laboratori Municipal de Barcelona. Introducció a un centenari (1887-1987)"
Barcelona (col. Coneguem Catalunya) 1988. 153 pp.
Visió general de l'evolució del laboratori, de les seves tasques i dels seus homes més importants.
1295. CASASSAS, Oriol:
"August Pi i Sunyer no ha mort a Roses"
Serra d'Or, 1965, 7, (3), 63-65.
1296. CASASSAS, Oriol:
"Un cinquantenari: el de la Bibliografia Medical de Catalunya"
Bol. Soc. Catal. Pediatría, 1968, 29, (134), 316-337.
1297. CASASSAS I SIMÓ, Oriol:
"La medicina catalana del segle XX"
Barcelona (ed. 62; col. Llibres a l'Abast, núm. 82), 1970, 239 pp.
Estudi aprofundit sobre el tema, detallat i ordenat. Font d'informació important. Referències a tots els Països Catalans. Text bàsic per conèixer la realitat de la nostra medicina contemporània.

1298. CASASSAS i SIMO, Oriol:

"Situació de la Pediatria a Catalunya fins al segle XIX"

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, II, 381-383.

Visió global, resumida, de l'evolució dels coneixements pediàtrics a Catalunya fins el 1900. Record de l'obra de Damià Carbó (1541), Gabriel Miró (1544), A. Ginesta, J.

Terrades, F. Santponts, F. Piguillerm, a la fi del segle XVIII. Esment de Vidal Solares, Coll i Bofill, Balaguer i Oromí, Cirera i Sampere, i altres, cap a finals del XIX.

1299. CASASSAS i SIMO, Oriol:

"L'obra sanitària de la Mancomunitat de Catalunya"

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 341-345.

Anàlisi de l'impuls que donà la Mancomunitat a moltes activitats en el camp sanitari: servei i patronat de dementis, manicomis de Salt, casa de maternitat, servei tècnic contra el paludisme, lluita contra la febre tifoidea, servei d'assistència social dels tuberculosos de Catalunya, campanyes de brigades sanitàries, i altres.

1300. CASASSAS i SIMO, Oriol:

"Aportació dels congressos de metges de llengua catalana a la història de la medicina, i a qüestions sanitàries i de medicina col·lectiva"

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 346-354.

Anàlisi de les aportacions de diferents congressos: el d'Higiene de Catalunya (1906); els de Metges de Llengua Catalana (des del 1913). Bibliografia Medical de Catalunya.

Treballs de Faustí Barberà, Josep M. Roca i Heras, Joan Freixas i Freixas.

Discursos inaugurals. Premi de la Societat Catalana de Cirurgia (1934, Gimbernat)

1301. CASASSAS, Oriol:

"L'Acadèmia, entitat adherida al Congrés de Cultura Catalana"

Tribuna Médica, núm. extr. 20 de maig de 1976, pp. 54-57.

Visió de la tradició cívica de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques.

1302. CASASSAS, Oriol:

"Els Congressos de Metges de Llengua Catalana"

Tribuna Med. núm. extr. 23/26-9-1976. pp. 23 i segs.

Extret del llibre de l'autor "La medicina catalana del segle XX"

1303. CASASSAS, Oriol:

"El segle XX. De la il·lusió a l'esperança, passant pel no-res"

Act. X Congr. Metges i Biòlegs Llengua Catalana. Perpinyà, 1976. II ponència, pp. 93-110.

Visió general de la medicina catalana del segle XX.

1304. CASASSAS, Oriol:

"La creació i l'activitat de la Societat de Biologia de Barcelona"

in "Centenari..." 1979, 15-33.

Notícia detallada de les activitats de la Societat de Biologia de Barcelona, impulsada en la seva creació per August Pi i Sunyer.

1305. CASASSAS, Oriol:

"Casi un siglo de historia"

La Vanguardia, 21 de setembre de 1980, p. 53.

Estudi sobre la conscienciació nacional dels metges catalans, principalment en revistes i congressos, ran de l'XIè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana (Reus, 1980).

1306. CASASSAS, Oriol:

"Del Castell dels Tres Dragons al monument al doctor Robert. I, en l'endemig, les ciències"

(Ciència), 1991, núm. 71-72 (gener-febrer) pp. 18-31.

Visió personal del tombant del segle, amb menció de l'obra de Giné i Partagàs i altres metges i la mort del doctor Robert.

1307. CASASSAS, Oriol; LLORENS, Josep:

"Creació, història i sentit de la Societat Catalana de Pediatria"

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, II, 392-394.

Estudi de l'inici de la Societat, apareguda en un moment en que la pediatria oficial vivia en un moment retòric. Valoració de les personalitats de Francesc Vidal Solares, Boi Guilera, J. Casasayas, M. Salvat i Espasa. Detall de la vida de la societat des de 1926, impulsada principalmente per Brossa, Goday i Casasayas.

1308. CASELLES i COLL, Pedro:

"Ensayo topográfico-filosófico-médico, o sea reseña circunstanciada de la localidad y de los habitantes de la M.L.V. de Olot"

Barcelona, 1849.

1309. CASTANY i LLUSSA, Josep; GUERRERO i SALA, Lluís:

"El megalitisme al Solsonès: darreres investigacions arqueològiques i antropològiques"

Ilerda, 1986, XLVII, pp. 9-46.

Estudi d'enterraments durant el neolític al Solsonès. Croquis, fotos i mapes. Els esquelets eren de talla més aviat baixa. La majoria eren braquicranis i alguns estaven trepanats. Mortalitat màxima entre 20 i 40 anys.

1310. CASTAÑER VENDRELL, E.; CORNUDELLA, J.; COROMINAS, F.:

"Primer centenario del nacimiento del Dr. Luis Barraquer Roviralta"

Rev. Esp. Oto-Neuro-Oftalmología y Neurocirugía, 1956, XV, (núms., 83-84).

Article en el qual es valoren la personalitat i l'obra d'aquest neuròleg, capdavant de l'especialitat a Catalunya.

1311. CASTAÑER VENDRELL, E.; RUIZ LARA, R.:
"Profesor Luis Barraquer Ferré"
AMB, 1951, (6), s.p.
Nota breu sobre l'obra neurològica de LBF i la seva activitat a l'hospital de sant Pau.
Visió humana. Iconografia.
1312. CASTEJON, Federico:
"Mariano Cubí Soler, antropólogo criminalista español anterior a Lombroso. Estudio bio-bibliográfico"
Archiv. de Med. Legal. Lisboa, 1928.
1313. CASTEJON, Federico:
"Cubí, precursor de Lombroso"
Rev. Esp. de Criminología y Psiquiatría (Madrid) 1929.
1314. CASTEJON BOLEA, Ramón:
"Enfermedades venéreas en la España del último tercio del siglo XIX. Una aproximación a los fundamentos morales de la higiene pública"
Dynamis, 1991, XI, 239-261.
S'esmenten diversos autors catalans que han treballat en aquest camp de la higiene pública: Monlau, Gelabert, Sereñana, Prats i Bosch, Viñeta,...
1315. CASTELL, Jaume:
"La Sanitat"
in "Llibre de l'any 1962". Barcelona, (Alcides), 1963, pp. 325-332.
1316. CASTELL, Jaume:
"La Sanitat"
in "Llibre de l'any 1963". Barcelona, Alcides), 1964, pp. 321-325.
1317. CASTELL, Jaume:
"Antiguos gremios y cofradías de Cataluña"
La Vanguardia, 2 de maig de 1971, pàgs. color.
Referència als antics gremis de Barcelona i la tradició gremial catalana.
Reproducció, entre altres, de gravats dels apotecaris, metges i barbers.
1318. CASTELL, Jaume:
"Un desagravio al doctor Robert"
La Vanguardia, 7 de desembre de 1982
Comentari amb motiu de la reposició del monument dedicat al doctor Bartomeu Robert a la plaça de Tetuan. Havia estat retirat pel franquisme de la seva primitiva ubicació a la plaça de la Universitat.
1319. CASTELLA, Alfred:
"El doctor Salvador Cardenal (1852-1927)"

Annals de Med. 1928, 22, (5), 338-352. Reproïdit a AMB, 1951, (9), s.p.
Nota breu sobre alguns aspectes de l'obra de Cardenal. Valoració dels seus treballs.
Iconografia. Treball llegit el 29-3-1928, en ésser posat el seu retrat en el saló de sessions de l'Acadèmia.

1320. (CASTELLA i RAICH, Gabriel):
"Antecedents relatius a l'epidèmia gripal ocurreguda a la ciutat d'Igualada l'any 1918"
Igualada (Poncell) 1918. 24 pp.
Aspectes econòmics de la lluita contra la grip. Efectes demogràfics.

1321. CASTELLA i RAICH, Gabriel:
"Els consellers d'Igualada intervenen en favor d'un metge que era a servei de Montserrat"
Analecta Montserratensis, 1922, IV, 337-343.
Transcripció de la documentació del segle XV.

1322. CASTELLA i RAICH, Gabriel:
"Estampes de la capella i hospital de sant Bartomeu"
El Devot del Sant Crist d'Igualada, 1936, núms. 70, p. 5-6; 71, p. 6; 72, p. 7-8; 73, p. 9-10; 75, p. 7-8. (gener a juny de 1936).
Sèrie de cinc articles. Dades sobre els temps antics d'aquesta capella i de l'hospital d'Igualada.

1323. CASTELLA i RAICH, Gabriel:
"Don Pedro Bosch Soldevila (apotecari sord)"
Bol. Agrup. Fotograf. Igualada, 1948 (núm. 80, octubre) pp. 2-3.
Notícia biogràfica sobre aquest personatge igualadí (1824-1890).

1324. CASTELLANA, C.; MALGOSA, A.; CAMPILLO, D.:
"Estudio de las artropatías de la necrópolis talayótica de S'Illot des Porros (Mallorca)"
Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, IV, 1207-1217.
S'ha detectat algun tipus d'artropatia en el 36,87 % de les persones estudiades, amb predomini masculí (25 a 17), tant de manera general com per grups d'edat. 45 dels 66 afectats tenien lesions a la columna. Detall dels casos de més interès: artrosi de colze i artritis reumatoide.

1325. CASTELLANO, Philippe:
"La Enciclopedia Espasa. Influencias y aportaciones de la Alemania de principios del siglo XX"
Act. Congr. Intern. Hist. Catalunya i la Restauració (1875-1923). Manresa (c.Est. Bages) 1992, pp. 497-501.
S'esmenta la participació d'alguns metges i biòlegs: Cèsar Comas i Llaberia, August Pi i Sunyer, Jaume Pujitula, Telesforo de Aranzadi.

1326. CASTELLS, Indaleci:

"Terminan las obras del Hospital de san Roque. 12 de enero de 1800"

La Crónica de Valls, 10 de febrer de 1906.

Dades sobre la construcció de l'hospital de Sant Roc de Valls.

1327. CASTELLS, Indaleci:

"Primera pedra d'un molí propietat de l'Hospital de sant Roc de Valls"

La Crónica de Valls, 7 de novembre de 1914.

1328. CASTELLS, Indaleci:

"Condicions per a la construcció d'un molí fariner a benefici del Pius Hospital. 15 d'agost de 1814"

La Crónica de Valls, 17 d'abril de 1915.

1329. CASTELLS, Indaleci:

"Precaucions a causa de pesta. 6 d'agost de 1592"

La Crónica de Valls, 20 de febrer de 1915.

1330. CASTELLS, Indaleci:

"Construcció de la casa Bover al lloc que ans solia ésser Hospital. 17 de maig de 1579"

La Crónica de Valls, 5 d'agost de 1916.

1331. CASTELLS, Indaleci:

"Emprèstit per motiu de pesta. 6 de gener de 1652"

La Crónica de Valls, 11 de març de 1916.

1332. CASTELLS, Indaleci:

"Metges aconduïts per al servei de l'Hospital. 26 de febrer de 1652"

La Crónica de Valls, 9 de setembre de 1916.

1333. CASTELLS, Indaleci:

"El médico Vives. Casa de Santas Creus"

La Crónica de Valls, 19 de juny de 1926.

1334. CASTELLS, Narcís; PUIGDEVALL, Narcís; REIXACH, Francesc:

"L'Hospital de Santa Caterina"

Girona (Dip. Girona) 1979. 79 pp.

Estudi històric d'aquest hospital gironí, també dit Hospital Nou, que data dels primers anys del segle XIII. Estudi del seu edifici, patrimoni, organització i alguns sanitaris.

1335. CASTELLS, Paulino:

"Rafael Ramos, médico de niños"

Noticias Médicas, 27 de setembre de 1989, p. 62.

Nota breu, on es recorda la vida i obra del pediatra Rafael Ramos, que fou catedràtic de Barcelona.

1336. CASTELLS, Víctor:
"Jaume Anton Aguadé i Cortés"
Avui, 24 de febrer de 1978, p. 4.
1337. CASTELLS, Víctor:
"Francesc Bergós i Ribalta"
Avui, 2 de febrer de 1979, p. 4.
1338. CASTELLS i OLLER, Eduard:
"El cólera de 1854"
Cultura (Valls), octubre 1954.
Dades sobre el cólera a Valls, ran del centenari de l'epidèmia.
1339. CASTELLS VILARDELL, M.:
"Còlera en 1854"
El Correo Catalán, 5 de setembre de 1985.
Record de l'epidèmia de Barcelona.
1340. CASTELLSAGUER, Joaquín:
"El Dr. Martínez Vargas"
AMB, 1951, (3), s.p.
Comentari sobre la personalitat i obra de Martínez Vargas, catedràtic de pediatria, vist per un deixeble seu.
1341. CASTELL TORT i MIRALDA, Ignasi:
"El fundador del sanatori de sant Boi"
Igualada, 23 de maig de 1981, (núm. 2771), p. 13.
Notícia sobre Antoni Pujadas i Mayans.
1342. CASTELL TORT i MIRALDA, Ignasi:
"La llar del Sant Crist"
Igualada, 17 d'octubre de 1981 (núm. 2804), p. 13.
Nota històrica sobre l'asil d'Igualada.
1343. CASTELL TORT i MIRALDA, Ignasi:
"Un ban de l'any 1834"
Igualada, 23 de gener de 1982 (núm. 2829) p. 13.
Notícia d'un ban sobre temes d'higiene pública.
1344. CASTELL TORT i MIRALDA, Ignasi:
"El sou del metge dels pobres"
Igualada, 15 d'octubre 1983 (núm. 2981) p. 13.
Dades de l'any 1905 sobre la beneficència municipal.

1345. CASTERAS ARCHIDONA, Ramón:

"El brote colérico del verano de 1884 en Cataluña: incertidumbre, miedos y problema social. Respuestas múltiples"

I Jorn. Antropol. Med. Tarragona, 1982, I, 17-33.

Dades sobre la incidència social de l'epidèmia; increment dels remeis preservatius previs al contagi; activitat de guardadors no titulats; proliferació de medicacions; mesures sanitàries per part del govern; les comissions científiques; el Llatzaret de Port Bou. Increment de l'atur. 55 notes.

1346. CASTILLO, José del:

"Así se aprende a cuidar de los niños"

Solidaridad Nacional, 19 d'octubre de 1945

Noticia sobre l'Escola de Puericultura de Barcelona, inaugurada el 13-X-1945.

1347. CASTILLO, José del:

"Hay que resolver el problema de los hospitales de Barcelona"

Solidaridad Nacional, 31 d'octubre de 1945.

Assenyala que l'hospital de Sant Pau té un déficit d'un milió i mig de ptes. Aquest diari va fer una campanya en pro dels hospitals. v.t. 30-X-1945.

1348. CASTILLO, José del:

"Hay que resolver el problema de los hospitales de Barcelona"

Solidaridad Nacional, 8 de noviembre de 1945.

Article a sis columnes, il·lustrat amb fotografies, on es fa una síntesi històrica de l'hospital de Sant Pau, com a estímul i exemple de la "pietat laietana" i es crida a l'ajuda econòmica.

1349. CASTILLO, José del:

"El hospital de la Santa Cruz y de San Pablo"

Solidaridad Nacional, 25 de noviembre de 1945.

Dades sobre el monument hospitalari i referència a l'hospital de sant Llàtzer i a l'Institut Mental.

1350. CASTILLO, José del:

"Una tarde en el hospital de San Lázaro"

Solidaridad Nacional, 14 de julio de 1948.

Referència a l'hospital de Sant Llàtzer d'Horta.

1351. CASTILLO, José del:

"El cincuentenario del Instituto Médico farmacéutico"

Solidaridad Nacional, 13 d'octubre de 1949.

1352. CASTILLO, José del:

"Una noche en el Hospital Clínico"

Solidaridad Nacional, 8 de junio de 1952.

Referència als serveis d'urgència de l'hospital.

1353. CASTILLO, José del:

"**Museo del dolor y la caridad**"

Solidaridad Nacional, 18 de noviembre de 1953.

Fa una crida per l'ajut econòmic a l'hospital de la Santa Creu i Sant Pau.

1354. CASTILLO, José del:

"**La lucha contra el cáncer**"

El Noticiero Universal, 7 d'agost de 1962, p. 11.

Manifestacions de la vídua i col.laboradora de F. Duran Reynals.

1355. CASTILLO DE LUCAS, Antonio:

"**Gimbernat (Proyección internacional de su nombre)**"

Madrid, 1956. (8 pp.)

Fulletó amb notícia breu de l'obra de Gimbernat i de la seva vida, en ocasió del XV Congr. Int. d'Hist. de la Med. (Madrid, 1956).

1356. CASTILLO y DOMPER, J.:

"**Real expedición filantrópica para propagar la vacuna en América y Asia**"

Madrid (Imp. R. F. de Rojas) 1912.

1357. CASTILLO NICOLAU, José del:

"**Notas en torno a la 'Biología Matemática' de don José de Letamendi**"

Arch. Iberoam. Hist. Med. 1950, II, 441-492.

Estudi molt extens sobre conceptes fonamentals de les idees biològiques de Letamendi.

Es remarca la importància que donava a les matemàtiques, per a una correcta interpretació de les funcions biològiques. Proposta d'un model matemàtic per l'estudi de la realitat vital. 93 notes.

1358. CASTILLO QUARTIELLERS, Rodolfo del:

"**Tres oculistas de la España romana**"

Boletín R.A. Historia, 1897, 31, (1-3), 58-64.

1359. CASTILLO QUARTIELLERS, Rodolfo del:

"**La oftalmología en tiempo de los romanos**"

Madrid, 1905. (128 pp.)

1360. CASTRO y CALVO, José María:

"**Contribución al estudio de Miguel Servet y de su obra 'Syruporum'**"

Universidad (Zaragoza) 1931, 8, 797-830 i 977-1030; 1932, 9, 3-71.

1361. CASTRO y CALVO, José María:

"**Piquer y la interpretación clásica de las calenturas**"

Act., X Congr. Int. Hist. Med. Madrid, 1935, I (2), p. 231.

Valoració del "Tratado de las Calenturas" d'Andreu Piquer com a text de tipus clàssic, amb estudi equilibrat dels remeis.

1362. CASTRO y CALVO, José M.:

"Documentos referentes a la familia de Miguel Serveto"

Act. X Congr. Int. Hist. Med. Madrid, 1935, I, p. 232.

Esmenys documents relatius a la vida de Servet, existents a l'arxiu de Protocols de Vilanova de Sixena, entre 1504 i 1553, no coneguts per biògrafs anteriors.

1363. CASTRO y CALVO, José M.:

"Participación de Serveto en la terapéutica del siglo XVI"

Act. X Congr. Int. Hist. Med. Madrid, 1935, I, p. 233

Referència al text de Servet "Syriporum Universa ratio...", basat en les doctrines d'Hipòcrates, Galè i Ibn Sina, i dedicat gairebé tot a la doctrina de la coccio.

1364. CASTRO y CALVO, José M^a:

"Estado actual de los estudios sobre Miguel Servet"

Universidad (Zaragoza), 1940, 17, 269-286.

1365. CASTRO y CALVO, José M^a:

"Conmemoración del IV Centenario del sacrificio de M. Serveto"

Ciencia (México), 1953, 13, 231-245.

1366. CASTRO y PULIDO, Adolfo de:

"Necrología del dr. D. Narciso Carbó de Aloy"

Barcelona (Imp. Casa Prov. Caridad) 1892.

1367. CASTRO i ROSSI, Adolfo:

"Necrología de D. Antonio Bataller, doctor en medicina y cirugía"

Barcelona (Imp. J. Miret), 1879. 16 pp.

Llegida a l'Acadèmia Mèdico Farmacèutica de Barcelona el 4 de març de 1879.

1368. CASULA, Joan:

"El doctor Joaquín Danés, poeta"

Vora Tosca, 1972 (setembre, núm. VII) p. 58.

1369. CASULA i VILANOVA, Joan:

"Terapéutica casolana"

Gimbernat, 1987, 8, 53-59.

Notícia detallada d'alguns medicaments d'ús popular: ungüent d'En Gaburra, per les cremades i ferides de la pell; pregàries a la Verge del Tura, quan l'epidèmia de còlera; l'oli i el vi com a medicaments; altres.

1370. CATALA, Francesc:

"Autour d'une consultation par correspondance sous l'Empire"

Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, I, 133-137.

Transcripció d'una lletra curta, de Mossèn Camurat, prevere de Montalbà, al metge Dominic Vergés, de Vinçà (1808), explicant-li l'estat d'una malalta i el resultat del tractament.

1371. CATALA, Josep:

"Puigvert: lo más urgente es formar buenos ciudadanos"

El Noticiero Universal, 13 de març de 1980, p. 2.

Entrevista amb A. Puigvert que es presentà com a candidat a diputat al Parlament de Catalunya, per Esquerra Republicana a les primeres eleccions autonòmiques de 1980.

1372. CAVALLÉ, Joan:

"Un formulari de medicina màgico-religiosa"

Centr. Estudis Alcoverencs (Alcover) 1982, (18), 33-34.

Text del formulari, que és del segle XIX, i breu comentari.

1373. CAVALLÉ, Joan:

"Estralls demogràfics el segle XIV"

Centr. Estudis Alcoverencs, 1986, (34), 29-30.

Comentari breu sobre la fam de 1333 i la pesta de 1348.

1374. CAVALLER RIGOL, F.:

"Breves notas biográficas de Pasteur y de Ferrán y de sus trabajos para obtener la vacunación antirrábica"

TCHCM. 1933, I, 89-105.

L'autor ho qualifica de "apuntes breves y sin trascendencia". Dades ja conegeudes. Fotografia.

1375. CAVARD, Pierre:

"Le procès de Michel Servet à Vienne"

Vienne, 1953. 175 pp.

1376. CAVERO CAMBRA, Benito:

"De Villanueva de Sigena a Ginebra"

Ilerda, 1959, 17, (23), 11-24.

1377. CAYLA i BUQUERAS, Joan A.; PLANS i PEDRO, Andreu:

"Estudi demogràfic de Berga (1880 - 1980)"

L'Erol, 1983 (setembre), II, 36-40.

Dades sobre la demografia de Berga. Taxes de mortalitat (de 34 per mil a 10.6 per mil); de natalitat (de 37 a 13.95 per mil); de mortalitat infantil. Detall de les causes de mort el 1880 i 1980.

1378. CAZENAVE, A.:

"La syphilis au XVIIIè siècle"

Archiv. Malad. Peau Syphil. 1845, 2, 5-17.

Referència, entre altres, a l'obra de J.B.F. Carrère (1740-1803)

1379. C.C. (Jacint Corbella; Josep M. Calbet)

"El I Congrés d'Història de la Medicina Catalana".

Serra d'Or, 1970, 12, (núm. 132, setembre) p. 25.

Valoració del I CIHMC, celebrat a Barcelona i Montpellier el juny de 1970. Es marquen les intencions del congrés: obrir un futur actiu i treballar de manera conjunta: "Ha estat la primera vegada que les tasques de la història de la medicina a Catalunya han pres un caire col·lectiu" "La màxima esperança del Congrés ha estat posada en el futur".

1380. CENTRICH, Mercè:

"Un segle d'activitat científica al Laboratori Municipal de Barcelona"

Avui, 25 de febrer de 1987.

Valoració del ressò científic d'aquest laboratori i d'algunes de les seves figures: Jaume Ferran, Ramon Turró, Pere Gonzàlez.

1381. CERDAN, Isabel:

"Profesor Alberto Oriol"

Profesión Médica, 9-15 de novembre de 1981.

Entrevista amb Albert Oriol i Bosch, degà de la facultat de medicina de Madrid, on expressa les seves opinions sobre l'ensenyament i el funcionament hospitalari.

1382. CERRO, Antonio del:

"Barcelona en cifras"

Destino, 24 de març de 1956.

Barcelona dedica 32 milions de ptes. per a la beneficència municipal.

1383. CERVANTES GIMENO, F.; TRUJILLO CUBAS, A.:

"La doctrina de la monomanía en Pi y Molist"

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, III, 216-223.

Revisió de les idees sobre la monomania. Anàlisi de l'obra de Pi i Molist (1824-1892)

"Apuntes sobre la monomanía" i valoració de l'originalitat del seu enfocament. Relació amb les idees d'altres psiquiatres del seu temps.

1384. CERVANTES GIMENO, F.; TRUJILLO CUBAS, A.:

"Aportaciones de Pi y Molist al conocimiento de la obra de Cervantes"

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, III, 224-228.

Referència als escrits de Pi i Molist relatius a l'obra de Cervantes i el llibre "Primores del Don Quijote". Relació amb les idees sobre la "folie à deux" de Falret (Don Quixot i Sarxo).

1385. CERVERA, Leandre:

"La nostra gent: Ramon Turró"

Barcelona (Llibr. Catalunya) (col. Quaderns Blaus) s.a. (1926). 70 pp.

Estudi biogràfic. Iconografia interessant. Hi ha algun error --que en treballs posteriors el mateix L. Cervera rectificà-- com el de situar el naixement de Turró a la ciutat de Girona.

1386. CERVERA, Leandre:

"Vida y obras de Turró. Notas para una biografía y bibliografía"

Rev. Hig. Sanid. Pecuar. 1926, 16, 527-546.

Amb el mateix títol, fulletó, imprès a Cuenca (Imp. Ruiz de Lara) 1926, 22 pp.

1387. CERVERA, Leandre:

"La obra de Turró juzgada por sus discípulos. La obra fisiológica"

Rev. Hig. Sanid. Pecuar. 1926, 16, (núms. 8-9) 714-727.

1388. CERVERA, Leandre:

"L'obra fisiològica de Turró"

Ciència, juny de 1926.

Article on s'enalteixen les aportacions de Turró a la fisiologia.

1389. CERVERA, Leandre:

"Ramón Turró, el maestro"

Rev. Veter. de España, 1926, 18, (núm 6. junio)

1390. CERVERA, Leandre:

"En la mort de Ramon Turró: l'home"

Revista de Catalunya, 1926 (juliol)

1391. CERVERA, Leandre:

"El doctor Turró era de Malgrat o de Girona?"

La Publicitat, 15 de juny de 1926.

L'autor de l'article havia escrit una petita biografia de Turró, a la col·lecció Quaderns Blaus, on es deia que havia nascut a Girona. En aquesta nota s'accepta el seu origen a Malgrat.

1392. CERVERA, Leandre:

"El Dr. Turró"

Med. Catal. 1934, 2, 1-2.

*Nota breu sobre l'obra de Turró i el seu significat per la nostra medicina.
Fotografia.*

1393. CERVERA, Leandre:

"Noves dades per a una biografia de Ramon Turró"

Med. Catal. 1938, 8, 401-402.

1394. CERVERA, Leandre:

"Homenatge a Ramon Turró. Recull d'estudis sobre la seva vida i la seva obra"

Barcelona (Inst. Estudis Catalans) 1950. 110 pp.

Volum en el que es recull un estudi crític de l'obra científica de Turró, per A. Cardoner, i altres articles de J.Y. Pissarewski, Manuel Rosés i Jaume Pi-Sunyer Bayo. Es fan aportacions de noves dades per a una biografia de Turró.

1395. CERVERA, Leandre:

"Noves dades per a una biografia de Ramon Turró"

Inst. Estud. Catal. Arxius de la Sec. de Ciències, 1950, 93-108.

1396. CERVERA, Leandre

"El Dr. Ramón Turró"

AMB, 1953, (27), s.p.

Estudi relativament extens (14 pp.) sobre la vida i obra de Turró. Alguna rectificació sobre treballs anteriors. Iconografia. (Reproduceix un text de 1926).

1397. CERVERA i SEGURA, Ricard; VIOLAN i FORS, Concepció:

"Vida i mort del doctor Fabrés. Metge i polític a Gavà durant la Segona República"

Gavà (Imp. CopiArt S.A.) 1982, 82 pp.

Biografia de Bartomeu Fabrés i Anglada (Matarò, 1902 - Gavà, 1936) que va ser alcalde de Gavà.

1398. CERVERO, Lluís:

"La medicina en la literatura valenciana del segle XVI"

València (ed. Tres i Quatre) 1987, 410 pp.

Llibre important per conèixer les relacions entre la medicina i la literatura. També s'ocupa de les professions sanitàries, els costums higiènics i els remeis curatius.

1399. CHABAS, Roque:

"Testamento de Arnaldo de Vilanova"

Bol. R.A. Historia, 1896, 28, (1), 87-89.

1400. CHABAS, Roque:

"Arnaldo de Vilanova y sus yerros teológicos"

Madrid, 1899.

1401. CHABAS, Roque:

"¿Arnaldo de Vilanova, valenciano?"

Rev. Val. Cienc. Med. 1901. 3. pp. 2-9.

1402. CHABAS, Roque:

"Inventario de libros, ropas y demás efectos de Arnaldo de Vilanova"

Rev. Archiv. Bibliot. y Museos, 1903, IX, 189-203.

1403. CHABAS BERGON, Elena:
"Un médico e historiador valenciano. José Chabás Bordehore"
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 102-115.
Notícia de l'obra de Josep Chabàs (Dénia 1877 - Barcelona, 1963). Valoració dels seus treballs com a tisiòleg i especialista en patologia respiratòria. Esment d'alguns treballs dedicats a aspectes històrics, principalment en relació amb la vila de Dénia.
1404. CHABAS, J.:
"Ferrán!"
Rev. Higiene y Tuberculosis. Suplemento en homenaje a Ferrán, 1-3-1930.
1405. CHABAS, José:
"Las costumbres y la medicina entre los siglos XV-XVII en el litoral del levante español reflejadas en los sermones de san Vicente Ferrer y en el Spill o Llibre de les Dones de Jacme Roig"
Barcelona (Acad. Cienc. Med.) 1955, 11 pp.
1406. CHABAS, Josep; ROCA, Antoni:
"El 'Lunari' de Bernat de Granollachs. Alguns aspectes de la història de l'astronomia a la Catalunya del Quatre-cents"
Barcelona (Fund. S. Vives Casajuana) 1985. 198 pp.
Estudi aprofundit sobre la vida i obra de Bernat de Granollachs, metge de la Barcelona del segle XV. Perfil de la seva personalitat.
1407. CHABBERT, Pierre:
"Les répercussions, en France, de l'épidémie de fièvre jaune de Barcelone en 1821"
Act. XVI Congr. Etudes de la Fédération des Sociétés Acad. et Savantes Languedoc-Pyrénées-Gascogne. Toulouse, 1961, pp. 195-208.
1408. CHALINE, Jean:
"L'âge des hominiens de la Caune de l'Arago à Tautavel (Pyrénées Orientales) d'après l'étude des rongeurs"
Comptes Rend. Acad. Sci. Paris, 1971, t. 272, série D, (29-3-1971) pp. 1743-1746.
1409. CHAPIN, W.A.R:
"Michael Servetus"
New Engl. J. Med. 1959, 260, 979-981.
1410. CHAUFFEPIE, Jacques G. de:
"The life of Servetus"
London (R. Baldwin, ed.) 1771. 212 pp.
1411. CHAUMARTIN, H.:
"Michel Servet. Son monument à Vienne par J. Bernard"
Aesculape, 1934, 24, (7), 174-181.

1412. CHAUVET, A.:
"Etude sur le système théologique de Servet"
Strasbourg, 1867.
1413. CHAUVOIS, S.L.:
"A propos du IVème Centenaire de la mort de Michel Servet. Sa place dans l'histoire de l'anatomie"
Rev. Hist. Sciences et leurs applic. 1953, 6, 262-268.
1414. CHAVARRIA CRESPO, Francisco:
"Letamendi y su antropología integral vistos desde la antropología existencial"
Madrid, 1969, (108 pp.)
1415. CHEINISSE, L.:
"A propos de Michel Servet et son livre 'Christianismi Restitutio'"
Janus, (Amsterdam), 1912, 17, pp. 313-315.
1416. CHEREAU, Ac.:
"Les quatre Miron"
Union Médicale, 1865, 25, pp. 193-200 i 209-214.
1417. CHEREAU, Ac.:
in DECHAMBRE, A. (dir.): "Dictionnaire Encyclopédique Sciences Médicales". Paris (G., Masson; P. Asselin) articles sobre:
Armengaud v. 6, pp. 127-128 (1867); Arnau de Vilanova: 6, p. 146 (1867); els Carrère: 12, p. 696-698 (1871); Servet: 9, pp. 432-434 (1881); Orfila: 17, p. 370 (1882).
Articles relacionats amb metges catalans, integrats a la cultura mèdica francesa, en un dels diccionaris de més prestigi del seu temps.
1418. CHEREAU, Achille:
"Histoire d'un livre. Michel Servet et la circulation pulmonaire"
Union Médicale, 1879, 31, 28, 96-104; 112-115. Bull. Acad. Méd. 1879, 23, 8, 758-804.
Paris (G. Masson édit.) 1879. (48 pp.)
1419. CHEREAU, A.:
"The biography of Michael Servetus, the discoverer of the pulmonary circulation"
Boston (D.C. Heath and Co. edit.) 1907. (34 pp.)
1420. CHEVALIER, Paul:
"La structure intime de la matière au Moyen Age d'après les œuvres d'Arnaud de Villeneuve, illustre médecin et chimiste (1235-1313)"
Revue Générale des Sciences, 1942, 52, 31-35.
1421. CHIA, Manuel de:
"Contribución a la epidemiología histórica de la provincia de Gerona"

- Girona (Imp. P. Torres) 1901, 57 pp.
Visió general del tema, des de les epidèmies del segle XIV (pp. 6-11), XV (pp. 12-18), XVI (pp. 18-37), XVII (pp. 37-56). Moltes notes.
1422. CHIARLONE y GALLEGU DEL REY, Quintín:
"Biografía del Sr. D. Agustín Yáñez y Girona"
Rev. Farm. 1857, 13, (28) 113-114; (29) 117-119; (30) 121-123; (31) 125-127; (32) 129-131.
També Madrid (Imp. Rojas) 1857. 36 pp. amb un retrat de Yáñez.
1423. CHIMENOS, E.:
"Estudio paleoestomatológico de poblaciones prehistóricas de Cataluña"
Zaragoza (Libros Pórtico) 1990. 230 pp.
Correspon a l'estudi que l'autor presentà com a tesi de doctorat. Anàlisi detallada de la patologia que es troba en maxílars i peces dentàries de població catalana del Neolític i Bronze final
1424. CHINCHILLA, Anastasio:
"Anales históricos de la medicina en general y bio-bibliográficos de la española en particular"
València (Imp. López y Cia y Mateu y Cervera) 1841-1846. 8 vols.
Obra clàssica de la historiografia mèdica espanyola, junt amb la d'Hernández Morejón. De fet la part més coneguda són els quatre volums dedicats als metges espanyols. Moltes referències a autors catalans. La seva consulta encara avui és important. Hi ha una reedició facsímil.
1425. CHINCHILLA, A.:
"Triunfo de la medicina española, o sea descubrimiento de la circulación de la sangre en el hombre, por los médicos españoles"
Sevilla (Imp. E. Rojas) 1861. (126 pp.)
1426. CHIPOCO DE PORTOCARRERO, E.:
"Diego Ruiz (Notas de una personalidad de filósofo y de médico)"
Roma, 1914. 23 pp.
Síntesi biogràfica breu sobre el psiquiatre Dídac Ruiz que va tenir intensa relació amb intel·lectuals italians.
1427. CHOISY, E.:
"Calvin et Servet; le monument expiatoire de Champel"
Neuilly-sur-Seine, 1903
1428. CHOISY, E.:
"Le procès et le bûcher de Michel Servet"
Revue Chrétienne, 1903, 18, 269-292.

1429. CIA GOMEZ, P.:

"La medicina general y la medicina interna en Zaragoza entre 1870 y 1970"

Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, II; 487-495.

Nota, entre altres, sobre el Dr. Juan Iranzo i Simón, fugaq catedràtic de Pediatría de Barcelona (1887), i després d'Obstetricia i de Clínica Mèdica de Saragossa, d'on fou batlle (1909)

1430. CIANOFILO:

"Víctima de su mortal enemigo"

Destino, 1958, any 22, 2ª època, (5 d'abril de 1958). p.29.

Nota necrològica escrita ran de la mort, a New Haven, de Francesc Duran i Reynals.

1431. CIANOFILO:

"La renovación hospitalaria de Barcelona"

Destino, 4 de setembre de 1960, p. 28.

1432. CIBAT, Antoni:

"Memorias sobre la naturaleza del contagio de la fiebre amarilla"

Barcelona (Tip. Brusi) 1805. 137 pp.

1433. CID, Felipe:

"Seis testimonios de la medicina ibérica"

Vilassar (Oikos-Tau) 1967. (158 pp.)

Estudi de sis personalitats de la medicina contemporània, entre ells dos catalans: Jeroni de Moragas i Agustí Pedro i Pons. En cadascun d'ells fa un estudi sobre la persona i el medi. Informació sobre la bibliografia dels autors.

1434. CID, Felip:

"La influencia de la psiquiatría en la evolución de la arquitectura hospitalaria barcelonesa (1833-1902)"

Barcelona, tesi, 1971. Public. UAB, 1971. 15 pp.

Valoració de la ciència mental, i les necessitats d'assistència al malalt, com a impulsora del desenvolupament hospitalari a Catalunya. Estudi dels manicomis privats.

1435. CID, Felip:

"L'assistència domiciliària en l'estrucció científica del segle XIX"

An. Med. 1972 (extr. centenari), 94-105.

Visió succinta d'alguns aspectes de l'assistència hospitalària i a domicili, amb esment de la realitat del fet a Catalunya en el segle XIX.

1436. CID, Felip:

"El centenario del nacimiento de Augusto Pi i Sunyer. 1879-1979"

Destino, 1979, núm. 2166, p. 48.

1437. CID, Felip:
"Sobre el cincuentenario de la muerte de Jaime Ferrán"
Destino, 1980, núm. 2212, p. 36 i núm. 2223, p. 44.
Dos articles com a record i valoració de l'obra de Ferran.
1438. CID, Felipe:
"Pedro-Pons. El hombre y su obra"
Barcelona (Ed. Doyma) 1981 (154 pp.)
Estudi monogràfic de la vida i obra d'APP (1898-1971). Valoració de la seva activitat mèdica i del medi en que es va desenvolupar. Bibliografia. Iconografia. Es va editar en versió catalana ("Pedro-Pons. L'home i l'obra") i castellana.
1439. CID, Felip:
"Le traité de Laennec et sa diffusion en Espagne au XIXe. siècle"
Rev. du Palais de la Découverte, 1981, num spécial 22 (agost), 304-311.
Valora el paper de Salvà i Campillo en el coneixement de l'obra de Laennec.
1440. CID i RAFAEL, Felipe:
"Un centenario. Cuando la ciencia es arte"
La Vanguardia, 3 de desembre de 1982, p. 6.
Glosa sobre el centenari de la fundació, a l'hospital de Santa Creu, del dispensari de neurologia, que fou el primer d'Espanya (1882). Record de Lluís Barraquer i Roviralta.
1441. CID, Felipe:
"La Cirugía anatomo-clínica en la universidad barcelonesa. Fundamentos, técnicas y muestras sobre su aparición (1880-1890)"
VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes, s.p.
Menció de l'obra dels doctors Silóniz, Robert, Giné, L. Carreras, J.A. Barraquer, S. Cardenal i J.R. Coll i Domènech. El paper de la Gaceta Mèdica Catalana.
1442. CID, Felip:
"La estancia de Ramón y Cajal en nuestra ciudad"
La Vanguardia, 4 de març de 1984, p. 8.
1443. CID, Felip:
"Ferrer Solervicens, ànalisi d'una obra científica"
Barcelona (GRaf. Campàs) 1985. 174 pp.
Estudi de l'obra i personalitat de FFS, catedràtic de Patologia i Clínica Mèdiques.
1444. CID, Felip:
"El museo histórico médico de Barcelona"
Dynamis, 1989, 9, pp. 15-20.
Nota breu sobre la història i les funcions dels museus de caràcter científic.

1445. CID, Felipe:
"Agustín Pedro-Pons, notas sobre la obra de un maestro"
Med. Hist. 1989, (3^a ep) (26).
1446. CID, Felip:
"Josep Trueta, esbós d'una obra mèdica i biològica"
Barcelona (Tibidabo ed.) 1991. 334 pp.
1447. CID, Felipe; CRUZ, Félix; POUS, Teresa:
"Sobre la problemática científica del cólera (1885). Una carta inédita de Santiago Ramón y Cajal a Jaime Ferrán"
Dynamis, 1982, 2, 373-386.
Transcripció i comentari extens d'una lletra de Cajal a Ferran. Reproducció facsímil de dues pàgines. 42 notes.
1448. CIFUENTES DIAZ, Pedro:
"Bosquejo histórico de la urología en España anterior al siglo XIX"
Madrid, 1945. 95 pp.
Text del discurs inaugural a la RAM de Madrid, el 10-3-1945. Escasses referències als PPCC. Etapa dels Col·legis de Cirurgia: Canivell, Gimbernat.
1449. CIL i BORES, Joaquín:
"Elogio histórico del Dr. D. Ignacio Ameller y Ros"
in Acta de la Sesión Pública que la Academia Nacional de Medicina y Cirugía de Barcelona celebró el día 15 de marzo de 1844... Barcelona (Imp. P. Riera, 1844) pp. 7-34.
Record d'aquest acadèmic i catedràtic del Col·legi de Cirurgia, del que fou director.
1450. CIRCUNS i ESPELT, Joan:
"Conceptes clínics del doctor Josep de Letamendi"
Act. I CIHMC, Barcelona 1970, I, 435-439.
Comentari breu sobre alguns aspectes de l'obra de Letamendi: qualitats humanes, ensenyament de la medicina, aspectes higiènics, vinculació a l'hipocratism, influència de la seva obra.
1451. CIRCUNS i ESPELT, Joan:
"Conceptes clínics de Pere Mata. Estudi sobre la seva obra mèdica"
Act. II CIHMC. Barcelona 1975, II, 299-310.
Visió breu d'alguns aspectes parciais de l'obra de Pere Mata, principalment en relació amb la psiquiatria. Referències a l'alcoholisme.
1452. CIRERA i SALSE, L.:
"Necrologia del Dr. J. Blanc y Benet"
An. R. A. Med y Cir. de B. 1924, p. 13.

1453. CISTERO i BAHIMA, Ana:
"Contribución al estudio de la obra médica del Dr. Luis Góngora y Joanicó (1834-1901)"
Act. I CIHMC, Barcelona 1970, II, 71-77.
Estudi de l'obra de L. Góngora (n. sant Gervasi, 1834 - m. 1901), com a higienista, metge director de balnearis (Marmolejo, 1864; La Puda). Activitat a Sevilla, on presidí una societat d'antropologia. Autor d'una monografia sobre les aigües de La Puda. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques (1877) i de l'Ateneu Barcelonès (1882, 1884).
1454. CLADELLAS i BLASCO, M. Assumpta:
"Barreres barcelonines pel còlera de 1834"
Gimbernat, 1990, 14, 91-109.
Estudi detallat del tema. Mesures d'aïllament. Quarentenes i hospitals. Prohibició de reunions. Control de portals. Normes per a indigents. Els sanitaris. Fi de l'epidèmia. 135 notes.
1455. CLARA, Josep:
"El bisbe Cartanyà i la repressió de 1939"
Rev. Girona, 1978, (85), 357-362.
Transcripció de cartes del bisbe demanant clemència per algunes penes de mort, entre elles la del Dr. Rafael Battestini i Galup, que fou afusellat l'any 1939.
1456. CLARA, Josep:
"Girona a mitjan segle XIX: les cases de tolerància"
Act. III CHMC, Lleida, 1981, I, 95-100.
Dades sobre la reglamentació de 1854. La repressió de 1856. Comentari sobre la situació de Girona a meitat del segle XIX. Localització de les cases (1856, 1889).
1457. CLARA, J.:
"La pesta de 1650. La desigualtat davant la mort i aspectes religiosos"
in Alberch, R. et al. "Girona a l'època moderna. demografia i economia" Girona, 1982, pp. 165-188.
1458. CLARAMUNT i FUREST, Lluís:
"Serveis d'Higiene Urbana"
Barcelona (IMp. J. Horta) 1916. 62 pp.
Conferència pronunciada a l'Acadèmia del Cos Mèdic Municipal el 29 de febrer de 1916, que inclou una biografia curta però molt substancial, de Lluís Comenge (pp. 8-13) i aspectes de l'Institut d'Higiene.
1459. CLARAMUNT i FUREST, Lluís:
"La pesta en el Pla de Barcelona"
Barcelona (Imp. La Ibérica) 1933. 28 pp. + un plànol.

Memòria sobre el brot de pesta bubònica que hi hagué a Barcelona durant l'estiu i tardor de l'any 1931.

1460. CLARAMUNT i FUREST, Lluís:
"Lluita contra la febre tifoidea a Catalunya"

Barcelona (Imp. La Ibèrica) 1933

Estudi extens de la febre tifoide, especialment l'epidèmia de 1914 a Barcelona.

1461. CLARAMUNT i RODRIGUEZ, Salvador:

"Dos aspectes de l'alimentació medieval: dels canonges a les 'miserables personae'"
in "Alimentació i Societat a la Catalunya medieval" Barcelona (CSIC) 1988, pp. 166-172.
Dades d'interès sobre aspectes de la nutrició a la població catalana medieval.

1462. CLARKE, E.:

"Michael Servetus"

Brit. Med. J. 1953, II, 934.

1463. CLARKE, E.:

"Servetus, Valverde and the lesser circulation"

J. Hist. Med. 1953, 8, 453-458.

1464. CLAVIJO, Salvador:

"La Armada en el resurgimiento anatómico del siglo XVIII. Rehabilitación histórica de la escuela anatómica de los cirujanos de la marina"

Congr. Intern. Hispano-Luso-Americanano de Anatomía. Santiago, 1943.

1465. CLAVIJO, S.:

"De la asfixia por submersión, el doctor Orfila y su pasado náutico copartícipe"

Rev. General de Marina, 1953, 12, 657-667.

1466. CLEGHORN, George:

"Observations on the epidemical diseases in Minorca from the year 1744 to 1749"

London (Imp. T. Cadell) 1768. 311 pp.

Llibre sobre la sanitat menorquina de la segona meitat del segle XVIII. Esmenta el clima, producció, habitants, epidèmies (febres tercianes, disenteria, verola).

1467. CLIMENT i BARBERA, Josep Maria:

"La formulación del concepto de rehabilitación en la obra gimnástica de Sebastián Busqué Torró"

Med. Hist. (3^a ep), 1991, núm. 40.

Sebastià Busqué, nascut a Castelló d'Empúries el 1831, va escriure l'any 1865 un Tractat de Gimnàstica Mèdica, que és considerat com un antecedent del concepte de Rehabilitació.

1468. CLIMENT i MONTOLIU, Francesc:
"Aspectos positivos y negativos de las radiaciones"
Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 2 de desembre de 1984.
Record del seu antecessor F. Josa i Castells. Resposta a càrec de Moisès Broggi.
1469. CLIMENT i MONTOLIU, Francesc:
"In memoriam. Al professor Dr. D. Adolfo Azoy Castañé"
Rev. RAM de B. 1989, 4, (2), 122-124.
Text de la nota necrològica llegida a la RAM de B. Valoració d'Adolf Azoy com a catedràtic d'ORL. Secretari de la Facultat i director del Clínic. Aviador. Estudis sobre l'equilibri. Membre de la RAM de B (1969).
1470. CLIO:
"La Santa Cruz del Hospital"
Diario Mercantil, 27 de gener de 1931.
1471. CLOQUELL, B.:
"Estudio odontológico de los enterramientos eneolíticos de l'Alberria-Cocentaina"
Alacant. Tesina llicenciaciatura. 1989. 195 pp.
1472. CLOTET, B.:
"Crònica. Homenatge a Gimbernat"
An. Acad. Lab. Cienc. Med. 1916 (crònica) (12), 269-277.
Referència a l'homenatge a Gimbernat, fet el 19-11-1916 a Cambrils. Valoració de Gimbernat a la medicina del seu temps. Nota sobre els actes. Segueix una nota biogràfica (pp. 279-285). Iconografia.
1473. CLOTET, B.:
"Impressions mèdiques tretes del museu de Belles Arts de Barcelona"
An. Acad. Lab. Cienc. Med.- 1918, 13, (5), 267.
1474. CLOTET, B.:
"Honres fúnebres al Dr. Rafael Rodríguez y Méndez"
Annals de l'Acad. 1919, 13, pp. 10-11.
1475. CLOTET, B.:
"El Dr. Freixas com a mestre"
An. Med. 1934, 28, 603-612.
Nota sobre l'obra de Joan Freixas i Freixas i la seva personalitat vibrant catalana.
1476. COCA, Joaquín:
"La penosa situación del Hospital Clínico"
Solidaridad Nacional, 13 de desembre de 1951

1477. COCA EDO:

"Trasplante de corazones de perros en Barcelona"

El Noticiero Universal, 19 de gener de 1968, p. 16.

Reportatge sobre els treballs de cirurgia experimental del Dr. Antoni Caralps i Massó, que ha efectuat (1968) un centenar de transplantaments cardíacs en gossos.

1478. COCA ROS, Joaquín:

"Centenario de la neurología española en Sant Pau".

La Vanguardia, 14 i 15 de gener de 1982.

Dues notes breus amb motiu del centenari de la creació del servei de neurologia a l'hospital de Santa Creu de Barcelona. En el primer hi ha una entrevista amb Josep M. Grau i Veciana, director del servei.

1479. CODINA, Jaume:

"Causes de la revolució demogràfica del segle XVIII: el cas d'una vila catalana".

Act. I Cong. Hist. Mod. Catal. Barcelona, 1984, 125-131.

Estudi referit a Sant Boi de Llobregat. Dades sobre mortalitat infantil entre 1626 i 1728, sobre alimentació, costums higiènics. Valoració del fet de l'increment demogràfic quan deixen de vendre's les robes i efectes dels difunts (encants). Possible relació amb la disminució del risc de contagi.

1480. CODINA i LANGLIN, Ramon:

"La Farmacopea Española. Estudio histórico cronológico de las farmacopeas españolas. 1497 la de Benedicto Mateo, 1552 la de Fernando Sepúlveda, Concordias de Barcelona, Farmacopea aragonesa, valenciana, etc.".

El Restaurador Farmacéutico, 1874, 30, (10), 73-74.

1481. CODINA i LANGLIN, Ramon:

"El Congreso Internacional de Beneficencia Pública de 1889"

Barcelona (Casa Prov. Caridad) 1892.

1482. CODINA i LANGLIN, Ramon:

"Elogio histórico del Dr. D. Juan Montserrat y Archs, considerado como médico, hombre de ciencia, literato y académico".

Barcelona (Imp. A. López Robert) 1900. (88 pp.)

Llegit a l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona el 22 de gener de 1897.

1483. CODINA i MASSOT, J.:

"A la mort del doctor Rusca"

Bol. mens. Col. Med. prov. Gerona, 1910, XV, (2, febrer) pp. 23-24.

Nota necrològica breu.

1484. CODINA PUIGGROS, A.; ESPADALER MEDINA, J.M.; RODRIGUEZ ARIAS, B.:

"Importancia y trascendencia de las principales sociedades neurológicas fundadas en

Barcelona".

An. Med. Cir. 1974, 54, (237), 301-320.

Dades històriques breus de la Societat Catalana de Neurologia, continuadora de la Societat de Psiquiatria i Neurologia de Barcelona, fundada l'any 1911; de l'Associació Espanyola de Neuropsiquiatria i la Societat Espanyola de Neurologia. Notícia de les persones que van intervenir en la seva gestió.

1485. CODORNIU, A.; RUBIA, J.M. de la:

"Compendio de la Historia de la Medicina".

Madrid, 1839-1841. 2 vols.

1486. COELLO HIGUERAS, Felipe:

"Hablando con el profesor Puigvert sobre.... la reforma sanitaria".

Notícias Médicas, 26-27 mayo 1980, p. 3.

Entrevista amb Antoni Puigvert on expressa els seus punts de vista sobre l'assistència sanitària.

1487. COHN, I.:

"El profesor Rudolph Matas"

Ars Médica, 1927, (28), 354-356.

1488. COHN, Isidore:

"La personalidad del Dr. Rodolfo Matas y su influencia sobre la cirugía".

Med. Clin. 1954, 22, 202-207.

1489. COHN, Isidore:

"Rudolph Matas (1860 - 1957)".

Bull. Soc. Int. Chir. 1958, 17, 141-145.

1490. COHN, Isidore:

"Rudolph Matas, a biography of one of the great pioneers in surgery".

Garden City (NY), (Doubleday & Co) 1960

1491. COHN, Isidore:

"A tribute to Rudolph Matas".

Ann. Surg. 1961, 153, 680-683.

1492. COLAS MATEO, Fernando:

"Alientos histórico-anecdóticos del Colegio de Médicos de Lérida".

Anales, 1976 (Col. Of. Med. Lérida), pp. 57-85.

Dades sobre alguns aspectes de la medicina a Lleida, sobretot els relacionats amb l'activitat col.legial, cap a la dècada dels anys vint i trenta. Menció de nombrosos metges lleidatans d'aquest segle.

1493. COELL, Jaume:

"Un dels primers"

Rev. Ilustr. Jorba, 1926 (núm. 199, abril), p. 27.

Record necrològic d'Oleguer Miró i Borràs.

1494. COLET, M.:

"Salvador Cardenal".

Med. Catal. 1934, II, 417-418.

Nota sobre la vida i significat de l'obra de Cardenal, innovador de la nostra cirurgia. Fotografia.

1495. COLINAS, Víctor:

"La Facultad de Medicina de Madrid en los años 1877 - 1883".

Medicamenta, 1952, 18, (221), 77-81.

Referència, entre altres, als Drs. Letamendi i Yáñez Font, catedràtics de Patologia General i de Medicina Legal. Records d'estudiant amb visió personal del professorat.

Destaca la malaltia i geni de Letamendi i la bonhomia i paternalisme de Yáñez.

1496. COLMEIRO, Miquel:

"La botánica y los botánicos de la península hispano-lusitana. Estudios bibliográficos y biográficos".

Madrid, (Imp. M. Rivadeneyra), 1858. 216 pp.

Estudi molt important sobre el tema. Dades sobre alguns metges catalans. És un clàssic de la historiografia científica espanyola. Recull 912 publicacions. Index.

1497. COLL, Maria:

"Aportació per a una bibliografia terrassenca"

Terrassa (Patronat Fundació Soler i Palet) 1976. 531 pp.

Algunes cites de treballs d'interès sanitari.

1498. COLL i ASTRELL, J.:

"Elogio histórico del Dr. Cil y Borés".

El Sentido Católico de las Ciencias Médicas, 1882, IV, (18), 392. (8-4-1882)

Necrologia de Joaquim Cil (1805-1882), que fou catedràtic de Cirurgia de Barcelona.

v.t. Gaceta Méd. Catal. de 31 de maig de 1883.

1499. COLL BOADA, Juan; TOUS LLADO, Antonio:

"Ramón Llull".

TCHCM, 1935, V, 257-274.

Dades sobre la vida de Ramon Llull. Valoració de la seva obra com a alquimista i les relacions amb la medicina.

1500. COLL i BOFILL, Joan:

"El Dr. D. Rafael Rodríguez Méndez. Impresiones íntimas"

in "Libro en honor del Dr. D. Rafael Rodríguez Méndez" Barcelona, s.i. 1918, pp. 343-349.

1501. COLL i COLOME, Francesc:
"L'evolució històrica de l'Hospital de la Creu Roja de Barcelona".
Barcelona (Fund. Uriach) 1990. 108 pp.

1502. COLL i COLOME, Francisco:
"Separ. Historia de la neumología y la cirugía torácica modernas"
Barcelona (Fund. Uriach, 1838) 1992. 224 pp.

1503. COLL i PUJOL, Ramon:
"Elogio histórico del Sr. Dr. D. Pedro Felipe Monlau".
Barcelona, (Imp. L. Obrador) 1873, 2^a ed. 79 pp.
Memòria publicada per la Societat Barcelonesa d'Amics de la Instrucció.

1504. COLL i PUJOL, Ramon:
"Cuarenta años de vida docente de un catedrático de universidad".
Barcelona (Imp. Vda. Badia Cantenys) 1915. 282 pp.
Amb fotografies i index, recull experiències docents i idees personals.

1505. COLOMER, E.:
"Ramón Llull y el judaísmo en el marco histórico de la Edad Media hispana"
Estudios Lulianos, 1966, 10, 5-45.
v.t. Miscellanea Medievalia (Berlin), 1966, 4, 183-227.

1506. COLOMER, Jaume:
"El doctor Domènec Martí i Julià (1861-1917)".
L'Avenç, 1977 (juliol-agost, núm. 4) pp. 10-16.
Article il·lustrat amb caricatures i fotografies que fa una aproximació al pensament polític, de tendència nacionalista, d'aquest metge psiquiatre.

1507. COLOMER i CODINA, Gumerindo:
"Movimiento de la población de Barcelona en el veintenio 1861-1880"
Barcelona (Suc. N. Ramírez) 1883.
Estudi demogràfic de la ciutat durant vint anys. Cens de la població de Barcelona de l'any 1881.

1508. COLOMINES i PUIG, Joan:
"Els començaments de l'ensenyament de la medicina a Barcelona".
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 231-234.
Visió general de l'ensenyament de la medicina a Catalunya des del segle XIII: Estudi de Lleida, Estudi de medicina de Barcelona, Hospital de santa Creu, Universitat de Barcelona, Col·legi de Cirurgia, Acadèmia de Medicina, restauració de la Universitat en el segle XIX.

1509. COLOMINES i PUIG, Joan:

"**Esbós històric de l'ensenyament de la medicina interna a l'antiga facultat de medicina de Barcelona (1843-1906)**".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 235-241.

Visió succinta de l'antiga facultat del carrer del Carme, amb referència als professors de Clínica i Patologia Mèdiques i de Patologia General. Entre ells esmenta B. Robert, Jaume Pi, Antoni Coca, Francesc Joanich i altres.

1510. COLOMINES i PUIG, Joan:

"**Medicina i societat catalana al segle XIX (Del 1843 al 1906)**".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 324-330.

Visió general d'alguns canvis a la societat catalana a la segona meitat del segle XIX. Fets mèdics d'interès social i nota sobre l'activitat d'alguns metges.

1511. COLOMINES i PUIG, Joan:

"**La Societat Catalana de Biologia. Un instrument de cultura**".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 355-361.

Anàlisi breu de l'obra de la SCB, creada l'any 1912. Volums de Treballs des del 1913.

Col.laboradors en les seves tasques: A. Pi i Sunyer i la seva escola; Turró, Pere González, Bellido, Sayé, Nubiola, Carrasco. Menció de l'Associació de Metges i Biòlegs de Llengua catalana. La desfeta i la represa. Continuitat dels volums de treballs: XVIè, 1934; XVIIè 1938, que fou destruït; XVIIIè, 1963).

1512. COLOMINES i PUIG, Joan:

"**L'organització sanitària als Països Catalans: una història que cal realitzar**".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 373-376.

Notícia d'alguns treballs sobre història sanitària a Catalunya. Proposta d'organigrama.

1513. COLOMINES i PUIG, Joan:

"**Publicacions mèdiques en català. Dels Annals de Medicina de 1907 als d'ara. Del Corachan al Vocabulari Mèdic**"

Tribuna Médica, núm. extr. 20 de maig de 1976, pp. 47-48.

1514. COLOMINES, Joan:

"**Màrius Torres, poeta lleidatà. Més que una mort un somni**".

Diario de Lérida, 10 de gener de 1980.

Evocació de Màrius Torres i Perenya, metge i poeta (+ 1942).

1515. COMA, Antoni:

"**Las hermanas del Hospital de la Santa Cruz y San Pablo**"

El Correo Catalán, 8 de juny de 1950.

Sobre l'origen de la institució assistencial.

1516. COMAS, J.:
"Aportación al estudio de la prehistoria de Menorca".
Madrid (Ed. Tip. Nacional) 1936
1517. COMAS i CASTELLO, Salvador:
"El metge Alfred Canal i Comas, a través de 'La Gralla' del 1921 al 1937".
Act. II CIHMC, 1975, II, 91-116.
Estudi de l'obra d'ACC (Granollers, 1885 - 1942), en els seus aspectes professional, d'historiador local i periodista, a través de la seva tasca a la revista "La Gralla" de Granollers, de la qual fou el primer director.
1518. COMAS i CLOSAS, Francesc:
"La mortalitat infantil a la Manresa de primers de segle".
Miscel. Estudis Bagencs, 1990, 7, 29-45.
Anàlisi de defuncions en el quinquenni 1900-1904. Mortalitat global: 2871 òbits; m. infantil: 880 (30.65 %). La causa més important són les malalties infeccioses (36.1 %). Estudi de les diferències per barris i tipus de residència. Mortalitat d'un 30 % de nascuts abans dels 5 anys.
1519. COMAS i CLOSAS, Francesc:
"L'evolució de la mortalitat a Manresa (1900-1989)"
Gimbernat, 1991, 15, 63-70.
Taxes de mortalitat per decennis. Baixa de 24.3 a 11.1. La natalitat baixa de 25.0 a 11.1. L'epidèmia de grip de 1918 (243 òbits). Mortalitat estacional.
1520. COMAS FUNALLET, J.:
"El Dr. Jaime Ferran".
AMB, 1952, (13), s.p.
Nota breu de l'obra de Ferran. Iconografia.
1521. COMAS i FUNALLET, Joan; FIGUERES i ESTIL-LES, Domènec:
"Evolució del tractament del prolapse uterí en la ginecologia catalana".
Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, II, 341-346.
Es comenta extensament l'aportació d'Agustí Corts i Armengol (manuscrit de Cervera, 1761). S'esmenten les memòries de J.M. Capdevila (1793), I. Lacaba (1795), i A. Ginesta (1814). Menció de les obres de S. Cardenal i M. Fargas.
1522. COMELLES, Josep Maria:
"El tratamiento moral en Catalunya (I): El 'Proyecto médico razonado' de Emilio Pi i Molist (1860)".
Act. 27 Cong. Int. Hist. Med. Barcelona, 1980, I, 48-55.
Es considera aquest projecte de Pi i Molist com un equivalent, a escala catalana, de l'informe d'Esquirol de 1818. Estudi detallat de la memòria i de la situació dels manicomis en aquell temps.

1523. COMELLES, J.M.:

"Els manicomis i el fracàs de la psiquiatria catalana del segle XIX".

(Ciència) 1982, 2, (26), 722-726.

Dades sobre l'assistència psiquiàtrica a Catalunya en el segle XIX. Els diversos manicomis. Hipòtesi de l'autor sobre "el fracàs de la psiquiatria catalana dels darrers cent anys".

1524. COMELLES i ESTEBAN, Josep M; DAURA, Angelina; ARNAU, Marina; MARTIN, Eduardo:

"L'Hospital de Valls. Assaig sobre l'estructura i les transformacions de les institucions d'assistència".

Valls (Imp. Graf. DARC S.L.; Inst. Estudis Vallencs) 1992, 414 pp.

Assaig extens en el que es dóna una visió general de l'evolució de la institució hospitalària.

1525. COMENGE, Luis:

"El señor Ferrán en Alcira y su método profiláctico contra el cólera".

El Siglo Médico, 1885, 32, (núm. 1639), pp. 340-344.

1526. COMENGE, Luis:

"Curiosidades médicas".

Madrid (Imp. Ginés Hernández) 1886. 225 pp.

Com a continuació del títol posa: "...precedidas de un discurso sobre el florecimiento de la medicina española en el siglo XVI y su posterior decadencia"

1527. COMENGE FERRER, Luis:

"Carta geográfico histórica de la medicina en Cataluña".

Barcelona (Suc. N. Ramírez) 1888.

Mapa gran en el qual s'assenyalen les epidèmies més importants que hi ha hagut a Catalunya. Document important, un dels primers sobre història de la medicina catalana. Presentat durant l'Exposició de 1888.

1528. COMENGE, Luis:

"Médicos de ogaño (memorias de Toñuelo Cañamares" (sic)

Barcelona (Suc. N. Ramírez) 1889. 86 pp.

Visió de l'exercici de la medicina, amb un enfoc literari, sense massa precisions geogràfiques.

1529. COMENGE, Luis:

"Medicina pretérita"

Gaceta Med. Catal. 1891, (342), pp. 563-570; (343), pp. 597-604; (344), pp. 5-630; (345) pp. 655-660; (346) pp. 684 -690; (347) pp. 720-727; (348) pp. 738-742.

publicats reunits: Barcelona (Imp. Amat Martínez) 1892. 68 pp.

1530. COMENGE, Luis:
"La tuberculosis en Barcelona"
Gaceta Med. Catal. 1892, (357), 257-264.
v.t. Barcelona, (Imp. Amat y Martínez), 1892. 16 pp.
Alguna referència a activitat contra la tuberculosi en el segle XVIII: Drs. R. Steve i Jeroni Badia.
1531. COMENGE, Luis:
"Comentario a la Nueva estafeta de los muertos, del Dr. D. Emilio Pi y Molist"
Barcelona (Imp. Fortanet) 1892. 44 pp.
1532. COMENGE, Luis:
"Doña Juana la Loca. Apuntes para su historia clínica"
Gaceta Med. Catal. 1893 (392), pp. 625-632. Segueix en tres números més.
1533. COMENGE, Luis:
"Apuntes para la biografía de Pedro Virgili".
Barcelona (Imp. Henrich y Cia) 1893. 221 pp.
Estudi detallat d'alguns aspectes de la vida i obra de Virgili. Extens apèndix documental (pp. 93-221). Encarregada per l'Ajuntament de Barcelona.
1534. COMENGE FERRER, Luis:
"Bocetos médicos".
Barcelona, Imp. Henrich, 1893, 166 pp.
Libre raríssim. L'edició és de trenta exemplars. Reuneix un conjunt de biografies de personalitats mèdiques contemporànies que havien estat publicades a la "Revista de Ciencias Médicas de Barcelona". Inclou els perfils biogràfics de Pi i Molist, Ramón y Cajal, B. Robert, R. Rodríguez Méndez, S. Cardenal i J. de Letamendi..
1535. COMENGE, Luis:
"Boceto del Dr. D. José de Letamendi"
Madrid (Establ. Tipogr. Fortanet) 1893. 112 pp.
En una segona part (pp. 59 i segs.) hi ha "Juicios breves acerca del doctor don José de Letamendi", signats per una gran quantitat de personalitats de la medicina d'aleshores. El pròleg és d'E. Suender. L'escrit de Comenge comprèn les pp. 25-55.
1536. COMENGE, Luis:
"Clínica egregia. Apuntes históricos".
Barcelona (Imp. Henrich) 1895. 613 pp.
Referència a bastants aspectes de la medicina catalana, principalment de l'Edat Mitjana. L'atentat a Ferran el Catòlic a Barcelona, per un boig (pp. 21-29); Mort de Ferran d'Antequera (pp. 69-81 i 83-94); mort de Jaume de Mallorca, per la pesta, el 1413 (p. 276); mort de Maria d'Aragó, l'any 1458 (p. 291); activitat de Leonard Gallí a la cort (pp. 61-68), i altres.

1537. COMENGE, Luis:
Cartas sobre Pompei
Gaceta Med. Catalana. 1895, (438), 571-576; (439) 619-622.
1538. COMENGE, Luis:
"La medicina en el reino de Aragón. Siglo XIV".
El Siglo Médico, 1897, 449-459, 465-468, 481-484, 497-501, 513-517, 529-533, 545-559, 561-566. v.t. Valladolid (Acta Hist. Med. Vallisoletana) III, 1974, (91 pp.).
Es un text clàssic, fonamental per l'estudi de l'època. En la reedició moderna introducció i index a càrec de Joan Riera. Encara avui és valuós com a font d'informació.
1539. COMENGE, Luis:
"Alfonso el Magnánimo y doña María la Doliente"
Gaceta Med. Catal. 1897, (479), pp. 353-361; (480), pp. 391-399; (481), pp. 422-430.
1540. COMENGE, Luis:
"La Farmacia en el siglo XIV".
Barcelona (El Restaurador Farmacéutico) 1897. 119 pp.
Text important pel coneixement de la nostra farmàcia antiga. Hi ha un pròleg de Julià Casanella.
1541. COMENGE, Luis:
"Recuerdo necrológico del Dr. D. José de Letamendi"
in Acta de la sesión Pública que en 25 de junio de 1898 celebró la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona. Barcelona (Tip. F. Sánchez, 1898, pp. 59-77. v.t. Rev. Cienc. Med. 10-9-1898.
1542. COMENGE, Luis:
"Necrología de Letamendi"
La Independencia Médica, 3 de noviembre de 1898.
1543. COMENGE, Luis:
"Receptari de Manresa (siglo XIV)".
Barcelona (Tip. E. Redondo) 1899, 72 pp.
1544. COMENGE, Luis:
"Evolución de la Cirugía"
Gaceta Med. Catalana, 1900, (547), pp. 201-202 + una lámina.
1545. COMENGE, Luis:
"Filosofía médica"
Gaceta Med. Catalana, 1900, (551), pp. 329-330, + una lámina.

1546. COMENGE, Luis:
"Medicina y Letras".
Barcelona (Tip. Casa Prov. Caridad) 1901. 57 pp.
Discurs de recepció a la RA de Bones Lletres el 12 de maig de 1901. Contestat per Francesc de Bofarull i Sans.
1547. COMENGE, Luis:
"La medicina en el siglo XIX".
Rev. Cienc. Med. 1901, 27, pp. 7-35, 41-67, 121-149.
1548. COMENGE, Luis:
"Euforia social"
Barcelona (Imp. Casa Prov. Caridad) 1902. 44 pp.
Memòria inaugural del curs 1902 a l'Acadèmia del Cos Mèdic Municipal de Barcelona.
1549. COMENGE, Luis:
"Fomas de munificencia real para los archiatros de Aragón"
Bol. R. Acad. Bones Lletres, 1903, 3, 9, 1-15.
1550. COMENGE, Luis:
"Contribution à l'étude de la médecine dans le royaume d'Aragon (Moyen Age)".
Janus, 1903, VIII, 523-529 i 574-582.
1551. COMENGE, Luis:
"Criterio médico en historia"
Barcelona (La Academia) 1903. 126 pp.
1552. COMENGE, Luis:
"La medicina en el reinado de Alfonso V de Aragón".
Barcelona, (José Espasa) 1904. 64 pp. (a la coverta exterior posa 1903)
Meòria de doctorat, dfensada el 28 d'octubre de 1903, a la universitat de Madrid, i qualificada amb "sobresaliente". El tribunal estava presidit pel Dr. Julián Calleja.
1553. COMENGE, Luis:
"L'origine historique de la syphilis en Espagne"
Janus, 1904, IX, pp. 33-42.
1554. COMENGE, Luis:
"Nuevos documentos relativos a la historia de la medicina en el reino de Aragón"
Gaceta Med. Catal. 1905, (670), pp. 289-294.
1555. COMENGE, Luis:
"Cervantes y la medicina"
Gaceta Médica Catalana, 1905, (673), pp. 385-391; (674), pp.423-430; (675) pp. 458-464.

1556. COMENGE, Luis:

"Síntesis demográfica de Barcelona correspondiente al año 1904"

Llegit a la sessió pública de la RAM de B, d'inici de curs, el 29-1-1905. pp. 69-73. 1

1557. COMENGE, Luis:

"La medicina en Cataluña".

Barcelona (Imp. Henrich y Cia) s.a. (c. 1906). 196 pp.

Text bàsic per l'estudi de la història de la medicina catalana. Fins ara és l'únic que estudia monogràficament, i de manera cronològicament sencera, el tema. És un clàssic de la nostra historiografia. Està dividit en dotze capítols, donant una visió molt detallada i completa del tema.

1558. COMENGE, Luis:

"La medicina en Cataluña y sus relaciones con la mundial"

Barcelona (Tip. La Academia) 1909. 16 pp.

Com a explicació diu "Programa sintético para desarrollar el tema en 36 lecciones."

Universitat de Barcelona. Extensió Universitària.

1559. COMENGE, Luis:

"Comentarios al progreso médico-social. El Dr. D. Eduardo Bertran Rubio como escritor y literato"

Barcelona (Imp. La Academia), 1911. 69 pp.

Conferència pronunciada a l'Ateneu Barcelonès el 14 de maig de 1911.

1560. COMENGE, Luis:

"De Higiene escolar".

El Autonomista, 1911 (agost) pp. 15-21.

Remarca la importància de la higiene escolar i dóna alguna notícia històrica en relació amb Catalunya.

1561. COMENGE, Luis:

"La medicina en el siglo XIX. Apuntes para la historia de la cultura médica en España".

Barcelona (Tip. J. Espasa) s.a. (1914). 698 pp.

Text molt extens, bàsic per conèixer la medicina espanyola del XIX. Tot i l'any en que es féu (1914), és encara la millor monografia de conjunt sobre el tema. Hi ha una gran quantitat d'informació bastante sistematitzada. Les referències a aspectes relacionats amb la medicina catalana són abundants. Iconografia. És un text clàssic.

1562. COMENGE, Luis:

"Breves noticias pertinentes a la historia de la oftalmología en España".

Anal. R. Acad. Med. y Cir. de Barcelona, 1915-1916, I, pp. 69-77.

Barcelona, (J. Hosta) s.a. 12 pp. (1915)

Algunes referències a oftalmòlegs catalans.

1563. COMENGE, Luis:
"Quousque tandem?"
Barcelona (Tip. La Academia) 1915.
Sobre l'epidèmia de febre tifoidea"
1564. COMENGE (Victorino y L.):
"La peste en el siglo XX. Cartas loímicas"
Barcelona (Imp. Henrich y Cia) 1908. 132 pp.
veure Ferrer, Victorino
1565. COMENGE, Luis; LETAMENDI, José de:
"Estafeta de los muertos".
Madrid (Establ. Tipograf. Fortanet) 1890. 64 pp.
Nombrosos dibujos i algun gravat de metges antics, entre ells P. Virgili
1566. COMET i FARGAS:
"Un ejemplo de salud, longevidad y mentalidad"
in "Libro en honor del Dr. D. Rafael Rodríguez Méndez". Barcelona, s.i. 1918, pp. 71-78.
1567. COMIN, Javier:
"El Hospital Clínico va a ser ampliado"
Momento, 20 d'octubre de 1955.
1568. COMPANY, A.:
"Evolució de la mortalitat infantil, neonatal i postneonatal a la ciutat de Barcelona, de 1900 a 1979"
Gaceta Sanit. Barc. 1982, I, 31-36.
1569. COMPAÑ ARNAU, V.:
"El doctor Víctor Azcarreta Colau".
AMB, 1954, (41), s.p.
Nota sobre l'obra de V. Azcarreta (1857-1937) un dels iniciadors de la urologia com especialitat a Catalunya. Iconografia.
1570. CONDE, R.:
"Alimentación y sociedad. Las cuentas de Guillem de Montcada (A.D. 1189)"
Medievalia, 1982, 3, 7-21.
1571. CONDE i DELGADO DE MOLINA, Rafael:
"Fons per a l'estudi del consum alimentari en els temps medievals: fonts de l'Arxiu de la Corona d'Aragó"
in "Alimentació i Societat a la catalunya medieval" Barcelona (CSIC) 1988. pp. 27-50.
Dades per conèixer la nutrició de la població a l'Edat Mitjana. Amplis apèndixs

documentals (pp. 37-50). Remarca com, malgrat tot, la documentació disponible és insuficient.

1572. CONDE GARGOLLO, Enrique:

"Invasiones de cólera en la España del siglo XIX".

Asclepio, 1969, 21, 113-120.

Visió somera del tema, centrada principalment a Madrid. Al final breu referència a l'obra de Ferran.

1573. CONI BAZAN, F. A.:

"El primer hospital y el primer médico de Buenos Aires".

Semana Médica, 1935, I, 460-470.

1574. CONILL, E.:

"Sanatorium du Bon Sauveur".

Petit fulletó, sense peu d'impremta, ni data ni lloc d'impressió. Il·lustrat amb moltes fotografies. Fa referència a un sanatori particular, instal·lat a Sant Feliu de Llobregat dedicat principalment a malalts mentals.

1575. CONILL, Víctor

"Miquel Fargas Raymat".

Ann. Acad. Med. Barc. 1932, 14, 319-323.

Nota necrològica sobre la vida breu de MFR, mort als 32 anys (1925), un més després del seu ingrés a la RAM de B. Notícia de 19 treballs seus.

1576. CONILL, Víctor:

"Sebastián Recasens Giro".

Med. Catal. 1935, IV, 121-122.

Notícia de la vida i obra de SRG (1863-1933), catedràtic i degà de la facultat de medicina de Madrid i president de la RA de Medicina. Fotografia.

1577. CONILL MONTOBBIO, Víctor:

"Miguel Fargas Roca".

AMB, 1951, (1), 4-6.

Breu record personal de Miquel Fargas (+ 1916). La seva personalitat, vàlua i capacitat de mestratge. Iconografia.

1578. CONILL, Víctor:

"Al Dr. Joaquín Bonet Amigó, barón de Bonet. In memoriam".

AMB, 1953, (27), s.p.

Recordatori de la intervenció de J. Bonet en la construcció de l'Hospital Clínic i la nova facultat del carrer de Casanova. Iconografia.

1579. CONILL, V.:

"El prof. D. Pedro Nubiola".

AMB, s.a. (1956), (53), s.p.

Nota necrològica breu.

1580. CONILL MONTOBBIO, Víctor:

"Garboso traslado de los estudiantes al Hospital Clínico".

in "Hospital Clínico. Cincuentenario...", 1957, 75-79.

Descripció breu, per un dels estudiants de l'època, del trasllat dels alumnes al nou edifici del carrer de Casanova, el desembre de l'any 1906. Reflexe de les discussions en el claustre, per aquest motiu.

1581. CONILL MONTOBBIO, Víctor:

"Notas históricas de los distintos servicios. Ginecología".

in "Hospital Clínico. Cincuentenario...", 1957, 135-137.

Descripció breu de l'evolució del servei de Ginecologia i de la seva càtedra.

1582. CONILL MONTOBBIO, Víctor:

"Francisco Terrades Pla".

An. Med. Cir. 1964,

Nota necrològica de FTP (1873-1963), membre de la RAM de B (1921), antic professor auxiliar de ginecologia amb el doctor Fargas (1910). Fou una personalitat important de l'especialitat a Catalunya a la primera meitat del segle XX.

1583. CONILL MONTOBBIO, A.:

"Augusto Pi y Suñer".

An. Med. Cir. 1965, 45, (189), 218-220.

Nota breu en la qual es valoren principalment els aspectes de l'obra de Pi en relació amb l'Acadèmia, la qual, en el període de Pi com a president, es traslladà a l'edifici del carrer del Carme.

1584. CONILL MONTOBBIO, Víctor:

"Observaciones y preocupaciones. Las carreras universitarias se han endurecido"

La Vanguardia, 16 de setembre de 1965, p. 45.

Comentaris sobre l'ensenyament. Es manifesta contrari al numerus clausus.

1585. CONILL MONTOBBIO, Víctor:

"El Dr. José Roig y Raventós. Su obra literaria".

An. Med. Cir. 1969, 49, (211), 1-6.

Revisió relativament breu de l'extensa obra literària, en català, del Dr. Roig.

Comentaris sobre les obres "Argelaga florida", "Flama vivenç", "Montnegre", "Sang nua", "Presons obertes", "L'ermità Maurici", i altres. Fotografia.

1586. CONILL SERRA, Víctor:

"Víctor Conill Montobbio".

in "Homenagem a Escola...". v.t. Acta Gynaecologica et Obstetrica Hispano-Lusitana, 1958, 7, (6), 59-63.

*Estudi breu de l'obra de VCM, catedràtic de la facultat de medicina (1934-1956).
Fotografia.*

1587. CONILL i SERRA, Víctor:

"Notas para la filosofía de la historia de la Obstetricia y Ginecología"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 28 de març de 1982, 95 pp.

Record del seu antecessor, Manuel Usandizaga. L'escola barcelonina de l'especialitat.

Resposta a càrec d'Alfred Rocha.

1588. CONTRERAS DUEÑAS, Félix; MIQUEL y SUAREZ DE INCLAN, Ramón:

"Historia de la lepra en España".

Madrid (Graf. Hergón) 1973. 207 pp.

Història detallada on es recullen nombrosos aspectes socials, assistencials i científics de la malaltia. S'estudien els llatzarets destinats a aquests malalts, entre ells com a primer el de Barcelona. A l'última part s'estudia el segle XX. Menció de treballs de J.M. Roca i Heras, de caràcter històric, i de Jaume Peyrí de caràcter assistencial.

1589. CONTRERAS MAS, Antonio:

"Legislación frente a la peste en Mallorca bajo medieval".

Med. Hist. 1977, (74).

Valoració de la importància de la pesta. Aspectes psicològics i sociològics. Legislació europea. Ordinacions. Capítols del morbo. 152 notes.

1590. CONTRERAS MAS, Antonio:

"Legislación frente a la peste en Mallorca bajomedieval. Ordinacions. Capítols del morbo de la ciutat e regne de Mallorques".

Asclepio, 1978-79, 30-31, 167-176.

Estudi detallat de les ordinacions i capitols: assistència pública sanitària, profilaxi, control i informació, organització civil, autors; els metges assessors: Llucià Campells, àlies Colomines i Pere Fabregat, cirurgià. 36 notes.

1591. CONTRERAS MAS, Antonio:

"Notas para la historia de la psiquiatría bajo medieval en Mallorca".

Act. 27 Congr. Int. Hist. Med. Barcelona, 1980, I, 56-63.

Aportació de documentació de l'època, amb una relació de malalts mentals ingressats a l'Hospital General de Ciutat de Mallorca entre els anys 1482 i 1494 (13 homes i 9 dones) amb l'etiqueta "fonch rabut per fol" o amb altres termes (mal de caure, ignoscenta, mig fol).

1592. CONTRERAS MAS, Antoni:

"La versión catalana de la 'Cirurgia' de Teodorico de Luca por Guillem Correger de Mallorca"

Estudis Baleàrics, 1984, 14, 55-74.

1593. CONTRERAS MAS, Antonio:
"La formación profesional de los cirujanos y barberos en Mallorca durante el siglo XV".
Gimbernat, 1986, 6, 57-64.
Dades sobre cirurgians i barbers a Mallorca en el segle XV. El Col·legi de cirurgians i barbers. Els contractes d'aprenentatge. Inici cap els 15 anys; durada mitjana de 4 anys. Possibilitat de fer-ho més depressa per els fills dels agremiats.
1594. CONTRERAS MAS, A.:
"Producción y recepción de ideas médicas en Mallorca durante los siglos XIII-XV".
Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, III, 873-884.
Referència, entre altres, a l'obra mèdica de Ramon Llull; la Cirurgia de Tederic de Luca i la seva introducció a la Corona d'Aragó. Un Còdex perdut de Pere Çaflor. Guillem Caldentey primer mallorquí autor d'una obra impresa de medicina (Pavia, 1496). Altres metges mallorquins: Antoni Caldentey, Antoni Nadal.
1595. CONTRERAS MAS, Antoni:
"La formación profesional de los cirujanos y barberos en Mallorca durante los siglos XIV-XV"
Med. Hist. (3^a ep), 1992, núm. 43.
1596. CONTRERAS MAS, Antoni; ROSELLO VAQUER, Ramon:
"La asistencia pública a los leprosos en Mallorca (siglos XIV al XIX)"
Palma de Mallorca (El Tall), 1990. 150 pp.
1597. COOK, S.F.:
"Francisco Xavier Balmis and the introduction of vaccination to latin America".
Bull. History of Med. (Baltimore), 1942, XI, 543-550; XII, 70-101.
1598. COPPOLA, E.:
"The discovery of the pulmonary circulation. A new approach".
Bull. Hist. Med. 1956, 30, 44-77.
1599. CORACHAN i GARCIA, Manuel:
"El Cirujano. Su aspecto científico y profesional a través de los tiempos."
Barcelona. RAM de Barcelona, 1925. Discurs d'ingrés.
1600. CORACHAN, M.:
"El doctor Cardenal, cirujano".
An. R.A. Med. y Cir. de Barcelona. 1928, 3-9.
1601. CORACHAN, Manuel (dir):
"Diccionari de Medicina"
Barcelona (Salvat) 1936. 829 pp.

Es un dels clàssics de la nostra medicina. Tenia la intenció de fixar la llengua científica i recuperar-ne el coneixement de la terminologia antiga. Informació històrica important. Es una obra col·lectiva, amb un gran nombre de col·laboradors. Pròlegs d'August Pi i Sunyer i de Pompeu Fabra. Editat el 1936, la seva funció quedà en gran part tallada per la postguerra.

1602. CORBELLÀ i CORBELLÀ, Jacint:

"La Medicina Legal española en la Edad Media"

Anal. Med. Forense, 1964-1965, pp. 161-171.

Referència, entre altres, als Usatges de Barcelona i als permisos d'autòpsia a Lleida.

1603. CORBELLÀ, Jacint:

"La medicina legal española en el siglo XVIII".

Act. II Congr. Esp. Hist. Med. Salamanca, 1965, II, 133-143.

Visió global del tema. Referència, entre altres, a treballs del "focus català": Miquel Barnades (1775) i Josep I. Santponts (1777) sobre la mort aparent; Masdevall (1785) i Salvà i Campillo (1778), sobre aspectes laborals; Viader i Payrachs sobre l'avortament; i el text de Domènec Vidal (1783).

1604. CORBELLÀ, Jacint:

"La obra médico legal de Ignacio Valentí Vivó".

Act. II Congr. Esp. Hist. Med. Salamanca, 1965, II, 145-152.

Estudi de l'obra d'IVV (1841-1924), catedràtic de Medicina Legal de Barcelona (1875). Valoració dels seus escrits: Tractat de Toxicologia; Antropología Mèdico Jurídica; textos d'interès social i polític.

1605. CORBELLÀ, Jacint:

"Historia de la Medicina Legal en España".

Barcelona, tesi, U.B. 1965.

Estudi extens sobre el tema, amb referència a nombrosos fets i autors relacionats amb els PPCC. Legislació dels Usatges, focus al voltant del Col·legi de Cirurgia de Barcelona, obra de Domènec Vidal, d'Orfila, de Pere Mata. Altres aspectes.

1606. CORBELLÀ, Jacint:

"Mario Torres (médico y poeta)".

Semana Médica de Medicamenta, 1968, IV, (160), (27-1-1968).

1607. CORBELLÀ, Jacint:

"La enseñanza de la Patología General en la antigua facultad de medicina de Barcelona (1843-1906)".

Asclepio, 1969, 21, 121-127.

Visió del significat de l'obra de Francesc Folch i Amich, Jaume Pi i Suñer, i breument d'Eusebio Oliver, que foren els professors de Patología General a Barcelona en aquest període. Revisió de les principals idees que els influïren.

1608. CORBELLA, Jacint:

"La estancia de Francisco Soca Barreto en Barcelona".

Asclepio, 1969, 21, 129-134.

FSB fou vice-president de la república de l'Uruguai. Va començar els estudis de medicina a Barcelona, però el ministeri no li convalidà el títol de batxiller del seu país. Va aprovar el primer curs de medicina però no li fou reconegut i hagué d'anar a fer la carrera a París. S'analitza la documentació de l'arxiu de la universitat de Barcelona.

1609. CORBELLA, Jacint:

"La psiquiatría en la obra de Orfila"

Bol. Inst. Med. Psicol. 1969, 10, (110), 11-17.

Valoració de l'extens contingut psiquiàtric que es troba en el Tractat de Medicina Legal de Mateu Orfila. Influències de l'escola francesa: Pinel.

1610. CORBELLA, Jacint:

"I Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana. Nota informativa"

Bol. Inf. Acad. Cienc. Med. Catalunya i Balears. 1970, núm. 135, pp. 31-36.

1611. CORBELLA, Jacint:

"Esquema de la evolución histórica de la medicina catalana".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, I, 55-57. v.t. Noticias Médicas (5-6-1970, ed. esp.) p. 3; v.t. Prof. Méd. núm 953, (12-6-1970), p. 7.

Article breu de presentació del I CIHMC de 1970, en el qual és dóna una visió esquemàtica del camí històric de la nostra medicina. S'hi remarquen les dues grans etapes: la medieval i la moderna, a partir de la renaixença cultural del XVIII. En el publicat a Prof. Med. hi ha iconografia.

1612. CORBELLA, Jacint:

"La generación médica del 88 en Cataluña".

Prof. Med. núm. 953, 12-6-1970, p. 25.

Publicat, en català, a Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 331-332.

Es defineix com a generació del 88 el grup de metges que van impulsar el creixement de la medicina catalana a l'últim terç del segle XIX. Els seus caps foren Joan Giné, Bartomeu Robert, R. Rodríguez Méndez, Jaume Pi i Sunyer, i junt amb ells, Ignasi Valentí i Vivó, Ramon Coll i Pujol i Gaspar Sentiñón.

1613. CORBELLA, Jacint:

"La medicina catalana a l'antiguitat".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, I, 211-243.

Treball extens, dividit en dues parts (I. Els primers temps; II. Les influències mediterrànies: cap a la llatinització) en que es fa una posta al dia de l'estat dels coneixements sobre el tema (1970). 238 notes.

1614. CORBELLA, Jacint:

"L'obra quirúrgica de Francesc Domènech i Alsina".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 300-306.

Valoració de l'obra de FDA (Barcelona, 1901 - Poboleda, 1961), que fou un dels iniciadors de la cirurgia experimental a Espanya. Estudi dels seus treballs sobre fisiopatologia del shock, les occlusions intestinals, tractament pre i postoperatori.

Valoració del text de Cirurgia d'urgència i el de tractament de les fractures.

1615. CORBELLA, Jacint:

"La estancia en Barcelona de don Ramón Varela de la Iglesia".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 262-265.

Comentari breu sobre el pas per Barcelona, com a catedràtic de Fisiologia (1874), de RVI, substituint a Jaume Magaz, que havia passat a Madrid. Notícia d'aldarulls estudiantils.

1616. CORBELLA, Jacint:

"Les etapes de la medicina catalana moderna".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 271-278.

Definició dels diversos períodes històrics de la medicina catalana moderna: 1) etapa de creació d'una consciència dels problemes; 2) període de creació d'estructures; 3) fase de consolidació i d'inici de les aportacions científiques d'interès; 4) projecció exterior del treball científic; 5) enfonsament sobtat per factors polítics.

1617. CORBELLA, Jacint:

"La diàspora mèdica catalana".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 371-372.

S'assenyala la importància que han tingut, en el transcurs del temps, les emigracions de metges catalans, en les que destaquen tres fases: 1) emigració a Europa d'alguns metges catalans cap el segle XVI (Servet, Tàrrega, Miró); 2) emigració constant cap a Amèrica en el segle XIX (Sunyer i Capdevila; Bialet i Massé, Vilardebó, N. Matas); 3) l'emigració de 1939, la més nombrosa i fèrtil.

1618. CORBELLA, Jacint:

"Perspectiva actual de la Medicina Legal"

Anal. Clin. Med. For. Barcelona, 1970, 1 (1), 3-14.

Revisió de l'evolució de l'estructura de l'especialitat, analitzant les modificacions en el contingut de diversos textos d'utilització entre nosaltres, alguns d'autors catalans.

1619. CORBELLA, Jacint:

"Como nació la Academia. Panorama de la medicina catalana del ochocientos"

La Vanguardia, 27 d'octubre de 1971, p. 51.

Sobre la formació de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques en el seu centenari.

1620. CORBELLA, Jacint:

"Antecedentes históricos del ministerio de Sanidad en España".

Orbe Histórico, 1972, I, (4), 41-46.

Estudi detallat de l'evolució política i burocràtica del ministeri de Sanitat a Espanya quan la segona República. Detall de les diverses denominacions (6) que se li van donar. Només durant tretze dies es va dir M. de Sanitat sense cap asegit. Referència dels 12 titulars que va tenir.

1621. CORBELLA, Jacint:

"La restauración de la facultad de medicina de Barcelona en 1843".

Orbe Histórico, 1972, I, (5), 27-33.

Estudia els canvis que significaren, per la docència, el decret de 10 d'octubre de 1843, que va suprimir els Col·legis de Cirurgia i va reorganitzar les facultats de medicina. Detall de les modificacions de professors i assignatures a la facultat els anys 1843 i 1845.

1622. CORBELLA, Jacint:

"Recuerdo de Francisco Sunyer i Capdevila, médico y político".

Orbe Médico, 1973, núm 60, pp. 53-55.

En ocasió del centenari de la Primera República s'estudia l'obra del Dr. Sunyer i Capdevila (1826-1898), que fou ministre d'Ultramar quan la presidència de Pi Margall, alcalde de Barcelona (1869), diputat a Corts i metge que exercí a Figueres, Barcelona, Madrid i Roses. Fou avi d'August Pi i Sunyer. Es recorda també breument l'obra d'un altre metge que fou ministre de la República, Ramón Pérez Costales. Iconografia.

1623. CORBELLA, Jacint:

"Medicina Legal"

in Lain Entralgo, P (dir.) "Historia Universal de la Medicina" Barcelona (Salvat) 1972-1975, vol. VII, 407-414.

Història de la Medicina legal. Interès de l'obra d'Orfila.

1624. CORBELLA, Jacint:

"Para un mejor conocimiento de nuestra medicina medieval".

Med. Hist. 1973, (30), pp. 3-4.

Comentari sobre l'obra del Dr. Antoni Cardoner i la seva "Història de la medicina a la Corona d'Aragó".

1625. CORBELLA, Jacint:

"Inicios del crecimiento hospitalario en Cataluña".

La Vanguardia, 13 de gener de 1978, p. rotogravat 3

Article breu on s'explica l'etapa de creixement de les institucions hospitalàries a Catalunya, a partir de 1879, en que es crea l'Hospital del Sagrat Cor; la inauguració del Clínic el 1907; el trasllat del de Santa Creu a sant Pau entre 1916 i 1929, i altres. També es recorden breument altres institucions de Barcelona i de comarques.

1626. CORBELLA, Jacint:

"El crecimiento del saber médico legal en España en el siglo XVI".

Asclepio, 1978-79, 30-31, 323-337.

Visió global del tema. Referència, entre altres, a aspectes mèdico legals a les obres de Damià Carbó, Antoni Amiguet i Jeroni Merola.

1627. CORBELLA, Jacint:

"August Pi i Sunyer (1879-1965). La seva biografia".

in "Centenari...", 1979, 137-150.

Notícia biogràfica detallada d'APS.

1628. CORBELLA, Jacint:

"Centenario del Dr. Augusto Pi Sunyer"

El Correo Catalán, 13 de maig de 1979, p. 31.

1629. CORBELLA, Jacint:

"Médicos españoles en la medicina universal"

El Correo Catalán, 16 de setembre de 1979, p. 33.

Referència, entre altres, a Arnau de Vilanova. Escrit per a presentar el VIè Congrés espanyol d'Història de la Medicina, per part del seu president.

1630. CORBELLA, Jacint:

"Notas sobre la historia de la medicina en la comarca del Bages".

Asclepio, 1980, 32, 93-101.

Recull de dades sobre la medicina i els metges del Bages: Joan Dais, documentat l'any 1169; la pesta de 1347; el Receptari de Manresa de Bernat Despujol, començat el 1347; el llibre de la pesta de Bernat Mas (1625); escrits de Joan Carles Mas (+ 1640); Llucià Puigdollers, Ermengol Cirera i Manuel Oliva en el s. XVIII; Ramon Merli, Oleguer Miró, J. Falp i Plana, J. Casasayas, R. Cots, F. Ferrer Solervicens; els farmacèutics F. Arola, F. Puigpíqué, i els Esteve.

1631. CORBELLA, Jacint:

"Joan Obiols: la expansión universitaria".

La Vanguardia, 28 de setembre de 1980, p. 27.

Valoració de l'activitat de Joan Obiols i Vié en la seva etapa com a degà de la facultat de medicina de Barcelona (1972-79), valorant sobretot la seva actitud oberta per l'extensió de l'ensenyament de la medicina a Catalunya: delegacions de Mataró, Lleida i Tarragona.

1632. CORBELLA, Jacint:

"Notes històriques sobre el coneixement del saturnisme a Catalunya".

Act. III CHMC, Lleida, 1981, I, 83-94.

Visió general de la història del saturnisme. Dades a Catalunya: Mitjavila (1791), Memòries de la RAM (1798), obres de Mata, Orfila, Giné, Valentí; la revista La Salud. 49 notes.

1633. CORBELLA, Jacint:

"Nota sobre el Dr. Ramon Merli i Feixes (1763-1838), metge de Cardona".

Miscel. Est. Bagencs, 1981, I, 89-99.

Estudi de l'obra de Merli, adscrit a la doctrina brownista. Se l'ha de considerar com un lluitador per introduir les idees de prevenció en medicina. S'analitza la seva obra per aturar les epidèmies i les normes que denomina "cànons epidèmics".

1634. CORBELLA, Jacint:

"Un hombre con claridad de exposición".

La Vanguardia 20 d'octubre de 1981, p.23.

Article breu on es fa una síntesi de la vida i obra de Miquel Sales Vázquez, ran de la seva mort. Es destaca la seva faceta com a metge forense i catedràtic de Medicina Legal. Havia estat degà de la facultat de medicina.

1635. CORBELLA, Jacint:

"El profesor Usandizaga y la historia de la medicina".

Acta Obstetr. Ginecol. Hispano Lusit. 1982, 449-459.

Anàlisi de l'obra de Manuel Usandizaga Soraluce com a historiador de la medicina, amb una vintena de treballs. Es valoren principalment la Història de la Obstetricia i la Ginecologia a Espanya (1944); els escrits sobre els Col·legis de Cirurgia de Madrid i de Barcelona (1964); treballs dedicats a metges bascos, i un grup més dispers. Valoració com a docent d'història de la medicina, director de tesis i com a organitzador o participant en Congressos.

1636. CORBELLA, Jacint:

"Informe sobre l'estat de la Facultat de Medicina de Barcelona i la gestió del deganat (febrer 1979 - febrer 1982)"

Barcelona (s.i) 1982. 182 pp.

Testimoniatge dels canvis en l'ensenyament mèdic durant aquest període. Problemes de la facultat. Projecte de restauració de l'edifici.

1637. CORBELLA, Jacint:

"La importancia de 'La Abeja Médica' (1846) en la medicina catalana de su tiempo"

VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes, s.p.

Valoració de la revista. El paper dels doctors F. Arró i J. Alberich i el farmacèutic F. Domènech i Maranges. Els col.laboradors. Les seccions.

1638. CORBELLA, Jacint:

"Una memoria de medicina de empresa del siglo XIX".

Introducció in Arró, F: "Estadística médica de la Compañía de Ferrocarriles de Tarragona a Barcelona y Francia..." (1892), reedició facsímil, 1984.

Estudi breu introductori de la reedició facsímil d'una memòria clàssica sobre un servei mèdic de ferrocarrils (1892). Referència a l'obra de Francesc Arró i Triay, i ànalisi breu de la memòria.

1639. CORBELLA, Jacint:

"La responsabilitat dels metges i de les institucions sanitàries"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 18 de maig de 1985.

Record del seu antecessor, Miquel Sales. Referència àmplia a treballs sobre responsabilitat a Catalunya en el segle XIX, des del caire ètic i jurídic (Janer, Mata, Valentí, Ferrer Garcés, altres). Resposta de Bellarmí Rodríguez Arias.

1640. CORBELLA, Jacint:

"Metges lleidatans professors de la facultat de medicina de Barcelona"

Gimbernat, 1985, 3, 5-13.

Comentari sobre l'obra dels professors Domènec Vidal, Josep Flotats, Macari Riu, Ramon Ferrer i Garcés, Manuel Serès, Marià Sòria i Manuel Safontcada. Fou el discurs inaugural, fet pel seu president, del III CHMC, de Lleida, 1981.

1641. CORBELLA, Jacint:

"L'obra científica del Dr. Francesc Ferrer i Solervicens".

in "Francesc Ferrer i Solervicens, metge i mestre de metges". Manresa (Col. Of. Metges; Centre Est. Bages), 1986, pp. 13-26.

1642. CORBELLA, Jacint:

"La incorporació dels textos de Medicina legal francesos a Catalunya en el primer terç del segle XX".

Gimbernat, 1986, 6, 65-73.

Dades sobre els llibres de Charles Vibert, Alexandre Lacassagne, Léon Thoinot, Victor Balthazard i les seves traduccions catalanes (algunes amb diverses edicions), a principis del segle XX. Els traductors: Comenge, Safontcada, Anguera de Sojo, Coroleu, Verderau. La seva influència. La Toxicologia.

1643. CORBELLA, Jacint:

"L'obra mèdica del Dr. Francesc Juanich i March (Granollers, 1798 - Barcelona, 1868)"

33 Assemblea Intercomarcal Estudiosos. Granollers, 1987. pp. 197-201.

Notícia de l'obra de Juanich, catedràtic de Clínica Mèdica de Barcelona, i abans del Col·legi de Cirurgia. Anàlisi dels seus treballs. Valoració del "Tratado Elemental de Materia Mèdica Externa" (1836). Representa un pas més en la introducció dels punts de vista de la medicina francesa a Catalunya.

1644. CORBELLA, Jacint:

"Mateo Orfila"

Historia y Vida, 1987, 20 (230), 73-80.

1645. CORBELLA, Jacint:

"Vida y obra de Mateo Orfila"

in "Menorca en la Historia de la Sanidad. Orfila. El Lazareto de Mahón" Madrid (Ministerio de Sanidad y Consumo) 1987, pp. 21-31.

1646. CORBELLA, Jacint:
"La Academia de Medicina de Barcelona".
Historia y Vida, 1988, XXI, extra 49, pp. 88-96.
Es dóna notícia de la RAM de B, dels seus orígens, paper en els seus primers temps dins de la nostra medicina, edifici i principals acadèmics. Iconografia.
1647. CORBELLA, Jacint:
"El pensament social i polític d'Ignasi Valentí i Vivó (Vilanova, 1841 - Barcelona, 1924)"
Gimbernat, 1988, 9, 101-110.
Anàlisi del vessant ideològic d'aquest catedràtic de Medicina legal i Toxicologia de Barcelona. Fe en la llibertat i la idea republicana de govern. L'ideal del socialisme científic. La defensa dels obrers. Millora de les condicions de treball. Millora sanitària. Idees sobre l'ensenyament: extensió universitària.
1648. CORBELLA, Jacint:
"Evolució dels estudis universitaris a Catalunya".
El País, 10 de març de 1988, Quadern, pp. 2-3.
Visió global esquemàtica de la història de l'ensenyament universitari a Catalunya, amb referència a la medicina i la cirurgia. Estudi General de Lleida (1300); Estudi de Medicina de Barcelona (1401), Col·legi de Cirurgia (1760); restauració de la Universitat (1837); Nova facultat de medicina (1907).
Pub. també in "Història de la Universitat de Barcelona, I Symposium, 1988" (Barcelona, U.B. 1990) 667-672.
1649. CORBELLA, Jacint:
"Notas históricas sobre la investigación de la paternidad"
in Huguet, E; Carracedo, A; Gené, M: "Introducción a la investigación biológica de la paternidad". Barcelona (Sem. Pere Mata. PPU) 1988, pp. 9-28.
Referència a alguns autors catalans: Mata i posteriors. Estudis sobre il·legitimitat a Catalunya (Montaña, Camps).
1650. CORBELLA, Jacint:
"Antecedents històrics de la facultat de medicina"
in Guia de l'estudiant. Fac. Med. Univ. Barcelona, 1988-89, 11-14.
Notícia breu de l'evolució de la facultat. Publicada també a les guies d'altres anys posteriors.
1651. CORBELLA, Jacint:
"El cólera a Catalunya abans de l'obra del doctor Ferran"
Treb. Soc. Catal. Biología, 1989, 40, 77-89.
Referència a episodis de cólera a Catalunya abans de l'epidèmia de 1885. La primera de 1833. Dades a Girona i brots secundaris. L'epidèmia de 1854. Problemes a Vilanova. El treball del Dr. Joaquim Balcells. Les epidèmies "inexistentes". Medalles de les epidèmies: la de Gràcia de 1865. Altres aspectes. 31 notes.

1652. CORBELLA, Jacint:

"Anàlisi de tres topografies mèdiques de Manresa (1888, 1894 i 1905)".

Miscl. Estudis Bagencs, 1990, 7, 47-61.

Estudi de les memòries presentades a la RAM de B per Víctor Melcior (1888), una anònima de 1894, i la de Pere Pallàs de 1905. Comparació entre elles. Permeten tenir una idea clara de l'estat sanitari de la ciutat. Només es va publicar la tercera.

1653. CORBELLA, Jacint:

"Evolució històrica de la Medicina a Catalunya"

Manresa (VI Congr. Hist. Med. Catalana) 1990. 38 pp.

Esquema general de la història de la nostra medicina.

1654. CORBELLA, Jacint:

"Historia de la Medicina Legal"

in Gisbert Calabuig, J.A. "Medicina Legal y Toxicología". Barcelona (Salvat) 1990, 4^a ed. pp. 8-12.

Menció de Mateu Orfila com a autor català amb més repercussió dins de la història de l'especialitat. També s'esmenta Pere Mata.

1655. CORBELLA, Jacint:

"Dos siglos de lucha contra la tuberculosis"

La Vanguardia, supl. Medicina, núm. 8, 26 d'octubre de 1990, p. 8.

1656. CORBELLA, Jacint:

"El más prestigioso de los médicos catalanes"

La Vanguardia, supl. Medicina, núm. 20, 18 de gener de 1991, p.8.

Referència a Arnau de Vilanova, personalitat màxima de la nostra medicina.

1657. CORBELLA, Jacint; BERTRAN, Aleix:

"Breus notes històriques sobre la Toxicologia a Catalunya"

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970. III, 416-421.

1658. CORBELLA, Jacint; BRETAU, Frederic; LUNA, Margarida:

"Anàlisi d'una revista catalana de medicina del treball de l'any 1906"

Gimbernat, 1987, 8, 259-275.

Notícia de la revista "Medicina y Jurisprudencia de accidentes de trabajo y de seguros de vida", portada pel Dr. Jaume Guerra i Estapé. Relació amb associacions de metges experts de companyies d'assegurances. La "Hispania". Anàlisi dels articles. L'obra del Dr. Guerra (1860-1947), membre de la RAM de B (1919). Medicina del Treball. Pediatria. 33 notes.

1659. CORBELLA, Jacint, CALBET, Josep M^a:

"Alguns problemes de la medicina catalana"

Serra d'Or, 1968, X, núm. 102, març) pp. 187-189.

Valoració de la realitat actual de la medicina catalana a través d'una entrevista doble,

amb Antoni Trias i Pujol i Antoni Oriol i Anguera, residents a Colòmbia i Mèxic, respectivament. Aspectes socials. L'ensenyament. Les reformes. El futur de la medicina catalana. L'exili. Fotografies.

1660. CORBELLÀ, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:

"*Introducción al estudio de la obra médica y política de Gaspar Sentiñón*".

Asclepio, 1969, 21, 135-155.

Estudi extens de la personalitat i l'obra de Sentiñón (1835-1902). Funció com un dels introductors de l'anarquisme teòric a la península; relació amb Bakunin; intervenció en el Congrés de Basilea de 1869; empresonament el 1871. Col.laboració a El Productor, La Luz, Acracia, i altres aspectes. 138 notes.

1661. CORBELLÀ, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:

"*Introducción al estudio de la obra de Gaspar Sentiñón*".

Orbe Histórico, 1972, I, (2), 39-48.

Reproduceix una primera part de l'article anterior.

1662. CORBELLÀ, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:

"*La obra médica de Gaspar Sentiñón*".

Orbe Histórico, 1972, I, (4), 25-30.

Segona part de l'estudi. S'analitza la seva obra mèdica i la seva valoració erudita, però escèptica, lligada a una visió natural. S'estudien els treballs sobre el cólera, la verola i la lepra; idees sobre l'alimentació; traduccions nombroses de llibres de medicina o de novel·les, pel fet de ser un gran políglota. Col.laboració en revistes mèdiques (La Salud, Gaceta Médica de Cataluña).

1663. CORBELLÀ, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:

"*L'evolució del pensament mèdic català en el segle XIX*".

An.Med. (num. extr. Centenari), 1972, 183-206.

Visió detallada de l'evolució del pensament mèdic català, que divideixen en tres períodes: a) els últims anys de la medicina racionalista; b) els anys de domini del vitalisme; c) el tomb cap a l'organicisme. Es remarcen els aspectes institucionals i l'obra dels capdavanters, en particular els membres de la generació mèdica catalana del 88.

1664. CORBELLÀ, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:

"*Un médico granadino en Cataluña. Rafael Rodríguez Méndez*".

Act. IV Congr. Esp. Hist. Med. Granada, 1973, I, 229-236.

Notícia de la vida i obra de RRM (Granada, 1845 - Barcelona, 1919), catedràtic d'Higiene de Barcelona (1874), director de la Gaceta Médica Catalana i Rector de la Universitat (1901). Estudi dels seus treballs i projecció. 32 notes.

1665. CORBELLÀ, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:

"*Nota sobre los profesores andaluces en la antigua facultad de medicina de Barcelona (1843-1906)*".

Act. IV Congr. Esp. Hist. Med. Granada, 1973, I; 447-456.

Dades sobre professors d'origen andalús: Antonio Mendoza; Carlos Silóniz; Antonio Morales. Menció més breu de Francesc Folch; Rafael Rodríguez Méndez i Antonio González Prats. Els set professors de Cadis passats nominalment a Barcelona el 1843. Professors catalans que estigueren algun temps a universitats andaluses.

1666. CORBELLA, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:
"Nota sobre la emigración catalana a América en el siglo XIX".

Act. IV Congr. Esp. Hist. Med. Granada, 1973, III, 59-66.

Dades sobre metges emigrats, principalment a Argentina (Capdevila, Argerich, J. Solà, Bialet, F.Pi i Sunyer); Uruguai (F. Sunyer i Capdevila, petit); i Antilles (Vilardebó, Pons i Guimerà, Cruxent). També alguns a Filipines (Codorniu, Cardona, Masferrer, Masseras).

1667. CORBELLA, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:
"La obra médica y social de Vicente Mitjavila".

in Mitjavila, V.: "Noticia de los daños que causan al cuerpo humano las preparaciones de plomo". Barcelona, (Ed. Univ. Barcelona) 1983 (reimpresión facsímil). pp. IX-XXI.
Nota extensa sobre l'obra de Mitjavila, ran de la reedició en facsímil de la seva coneguda memòria sobre el plom (1791), i d'alguns fragments del Compendio de Policia Médica.

1668. CORBELLA, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:
"El pensamiento sanitario y laboral de dos médicos anarquistas del siglo XIX".

Barcelona (Seminari Pere Mata) 1984, 171 pp.

Llibre editat en ocasió del I Congrés català de Medicina del Treball. Estudi sobre les etapes de la medicina del treball a Catalunya en el segle XIX (pp. 5-15), l'obra de Gaspar Sentiñón (pp. 19-39). Reproducció facsímil de la secció "La salud del Proletario" de la revista "La salud" (1877-78) (pp. 41-127). Facsímil del fulletó "Apuntes para el estudio médico higiénico de la miseria" (1876), de José García Viñas (1848-1931).

1669. CORBELLA, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:

"La funció de l'Acadèmia de Medicina en la Renaixença científica de Catalunya".

Act. I Congr. Hist. Mod. Catal. Barcelona, 1984, 2, 597-602.

Valoració del paper de la RAM de B (fundada el 1770), com un dels motors del canvi cultural de Catalunya. Preocupacions socials. Dictamen de 1781. Referència dels acadèmics més actius: Salvà, Mitjavila, Santponts.

1670. CORBELLA, Jacint; CALBET i CAMARASA, Josep M:

"Aportació toxicològica d'un metge tortosí"

37 Assemblea Intercomarcal Estudiosos. Amposta, 1991. Resums, p. 38.

Notícia de l'obra de Gaspar Armengol (s. XVIII) en el camp de la terapèutica química.

1671. CORBELLA, Jacint; CALBET, Josep M; ESCUDE, Manuel:
"Obra mèdica de Domènec Vidal"
XXXVI Assemblea Intercomarcal Estudiosos. Tremp 1990. Resums, s.p.
Notícia de l'obra de D. Vidal (n. Vilaller, 1741) que fou professor dels Col·legis de Cirurgia de Barcelona i Cadis. El seu text de "Cirugía Forense" (1783)
1672. CORBELLA, Jacint; CALBET, Josep M; LUNA, Margarida:
"Revistas catalanas de Medicina Legal"
Orfila, 1988, 2, 119-126.
Anàlisi de quatre revistes de l'especialitat: "Anales del Instituto de Medicina Legal y Forense" (1910); "Revista de Medicina Legal, Criminología y Psiquiatría Forense" (1932); "Anales de Medicina Legal, Psiquiatría y Anatomía Patológica" (1933) i "Anales de la Clínica Médico Forense de Barcelona" (1970). Els seus impulsors: Ignasi Valentí Vivó, Wifred Coroleu, Manuel Saforcada, Angel A. Ferrer Cajigal i Lluís Puig i Vilajuana.
1673. CORBELLA, Jacint; CALBET, Josep M; VALLRIBERA, Pere:
"Alguns aspectes de l'obra mèdica del Dr. Agustí Bassols i Prim (Olot, 1853 - Barcelona, 1919)"
Gimbernat, 1987, 8, 61-75.
Notícia detallada de la vida i obra d'Agustí Bassols, químic i metge. Membre de la RAM de B (1911). La Topografia d'Olot. Activitat com a tisiòleg. Director de les revistes "Contra la tisis", "Infantia nostra", "Revista Médica Barcelonesa". La "Climatoterapia española de la tisis pulmonar" (1888). Obra a la Gaceta Médica Catalana. Altres aspectes.
1674. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:
"La enfermedad mental en los primitivos códigos medievales españoles"
Bol. Inst. Med. Psicol. 1964, 5, (60), 9-13.
Referència, entre altres, als Usatges de Barcelona.
1675. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:
"La 'Revista Frenopática Barcelonesa' y el manicomio de Nueva Belén"
Bol. Inst. Med. Psicol. 1965, 6, (64), 9-16.
Notícia d'aquesta revista, que fou òrgan del manicomio de Nova Betlem i de l'escola de Giné i Partagàs.
1676. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:
"La 'Revista Frenológica' y Magín Pers y Ramona"
Bol. Inst. Med. Psicol. 1965, 6,(68), 19-27.
Notícia d'aquesta revista de frenologia, editada pel grup de Vilanova i la Geltrú, publicada durant tres anys.
1677. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:
"La Antorcha, órgano de la actividad frenológica de Mariano Cubí"

Bol. Inst. Med. Psicol. 1965, 6, (70), 18-23.

Notícia d'aquesta revista, editada per Marià Cubí, que fou la més important de les publicacions frenològiques espanyoles.

1678. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:

"Bartolomé Robert Yarzábal".

Act. II Congr. Esp. Hist. Med. Salamanca, 1965, II, 153-161.

Estudi de la vida i obra de B. Robert (1842-1902), catedràtic de Patologia Mèdica de

Barcelona (1875) i personalitat bàsica en la concienciació política del catalanisme.

Estudi de la seva obra escrita.

1679. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:

"Un frenólogo olvidado: Magín Pers y Ramona".

Act. II Congr. Esp. Hist. Med. Salamanca, 1965, II, 163-170.

Notícia de la vida de Magí Pers (n. Vilanova i la Geltrú, 1803), que fou la segona

personalitat del moviment frenològic català. Comentari sobre les seves idees. Altres

aspectes de la seva obra (literaris, socials).

1680. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:

"La fisionomía en España. Precedentes a la obra de Lavater"

Bol. Inst. Med. Psicol. 1966, 7, (74), 17-24.

Valoració de l'obra d'Esteve Pujasol: "El Sol solo y para todos sol.." i del Llunari de

Gerónimo Cortés.

1681. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:

"El primer Congreso español de Psiquiatría (1883)"

Bol. Inst. Med. Psicol. 1966, 7, (82), 9-14.

Notícia sobre el Primer Certamen Frenopático Español, fet a Nova Betlem l'any

1883, organitzat per Giné i Partagàs.

1682. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:

"Un aspecto histórico de la caracterología morfológica. La escuela de frenología catalana".

Rev. Psiq.Psicol. Med. Europa Amer. Lat. 1968, 8, 452-461.

Anàlisi del principals grups de frenologia a Catalunya. Cubí com a motor més important i la seva revista "La Antorcha". El grup de Vilanova amb Magí Pers i Ramona. El grup de Figueras (Llach i Soliva; Gay i Beyà; González de Soto).

1683. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:

"La obra dermatológica del doctor Giné y Partagás".

Anal. Med. Cir. 1969, 49, (215), 327-333.

Valoració del vessant dermatològic de Joan Giné, iniciador de l'especialitat aquí.

Autor d'un text de Dermatologia de més de 800 pp. (1880), i d'un de Venereología (1883). Esment d'altres dermatòlegs i sifilògrafs catalans del temps: G. Saltor, Julià,

Pellicer, Viñeta, Gelabert i altres.

1684. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:
"Una qüestió de prioritat: Helena Maseras, Dolors Aleu, Martina Castells".
Act. I CIHMC, Barcelona 1970, I, 139-142.
Dades sobre el tema. Helena Maseras: n. 1853; estudis 1872-78; llicenciatura: sol·licitud 1879, permís 1882, grau: 25-10-1882. Dolors Aleu: n. 1857; estudis 1874-79; llicenciatura: sol·licitud 1880, permís 1882, grau: 19 i 20-4-1882. Martina Castells: n. 1852; estudis 1877-81; llicenciatura: sol·licitud 1881, permís 1882, grau: 20 i 25-4-1882.
1685. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:
"Alguns aspectes de l'obra mèdica de Pere Mata".
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, III, 403-408.
Valoració de la ideologia mèdica general de Pere Mata, idees psiquiàtriques, i alguns aspectes de la seva obra mèdico legal.
1686. CORBELLA, Jacint, DOMENECH, Edelmira:
"Influencia de la generación del 88 en la medicina catalana".
Act. IV Congr. Esp. Hist. Med. Granada, 1973, 67-73.
Nota extensa sobre la generació mèdica catalana del 88 i els seus caps; Giné, Robert, Rodríguez Méndez, Jaume Pi Sunyer, Sentiñón, Valentí Vivó, i altres. El seu significat de progrés, apertura i europeització.
1687. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:
"Notas sobre médicos de la comarca del Priorato en el siglo XIX".
Asclepio, 1980, 32, 103-109.
Dades referents a dos metges prioratins del segle XIX. Jaume Ardèvol i Cabré (n. Vilella Alta, 1775), exiliat per liberal, introductor de millors tècniques. Josep Robert i Serrat (n. Poboleda, 1832), metge i veterinari, catedràtic d'anatomia de l'escola de veterinària de Saragossa.
1688. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:
"Análisis de algunos aspectos de la obra del doctor Juan Magaz y Jaime (1822-1901)".
Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, II, 497-503.
Record del període barceloní de Juan Magaz (n. Calatayud, 1822). Catedràtic de Física i Química mèdiques (1848) i de Medicina Legal i Toxicologia (1850) a Santiago; de Física i Química Mèdiques (1851) i de Fisiología (1859), a Barcelona; i de Fisiología (1874) a Madrid. L'obra escrita; la seva tasca a la RAM de B com a renovador. Intervenció en el nou Hospital Clínic, des de la seva posició com a senador.
1689. CORBELLA, Jacint; DOMENECH, Edelmira:
"Canvis a la situació del malalt mental a Catalunya a finals del segle XIX"
Act. Congr. Intern. Hist. Catalunya i la Restauració (1875-1923). Manresa (C.E. Bages) 1992, 503-506.
Les bases teòriques del canvi. Els manicomis. Els malalts mentals., Situació personal. El contingut científic. Influència de l'obra de Giné i Partagàs.

1690. CORBELLA, Jacint; HERNANDEZ DE LA PEÑA, Saturnino:
"Introducció a l'estudi de l'obra del Dr. Diego Ruiz (1881-1959): els contes".
Gimbernat, 1985, 4, 83-93.
Notícia d'alguns aspectes de la vida de Dídac Ruiz. Anàlisi dels "Contes d'un filòsof" i dels "Contes de glòria i d'infern". Anàlisi de les idees sobre la mort, els fenòmens postmortals, sentiments de culpa, malaltia mental, fenòmens paranormals, la voluntat, el temps i altres aspectes. Notes.
1691. CORBELLA, Jacint; LUNA, Margarida; SANZ, Pere:
"Els inicis dels coneixements sobre patologia tòxica per crom"
Gimbernat, 1990, 13, 39-52.
Visió general del tema.
1692. CORBELLA, Jacint; MARTI AMENGUAL, Gabriel:
"Recuerdo de la obra de Pedro Mata y Fontanet (1811-1877) en su centenario".
Asclepio, 1980, 32, 111-119.
Visió global d'alguns aspectes de l'obra de Pere Mata, analitzant la seva etapa revolucionària i l'exili francès (1837), els anys a Madrid, els principals aspectes de la seva obra mèdica i l'obra literària: novel·les i principalment la producció poètica en català i castellà.
1693. CORBELLA, Jacint; MARTI LLORET, Juan:
"Desarrollo de la toxicología en Cataluña en el siglo XIX"
Act. II Jorn. Toxicol. Españolas, Sevilla, 1974. pp. 130-137.
1694. CORBELLA, Jacint; MARTI-LLORET, Juan:
"L'evolució del contingut de l'ensenyament en la Medicina Legal a la Universitat de Barcelona"
in Hist. Univ. Barcelona, I Symposium, 1988, pp. 333-341.
Estudi dels continguts de la matèria. La independització de la Higiene. L'obra d'Ignasi Valentí. Separació de la psiquiatria. Període del Dr. Sales Vázquez. Escola de Medicina del Treball. Diferenciació de la Toxicologia. Valoració del Dret Mèdic, a part de la medicina forense.
1695. CORBELLA, Jacint; SANT, Francesc:
"L'obra mèdica del Dr. Oleguer Miró i Borràs (Manresa, 1849 - 1926)"
Miscel. Estudis Bagencs, 1981, 1, 221-227.
Estudi de l'obra d'O. Miró. Aforística Mèdica popular catalana. La direcció de la "Revista Ilustrada Jorba". Biografia del doctor Piguillem. Treballs sobre el Receptari de Manresa. Obra menor.
1696. CORBELLA, Jacint; VALLRIBERA, Pere; ESCUDE, Manuel:
"Crítica de dues topografies mèdiques de Tortosa"
XXXVII Assemblea Intercomarcal Estudiosos. Amposta 1991. Resums p. 39.

Notícia de les dues topografies, de 1891 de Felip Santiago Vila i Oliva, i de 1904, de Manuel Vila i Olesa.

1697. CORBERO, Salvador:

"Reformas en el Hospital de Nuestra Señora del Mar"

Diario de Barcelona, 31 de maig de 1966, p. 19.

1698. CORDOBA RODRIGUEZ, José:

"Notas para la historia médico psicológica del Romanticismo"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 10 de maig de 1951.

Substitueix a A. Martínez Vargas. Resposta de Pere Nubiola.

1699. CORDONNIER, E.:

"Notes sur une pharmacopée et des notes manuscrites en langue catalane".

Janus, 1905, 10, pp. 169-171 i 225-245.

1700. CORLIEU, A.:

"Les Chaires de Médecine Légale et d'Histoire de la Médecine à la faculté de Paris"

France Médicale, 1879, 26, 337-340 i 353-355.

v.t. Paris (Delahaye) 1879. 9 pp.

Menció, entre altres, de M. Orfila.

1701. CORLIEU, A.:

"Les doyens de la Faculté de Médecine de Paris, de 1794 à 1881"

France Médicale, 1881, pp. 742-753.

Orfila fou degà de 1831 a 1848.

1702. CORLIEU, A.:

"Le médecin 'L'homme' (+1829), chirurgien des hospices de Château-Thierry et l'épidémie de Barcelone (1821)".

Ann. Soc. historique et archéologique. de Château-Thierry, 1899, 34, 45-50.

1703. CORMINAS, Joan:

"Suplemento al Diccionario crítico de los escritores catalanes".

Burgos, 1849. 369 pp.

Suplement del clàssic Torres Amat (vid.) Encara avui és una font d'informació útil.

S'ha reeditat en facsímil (Curial, Documents de Cultura) l'any 1973.

1704. CORNET i ARBOIX, Ramon:

"Farmàcies i farmacèutics del segle XIX a Manresa"

vol. I: "Els antics apotecaris". 276 pp.

vol. II: "Els moderns farmacèutics". 260 pp.

Manresa (Caixa de Manresa) 1987.

1705. CORNET i ARBOIX, Ramon:
"Valentí Vallcandrera i Pons, apotecari, alcalde de Manresa durant el trienni liberal (1821-1823)".
Miscel. Est. Bagencs, 1987, 5, 157-169.
El llinatge dels Vallcandrera, apotecaris a Santpedor. La farmàcia de l'Hospital; l'epidèmia de febre groga; fumigacions. Persecució. Refugi a Barcelona.
1706. CORNET i ARBOIX, Ramon:
"Actuacions de l'Honorabile Col·legi d'Artistes de Manresa durant el segle XVII. Assumptes interns"
Gimbernat, 1988, 9, 111-126.
Admissió de nous col·legiats. Nomenament de mestres i de càrrecs. Noves ordinacions. Dades sobre nombrosos col·legiats. 44 notes.
1707. CORNET i ARBOIX, Ramon:
"Actuacions de l'Honorabile Col·legi d'Artistes de Manresa durant el segle XVIII. Assumptes econòmics"
Gimbernat, 1988, 10, 95-106.
Dades sobre el Col·legi d'Artistes de Manresa, que agrupava apotecaris, cirurgians, candelers de cera i adroguers. Documentació abundant. Anàlisi de la taxació de comptes de l'Hospital de sant Andreu. El repartiment de guanys. El que toca pagar per cadastre.
1708. CORNET i ARBOIX, Ramon:
"Anuncis i medicaments"
Gimbernat, 1988, 10, 107-114.
Analisi d'anuncis sobre medicaments a la premsa manresana del segle XIX. Les aigües minero-medicinals. Anuncis religiosos (pastilles pectorals de l'Ermità). Específics estrangers: les píndoles Brandeth (1866), quirà de Noruega. medicaments dels USA. Els booms publicitaris. Les píndoles Holloway. La Kola granulada Esteve (1899).
1709. CORNET i ARBOIX, Ramon:
"Actuacions de l'honorabile Col·legi d'Artistes de Manresa durant el segle XVIII. Assumptes oficials"
Gimbernat, 1989, 12, 75-84.
1710. CORNET i ARBOIX, Ramon:
"La presència del Laboratori Uriach al Bages".
Miscel. Est. Bagencs, 1990, 7, 63-74.
Referència a anuncis, a "El Manresano" l'any 1866, de les 'píndoles Brandeth', que es venien a la farmàcia del Pòpol de Manresa. Reproducció de diversos anuncis en diaris de Manresa.
1711. CORNET i ARBOIX, Ramon:
"Arribada del primer Esteve a Manresa l'any 1787".

Miscel. Est. Bagènys, 1990, 7, 75-82.

Notícia de la vinguda de Tomàs Esteve i Gabanyach, iniciador de la nissaga dels farmacèutics Esteve, l'any 1787. Farmacèutic de l'Hospital des de 1787 a 1830. Dades sobre la farmàcia de l'hospital.

1712. CORNET i ARBOIX, Ramon:

"Apotecaris a l'Hospital de sant Andreu"

Gimbernat, 1990, 13, 53-64.

Dades sobre diversos apotecaris: Josep Pejoan (1761), Anton Arbués (1767), Anton Parera (1784), Pau Vidal (1785), Tomàs Esteve (1787). 24 notes.

1713. CORNET i ARBOIX, Ramon:

"Algunes nissagues d'apotecaris manresans dels segles XVII-XVIII"

Gimbernat, 1991, 15, 71-73.

Dades sobre els Arsaguet i els Daví.

1714. CORNET i ARBOIX, Ramon:

"Epidèmies, salut pública i l'estat de la ciutat de Manresa. 1720-1786"

Gimbernat, 1991, 15, 75-88

Dades sobre epidèmies a Manresa. La pesta de Marsella de 1720. Brots de 1764. Transcripció de documents. 23 notes.

1715. CORNET i ARBOIX, Ramon:

"Joan Ignasi Daví i Garriga, apotecari botifler"

Gimbernat, 1991, 15, 89-97.

Apotecari de la plaça Major. Dades familiars. Details de l'activitat professional i ciutadana. Regidor. Mort el 31-8-1757.

1716. CORNET i ARBOIX, Ramon; TORRAS i SERRA, Marc:

"Recull gràfic sobre aspectes de la sanitat".

Miscel. Est. Bagènys, 1990, 7, 247-263.

Recull de 15 il·lustracions. Els farmacèutics Josep Esteve i Seguí i Antoni Esteve i Subirana. Vistes de l'hospital de sant Andreu. L'hospital de Santa Llúcia. Receptari de Jaume Arseguel. Quadre de santa Maria Magdalena a l'església de sant Miquel.

1717. CORNUDELLA, Josep:

"El Dr. Freixas i Freixas".

in Monografies Mèdiques, 1928, núm. 18.

Nota sobre la personalitat de Joan Freixas, figura de la clínica catalana del seu temps.

1718. CORNUDELLA i CAPDEVILA, Josep:

"Biografia del Dr. Joan Freixas i Freixas".

Barcelona (Imp.E. Duran Albanel) 1934. 31 pp.

v.t. Annals de l'Hosp. Gral. de Catalunya, 1936, X, (61), 560-578.

Text de la conferència llegida a la sessió necrològica el 15-2-1934. És un estudi detallat

dels diversos aspectes de Freixas. La seva forta personalitat i caràcter, rectitud i passió. Valora l'obra com a metge de l'hospital i com a mestre i aporta una llista de 40 treballs científics publicats, i altres 11 en el capítol que li dedica com a literat i patriota. Alguns estan relacionats amb la història de la medicina catalana.

1719. CORNUDELLA, J.:

"*El Dr. Freixas, metge de l'Hospital*".

An. Med. 1934, 28, 613-617.

Record de l'obra de Joan Freixas i Freixas com a metge de la Santa Creu durant 55 anys, des del seu ingrés com a practicant el 1878 fins a la seva mort.

1720. CORNUDELLA, J.:

"*El Dr. Joan Freixas i Freixas*".

Med. Catal. 1935, 5, 617-618.

Nota breu sobre la personalitat i obra de Freixas.

1721. CORNUDELLA, Josep:

"*Història de la Tisiología a Catalunya*".

Barcelona (Imp. Elzeviriana) 1935.

Text del discurs d'entrada al Cos de metges numeraris de l'hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona.

1722. CORNUDELLA i CAPDEVILA, Josep:

"*Memoria de los trabajos realizados por esta corporación durante el curso 1950-1951.*

La medalla de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau".

An. Hosp. Sta. C y S.P. 1952, 12, (68), p. 7.

1723. CORNUDELLA, J.:

"*El Dr. D. Francisco Fábregas*".

AMB, 1956, (57) s.p.

Dades sobre els aspectes humans i de mecenatge de F. Fábregas (m. 1933).

1724. CORNUDELLA, J.:

"*Bosquejo histórico de los Anales del Hospital de la santa Cruz y San Pablo*".

An. Hosp. Sta. Cruz y S. Pablo. 1967, 27, (1), 13-14.

Revisió breu de l'evolució de la revista, des del primer número (gener de 1927), la seva catalanització (1930), les modificacions de 1935, el període de silènci (1938-1950), la reaparició (2a època, gener de 1951) i evolució ulterior.

1725. CORNUDELLA, J.:

"*In memoriam. El Dr. Jacinto Vilardell Permanyer*".

An. Inst. Corachán, 1967, 19, (3), 80-81.

Nota necrològica sobre la personalitat de Cinto Vilardell, metge de Sant Pau, digestòleg. Referència a la seva afacció musical. Vinculació a Moià (Bages): festa de l'arbre fruití; concurs de cant Tenor Viñas.

1726. CORNUDELLA, J.:
"Personalidad del Dr. Jacinto Reventós".
An. Med. 1968, supl. (2), 6-8.
Evocació personal de Cinto Reventós en el seu servei de l'Hospital de Sant Pau. Capacitat d'aglutinar un equip; un cert escepticisme enfront de l'intervencionisme; la seva ironia.
1727. CORNUDELLA i CAPDEVILA, Josep:
"Història de la pneumologia a Catalunya".
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 149-154.
Visió general de l'evolució de l'especialitat entre nosaltres. Antecedents antics (1576, F. Micó; 1729: R. Esteve i J. Badia). Menció dels asils per infants escrofulosos. Obres de F. Sunyer i Capdevila (1872), A. Bassols (1888), Alvar Esquerdo. Tasca de l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya. Congrés internacional de la Tuberculosi de 1910 a Barcelona. Dades més recents.
1728. CORNUDELLA, Josep:
"L'obra mèdica del Dr. Joan Freixas i Freixas".
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 362-365.
Record de l'obra de J. Freixas (1860-1933), capdavanter dels estudis de la patologia de l'aparell respiratori aquí; preocupat per problemes polítics i socials, i president del segon Congrés de Metges de Llengua Catalana.
1729. CORNUDELLA i CAPDEVILA, Josep:
"L'hospital de Santa Creu i Sant Pau. L'hospital de Barcelona".
Barcelona (ed. Gustau Gili) 1971.
Obra col·lectiva, publicada amb el suport econòmic de Pau Picasso on es consideren alguns trets històrics d'aquest centre hospitalari.
1730. CORNUDELLA, Josep:
"Història de l'Hospital de Santa Creu i Sant Pau".
An. Hosp. Sta. Cruz y S. Pablo, 1972, (3), 277-281.
Text del parlament del Dr. Cornudella en l'acte de presentació del llibre d'aquest títol, amb una breu revisió històrica i records personals de l'autor a la seva primera etapa a l'hospital.
1731. CORNUDELLA, Josep:
"La pneumologia a Catalunya".
Barcelona (RAM de B) 1973. 69 pp.
Discurs d'ingrés a la RAM de B. Descripció personal i detallada de l'evolució de l'especialitat, sobretot a la primera meitat del segle XX, amb descripció de les personalitats mèdiques més rellevants dedicades a les malalties del pulmó. Molta informació de primera mà. Record del seu antecessor: Lluís Sayé. Resposta a càrrec de Jaume Pi Figueras.

1732. CORNUDELLA, José:

"Obra científica y sanitaria del académico honorario prof. Luis Sayé".

An. Med. Cir. 1973, 53, (233), 247-253.

Valoració de l'obra de Sayé en els seus primers anys: professor d'anatomia patològica, iniciador de la tisiologia aquí, cap del dispensari antituberculós, propulsor de la vacunació BCG. Valoració del medi ciutadà en que es movia.

1733. CORNUDELLA, Josep:

"La pneumologia a Catalunya i els seus homes".

Barcelona (Ed. Ariel - Fund. Picasso-Reventós) 1975. 275 pp.

Text molt ben editat, amb nombroses il·lustracions, en el que remarca l'evolució de l'especialitat a Catalunya a la primera meitat del segle XX. De fet és semblant al seu discurs d'ingrés a la RAM de B, ampliant en alguns aspectes. Informació sobre pneumòlegs contemporanis.

1734. CORNUDELLA, José:

"Lluís Sayé i Sempere".

An. Med. Cir. 1976, 56, (243), 46-50.

Comentari sobre diversos aspectes de l'obra de Sayé com a tisiòleg, cap del servei d'assistència social dels tuberculosos a Catalunya, apòstol del BCG. Activitats a l'exili i el seu retorn.

1735. CORNUDELLA, Josep:

"La personalitat del Dr. Sayé"

Ann. Med. 1977, 68, (10), 1661-1664.

Comentari sobre Lluís Sayé.

1736. CORNUDELLA i CAPDEVILA, Josep:

"Uns quants homes de la medicina lleidatana".

Lleida (Inst. Est. Ilerdencs) 1978. 89 pp.

Estudi extens, de caire biogràfic, sobre nombroses personalitats de la vida mèdica i científica lleidatana de tots els temps. Font interessant de dades.

1737. CORNUDELLA i CAPDEVILA, Josep:

"Estudio biográfico del profesor Luis Sayé Sempere".

Barcelona (Ed. Rocas) 1979. 126 pp.

Dades sobre la vida i obra del Dr. Sayé. Aspectes humans. Treball a la lluita contra la tuberculosi. L'obra antituberculosa universitària. L'exili (1937-51) a Uruguai i Argentina. El retorn. Últims anys. Bibliografia. Recull, ampliant-la, bona part de la informació dels seus treballs anteriors sobre el mateix tema.

1738. CORNUDELLA i CAPDEVILA, Josep:

"L'esperit humanitari i social de la classe mèdica catalana".

Barcelona (Aymà S.A. edit.) 1980. 162 pp.

Estudi de diverses institucions d'ajuda mútua entre els metges de Catalunya, en el sí de

les institucions col.legials. Inici de la idea del Sindicat de Metges de Catalunya per R. Pla i Armengol, l'any 1919. Detall documentat de la Mutual Mèdica, les cooperatives de consum i de crèdit i estalvi, la secció de metges jubilats, Assistència sanitària col.legial, i altres. Important per conèixer aquests aspectes de l'activitat corporativa dels metges catalans.

1739. CORNUDELLA i CAPDEVILA, Josep:
"Historiografia de l'especialitat respiratòria a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (I)".

Sant Pau, 1983, 4, (2), 67-69.

Referència a les principals figures relacionades amb l'assistència sanitària que van col.laborar amb l'Hospital en aquesta especialitat.

1740. CORNUDELLA i CAPDEVILA, Josep:
"Esbós d'historiografia mèdica lleidatana".

Gimbernat, 1984, I, 47-63.

Notes biogràfiques sobre metges, antics i moderns, d'origen lleidatà o relacionats amb les comarques de Ponent.

1741. CORNUDELLA, J.; BARRAQUER BORDAS, L.; FERNANDEZ PELLICER, E.; VILA CLARA, J.:

"La trayectoria asistencial y científica del secular Hospital de la Santa Cruz".

An. Med. Cir. 1974, 54, (238), 385-411.

Treball extens dividit en quatre parts, en que es reuneixen aspectes històrics i moderns: I. Visió de conjunt (Cornudella); II. Assistència mèdica (Barraquer), amb moltes referències històriques; III. Recerca (F.Pellicer), IV. Docència (Vilaclara).

1742. COROLEU i BORRAS, Wifredo:

"El Dr. Pi y Molist"

Rev. Frenopática Española, 1908, 6, (65), pp. 139-142.

1743. COROLEU, Wifred:

"Apuntes para la historia de la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona".

Annals RAM de B.

Text del treball llegit a la sessió científica del 29 de desembre de 1917.

1744. COROLEU, Wifred:

"Els inglesos d'Horta"

Barcelona (Lectura Popular. Biblioteca d'autors catalans, núm. 316). Imp. La Renaixensa, sense any, 92 pp.

Inclou fotografia i notícia biogràfica de l'autor.

1745. COROLEU i BORRAS, W.:

"Los grandes alienistas catalanes del siglo XIX. Emilio Pi y Molist. Su obra y su época (1829-1892)"

An. Med. 1946, 33 (391), pp. 397-408.

Valoració de l'obra de Pi i Molist, impulsor de la millora en l'assistència psiquiàtrica del seu temps.

1746. COROLEU, Wifredo:

"El doctor Mata, médico legista"

Revista de Medicina Legal (Madrid), 1946, I, núms. 1,2,3.

Comentaris sobre aspectes diversos de l'obra de Pere Mata

1747. COROMINAS Josep:

"Mira, psicólogo universal".

Rev. Dep. Psiq. Fac. Med. de Barcelona, 1973, I (1).

1748. COROMINAS, Josep:

"Joan Obiols Vié".

Rev. Dep. Psiq. Fac. Med. Barc. 1981, 8, (1), 27-29.

Breu nota necrològica, amb una visió d'Obiols com a mestre.

1749. COROMINAS, José M^a:

"El origen de la medicina en la Prehistoria".

Rev. Inform. Med. Terap. 1950, (37-38), p. 257.

1750. COROMINAS, José M^a:

"La mentalidad humana durante el Paleolítico Superior".

IV Congr. Int. Cienc. Prehist. y Protohist. Madrid, 1954.

1751. COROMINAS, José M^a:

"La mentalidad humana a través de la prehistoria".

Gerona (Col. Of. Med.) 1964. 22 pp.

1752. COROMINAS, Josep M^a:

"Personalitat del prehistoriador banyolí Pere Alsius i Torrent".

Rev. Girona, 1976, pp. 203-206.

1753. COROMINAS, J.M.; COROMINAS, M.:

"Huesos perforados en V en la Cueva Encantades de Martís (Esponellà)".

Crónica V Congr. Arqueol. Nac. Zaragoza, 1959. 121-127.

1754. COROMINAS, V. de P.:

"El doctor Francisco Rusca ante el extrangero" (sic)

Bol. mens. Col. Med. prov. Gerona, 1910, XV, (2, febrero), 24-26.

Nota necrològica

1755. COROMINAS i BERET, Frederic:

"L'Acadèmia i les seves seccions especialitzades"

Tribuna Médica, núm. extr. 20 de maig de 1976, pp. 13-17.

1756. COROMINAS PEDEMONTE, F.:

"Recuerdos de la Academia de Ciencias Médicas en 1898".

in "Libro de oro...", 1953, pp. 27-32.

Explica el seu record de les sessions de l'Acadèmia a l'antic local del carrer de la Portaferrissa núm. 6, amb anècdotes de les sessions d'aquell any.

1757. CORRONS i ESPINALT, Josep; TOMAS i CABOT, Josep; MANUBENS i COROMINAS, Rosa; AROCAS i PEY, Joan; BADAL i PUIG, Josep:

"Evolució de la cardiologia a Manresa durant els darrers 40 anys (1950-1990)"

Gimbernat, 1991, 15, 99-105.

Dades sobre la història recent del desenvolupament de l'especialitat a Manresa. Programes de prevenció. Primers cardiólegs i pneumòlegs. La Unitat Coronària.

1758. CORTADA i COLOMER, Tomàs:

"La mandíbula de Banyoles".

in Canal, E. (dir): "El paleolític a les comarques de Girona, 1976, pp. 125-126.

Nota breu sobre la mandíbula trobada per Pere Alsius l'any 1877 i que durant molts anys ha estat considerada com la resta humana més antiga trobada a Catalunya. Descripció detallada. Iconografia.

1759. CORTADA i COLOMER, Tomàs:

"Pere Alsius, antropòleg".

Quaderns, 1986-87, pp. 55-61.

Valoració de la importància del text inèdit "El Magdaleniense en la provincia de Gerona". Anàlisi del 22è capítol, dedicat a l'antropologia física, "puix l'autor hi fa la primera descripció científica, fins ara coneguda, de la mandíbula de Banyoles".

1760. CORTADA i RIERA, Ricard:

"Breve reseña de las aguas minero-medicinales de Arbucias".

Barcelona, 1890, 16 pp.

1761. CORTADELLAS i ANGEL, María Josefa:

"Vida y obra del Dr. Félix Janer y Bertrán".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 32-39.

Anàlisi de la vida i obra de Feliu Janer (Vilafranca, 1781 - Guadalajara, 1865), professor a Cervera, Barcelona i Madrid. Nota biogràfica. Descripció dels seus escrits. Relacions amb l'homeopatia i amb el Diario General de Ciencias Médicas. Judici de la seva obra.

1762. CORTEJOSO, Leopoldo:

"En torno a un centenario. Gaspar Casal, hombre del Principado".

Oviedo (Diput. Oviedo) 1959.

1763. CORTEJOSO, Leopoldo:
"Médicos poetas en el marco del romanticismo español".
II Reun. Nac. Méd. Escritores. Mérida, 1975, 307-311.
Referència, entre altres, a A. Ribot i Fontseré (1813-1871), Alfred Opisso (1847-1924), Josep Letamendi (1828-1897).
1764. CORTES, Juan:
"La Casa de Convalecencia"
Destino, 30 de març de 1963, p. 23.
Nota sobre la col·locació de la primera pedra el 26 de maig de 1629.
1765. CORTES, Sebastián:
"La generosidad de los humildes"
El Correo Catalán, 23 de gener de 1957.
Sobre l'ajuda econòmica a l'hospital de Sant Pau de Barcelona.
1766. CORTES i GENESCA, Jaume; CAVA i SANCHEZ, Mercè:
"Història de l'hospital de Sant Joan de Balaguer".
Gimbernat, 1986, 5, 119-126.
Notícia breu d'aquest hospital. Primera menció l'any 1114. Algunes referències a l'Edat Mitjana (1180, 1212, 1393; 1456 nou hospital). Nova ampliació el 1754. Detall de la dotació d'algunes places de metge i de cirurgià. Estat ruinós i enderrocamet el 1932.
1767. CORTES i GENESCA, Jaume; CAVA i SANCHEZ, Mercè:
"L'epidèmia de cólera morbo asiàtic a Balaguer l'any 1854".
Gimbernat, 1986, 6, 75-80.
Estudi de l'epidèmia. Primer cas el 28-8-1854. Va durar fins el 14 d'octubre. Els metges de Balaguer: Pau Graells, Antoni Bonet, Pere Soler, Josep Biel, Gaspar Balcells. Mesures inicials. 315 òbits (205 dones i 110 homes) (285 adults i 30 nens). Total d'afectats 1898 (1109 dones i 789 homes).
1768. COSTA i SAVOIA, Ernest:
"Mort i lluites a les mines del Molar"
Avui és Diumenge, 1988, núm. 126, pp. 18-20.
Record de les condicions de treball, perills i lluites a les mines de plom del Molar (Priorat)
1769. COSTA-SICRE, Laurent-François:
"Considérations générales sur l'épidémie qui ravagea Barcelone en 1821".
Paris (Gabon) 1827.
1770. COT, A.:
"Antigues famílies d'apotecaris: els Borràs".
Butll. Inform. Munic. Móra d'Ebre, 1984-1985, (11), p. 7.

Dades sobre la nissaga dels apotecaris Borràs, de Benissanet i Móra, des d'abans del segle XVIII. Referència a plets i revalidació de títols (1782, 1807).

1771. CREECH, O. (jr.):

"Rudolph Matas and Keen's surgery" ..

Amer. J. Surg. 1967, 113, 791-801.

1772. CREUS i COROMINAS, Teodoro:

"El cólera morbo en Villanueva y Geltrú (1854)"

Vilanova (Imp.J. Pers i Ricart) 1854. 51 pp.

El subtítol és prou clar: "Reseña histórica de los sucesos que precedieron, acompañaron y sucedieron a la presencia de este azote en dicha villa durante los meses de agosto y septiembre del año 1854". Reedició facsímil. Inst. Estudis Penedesencs, (Sant Sadurní; Graf. Llopard) 1990.

1773. CRIADO i ANTONA, Manuel:

"Història de mig segle del Casal del Metge (Recordances de la meva vida, 1934-1984)"

Llagostera (Imp. Nonell) 1984. 120 pp.

Testimoniatge personal del pas del Sindicat de Metges a la Mutual Mèdica de Catalunya i Balears. Molta informació de primera mà.

1774. CROS i CABRE, Josep:

"Epidèmies del segle XVII".

Lo Floc (Riu d'oms) 1983 (47), pp. 4-5.

Nota breu sobre la por creada pel perill d'una epidèmia l'estiu del 1676.

1775. CROUS y CASELLAS, José:

"Necrología del malogrado Dr. D. Antonio Coca Cirera".

Barcelona (Imp. Diario Barcelona) 1872. 32 pp.

Text llegit a la RAM de B. el 26 de febrer de 1872. Elogi d'aquest catedràtic de Patologia Mèdica pel seu deixeble més directe. Iconografia.

1776. CRUELLS i SERRA, Roser:

"La biblioteca de l'hospital de Sant Pau".

Sant Pau, 1981, 2, (5), 205-208.

Visió històrica de la biblioteca de l'hospital. Referència a les revistes que es reben actualment.

1777. CRUSET, José:

"Personajes definitivos".

Barcelona (Ed. Rumbos) 1964, 336 pp.

Recull de catorze estudis biogràfics, entre els que inclou els metges catalans Agustí Pedro i Pons, Joan Puig Sureda i Josep Roig i Raventós. Retrata molt bé els personatges. Fotografies.

1778. CRUSET, José:
"Residencia de enfermeras en el Hospital Clínico"
La Vanguardia, 16 de maig de 1964, p. 11.
1779. CRUSET, José:
"Los que se van: Roig y Raventós".
La Vanguardia, 31 d'agost de 1966
Article necrològic en record d'aquest metge i escriptor.
1780. CRUSET, José:
"Crónica Hospitalaria"
Barcelona (edit. Hospitalaria) 1971. 638 pp.
Revisió extensa, amb visió literària, de les institucions assistencials de l'orde de Sant Joan de Déu. Història amplia. Descripció dels centres a Catalunya: Barcelona, Sant Boi, Calafell, Manresa, Almacelles. Altres centres a Espanya i en el món.
1781. CRUZ HERNANDEZ, Miguel:
"El pensamiento de Ramón Llull".
Madrid (Castalia) 1977
1782. CRUZ SALAS, L.:
"Don Juan Andreu, símbolo de una generación ejemplar"
La Vanguardia, 14 de juliol de 1968.
Nota necrològica extensa, recordant a Joan Andreu i Miralles, llicenciat en farmàcia el 1914 i doctor el 1917. La seva dedicació a la indústria farmacèutica.
1783. CRUZ y SALGADO, Juan:
"Farmacopeas españolas antiguas".
Restaur. Farmac. 1882, 38, (10) pp. 145-150; (11) pp. 177-183; (12) pp. 209-215.
1784. C.S.D. (Carlos Soler Durall)
"Evocación de Durán-Reynals".
Cifra Médica. 1959, (núm 32, abril), pp. 5-9.
Valoració de l'obra científica de Duran Reynals i record dels últims anys de la seva vida, període en el qual l'autor fou deixeble seu a la universitat de Yale. Descripció d'aspectes humans de la personalitat de FDR. Paralelisme entre les obres de Duran i de Turró, que fou mestre seu.
1785. CUATRECASAS, Joan:
"Ramón Llull, médico y filósofo".
Barcelona (Ed. Rocas) 1977, 111 pp.
Visió personal del que significa l'obra lul·liana. Dades biogràfiques. Valoració com a metge. L'obra filosòfica. Alquimia, astrologia, antropologia. Apòstol i trobador. Projecció sobre la mentalitat catalana.

1786. CUATRECASAS i ARUMI, Joan:
"De la medicina psicosomàtica al neo humanisme biològic"
Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 21 de desembre de 1980.
Record del seu predecessor, Miquel Soriano. Resposta de Bellarmí Rodríguez Arias.
1787. CUBELLS i LLORENS, Josefina:
"Una documentació inèdita: l'inventari dels censals de l'Hospital de sant Pau i santa Tecla de Tarragona (segles XV-XIX). Una aproximació vers un catàleg".
Act. I Jorn. Hist. Med. Tarragonense, 1989, II, s.p.
Presentació dels fons documentals de l'arxiu històric d'aquest hospital.
1788. CUBERAS i MAS, Maria Neus; CUBERAS I MAS, Maria Alba:
"Tarifes dels medicaments i operacions de cirurgia humana i veterinària al segle XVIII i principis del XIX"
Gimbernat, 1991, 15, 107-117.
Recopilació de 6 tarifes dels anys 1758, 1790, 1795, 1815 i dues sense data.
1789. CUBERTORET, Manuel:
"Broche de oro a un ciclo cultural: 'Maternología' tema del eximio doctor Martínez Vargas"
El Eco del Priorato (Falset), 1924, I (núm. 13; 1-6-1924), pp. 1-2.
1790. CUBERTORET, Manuel; PAULIS, Juan; BERGES, José Antonio:
"La próxima venida del rector de la Universidad de Barcelona a clausurar nuestro ciclo de conferencias"
El Eco del Priorato (Falset) 1924, I, (núm. 11; 18-5-1924), p. 1.
Dades sobre un curs de divulgació sanitària de Maternologia. Hi ha informació, sense signatura, en els números següents de la revista: 12 a 16, de 25 de maig a 19 de juny de 1924. També hi hagué un homenatge a Martínez Vargas, catedràtic de medicina, que era el Rector de la Universitat.
1791. CUELI, José:
"Ciencias Médicas y Biológicas"
in "El exilio español en México. 1939-1982"
México (Fdo. Cultura Económica - Salvat) 1982, 912 pp. v. pp. 495-528. v.t. Índice biobibliográfico, pp. 717-876.
Notícia extensa del tema. Dades sobre molts metges catalans. Important per valorar l'impacte de la nostra medicina a l'exili.
1792. CUELLO, Ramon:
"Los niños dolientes"
El Día Gráfico, 29 de març de 1933.
Article, il·lustrat amb fotografies, sobre l'activitat de l'Hospital de sant Joan de Déu de Barcelona.

1793. CUETO, J.A. del:
"El Dr. Carbonell i Solés"
Archiv. Ginecología, Obstetricia y Pediatría, 1910, p. 58.
1794. CUMSTON, G.C.:
"Michael Servetus, the discovery of the pulmonary circulation".
Brit. Med. & Surg. J. 1907, 156, 451-461.
1795. CUNILL, S.:
"Devoció en temps de pestilència"
Butll. Centre Excursionista de Vic, 1925-1928, V, pp. 102-104.
1796. CUNILL, S.:
"Epidèmies a Vic"
Butll. Centre Excursionista de Vic, 1925-1928, V, pp. 135-136.
1797. CURIESES DEL AGUA, Angel:
"Historia de los descubrimientos cardiovasculares, con especial consideración de Miguel Servet y discusión de dos copias distintas del manuscrito árabe atribuido a Ibn al-Nafis".
Gaceta Med. Esp. 1967, 41, (491) 273-279; (492) 311-316; (493) 365-371.
1798. CURIESES DEL AGUA, Angel:
"El doctor Ferrán y Clúa visto por Pérez Galdós".
Medicamenta, 1967, 47, (435), 33-37.
Referència al "Cronicón" de Pérez Galdós (vol. VI. Obras inéditas, 1923-1930) on relata el cólera de 1884. Visió de la personalitat vigorosa de Ferran. Transcripció d'alguns fragments.
1799. CURIESES DEL AGUA, A.:
"Miguel Serveto descubridor de la circulación sanguínea".
Gaceta Med. Esp., 1972, 46, (550), 370-372.
1800. CURIESES DEL AGUA, A.:
"Estudio higiénico de Madrid antes de la llegada de Gimbernat y vida de este insigne médico".
Gaceta Med. Esp. 1975, 49, (581), 76-79.
1801. CUROS ALCANTARA, Faustino:
"Necrología de D. José Duch".
Barcelona (Tip. José Miret) 1878.
Necrologia llegida el 18 de desembre de 1877 a l'Acadèmia Mèdico Farmacèutica de Barcelona.

1802. CURTO i SOLER, Conrad:

"Aspectes sanitaris dels arxius parroquials de Sant Feliu de Cabrera, Sant Genís de Vilassar, Sant Joan de Vilassar i Santa Creu de Cabrils, en els segles XVI, XVII i XVIII".

Barcelona, tesi U.B. 1990. 3 vols.

Anàlisi de 42.725 inscripcions parroquials, d'elles 16.155 òbits. Aporta dades sobre personal sanitari: 160 persones, entre elles 66 cirurgians, 30 metges, 24 apotecaris i 30 llevadores. Estudi de la mort violenta, amb 272 casos.

1803. CUSI i FORTUNET, Joaquín:

"El ejercicio de la profesión farmacéutica en las órdenes religiosas residentes en Cataluña en los siglos pasados".

Rev. R.A. Farmacia de B. 1958, 5-75.

És el text del discurs d'ingrés a la RAF de B el 15 de març de 1958.

1804. CUSI i FORTUNET, Joaquín:

"Un boticario barcelonés del siglo XVII".

Rev. RAF de B, 1966, (11), 83-95.

1805. CUSI i FORTUNET, Joaquín:

"Los botes de Farmacia de la Cartuja Scala-Dei".

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1960, XI, (42), 59-61.

1806. CUYAS i TOLOSA, Manuel:

"De la Badalona ochocentista"

El Noticiero Universal, 11 d'agost de 1961, p. 7.

Nota sobre la suspensió de la festa major, per culpa del còlera de 1854.

1807. DA GAMA CAEIRO, F:
"Aportación para el estudio de las fuentes del pensamiento místico del beato Ramón Llull"
Estudios Lulianos, 1964, 8, 33-41.
1808. DALMAU, J.:
"Adéu-siau, doctor Pascual"
Rev. Girona, 1977, 79, 173-175.
1809. DALMAU i CIRIA, Miquel:
"Pedro Farreras o el honor de la universidad"
La Vanguardia, 17 de maig de 1969.
Article recordant l'obra de Pere Farreras, el seu valor científic i humà, en el primer aniversari de la seva mort.
1810. DALMAU i CIRIA, Miquel:
"Su última clase"
La Vanguardia, 17 d'abril de 1971, p. 43.
Comentari sobre la personalitat d'Agustí Pedro i Pons, com a mestre i metge.
1811. DALMAU i CIRIA, M.:
"Pedro-Pons: patología general de un olvido"
La Vanguardia, 18 de març de 1981.
Record de l'activitat i influència en la medicina catalana d'Agustí Pedro i Pons al cap de deu anys de la seva mort.
1812. DALMAU i JOVER, A.:
"La 'Glossa 167' del doctor Pere Tarrés"
in "Homenatge...a Pere Tarrés", 1983, pp. 19-20.
1813. DALMAU i RIUS, Francesc:
"Causes de la mortalitat dels altafullencs del 1881"
Centre Estudis Altafullencs (La Tartrana, 14) 1982. 3 pp.
Dades sobre 21 òbits, dels quals la meitat (11) eren d'edat inferior a 4 anys.
1814. DALMAU i RIUS, Francesc:
"Causes de la mortalitat dels altafullencs de 1882"
Centr. Est. Altafull. (La Tartrana, 20), 1983.
Dades sobre 22 òbits a Altafulla l'any 1882.
1815. DANES i CASABOSCH, C.R.:
"Las enseñanzas de una vida"

Rev. Veterinaria Esp. 1926, 28, (núms. 11-12)
Article necrològic en record de Ramon Turró.

1816. DANES i LLINAS, Miquel:

"Cinquanta anys de medicina rural"

Sant Celoni (Imp. Bilbeny) 1978, 70 pp.

Treball dedicat a glossar la vida de Pere Nolasc Barri i Draper, nadiu de sant Celoni, on va exercir tota la vida.

1817. DANES i TORRAS, Daniel:

"Estudi d'un formulari de Bartomeu Portolés (manuscrit del segle XVIII)"

Barcelona (Imp. Casa Caritat) 1918.

1818. DANES i TORRAS, Joaquim:

"Necrologia: Francesc d'A. Deu i Graboleda"

Butll. mens. Col. Metges prov. Girona. 1917, (4), pp. 69-70.

1819. DANES i TORRAS, Joaquim:

"La moderna cirurgia a Olot i la seva comarca"

Olot (Imp. Alzamora) 1920

1820. DANES i TORRAS, Joaquim:

"L'Hospital de Sant Jaume d'Olot"

Butll. Sindicat Metges Catalunya, 1929, (102) febrer, pp. 8-15.

1821. DANES i TORRAS, Joaquim:

"Necrologia: Joaquim Genover i Carreras"

Butll. mens. Col. Metges prov. Girona, 1933, (4, abril).

1822. DANES i TORRAS, Joaquim:

"La pedra escorçonera"

La Ciutat d'Olot, 4 d'agost de 1934, núm. 63 i 11 d'agost de 1934, núm. 64.

1823. DANES i TORRAS, Joaquim:

"Els tres hospitals"

La Ciutat d'Olot, 6 de novembre de 1935, núm. 127.

1824. DANON i BRETOS, Josep.

Nota: Hem posat primer els treballs signats amb el cognom de l'autor, i després aquells, sovint notes breus, en que consten només una o dues inicials i les sèries, amb títol genèric, en que predominen les notes signades amb inicials, encara que alguna tingui el cognom sencer.

"El Hospital General de Santa Cruz de Barcelona"

Barcelona, tesi UB, 1967, 271 pp.

Treball de tesi en el qual aporta una rica informació sobre la història de l'hospital

de Santa Creu de Barcelona des de la seva fundació el 1401 fins gairebé el segle XIX. Dades sobre documents originals. Estudi bàsic per conèixer la història de la institució. Hi ha una relació extensa de metges i cirurgians de l'hospital (pp. 227-247).

1825. DANON, Josep:

"*Full-time*' hospitalario en el siglo XVI"

Med. Clin. 1967, 5, 343-345. (Reproduït a Extracta, núm. 111, 32-34)

Notícia sobre l'elecció, l'any 1534, d'un metge amb dedicació exclusiva i amb obligació de passar visita tres vegades cada dia i amb prohibició d'altre exercici.

1826. DANON, José:

"*Historia de nuestra corporación*"

Información Colegial. 1968, (núm. 39), 15-51. (Barcelona)

1827. DANON, José:

"*Cinco siglos de psiquiatría*"

Doctor, març de 1969, pp. 41-45.

Dades sobre l'assistència als malalts mentals a l'hospital de Santa Creu de Barcelona al llarg de la seva història. Referències als segles XV i XVI.

1828. DANON BRETOS, J.:

"*Apuntes históricos de la Academia*"

Anal. de Med. Bol. Inf. Suplements: núm. 124 (març 1969), pp. 41-42; 125 (abril 1969), pp. 42-45; 126 (maig 1969), pp. 32-35; 127 (juny 1969), pp. 31-32 i 128 (octubre 1969), pp. 23-25.

Sèrie de cinc articles, amb el mateix títol, en els que s'esmenten diversos aspectes de la història de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Inici del Laboratori (1872); constitució de les primeres societats per especialitats i intents d'unió; sessió inaugural de 1879, amb discurs de S. Cardenal, el dèficit dels Annals; els locals on ha estat.

1829. DANON BRETOS, José:

"*Medicina de ayer (I). Un intento de reforma de la profesión en 1836*"

Anal. Med. Bol. Inf. Supl. 1970, (139), 39-44.

Dades sobre l'estat professional de la medicina a Espanya a començaments del segle XIX. Notícia d'un memoràndum enviat per la direcció d'estudis a les universitats per tal de "modificar los reglamentos del arte de curar"

NOTA. Posem seguits els articles d'aquesta sèrie, publicada sota aquest epígraf genèric, entre 1970 i 1972.

1830. DANON BRETOS, José:

"*Medicina de ayer. (II). La Facultad de medicina de Barcelona en el siglo XVI*"

Anal. Med. Bol. Inf. Supl. 1971, (140), 41-45.

1831. DANON BRETOS, José:

"*Medicina de ayer. (III). El Hospital del Real Estudio de Cervera*"

Anal. Med. Bol. Inf. Supl. 1971, (141), 33-39.

Nota sobre les dificultats perquè funcioni un hospital destinat a ensenyament a Cervera. L'Hospital de Sant Antoni. Episodis diversos. L'hospital de l'Estudi. La càtedra de Clínica (1826).

1832. DANON, José:

"**Medicina de ayer. (IV). El Colegio de Cirujanos de Barcelona**"

Anal. Med. Bol. Inf. Supl. 1971, (142), 51-57.

Dades sobre els cirurgians de Barcelona en els segles XV-XVIII. Alguns cirurgians de l'Hospital de Santa Creu. Confraria de barbers i cirurgians. El Col·legi. Els membres l'any 1796. Relació de 34 noms.

1833. DANON BRETOS, José:

"**Medicina de ayer. (V)." (sic)**

Anal. Med. Bol. Inf. Supl. 1971, (143), 29-35.

Dificultats de l'ensenyament a Cervera. El Col·legi de Cirurgia. Revalidació de títols de metge, graduats a València. Relació nominal de molts d'ells.

1834. DANON BRETOS, José:

"**Medicina de ayer. (VI). Médicos del hospital de San Pablo en los siglos XVI y XVII"**

Anal. Med. 1971, supl. (144), 27-31.

Dades sobre alguns metges d'aquest període: Pere de Coll i Francesc de Pedralbes, de començaments del segle XV. Gaspar de Jorba (1463), Miquel Cortadellas, Francesc Osset (1543) i altres.

1835. DANON BRETOS, José:

"**Medicina de ayer. (VII). Los primeros catedráticos de medicina de Cervera"**

Anal. Med. 1971, supl. (145), 35-41.

Relació dels primers catedràtics de Cervera: Jaume Aran, Antoni Pujol. Jaume Castellort, Josep Morlins, Antoni Pinós, Cristòfol Sastre, Francesc Casas i altres. Breu nota de cadascun d'ells.

1836. DANON BRETOS, José:

"**Medicina de ayer. (VIII). Datos para la historia de la medicina en Tarragona"**

Anal. Med. 1972, supl. (152), 35-53.

Relació extensa de metges documentats a pobles i viles de les comarques tarragonines a l'últim terç del segle XVIII, extreta del llibre del Protomedicat de Catalunya.

1837. DANON BRETOS, José:

"**Medicina de ayer. (IX). El ejercicio profesional en Barcelona hace doscientos años".**

Anal. Med. 1972, supl. (153), pp. 39-49.

1838. DANON BRETOS, José:

"**Medicina de ayer. (X). El ejercicio profesional en Barcelona hace doscientos años (continuación)".**

Anal. Med. 1972, supl. (154), pp.53-61.

Article publicat en dues parts. Dades sobre metges que exercien a Barcelona a finals del segle XVIII. Càrrecs oficials. Dades sobre hospitals i mortalitat. Diagnòstics. Corporacions. Abundància de notes (48).

1839. DANON BRETOS, José:

"**Medicina de ayer. (XI). La cátedra de Clínica de Cervera**"

Anal. Med. 1972, supl. (155), pp. 21-28.

Dades sobre aquesta càtedra establerta el 1827. Problemes del seu inici. Notícia del Dr. Roset. Referències a l'ensenyament en el segle XVIII.

1840. DANON BRETOS, J.:

"**¿Llegó la quina a Barcelona en el siglo XVI?**"

Prof. Med. 1970, (953), (12-6-1970), p. 13

Referència al fet d'haver trobat esmentada, l'any 1564, la utilització de la quina en un Inventari de l'Hospital General de Santa Creu de Barcelona, abans de la seva introducció coneguda a Europa en el segle següent.

1841. DANON BRETOS, José:

"**Tras los restos de seis hospitales desaparecidos**"

Prof. Med. 1970, (953), (12-6-1970), p. 16.

Referència als hospitals existents a Barcelona abans de l'any 1401, en que va fundar-se el de Santa Creu. Són els de Marcús, canonge Colom, canonge des Vilar, santa Margarida o dels Mesells, de l'Almoina o de Pere Desvilar i el de santa Eulàlia del Camp.

1842. DANON BRETOS, José:

"**Las oposiciones en Barcelona**"

Med. Hist. 1970, (Núm. 71).

1843. DANON BRETOS, José:

"**La sala de la quina del Hospital de Santa Cruz de Barcelona**"

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, I, 363-365.

Notícia d'una sala de dones, nomenada de les febres, i de la quina, en l'inventari de l'hospital de Santa Creu de 1564. Valoració com a indici d'una utilització molt aviat de la quina a Europa.

1844. DANON BRETOS, José:

"**Privilegios de Felipe V en favor del Colegio de Gerona en Montpellier**"

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 165-166.

Nota curta sobre la prohibició de revalidar els títols guanyats a universitats estrangeres (1718); la convalidació que féu el Protomedicat del de Carles Vicenç Grasset (1734); la revocació d'aquest acord i la nova convalidació basada en haver-ho fet com a col·legial de Girona a Montpellier.

1845. DANON BRETOS, José:

"El Hospital General de Santa Cruz de Barcelona"

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 185-199.

Nota relativament extensa sobre la història de l'hospital de Santa Creu, des de la seva fundació l'any 1401. Antecedents, assistència, administració, ensenyament. Relació de metges i cirurgians (pp. 191-196).

1846. DANON BRETOS, José:

"La càtedra de Clínica de Cervera"

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, IV, 252-256.

Notícia sobre l'establiment, l'any 1826, d'una càtedra de Clínica a la Universitat de Cervera, en un moment en que l'hospital gairebé no tenia malalts. Dades sobre altres càtedres de Cervera en aquest període.

1847. DANON BRETOS, José:

"Los primeros profesores de medicina de Cervera"

Act. I CIHMC. Barcelona 1970, IV, 257-261.

Dades sobre Jaume Aran, professor de Barcelona que va passar a Cervera, Josep Morlins, Jaume Castellort, Antoni Pinós, Antoni Pujol i Francesc Garcia que foren els primers professors nomenats a Cervera. Notícia del funcionament en els primers anys.

1848. DANON BRETOS, José:

"Notas médicas en los libros del 'Estudi General' de Barcelona (siglos XVI-XVII)"

Cuad. Hist. Med. Esp. 1971, X, 187-212.

Treball documentat sobre l'Estudi, amb relació de les càtedres i els seus titulars de 1564 a 1703, els graus acadèmics i relació dels membres del Col·legi de Doctors. Font útil de dades. Treball important per conèixer el tema.

1849. DANON, J.:

"Manuscritos de medicina existentes en la Universidad de Barcelona"

Med. Hist. 1971, (2), pp. 3 i números següents de la revista.

Fa un buidat de l'obra de Francesc Miquel i Rosell "Inventari general de manuscrits de la Biblioteca Universitària de Barcelona", que descriuen 2300 manuscrits. (M. 1958 a 1969, 4 vols.). La relació es va publicar a través de diversos números de la revista Medicina e Historia.

1850. DANON, J.:

"La pléthora profesional hace medio siglo"

Med. Hist. 1971, (2), p. 4.

Nota breu sobre problemes professionals: l'estudi de la crisi mèdica de 1912, l'intent del Col·legi de Madrid d'impedir la creació d'una nova facultat a Murcia (1914). Nou i breu comentari a 1971, (7), p. 3.

1851. DANON, J.:

"**Acuerdo entre el Real Colegio de Cirugía de Barcelona y el Hospital General de Santa Cruz"**

Med. Hist. 1971, (7), p. 29.

Transcripció de l'acord de l'any 1733, sobre provisió de vacants, per evitar situacions difícils, com la que es produí quan la designació de Gimbernat.

1852. DANON, J.:

"**Hospitales de España. I. Barcelona"**

Med. Hist. 1971, (8), p. 29; 1972, (10), p. 29; 1972, (13), p. 29.

Nota breu sobre hospitals de Barcelona a l'Edat Mitjana. Iconografia dels de Pelegrins, Colom i Vilar. En el segon número hi ha els de Marcús, Mesells i santa Marta.

1853. DANON, J.:

"**Clases prácticas"**

Med. Hist. 1972, (9), p. 4

Nota breu sobre dotacions per a les pràctiques a les diverses càtedres de la facultat de medicina de Barcelona els anys 1868 i 1869.

1854. DANON, J.:

"**El Hospital de Santa Cruz y San Pablo y el descubrimiento de América"**

Med. Hist. 1972, (14), p. 29.

Notícia del testament, fet l'any 1500, per Joan de Serrallonga, nat a Igualada i resident a la Isla Espanyola (Santo Domingo), en que féu una deixa a l'Hospital General de Santa Creu de Barcelona.

1855. DANON, J.:

"**Hospitales de España. V. Hospitales militares"**

Med. Hist. 1972, (15), p. 4.

Referència a èpoques en que l'Hospital de Santa Creu de Barcelona havia fet funcions d'hospital militar i esment d'alguns altres. Comentari sobre altres hospitals de l'Estat.

1856. DANON, J.:

"**Notas biográficas: Antonio Cibat y Arnautó"**

Med. Hist. 1972, (16), 3-4.

Notícia de la vida i obra d'Antoni Cibat (+ 1812).

1857. DANON, J.:

"**Notas biográficas. II. Ignacio Pusalgas"**

Med. Hist. 1972, (18), 3-4.

Estudi de les obres d'Ignasi Pusalgas (+ 1874): "Historia compendiada de la medicina" (1836), "Reseña histórica del arte de embalsamar los cadáveres..." (1857) i altres.

1858. DANON, J.:
"Notas biográficas. III. Pedro Rino y Hurtado"
Med. Hist. 1972, (19), p. 4.
Estudi de l'obra de PRH (Badajoz, 1808 - Barcelona, 1882) que fou un dels introductors de l'homeopatia a la península i visqué els seus últims anys a Barcelona. 17 notes.
1859. DANON BRETOS, José:
"La cátedra de 'Método de la Medicina' de la universidad de Cervera"
Med. Hist. 1973, (22), pp. 3-4.
Estudi de l'evolució d'aquesta càtedra, que el 1784 passà a dir-se d'Instituciones Médicas i relació dels seus titulars. Visió d'altres aspectes de la provisió de càtedres en els primers temps de Cervera.
1860. DANON, J.:
"Revista Médica Española"
Med. Hist. 1973, (24), p. 29.
Nota sobre aquesta publicació, molt semblant a "La Abeja Médica" de la que fou, potser, suplement. Entre els col.laboradors hi figuren W. Picas; J. Faura i Canals. N'esmenten 3 números de l'any 1845.
1861. DANON, J.:
"Médicos y cirujanos andaluces en Cataluña entre 1796 y 1850"
Med. Hist. 1973, (26), pp. 3-4.
Menció d'una quarantena de noms de metges o cirurgians, d'origen andalús, graduats a Barcelona en el període descrit.
1862. DANON BRETOS, J.:
"La historia de la medicina a través de la 'Gaceta Médica Catalana'"
Med. Hist. 1974, (34), 29-30; 1975, (43), pp. 3-4; i 1975, (44), p. 3.
Article llarg dividit en tres números. En el primer hi ha una relació de 61 treballs relacionats amb la història de la medicina, publicats a GMC, entre 1881 i 1900. Hi ha 14 articles originals, 1 biografia, 19 necrològiques, 4 reproduccions traduïdes i 24 ref. bibliogràfiques. La majoria estan relacionats amb la medicina catalana. En el segon es dóna noticia d'altres 40 treballs: 13 originals, 1 biogràfic, 23 necrologies i 3 reproduccions (deixant a part els que es feren sobre el Dr. Rodríguez Méndez, ran de la seva mort). En el tercer s'esmenten altres 35 treballs dispersos.
1863. DANON BRETOS, J.:
"La Universidad de Gerona y el Colegio Bruguera de Montpellier"
Med. Hist. 1974, (35), 3-4.
Notícia de l'Estudi General de Girona i de dos rectors metges: Geroni Merola, 1579 i Llatzer Gombert, 1600. Referència al Col·legi fundat per Joan Bruguera a Montpellier. Vicissituds en el segle XIX.

1864. DANON BRETOS, José:

"Antecedentes de la Academia de Medicina de Barcelona"

Med. Hist. 1974, (40), 29-30.

Comentari sobre la Conferència Phisico-Mathematico-Experimental, autoritzada l'any 1764. Dels 16 promotores la meitat són sanitaris (4 metges, 3 farmacèutics i un cirurgià). Dades sobre la institució.

1865. DANON BRETOS, José:

"Sobre la medicina española en el último tercio del siglo XIX"

Med. Hist. 1974, (41).

Referència a l'assistència espanyola al Congrés internacional de Medicina de Moscou el 1897. Hi hagué 32 participants efectius, la major part catalans, presidits pel Dr. Robert. El secretari era Gaspar Sentiñón. Relació de 16 comunicacions, amb 10 signants, d'elles 13 de Barcelona i 3 de Madrid. Iconografia.

1866. DANON BRETOS, José:

"El ejercicio profesional en España y el Sindicat de Metges de Catalunya. 1919-1939"

Cuad. Hist. Med. Esp. 1974, 12, 233-250.

Noticia de l'activitat del Sindicat de Metges de Catalunya i la seva importància en l'àmbit professional.

1867. DANON, J.:

"La médecine espagnole au XXe Congrès International de Moscou, 1897"

Act. XXIV Congr. Int. Hist. Artis Medicinae, Budapest, 1974, 685-687.

1868. DANON i BRETOS, Josep:

"Aportació a l'estudi social de la medicina a Catalunya. 1768-1827."

Barcelona (Fund. S. Vives Casajuana) 1975. 148 pp.

Treball extens, de documentació bàsica a partir de les fonts, en el qual es dóna una relació dels metges revalidats a Catalunya pel Protomedicat, o per la Subdelegació de medicina, en el període esmentat. S'aporten dades sobre 930 metges. Index onomàstics i topogràfics de gran utilitat.

1869. DANON BRETOS, José:

"Médicos y cirujanos andaluces en Cataluña entre 1796 y 1850"

Act. IV Congr. Esp. Hist. Med. Granada, 1975, I, 207-209.

Estudi dels graduats a Catalunya en aquest període. D'un total de gairebé 1500 metges i cirurgians n'hi ha 36 d'origen andalús (2.4%). Increment dels doctorats entre 1796 i 1798 (15 sobre un total de 64). Menció dels catedràtics Francesc Folch, Carles Silóniz i Antoni Mendoza.

1870. DANON BRETOS, José:

"La Clínica Médica de Barcelona a mediados del siglo XIX"

Med. Hist. 1975, (42), 3-4.

Dades sobre l'ensenyament de la Clínica Mèdica a la facultat de Barcelona. Menció

dels professors Storch i Juanich. S'esmenta el "fugaz paso por Barcelona de Joaquín Casan i Riglà".

1871. DANON BRETOS, José:

"**Las facultades de medicina de Gandía y Huesca a mediados del siglo XVIII"**

Med. Hist. 1975, (45), pp. 3-4

Nota sobre aquestes facultats a les que van anar bastants estudiants de medicina catalans. Oposició de Cervera. Es dóna una relació de metges titulats a Tolosa de Llenguadoc entre 1720 i 1725 i altres graduats irregularment (1757). Dades sobre graduació a altres universitats.

1872. DANON BRETOS, José:

"**El Protomedicato de Cataluña en el siglo XVIII"**

Med. Hist. 1975, (46), 3-4.

Estudi sobre el Protomedicat. Dades sobre la successió del protometge Francesc Sampere, amb deu aspirants (1716). Relació dels protomejges, dels ajudants i examinadors. Interessant per conèixer aquesta institució.

1873. DANON BRETOS, José:

"**Notas biográficas. IV. Vicente Mitjavila"**

Med. Hist. 1975, (47),

Estudi de l'obra de Vicenç Mitjavila i Fisonell (B. 1759 - + 14-2-1805). Dades sobre la seva vida. Referència al 'Semestre Médico Clínico' i a les classes que féu d'història de la medicina, capdavanter a Espanya d'aquest ensenyament.

1874. DANON BRETOS, José:

"**Los hospitales en la guerra del Rosellón"**

Med. Hist. 1975, (48), 29-30.

Notícia detallada sobre diversos hospitals i el seu estat: els ja existents i els que s'instal·laren provisionalment. Dades sobre metges, cirurgians i practicants que els serviren.

1875. DANON BRETOS, José:

"**Hospitales de España. IX. Granollers"**

Med. Hist. 1975, (50), 3-4.

Estudi des de les primeres dades el 1328, fundat per Bernat de Seva. Dades sobre la seva capacitat (13 llits) el 1403. Transferència al Consell de la Vila (1520). Llibre d'òbits des de 1693. Comentari sobre metges de Granollers.

1876. DANON, José:

"**Los orígenes de la medicina catalana"**

Diario de Barcelona, 9 d'abril de 1976 (suplem. extr. Medicina y Farmacia, p. 21).
Valoració des de l'últim terç del segle XIX.

1877. DANON BRETOS, José:

"Antecedentes de la sindicación médica en España"

Med. Hist. 1975, (51), 3-4.

Dades sobre el Sindicat de Metges de Catalunya. El seu inici l'any 1920. Actuació en el camp de la previsió, exercici professional i obra social. Dissolució el 1940. Esment de la tasca directiva de Puig i Sais, Moll i Gimferrer i M. Corachan.

1878. DANON BRETOS, José:

"Notas biográficas. VII. Carlos Nogués (1752-1817)"

Med. Hist. 1976, (57), 3-4.

Nota sobre Carles Nogués (n. Santa Coloma de Queralt), catedràtic de Cervera i de l'Acadèmia Mèdico Pràctica de Barcelona. Metge militar. Enfrontament amb Francesc Sanponts. 22 notes.

1879. DANON BRETOS, José:

"Documentación médicos graduados en la Universidad de Cervera. I. 1762-1775"

Med. Hist. 1976, (58), 3-4.

1880. "...II. 1776-1789". Med. Hist. 1976, (59), 3-4.

1881. "...III. 1790-1837". Med. Hist. 1976, 60, pp. 4 i 29.

Transcripció de llicenciacions, amb breu comentari. Font interessant de dades.

1882. DANON, J.:

"Incidencia de estudiantes no catalanes en la facultad de medicina de Barcelona. Siglos XVI al XIX"

Med. Hist. 1976, (63), 3-4.

Dades sobre el tema. Remarca especialment el nombre de llicenciacions d'origen antillà (Cuba i Puerto Rico) en el període 1846-1900, que són 264 (8.3 % del total de llicenciacions).

1883. DANON, J.:

"Notas biográficas. IX. Tomás Magarola"

Med. Hist. 1977, (64), 3-4.

Notícia d'aquest cirurgià de l'hospital de santa Creu (c. 1570) i referència a una operació sobre un cranc (càncer) a la mà dreta.

1884. DANON, J.:

"Los orígenes de la Societat de Biología de Barcelona"

Med. Hist. 1977, (65), 3-4.

Dades sobre l'Institut de Ciències de l'IEC i els seus arxius. Dades sobre l'inici de la Societat i el primer volum de Treballs (1913).

1885. DANON, J.:

"Hospitales de España. X. Hospital del Sagrado Corazón de Barcelona"

Med. Hist. 1977, (68), 3-4 i 29.

Història resumida dels primers anys de l'hospital, fundat el 1879. Record de

Salvador Cardenal que hi creà un servei capdavanter de cirurgia. Dades sobre M.J. Osio; J. Anguera i Caylà; H. Puig i Sais; F. Carbonell i Solés, i altres.

1886. DANON, J.:

"Documentación. Inaugurales de la Real Academia de Medicina de Barcelona. 1841-1900"

Med. Hist. 1977, (69), 3-4 i 29.

Relació de discursos inaugurals de curs a la RAM de B en el període esmentat.

1887. DANON, José:

"Un brote de fiebre amarilla en el puerto de Barcelona en 1803"

Asclepio, 1977, 29, 119-125.

Nota sobre el brot de 1803, que precedí el més important de 1821. Hi ha un total de 104 casos, distribuïts en dues onades, de 83 (6-X a 8-XI) i 21 (18 a 24-XI-1803).

1888. DANON, J.:

"L'exercici de la medicina a les comarques lleidatanes en el segle XVIII"

An. Col. Of. Med. Lérida. 1977, 53-70.

Estudi de diversos aspectes: primers professors de Cervera; dades socials respecte als estudiants: edat, família. Dades sobre el Protomedicat i els revalidats originaris de Lleida. Cervera. Bibliografia.

1889. DANON, José:

"Los antiguos hospitales de Cataluña"

La Vanguardia, 13 de gener de 1978, pags. rotogravat 3.

Breu recordatori d'alguns dels antics hospitals catalans: Moià, sant Celoni, sant Feliu de Guíxols, Granollers, Ager, Manresa, i altres, i més extensament els hospitals antics de Barcelona.

1890. DANON, Josep:

"Visió històrica de l'Hospital General de Santa Creu de Barcelona"

Barcelona (Fund. S. Vives Casajuana) 1978. 207 pp.

Text basat en el de la tesi de doctorat de l'autor (B. 1967), amb algunes addicions i modificacions, índex que al treball inicial no hi eren i traducció del text al català. Eina bàsica per conèixer la història de l'hospital. Hi ha un próleg de P. Lain Entralgo.

1891. DANON, José:

"Sobre la historiografía médica catalana en el siglo XIX"

VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes, s.p.

Esmenza les obres de Mitjavila, Frau, Codorniu, Font i Roure, Pusalgas, Giné.

1892. DANON, José:

"Introducción del método anatomiclínico en España"

VII Congr. Nac. Hist. Med. Aliante, 1983. Resúmenes, s.p.

Referència a l'obra de F. Piguillem i de Josep Storch i Pla.

1893. DANON BRETOS, José:

"*Antoni Cardoner Planas (1902-1984)*"

Asclepio, 1985, 37, 407-410.

Nota necrològica en record de la vida i obra d'Antoni Cardoner, historiador de la medicina catalana.

1894. DANON i BRETOS, Josep:

"*L'Hospital Asil de Granollers*"

Barcelona (Copysa) 1986. 58 pp.

Informació sobre les primeres notícies d'aquest hospital, que daten del segle XIV, havent estat fundat per Bernat de Seva. Repàs d'alguns dels seus aspectes històrics més importants.

1895. DANON, José:

"*Sobre los inicios de la medicina clínica en España, 1801-1850*"

Med. Hist. (3^a ep.) 1986, núm. 12.

Valoració de l'obra de F. Salvà, V. Mitjavila, F. Piguillem i la introducció de l'auscultació mediata.

1896. DANON, José:

"*La medicina judía en la Corona de Aragón*"

Med. Hist. (3^a ep) 1987, núm. 19.

1897. DANON, J.:

"*La enseñanza en el Real Colegio de Cirugía de Madrid a fines del siglo XVIII (Nota previa)*"

Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, III, 903-905.

Referència a alguns professors catalans: Josep Ribes, Ramon Sarrais, i els seus llibres. El fons Pedralbes de la RAM de Barcelona.

1898. D. (correspon a Josep Danon) *Nota: Hem posat juntes les notes breus signades amb "D" i que no formen part d'una sèrie genèrica, amb un mateix títol.*

"*Reclamaciones salariales*"

MH (Med. Hist.) 1971, (6), p. 3.

Nota breu sobre una reclamació salarial de 3 metges i 2 cirurgians "de la casa" a l'administració de l'hospital de santa Creu l'any 1740. Els identifica probablement amb els Drs. Bonaventura Milans, Tomàs Martí i Pere Joan Vallescà, i els cirurgians Carles Serra i Emmanuel Blanquet.

1899. D.

"*Oposiciones a cátedra*"

MH, 1971, (6), p. 4

Nota sobre la provisió de la càtedra d'Institucions Mèdiques de Cervera (1837), vacant per mort d'Ignasi Roset. Els opositors eren Bonaventura Barril, Joan Casellas i Josep Antoni Giró.

1900. D.

"Las primeras farmacopeas españolas"

MH, 1971, (7), p 4.

Nota breu sobre farmacopees del segle XVI, esmentant les catalanes: 1511, Barcelona; edició de 1521 del manuscrit de B. Mateu de 1497; edicions de 1535 i 1587.

1901. D.

"Catedráticos de la Facultad de Medicina de Barcelona en 1849"

MH, 1972, (10), p. 3.

Relació dels 14 catedràtics de la facultat, treta de l'escalafó de 1849: Ribot, Mayner, Foix, Uribarri, Juanich, Storch, Ferrer Garcés, Castells, Cil, Picas, Folch, Terrada, Mendoza i Silóniz.

1902. D.

"Páginas clásicas"

MH, 1977, (72), 3-4.

Referència als "Elementos de Moral Médica" (1831), de Felip Janer i Bertran.

Transcripció d'un fragment del capítol 10è, sobre la manera de visitar els malalts.

1903. J.D. (correspon a Josep Danon): *Nota: Hem posat juntes aquesta sèrie de set notes breus, que van amb el títol genèric de Notes històriques, tot i que van amb algunes diferències en la signatura*

"Notas históricas"

MH, 1971, (5), p. 3.

Nota de mitja columna que esmenta les conclusions que va presentar el Col·legi de Metges de Barcelona, l'any 1922, a la Conf. Nac. d'Assegurances, feta a Barcelona. Es demanava seguretat social obligatòria només pels qui tenen pocs recursos i llibertat absoluta d'elecció de metge i farmàcia.

1904. J.D.:

"Notas históricas"

MH, 1972, (18), p. 29.

Nota breu sobre el XII Congrés internacional de medicina (Moscou, 1897) i la participació espanyola. Ref. al Dr. Robert i altres.

1905. J.D. "Notas históricas"

MH, 1973, (20), p. 4

Nota breu, sense signatura, sobre els malalts ingressats al servei de cirurgia de l'hospital de Santa Creu de Barcelona en el curs 1883-84. Tret de "La Independència Médica" de l'11 d'abril de 1884.

1906. J.D.:

"Notas históricas"

MH, 1973, (23), p. 3-4.

Dades sobre preus de visites l'any 1748 a Girona. Càcul d'uns ingressos equivalents a unes 30.000 ptes./mes per l'any 1972.

1907. DANON BRETOS, J.:

"Notas históricas. El Colegio de médicos, cirujanos y boticarios de Tarragona en 1599"

MH, 1974, (32), 3-4.

Dades sobre Confraries anteriors i sobre els metges Joan Tolrà, Francesc Cabrer, Joan Gatell i Joan Cassadó. Constitució del Col·legi.

1908. DANON:

"Notas históricas. Sobre los congresos médicos"

MH, 1975, (51), p. 29

Relació dels Congressos de Metges de Llengua catalana, des del primer al novè, de 1913 a 1936, i dels seus presidents i temes.

1909. DANON:

"Notas históricas. Un título de doctor en medicina de 1696"

MH, 1977, (70), p. 4

Notícia sobre el títol de doctor de Fèlix Vila, nat a Sant Feliu de Pallerols.

Iconografia. Dades sobre l'estudi de medicina de Barcelona en el segle XVII.

1910. J.D.:

Nota: posem seguida aquesta sèrie de notes breus, amb un títol únic "Pequeña historia", tot i que van amb alguna diferència en la signatura

"Pequeña historia"

MH, 1972, (18), p. 29

Nota breu, transcrivint un escrit del Dr. E.D. Madrazo, sobre antisèpsia (1887).

1911. J.D.:

"Pequeña historia"

MH, 1973, (24), p. 29.

Nota breu d'una reclamació dels catedràtics de medicina de Cervera l'any 1769, sobre aspectes econòmics referents a la dotació de canongies.

1912. D.:

"Pequeña historia"

MH, 1973, (25), p. 29.

Referència d'un treball de Simó Bruguera, a La Abeja Médica sobre els dentistes (març de 1847).

1913. DANON:

"Pequeña historia"

MH, 1973, (28), p. 29.

Nota sobre despesa per l'obtenció d'un títol. No concreta data ni és una referència catalana concreta.

1914. D.:
"Pequeña historia"
MH, 1974, (31), p. 29
Nota breu sobre visites de metges a l'Hospital de Santa Creu de Barcelona l'any 1575.
1915. DANON, J.:
"Pequeña historia. Datos para el estudio de las epidemias de peste en el siglo XVIII"
MH, 1974, (32), p. 4.
Dades sobre mesures de prevenció a Catalunya a meitat del segle XVIII.
1916. D.:
"Pequeña historia. Sobre la medicina rural en el siglo XVIII"
MH, 1974, (36), 3-4.
Transcripció d'un escrit de Ferran VI al capità general de Catalunya (1757), referent a una petició de l'ajuntament de Batea, per la provisió de places de metge.
1917. D.:
"Pequeña historia"
MH, 1975, (46), p. 29
Dades sobre taxes acadèmiques, pels títols de llicenciat i doctor en medicina a finals del segle XVIII (61 i 94 lliures).
1918. D.:
"Pequeña historia. Los hospitales de Zaragoza y de Barcelona, herederos de una baronía"
MH, 1976, (53), 3-4.
Nota breu sobre el testament d'Estefania de Carròs (m. 1511), deixant la baronia i castell de la Fana i tres viles, als hospitals de santa Engràcia de Saragossa i santa Creu de Barcelona.
1919. DANON, J.:
"Pequeña historia. Repercusiones económicas de las epidemias"
MH, 1976, (55), pp. 3-4.
Dades sobre un préstec de 6.000 duros que féu el Col·legi de Cirurgia de Barcelona l'any 1820, destinat a sufragar les necessitats d'una epidèmia a Mallorca. Igualment el 1821, per l'epidèmia de febre groga de Barcelona (1000 duros) i pel còlera de 1834 (200.000 rals). Problemes que es plantejaven.
1920. DANON, Josep; CORBELLÀ, Jacint:
"Nota sobre un catálogo de laboratorio de toxicología de Barcelona en 1858"
Act. I Jorn. Toxicol. Esp. Barcelona, 1971, 249-253.
Descripció del material existent en el laboratori de toxicologia de la facultat i de les necessitats l'any 1858. Relació de 132 productes. L'ensenyament. El catedràtic Dr. Ferrer i Garcés.

1921. DANON BRETOS, J.; DANON CAMPON, B.:
"La hospitalización en la Barcelona de finales del siglo XIX"
Todo Hospital, 1983, (4), 65-68.

1922. DANON CAMPON, Beatriz:
"La biblioteca de medicina de la universidad de Cervera"
VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes, s.p.

1923. DANTI i RIU, Jaume:
"Granollers i comarca als segles XVI i XVII. Evolució demogràfica i econòmica"
Granollers (Montblanch - Martin eds.) 1981. 133 pp.
Hi ha aportacions d'interès sobre mortalitat a l'últim terç del segle XVI (pp. 30-32), amb esment particular de la infantil. Dades sobre natalitat, nupcialitat i immigració. Valoració semblant en el segle XVII (pp. 38-42) en alguns pobles de la rodalia. Important per conèixer la situació global de la comarca a l'època esmentada.

1924. DANTI i RIU, Jaume:
"Les crisis de mortalitat a la Catalunya pre-litoral: el Vallès Oriental als segles XVI i XVII"
Act. I Congr. Hist. Mod. Catalunya. Barcelona, 1984, I, 75-84.
Dades sobre defuncions en diverses parròquies del Vallès Oriental entre 1600 i 1700. Es remarcen les crisis de 1580, 1652, 1656, 1658, 1676 i 1684-85.

1925. DARDIER, C.:
"Michel Servet d'après les plus récentes biographies"
Revue Historique (Paris) 1879, 10 (2), 1-54
també: Nogent-le-Rotrou (Imp. Daupeley-Gouverneur) 1879, 54 pp.

1926. DARGALLO, R.; SEIX, T.:
"Los orígenes de la especialidad respiratoria"
An. Med. 1968, suppl. (2), 10-17.
Evocació dels inicis de l'estudi de la patologia respiratòria a Catalunya, al voltant de l'obra de Cinto Reventós i Bordoy. Primer dispensari al departament de Patologia General del Clínic (Reventós, Sayé, Darder); plàsties de Puig Sureda; servei de sant Pau, i altres.

1927. DAUFI, Lluís:
"Un médico de auténtico prestigio internacional"
La Vanguardia, 18 de maig de 1972.
Nota necrològica, ran de la mort d'Hermenegild Arnuga.

1928. DAUFI, Lluís:
"Pervivencia de un maestro"
La Vanguardia, 14 de novembre de 1976, p. 53.

Recordatori de l'obra i escola del prof. A. Pedro i Pons, ran de la reedició del seu Tractat de Patologia i Clínica Mèdiques.

1929. DAUFI, Lluís:

"**Pi i Sunyer, maestro de la fisiología moderna**"

La Vanguardia, 15 de juliol de 1979, p. 51.

Estudi de l'obra d' August Pi i Sunyer, en ocasió del centenari del seu naixement. Valoració de la seva escola.

1930. DAUFI, Lluís:

"**De cara a la normalización**"

La Vanguardia, 21 de setembre de 1980, p. 53.

Article en el que el seu autor fa una entrevista a Josep Laporte, president del XI Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua catalana, que se celebrà a Reus.

1931. DAVI i ARMENGOL, Esteve:

"**L'obra obstètrica del Dr. Josep Mascaró i Capella**"

Gimbernat, 1985, 3, 143-149.

Estudi breu de l'obra de J. Mascaró (1838-1905). Dades sobre els seus escrits obstètrics.

1932. DE CELIS, Mary Carmen:

"**Dr. D. Pedro Domingo Sanjuán**"

Profesión Médica, 8 de desembre de 1977, p. 12.

Noticia biogràfica breu de Pere Domingo, president de la RAM de B, seguida d'alguns comentaris seus sobre problemes sanitaris.

1933. DE CELIS, Mary Carmen:

"**La sanidad y sus protagonistas: Dr. D. Antonio Puigvert**"

Profesión Médica, 6-12 de setembre de 1979, pp. 6-8.

Entrevista amb aquest uròleg on hi ha referències biogràfiques i algunes de les seves opinions sobre l'assistència sanitària.

1934. DE CELIS, Mary Carmen:

"**La tercera vía**"

Profesión Médica, 17-23 d'abril de 1980, p. 26.

Entrevista amb Josep Espriu i Castelló, on es valora el futur de l'actuació professional mèdica en funció de les cooperatives sanitàries

1935. DE CELIS, Mary Carmen:

"**Seguimos separados de Madrid**"

Profesión Médica, 9-15 de març de 1981, pp. 8-10.

Entrevista amb Carles Pijoan de Beristain, president del Col·legi de Metges de Barcelona.

1936. DE CELIS, Mary Carmen:

"Estudiar medicina en Cataluña"

Profesión Médica, 15-21 de maig de 1980.

Entrevistes amb Jacint Corbella i Francesc Gonzàlez Sastre, degans de les dues facultats de Medicina de Barcelona, on exposen les seves idees sobre l'ensenyament. Comentaris sobre el projecte de la llei d'Autonomia Universitària. Fotografies.

1937. DE CELIS, Mary Carmen:

"El nuevo conseller de Sanidad de Catalunya"

Profesión Médica, 6-12 d' octubre de 1980,

Entrevista amb Josep Laporte i Salas, professor de farmacologia, designat conseller de Sanitat, on expressa les seves opinions sobre nombrosos temes.

1938. DE CELIS, Mary Carmen:

"Centenario de la neurología clínica catalana"

Profesión Médica, 1-7 de març de 1982, (núm.1493) p. 32

Nota breu sobre el passat de la neurologia catalana,. i entrevista amb Josep M. Grau i Veciana, director del servei de l'Hospital de Sant Pau de Barcelona.

1939. DE JAIME GOMEZ, J.; DE JAIME LOREN, J.M.:

"La higiene en refranes castellanos (1870) del Dr. Pedro Felipe Monlau"

Act. IX Congr.Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, IV, 1243-1254.

Selecció dels 155 "refranys" considerats més característics, entre un total de 651 recollits per Monlau. Referència, entre altres, a Antonio Castillo de Lucas i Oleguer Miró.

1940. DE SOUVERES, Gaspar:

"Oración fúnebre que en las solemnes exequias celebradas el día 10 de mayo de 1853 en la parroquia de Santa María de la ciudad de Mahón, por el alma del Excmo. Sr. D. Mateo Orfila, insigne sabio mahonés, dijo el..."

Maó, 1853.

1941. DEJUAN i SIMÓ, Isabel; SORNI i ESTEVA, Xavier:

"De la Triaga Magna de Galen, segons Nicolau, a la Triaga Magna d'Andròmac, segons Galen (Barcelona, s. XVI)"

Gimbernat, 1986, 6, 81-86.

Dades sobre la Triaga a la Concòrdia de Barcelona de 1587 i a les de 1511 i 1535.

Dades de Pere Benet Matheu i el "Liber in examine apothecariorum..." escrit el 1497 i publicat el 1521. Receptes donades pels metges de Barcelona.

1942. DELCLOS y BALVEY, Antonio:

"Primer centenario del fallecimiento del Dr. D. Tomás Balvey y Parés"

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1952, 3, (12), 168-175.

1943. DELCLOS y BALVEY, Antonio:
"Farmacia y Archivo Pallarés (s. XVI)"
Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1955, 6, (21), 16-22.
1944. DELCLOS y BALVEY, Luis:
"Guillermo Coltellier, médico de los reyes de Aragón Pedro III y Juan I (Siglo XIV)." TCHCM, 1934, 2, 155-171.
1945. DELCLOS i BALVEY, Lluís:
"Biografia del Dr. Gibert"
in Gibert i Oliver, Agustí M: "Topografia médica de Vilaseca de Solcina". Vilaseca-Salou (Monogr. de Vilaseca-Salou, núm. 5), 1977, 2^a ed. v. pp. 11-44.
Estudi biogràfic extens, publicat com a introducció a la reedició de la Topografia médica de Vilaseca, que Agustí Gibert (1852-1928), havia presentat a la RAM de B i que va guanyar el premi de l'any 1891. És un treball fet de manera molt acurada, en el qual s'analitzen els aspectes més importants de l'obra del Dr. Gibert, extensa en la seva temàtica. Aquest estudi havia estat fet l'any 1947.
1946. DELGADO, Pedro:
"Oriol Bosch en directo"
Profesión Médica, 20-26 d'octubre de 1980
Entrevista amb Albert Oriol i Bosch, aleshores degà de la facultat de medicina de Madrid. Les seves opinions sobre l'ensenyament de la medicina.
1947. DELONCLE, Josep:
"Sobre la terapèutica dels sants a Catalunya Nord"
Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, I, 129-132.
Nota breu sobre algunes devocions terapèutiques antigues, conegeudes per medi de goigs i ex-vots, amb nombroses precisions geogràfiques. Referència a casos més recents de remeiers o sanadors, per fora de la medicina oficial, a la Catalunya Nord.
1948. DEL TORO y QUARTIELLERS, Cayetano:
"Historia de la oftalmología en España"
in "Tratado de las enfermedades de los ojos y sus accesorios". Cádiz, 1876, t. I. pp. 28-47.
1949. DENCAS, Josep:
"El 6 d'octubre des del Palau de Governació"
Barcelona (Curial) 1979.
Visió personal de Josep Dencàs, que era metge, des del seu càrrec de conseller. Hi ha també una introducció biogràfica feta per Albert Balcells, pp. 5-24.
1950. DESOLA ALA, Jordi:
"La cirugía en la Cataluña griega"

Minut. Menar. 1976, 9, (85), 21-23.

Nota breu sobre el tema. Iconografia de material quirúrgic procedent dels museus d'Empúries i Arqueològic de Barcelona.

1951. DESPONTIN, Luis A:

"Juan Bialet Massé. Precursor del Derecho del Trabajo. Primer profesor de Derecho Laboral"

Mataró, 1974, (núm. 3476) (24-12-1974), s.p.

Recordatori de l'obra de Joan Bialet (Mataró 1846, Buenos Aires, 1907). Es valora la seva actuació quan la I República (1873), l'emigració a l'Argentina i la seva activitat a Córdoba (RA). Allí fou professor de Medicina legal, interessat per la Medicina del Treball, Dret Laboral, qüestions d'agricultura, d'obres públiques, i altres aspectes.

1952. DEXEUS i FONT, Santiago:

"El Dr. D. Enrique Seguí y Pou"

Arch. Med. Biogr. 1953, (29-30), s.p.

Notícia de l'obra quirúrgica d'Enric Seguí (n. 1880). Activitat com a ginecòleg. Publicacions. Iconografia.

1953. DEXEUS i FONT, S.:

"El doctor Baudilio Guilera Molas"

Arch. Med. Biogr. núm. 51, s.a. s.p.

Dades sobre la vida i treball de B. Guilera, que fou director de la Maternitat provincial de Barcelona. Iconografia.

1954. DEXEUS i FONT, S.:

"En la muerte del Dr. D. Pedro Nubiola"-

Arch. Med. Biogr. núm. 53. s.a. s.p.

Recordatori breu de l'obra de Nubiola, ran de la seva mort.

1955. DEXEUS i FONT, S.:

"Profilaxis fetal"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 22 de juny de 1958.

Record del seu antecessor, P. Nubiola. Dades sobre l'escola d'obstetricia catalana. La seva formació. Resposta de J. Roig i Raventós.

1956. DEXEUS i FONT, S.:

"Dr. Enrique Seguí y Pou"

Bol. Inf. Acad. Cienc. med. Catal. Bal. 1969, (127), p. 273.

Article necrològic, en ocasió de la mort d'Enric Seguí. Valoració com a ginecòleg i cirurgià i com a capdavant de la utilització de la ràdiiumteràpia aquí.

1957. DEXEUS i FONT, S.:

"El Dr. Roig y Raventós. Su vida científica y profesional"

Anal. Med. Cir. 1969, 49, (211), 7-10.

*Comentari breu sobre l'obra mèdica de Roig i Raventós, ran de la seva mort.
Valoració dels aspectes humans de la seva personalitat, el treball com a pediatre
pràctic i l'activitat a la RAM de B, de la que fou vice-president.*

1958. DIAZ i CARBONELL, Romuald:

"**Pere Tarrés testimoni d'una època"**

Montserrat (Publ. Abadia) 1973. 520 pp.

*Biografia molt completa del metge i sacerdot Pere Tarrés i Claret (Manresa, 1905 -
Barcelona, 1950).*

1959. DIAZ i CARBONELL, Romuald; GASOL, Josep M.; BAGUNYA, Josep;
MANRESA, Gerard; VERGES, Francesc:

"**Homenatge a Pere Tarrés"**

Montserrat (Publ. Abadia de Montserrat; col. L'Espiga, núm. 20). 1983, 117 pp.

1960. DIAZ i CARBONELL, Romuald M.:

"**Pere Tarrés, al cap de vint-i-cinc anys"**

in "Homenatge a P.T.", pp. 21-22. Publicat també a El Correo Catalán, 27-8-1975.

1961. DIAZ i CARBONELL, Romuald:

"**Pere Tarrés, testimoni de la fe"**

Montserrat (Publ. Abadia Montserrat; col. Saurí) 1983. 276 pp.

1962. DIAZ y DIAZ, Manuel C.:

"**Index scriptorum latinorum Medii Aevi hispanorum"**

Madrid (CSIC) 1959.

Referències a Arnaud de Vilanova (núms. 1607-1710) v.pp. 328-344.

1963. DIAZ DE YRAOLA, Gonzalo:

"**La vuelta al mundo de la expedición de la vacuna"**

Sevilla, 1948.

1964. DIAZ-MORERA GONZALEZ, Eusebio:

"**La fe en la ciencia del Dr. Puig-Sureda"**

La Vanguardia, 21 de desembre de 1978, p. 15.

Visió d'alguns aspectes de la personalitat de Puig Sureda, amb motiu de la seva mort.

1965. DIAZ PLAJA, Guillermo:

"**Marañón y Cataluña"**

Insula, 1960, núms. 164-165.

1966. DIAZ PLAJA, Guillermo:

"**Estructura y sentido del novecentismo español"**

Madrid (Alianza Ed. 1975) (AU, núm. 129)

Referències al focus de Barcelona i, entre altres, a Dídac Ruiz (pp. 129-131) i Ramon Turró (pp. 131-132).

1967. DIAZ REIG, Enrique:

"En torno a la tuberculosis"

El Noticiero Universal, 26 de març de 1952.

Sobre l'institut antituberculós sostingut per "la Caixa".

1968. DICENTA SOUSA, Manuel:

"Aspectos sanitarios del archivo de la parroquia de la Purificación de Santa María de Ciudadela (1566-1666)"

Barcelona, tesi, U.B. 1989.

Anàlisi de 23.503 inscripcions parroquials, d'elles 5.593 òbits. Estudi de 144 casos de mort violenta. Aportació de 59 noms de personal sanitari: 27 cirurgians, 9 metges, 8 apotecaris i 15 llevadores.

1969. DIDE, Augusto:

"Miguel Servet y Calvin"

València (Ed. F. Sempere) s.d. 262 pp. (traductor: J.Prat)

v.t. "Michel Servet et Jean Calvin". Paris, 1907.

1970. DIECKHOFER, Klemens:

"El desarrollo de la psiquiatría en España. Elementos históricos y culturales"

Madrid (Gredos) 1984. 175 pp.

Introducció ideològica extensa. Arnau de Vilanova (pp. 70-71). Manicomis de València i el P. Jofre (74-79). Terminologia psiquiàtrica a la Corona d'Aragó (79-84). Andreu Piquer (96-99). Manicomis catalans del XIX (108-115). Valoració de l'escola de Barcelona (pp. 121 i segs.) Dades sobre Mata, Giné, Dolsa, Pujadas, Galceran i altres. Quadres de les escoles de Barcelona i Madrid. Línies d'influència (122-123). De Pere Mata a Emili Mira.

1971. DIEPGEN, Paul:

"Arnald von Villanova als Politiker und Laientheologie"

Berlin-Leipzig, 1909. (in. Abhandlungen zur Mittleren und Neuren Geschichte, v. IX).

1972. DIEPGEN, Paul:

"Studien zu Arnald von Villanova"

Amb aquest nom hem trobat un conjunt de sis estudis, publicats a Archiv für Geschichte der Medizin (AGM), de Leipzig, entre els anys 1909 i 1913. En el seu conjunt són un dels estudis més clàssics, amb més empenyuda, i més importants en el seu temps, sobre Arnau. De gran influència per la valoració de l'obra arnaldiana, sobretot tenint en compte la posició de l'autor i la profunditat de l'estudi. Són els següents:

1973. DIEPGEN, Paul:
"Studien zu Arnald von Villanova. I. Der Lebens und Bildungsgang Arnalds von Villanova"
AGM, 1909, III, 115-130.
1974. DIEPGEN, Paul:
"Studien zu Arnald von Villanova. II. Zur Echtheitsfrage des Breviarium"
AGM, 1909, III, 188-196.
1975. DIEPGEN, Paul:
"Studien zu Arnald von Villanova. III. Arnald und die Alchemie"
AGM, 1909, III, 369-396.
1976. DIEPGEN, Paul:
"Studien zu Arnald von Villanova. IV. "Arnalds Stellung zur Magie, Astrologie und Oneiromantie"
AGM, 1911, V, 88-115.
1977. DIEPGEN, Paul:
"Studien zu Arnald von Villanova. V. Zur Charakteristik Arnalds von Villanova"
AGM, 1911, V, 115-120.
1978. DIEPGEN, Paul:
"Studien zu Arnald von Villanova. Zweite Folge. I. Zur Echtheitsfrage des Arnald von Villanova und anderen angeschriebenen Traktates über die Unfruchtbarkeit (de Sterilitate)"
AGM, 1913, 380-391.
1979. DIEPGEN, Paul:
"Arnald von Villanova. De Improbatione Maleficiorum"
Archiv für Kulturgeschichte, 1912, IX, 385-403.
1980. DIEPGEN, Paul:
"Des Meisters Arnald von Villanova Parabeln der Heilkunst"
Leipzig, 1922.
1981. DIEPGEN, Paul:
"Die Weltanschaung Arnalds von Villanova und seine Medizin"
Scientia, 1937, 61, pp. 38-47.
1982. DIEPGEN, Paul:
"Studien zu Arnald von Villanova"
in "Medizin und Kultur" Stuttgart (Ferdinand Enke, Verlag) 1938, v. pp. 108-185.

1983. DOLCET i BUXERES, Lluís:
"Nota sobre medicina i astrologia catalanes"
Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, I, 308-314.
Referència a l'obra d'alguns astròlegs catalans medievals i posteriors. Menció de Bernat de Granollachs, Francesc Micó, Gaspar Molera, Joan Alemany, Tomàs Roca, Francesc Carreras, de Perpinyà, entre els qui eren metges. També de Jeroni Grau, L. Villeta., Esteve Pujasol, Esteve Casellas, canonge de Lleida. Consideracions sobre l'evolució moderna de l'astrologia.
1984. DOLÇ, Miquel:
"El Llorenç Villalonga 'menor'"
La Vanguardia, 20 de maig de 1976, p. 47.
Nota sobre alguns aspectes de l'obra literària de Villalonga: "Un estiu a Mallorca"
"La marquesa de Pax" i altres.
1985. DOLSA, Tomàs; LLORACH, Pau:
"Instituto Frenopático particular en Gracia"
Barcelona (Tip. N. Ramírez y Rialp) 1865.
v.t. "Instituto Frenopático" Barcelona (Imp. Ramírez y Cia.) 1871, i 1874.
1986. DOLSA i RAMON, Lluís:
"Conciencia individual y social"
Barcelona, 1903, 56 pp. Discurs d'ingrés a la RAM de B.
Resposta de J. Duran i Trincheria.
1987. DOMENECH, Joan de D.; PARES, Fina:
"La malaltia en els ex-vots pintats"
I Jorn. Antropol. Med. Tarragona 1982, vol. 2, pp. 255-267.
Estudi dels ex-vots catalans, per fer una aproximació a la patologia del passat.
1988. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:
"Análisis histórico de una doctrina psicológica organicista: la Frenología"
Barcelona, tesi (UAB) 1974.
1989. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:
"Las revistas frenológicas catalanas"
Act. II Congr. Esp. Hist. Med. Salamanca, 1975, II, 171-178.
Analisi de tres publicacions frenològiques catalanes: "El Eco de la Frenología" (1847), del grup de Figueres, amb Llach, Gay, Barceló, Vinent, González de Soto; "La Antorcha" (1848-50), moguda per Cubí, que fou la més important, i "Revista Frenológica" (1852-1854), del grup de Vilanova i la Geltrú.
1990. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:
"La preocupació dels metges catalans pel malalt mental"
Act. X Congr. Metges i Biòlegs de Llengua Catalana; Perpinyà, 1976. II pon. pp. 76-81.

Valoració de l'assistència rebuda pel malalt mental des d'un punt de vista històric. 28 notes.

1991. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:

"La Frenología. Análisis histórico de una doctrina psicológica organicista"

Barcelona (Sem. Pere Mata) 1977, 215 pp.

Estudi de la difusió de la frenologia a la península. Descripció de l'obra de Cubí. Es valoren els grups secundaris a Catalunya (Vilanova, Figueres). Anàlisi del significat de la frenologia dintre del pensament psicològic del seu temps. Bibliografia nombrosa. Iconografia. És el text de la tesi doctoral de l'autora.

1992. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:

"El desarrollo de los sanatorios psiquiátricos en Cataluña"

La Vanguardia, 24 de gener de 1978, p. 47.

Evocació breu dels diferents manicomis que es van bastir a Catalunya en el segle XIX. Menció de la Torre Llunàtica de Lloret, Sant Boi, Sant Andreu, Nova Betlem, i a més distància en el temps, el Pere Mata de Reus i el de Salt. Recordatori de les personalitats que els impulsaren o dirigiren.

1993. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:

"Las ideas de Pedro Mata en el campo de la psicología de su tiempo"

Asclepio, 1980, 32, 137-150.

Valoració de les aportacions de P. Mata en aquest camp: el "Tratado de la Razón humana", en 3 volums, analitzant-la en els estats de salut i malaltia, i en els estats intermedis. Influència de la frenologia. El seu concepte de la raó. El "Manual de Mnemotecnia" i el "Criterio médico psicológico para el diagnóstico diferencial de la pasión y la locura".

1994. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:

"Dues notes sobre aplicacions terapèutiques de la música a les memòries de la Reial Acadèmia Mèdico Pràctica de Barcelona"

Act. III CHMC, Lleida, 1981. 112-116.

Referència a una memòria de Francesc Domènech i Amaya sobre tarantisme i a una de J. i A. Pasqual sobre instal.lació d'un orgue a l'hospital de Vic en el segle XVIII.

1995. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:

"Entorn al centenari de l'obra de psiquiatría infantil de Pierre Filibiliou"

Gimbernat, 1987, 8, 147-156.

Notícia d'aquest text "Contribution à l'étude de la folie chez les enfants" (Paris, 1887), que és gairebé desconegut i es considera un precedent important. Paralellisme amb el de Moreau de Tours, del mateix any.

1996. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:

"Anàlisi del text de psiquiatría del nen i de l'adolescent d'Alexandre Gaubert (1894)"

Gimbernat, 1988, 9, 127-144.

Referència al llibre "Etudes sur les formes de la folie chez l'enfant et chez l'adolescent" d'A. Gaubert (Toulouse, 1894). Tesi de doctorat. Dades sobre l'autor (n. 1859). Estructura del llibre (82 pp.). Història de la psiquiatria infantil (25 % de l'extensió del text). Anàlisi de la part clínica. Valoració del contingut. 67 notes.

1997. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:

"La classificació de la psicopatologia dels escolars de Jean Philippe i G. Paul Boncour (1905)"

Gimbernat, 1988, 10, 115-128.

Anàlisi del text "Les anomalias mentales de los escolares" traduïda al castellà per Marià Roig, publicada a Barcelona el 1916. Inserció del llibre en un corrent ampli de renovació pedagògica. Mèrit de fixar l'atenció en el grup d'infants que necessiten tècniques diferents d'ensenyament. 40 notes.

1998. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:

"L'inici de l'ensenyament de la psiquiatria a la universitat de Barcelona"

in Hist. Univ. Barcelona, I Symposium, 1988, 343-350.

Inici com a part de la medicina interna. El text d'Ignasi Ametller. El vessant mèdico legal. Influències d'Orfila i Mata. L'empenta de Giné i Partagàs. La psiquiatria infantil i l'obra de Vidal Perera. Els anys de l'Autònoma: Emili Mira. La dotació definitiva de la càtedra. Ramon Sarró, catedràtic (1950). Joan Obiols.

1999. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira:

"El desenvolupament de la psicopatologia infantil al segle XIX"

Quaderns de Psicologia, 1990, 10, pp. 7-28.

Visió global del tema. Esment de l'obra d'A. Vidal i Perera (1907).

2000. DOMENECH, Edelmira; CORBELLÀ, Jacint:

"La obra psiquiátrica de Arturo Galcerán Granés"

Asclepio, 1969, 21, 157-171.

Estudi detallat de l'activitat d'AGG (1850-1919), el deixeble més important de l'escola de Giné. Col·laboració a Nova Betlem, tasca a Sant Boi, professor a la facultat, autor d'una "Neuropatología y Psiquiatría general" (1895) i de molts treballs. Valora l'orientació organicista i la posició dins de la psiquiatria catalana del seu temps.

2001. DOMENECH, Edelmira; CORBELLÀ, Jacint:

"Las vertientes principales en la obra médica de Giné y Partagás"

Asclepio, 1969, 21, 173-178.

Visió de conjunt dels aspectes més destacats de l'obra de Joan Giné (1836-1903): com a psiquiatre, creador d'escola (Nova Betlem; Congrés del 1883; deixebles, revista); com a dermatòleg autor de dos tractats; com a higienista; catedràtic de cirurgia; impulsor d'institucions, sobre tot la revista "La Independencia Médica" i autor de novel·les de divulgació científica.

2002. DOMENECH, Edelmira; CORBELLA, Jacint:
"Los aspectos sociales de la actividad médica del doctor Giné y Partagás"
An. Med. Cir. 1969, 49, (215), 335-340.
Valoració de diversos aspectes de l'activitat de Joan Giné: el seu tractat d'higiene, amb esment de la Higiene Industrial; la preocupació per crear i fer funcionar institucions; interès per la situació social dels malalts.
2003. DOMENECH, Edelmira; CORBELLA, Jacint:
"Introducció a la història de la psiquiatria catalana del segle XIX"
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, III, 266-269.
Visió general breu del tema. Definició de l'etapa dels manicomis del pla de Barcelona: Sant Boi, Les Corts (Frenopàtic) Gràcia i Sant Gervasi (Nova Betlem), Sant Andreu. Referència als autors més importants: Giné i la seva escola, Pujadas, Pi Molist, Letamendi, Mata, Monlau, Sivilla, Llorach, altres. Congrés de 1883. Menció d'algunes revistes.
2004. DOMENECH, Edelmira; CORBELLA, Jacint:
"Notes históriques d'estudis sobre el suïcidi a Catalunya en el segle XIX"
Act. III CHMC. Lleida, 1981, I, 101-111.
Discurs de R. Nadal a la RAM de B (1841); treball de N. Homis (1870; referències en textos de medicina legal (Orfila, Mata, Ferrer Garcés, Valentí); idees dels frenòlegs (Cubí); revisió d'Ambrosi Tàpia (1900); text d'Ignasi Ameller (1844). Articles a La Abeja Médica: Castellví, Faura, Pascual. 53 notes.
2005. DOMENECH, Edelmira; CORBELLA, Jacint:
"La contribución de 'La Independencia Médica' (1869-1904) al progreso de la psiquiatria en Cataluña"
VII Congr. nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes, s.p.
La revista. Els motors: Joan Giné. Els col.laboradors (Galcerán, Rodríguez Morini, Valentí Vivó, Ribas i Pujol, Letamendi, Pi i Molist, Arnangué). Diversitat de temàtica.
2006. DOMENECH, Edelmira; CORBELLA, Jacint:
"Un tractat capdavanter de psiquiatria infantil: 'La folie chez les enfants' de Paul Moreau de Tours (1888)"
Gimbernat, 1989, 12, 85-98.
2007. DOMENECH, Edelmira; CORBELLA, Jacint:
"Antecedentes históricos de la psiquiatria infantil"
I.M.P. 1991, 3 (4), 204-208.
Visió global de la història de la psiquiatria infantil i les seves diverses etapes. Menció del text d'August Vidal i Perera "Compendio de Psiquiatria Infantil" (1907)
2008. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira; RAICH i ESCURSELL, Rosa M^a:
"Antecedents de l'ensenyament de la psicologia a Catalunya en el segle XIX"

Gimbernat 1985, 4, 95-103.

Anàlisi de les obres de Psicologia emprades per l'ensenyament de batxillerat en els Instituts. Estudi de textos de Pere F. Monlau, Pere Codina i Vilà, Salvador Mestres, Antonio Martínez de San Miguel, Hermenegildo Giner de los Ríos i Julián González de Soto. Valoració del predomini de les influències biològiques o filosòfiques.

2009. DOMENECH i LLABERIA, Edelmira; RIBAS i DEIX, Joan:

"Nota sobre mortalitat infantil per nostàlgia en el segle XIX a Manresa"

Gimbernat, 1991, 15, 119-127.

Notícia de 3 inscripcions d'òbits, en el Registe civil municipal de Manresa, els anys 1852 i 1853, on consta el diagnòstic de "nostàlgia". Un nen de 18 mesos i altres dos de 3 anys. També hi ha un adult. Visió general del tema.

2010. DOMENECH i MONER, Joan:

"Lloret de Mar. Centenario de Hospital"

Noticiero Universal, 17-11-1969, p. 16.

Breu notícia de la qualificació de l'hospital de Lloret com a municipal, junt amb altres 7 de la província (Sant Feliu de Guíxols; Perelada; Banyoles; Torroella de Mongrí, Palamós, La Bisbal i Camprodon). Text de la disposició.

2011. DOMENECH i MONTANER, Lluís:

"Hospitales de la Santa Cruz y de San Pablo. Perspectiva general del proyecto. Legado de D. Pablo Gil. 1903"

Barcelona (Imp. Thomas) 1903. 10 pp.

2012. DOMENECH i MONTANER, Lluís:

"Elogi polític del doctor Robert"

Conferència llegida el 2 de maig de 1903 en memòria de Bartomeu Robert, publicada al volum "Estudis Polítics" de L'Avenç, Barcelona, 1905, núm. 36.

2013. DOMENECH i MONTANER, Lluís:

"Hospitales de la Santa Cruz y de San Pablo. Memoria, planta y perspectiva general del proyecto"

Barcelona (Tip. La Académica) 1916. 16 pp. + 2 làm.

Inclou diverses fotografies dels edificis hospitalaris.

2014. DOMINGO i SALVANY, Francesc:

"La clínica pediàtrica de l'Hospital de Nostra Senyora del Mar de Barcelona"

Gimbernat, 1985, 3, 151-156.

Notícia breu d'aquest servei. Referència a l'obra de Sala i Ginabreda.

2015. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"Ferran, home de ciència"

La Publicitat, 8 de desembre de 1929.

2016. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"La sanitat a Catalunya"

La Publicitat, 7 d'octubre de 1935.

2017. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"Per una política de sanitat i assistència social"

Diari de Barcelona, 28 d'abril de 1936.

Sessió inaugural del curs de l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya, al Casal del Metge.

2018. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"Sepamos seguir la estela del maestro"

in "Homenaje a la memoria de Don Ramón Turró Darder en conmemoración del primer centenario de su nacimiento (1854-1954)" Barcelona (Col. Of. Veterinarios; Linotipia Moderna) s.a. pp. 68-70.

2019. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"Iniciació a la Biologia experimental. La col.laboració amb Ramon Turró: estudis sobre la immunitat natural i adquirida"

in "August Pi Sunyer. L'home i l'obra". Barcelona, 1966, pp. 55-69.

Estudi d'alguns aspectes de l'obra fisiològica d'August Pi Sunyer, i en particular de la seva relació amb Turró.

2020. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"Turró, hombre de ciencia mediterráneo"

Barcelona (Ed. Pòrtic) 1970. (382 pp.)

Estudi molt extens de l'obra de Turró, a càrrec d'un dels deixebles que la coneixia de manera més detallada. Estudi important per conèixer l'ambient científic a la Barcelona del temps. Nombroses referències a altres membres de l'escola (Manuel Dalmau, Pere Gonzàlez i Juan, Francesc Duran i Reynals) i a l'Institut de Fisiologia (Pi Sunyer, Bellido).

2021. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"La fundación de la Real Academia de Medicina de Barcelona"

An. Med. Cir. 1970, (núm. extr.), 33-39.

Evocació breu de la fundació de la RAM de B (4-mai-1770), en el regnat de Carles III, i d'alguns dels metges que van contribuir a la seva creació.

2022. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"Francisco Duran Reynals: sus años de formación científica en Barcelona"

in "Virus y cáncer". Barcelona, 1971, pp. 43-85.

2023. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"Sesión de homenaje al profesor Luis Sayé Sempere"

An. Med. Cir. 1973, 53, (233), 266-267.

Record breu d'alguns aspectes de l'obra de Sayé, sobretot al dispensari antituberculós.

2024. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"**Vivències a Cuba amb el Dr. Emili Mira"**

Rev. Dep. Psiquiatria Fac. Med. Barcelona, 1973, I (º1), 25-32.

2025. DOMINGO i SANJUAN, Pedro:

"**En recuerdo de Luís Sayé Sempere"**

An. Med. Cir. 1976, 56, (243), 19-28.

Comentari sobre aspectes diversos de la vida i obra del Dr. Sayé (1888-1975).

Records personals de llargues etapes de col.laboració. Valoració de l'obra com a tisiòleg. Referència a l'etapa de l'exili i el període final.

2026. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"**Vides paral·leles de Claudi Bernard i de Ramon Turró"**

An. Med. Cir. 1977, 57, (247), 59-66.

Visió d'alguns aspectes de la vida de Turró. Curiositat de saber a la infància i adolescència, visió positivista, lluita contra certes formes de saber no fonamentat.

Comparació amb altres aspectes de la vida de C. Bernard.

2027. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"**Lluís Sayé i la profilaxi de la tuberculosi"**

An. Med. 1977, 63, (10), 1679-1685.

2028. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"**Un científic de la medicina"**

La Vanguardia, 15 de juliol de 1979, p. 51.

Recordatori de l'obra d'August Pi Sunyer, ran del centenari del seu naixement.

Relació amb Turró.

2029. DOMINGO i SANJUAN, Pere:

"**L'obra científica d'August Pi i Sunyer"**

in "Centenari..." 1979, 63-71.

Comentari resumit de l'activitat científica d'APS sobretot durant els anys de Barcelona.

2030. DOMINGO, Pere et alii:

"**Breves semblanzas de los últimos presidentes (1927-1971) de la Real Academia de Medicina de Barcelona".**

An. Med. Cir. 1972, 52, (227), 33-41.

Conjunt de notes curtes sobre alguns aspectes dels presidents de la RAM de B: August Pi Sunyer, Jaume Peyri, Frederic Corominas i Agustí Pedro i Pons; a càrrec dels acadèmics Alsina i Bofill, Mercadal i Peyri, Carol i Montfort, i Gibert i Queraltó, amb preàmbul de Pere Domingo.

2031. DOMINGUEZ, Emilio J.:
"The Hospital of Innocents. Human Treatment of the mentally ill in Spain. 1409-1512".
Bull of the Menninger Clinic, 1967, 31, (5), 285-297.
2032. DOMINGUEZ REBOIRAS, F.:
"Idea y estructura de la Vita Raymundi Lulii"
Act. I Congr. Asoc. Hisp. Literatura Medieval. Santiago-Madrid, 1988, 263-288.
2033. DOMINGUEZ SIERRA, Francisco:
"El Dr. D. Pedro Mata y Fontanet"
TCHCM, 1935, 6, 175-185.
Visió general de la vida i obra de Pere Mata, catedràtic de Medicina Legal de Madrid. Relació de treballs.
2034. DON ARISTO:
"El Liceo y los hospitales"
Solidaridad Nacional, 9 de desembre de 1945
Demana als socis del Liceu que ajudin als hospitals de Barcelona.
2035. D'ONOFRIO BOTANA, Rómulo:
"Contribución a la historia de la enseñanza médica argentina desde sus orígenes hasta el establecimiento de la Universidad de Buenos Aires"
Buenos Aires (Universidad Nacional de La Plata) 1966
Tesi doctoral de l'autor. Detalla el paper que tingueren alguns metges catalans en el desenvolupament de l'ensenyament mèdic a Buenos Aires i en particular la intervenció de Josep Albert Capdevila i Pallarès i la família dels Argerich.
2036. DOÑATE SEBASTIA, José Mª.:
"Datos negativos referidos a la Plana de Castellón, en relación con la peste negra de 1348"
Act. VIII Congr. Hist. Corona de Aragón. Valencia, 1967, I, 27-43.
Treball en que s'indica la manca de dades que demostrin l'existència de pesta l'any 1348 als pobles de la Plana. Estudi del llibre de Claveria de Vila-real del que no es dedueix l'existència d'epidèmia.
2037. DOU:
"Les pestes d'Olot"
Olot-Misió, 23 d'agost de 1974, núm. 961.
2038. DOUMERGUE RILLIET:
"Relation du procès criminel intenté à Genève, en 1553, contre Michel Servet"
Genève, 1844.
2039. DRONDA CASTAÑON, Manuel:
"El Colegio de Médicos, Boticarios y Cirujanos de Tarragona"

Act. I Jorn. Hist. Med. Tarragonense, Tarragona, 1989, v II. s.p.

2040. DRUMMOND, William H.:

"The life of Michael Servetus, the spanish physician"

London (J. Chapman) 1848. 198 pp.

2041. DUBOIS, F.:

"Eloge d'Orfila"

Mém. Acad. Médecine, 1854, 18, I-XXXIV.

v.t. Paris (J.B. Baillièvre) 1854, 34 pp.

2042. DUBOIS, F.:

"Le Dr. Orfila"

Paris (Bur. centr. Rev. gen. Biogr. et Litt.) 1841, 32 pp.

2043. DUCH i TORNER, M. Montserrat:

"Un document quirúrgic de l'arxiu històric de protocols de Barcelona"

Gimbernat, 1988, 10, 129-134.

Contracte per a guarir una trencadura pel preu de 10 florins d'or, entre Joan Gras, escuder i habitant de Barcelona, i mestre Joan Ramon de València, queixaler i cirurgia, ciutadà de Barcelona. Transcripció del text llatí. Exempció de responsabilitat. Comentaris.

2044. DUCH i TORNER, Montserrat:

"Latirus, ingredient primordial en la confecció dels trocisci tiri, a l'obra d'un apotecari barceloní del segle XV"

Gimbernat, 1989, 12, 99-106.

2045. DUFFY, J.:

"Vagrant thoughts on the writing of the Rudolph Matas history of medicine of Louisiana"

Bull. Tulane Med. Fac. 1960, 19, 123-133.

2046. DUHOURCAU:

"Le choléra d'après le docteur Ferran"

Coimbra Medica, 1885, núms. 4, 12 i 13).

2047. DULIEU, Louis:

"Arnaud de Villeneuve et la médecine de son temps"

Montpellier Médical. 1963, 63, (1), 29-49. i 57-93.

2048. DULIEU, Louis:

"Le Collège de Girone de Montpellier"

An. Inst. Est. Gerundenses 1968-1969, 19, 107-130.

2049. DULIEU, Louis:

"**Arnaud de Villeneuve et les doctrines médicales au Moyen Age"**

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970. I,204-209.

Resum de les principals teories sobre la malaltia a l'Edat Mitjana. Importància de la visió d'Amau, lligada a una interpretació alquimista i una gran informació de les teories dels metges àrabs. Intent de reunir les teories clàssiques i les noves. Consideració d'Amau com a pont entre la ciència medieval i la del temps modern. Valoració del seu esperit inquiet.

2050. DULIEU, Louis:

"**Le Collège de Girona de Montpellier"**

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 89-105.

Referència extensa del Col·legi de Girona, creat el segle XV a Montpellier per Joan Bruguera. Relació de patrons del Col·legi, dels col·legials, de les tesis que van fer, i dels gironins col·legiats a Montpellier. Font de dades. Treball important per conèixer aquest aspecte de la nostra medicina: la formació de gironins a Montpellier.

2051. DULIEU, Louis:

"**La chirurgie à Montpellier, de ses origines au début du XIXè siècle"**

s.i. (Avignon) (Les Presses Universelles) 1975. 345 pp.

Text extens del qual dedica la primera part (pp. 15-47) a l'Edat Mitjana, període en el qual les relacions de la medicina de Montpellier amb la Corona d'Aragó foren molt intenses. Bona iconografia i bibliografia. Aporta noms de molts cirurgians.

2052. DULIEU, Louis:

"**La médecine à Montpellier. I. Le Moyen-Age"**

s.i. (Avignon) (Les Presses Universelles) 1975. 386 pp.

Monografia extensa en la qual s'estudia molt detalladament la medicina medieval a Montpellier. Estudia principalment l'escola de medicina i l'ensenyament, els professors, els hospitals, les malalties. Menció extensa, dins del context de l'obra d'Amau de Vilanova. Aporta gran quantitat de noms de metges montpellerins de l'època. Bona iconografia. Obra important en tot el seu conjunt.

2053. DULIEU, Louis:

"**La médecine à Montpellier. II. la Renaissance"**

s.i. (Avignon) (Les Presses Universelles) 1979. 481 pp.

Estudi extens, amb riquesa iconogràfica (160 figs.). Bons indexs. Bibliografia (348 refs.). Interès principalment sobre els Saporta, originaris de Lleida.

2054. DURAN, Alberto:

"**El nuevo destino de las estaciones termales"**

La Vanguardia, 22 d'agost de 1965, p. 28.

Dades sobre establiments balnearis antics, principalment de Caldes de Malavella.

2055. DURAN i ARROM, Domènec:
"Evolución de las ideas en cardiología"
Bios, 1917, 2, pp. 121-129.
Visió de l'aportació tecnològica a la cardiològia, amb referència al fonendoscopi i en relació amb la medicina catalana.
2056. DURAN i ARROM, D.:
"El descubrimiento de la circulación de la sangre en 1546 por los españoles Francisco de la Reyna y Miguel Servet"
Medicamenta, 1952, 17, (214), 175-179.
De fet és un estudi del llibre d' Albeysteria de F. de la Reyna, com remarca en el subtítol del treball.
2057. DURAN i CANYAMERAS, F.:
"La Biblioteca de la facultad de Medicina de Barcelona (Historia)"
An. Med. Cir. 1947, 256-265.
2058. DURAN i CANYAMERAS, F.:
"Catálogo de los libros españoles de Obstetricia y Ginecología, anteriores al siglo XIX"
Barcelona (III Congr. Hispano-Portugués Obstetr. Ginecol.) 1950, 43 pp.
Referència de bastants llibres d'autors catalans. Iconografia.
2059. DURAN REYNALS, M.L.; WINSLOW, C.E.A.:
"Regiment de preservació a epidèmia o pestilència i mortaldats..." Epístola de mestre Jacme d'Agramont...1348". "Regimen of protection against epidemics or pestilence and mortality. Translated into english by..."
Bull. of the History of Medicine, 1949, 23, 57-89.
2060. DURAN i SAMPERE, Agustí:
"Llibre de Cervera"
Tàrrega (Camps Calmet) 1972.
Barcelona (Curial) 1977. 576 pp.
Nombroses referències d'interès a temes relacionats amb la medicina. Cap. XIII: Convents i Hospitals: de santa Magdalena, de les Onze mil verges, de Berenguer de Castelltort (pp. 227-238); sobre els metges jueus de Cervera (pp. 373-384); el metge Magí Argelich (p. 425).
2061. DURAN i TRINCHERIA, J.:
"Evolución de la medicina en el siglo XIX"
Rev. Cienc. Med. 1901, 27, 209-223, i 249-257.
Visió general de l'evolució històrica de la medicina, amb alguna referència a la catalana.
2062. DURAN i VENTOSA, Lluís:
"En Robert"

La Veu de Catalunya, 16 d'abril de 1903.

Valoració i record de l'activitat política que dugué a terme el doctor Robert.

2063. DURAN i VON ARX, J.:

"**La obra cardiológica del Dr. Durán Arrom**"

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 135-148.

Notícia de l'obra mèdica de Domènec Duran i Arrom (B. 1885 - 1953), un dels iniciadors de la cardiologia com a especialitat a Catalunya. Fundador de l'Institut de Medicina Pràctica (1922) i de dues revistes. Es comenten dues obres seves i es dóna notícia de diversos treballs.

2064. DUREAU - LAPEUYRONNIE, Jeanne Marie:

"**L'oeuvre d'Antoine Ricart, médecin catalan du XVe siècle: contribution à l'étude des tentatives médiévales pour appliquer les mathématiques à la médecine**".

in "Médecine humaine et vétérinaire à la fin du Moyen Age". Paris, 1966, pp. 169-364.

2065. DUREY, L.:

"**Etude sur l'oeuvre de Paracelse, médecin hermetiste astrologue et sur quelques autres médecins hermetistes: Arna. de Villeneuve, J. Cardan, Corn. Agrippa**"

Paris (tesi doctorat medecina, núm. 435) (Imp. Vigot Frères) s.a. 157 pp.

2066. DURFORT i COLL, Mercè:

"**Santiago Ramón y Cajal i la Universitat de Barcelona**"

in Hist. Univ. Barcelona, I Symposium, 1988, pp. 351-363.

Anàlisi detallada de l'activitat de Cajal en els seus anys a Barcelona. Relació dels treballs publicats aquests anys. El seu record del vell hospital de la santa Creu.

2067. DUSOLIER, Mauricio:

"**Los grandes médicos filósofos catalanes: Arnaldo de Vilanova, Raimundo Lulio, Raimundo Sabunde**"

Gaceta Med. (Granada) 1906, 24, (10), 218-222.

2068. DWELSHAUVERS, G.:

"**L'obra filosòfica de Ramon Turró**"

Ciència, 1926, (5), p. 227.

2069. ECHANIZ SANS, Maria:
"La alimentación de los pobres asistidos por la Pia Almoina de la catedral de Barcelona, según el libro de cuentas de 1283-1284"
in "Alimentació i Societat a la Catalunya medieval", Barcelona (CSIC) 1988, pp. 173-261.
Anàlisi del tema (pp. 173-187) i extensos apèndixs. Valoració dels aliments: pa, vi, carn, peix. El règim dels pobres. Alguns referències a dietes de malalts.
2070. ECHEVARRIA, Manuel:
"En la muerte del Dr. Benaprés"
Bol. Inf. Col. Med. Barcel. 1967 (núm. 35, octubre) pp. 12-13
Nota necrològica sobre Joan Benaprès i Palet, metge de Sitges.
2071. ECHEVARRIA, Manuel:
"Luis Trias de Bes, actuación colegial"
Información Colegial, 1974 (núm. 45, octubre), pp. 12-14.
Nota ran de la mort d'aquest antic president del Col·legi de metges de Barcelona (1958-1968) i membre de la RAM de B.
2072. EHRLE, F.:
"Arnaldo de Villanova ed i 'Thomatiste'. Contributo alla storia della scuola Tomistica"
Gregorianum, 1920, I, pp. 475-501.
2073. EISELT, R.:
"La importancia científica del doctor Jaime Ferrán en la Tisiología"
Rev. Higiene y Tuberculosis, 1930, suplem. (1-3-1930).
2074. ELIAS DE MOLINS, Antoni:
"Diccionario biográfico y bibliográfico de los escritores y artistas catalanes del siglo XIX"
Barcelona, 1889-1895. 2 vols.
Repertori clàssic de la nostra historiografia. Font important de dades. Nombroses referències a escriptors mèdics. Encara és imprescindible com a font d'informació.
2075. ELKIN, Daniel C.:
"The Matas operation. Fifty-seven years after"
Surg. Gynec. and Obst. 1946, 82, 1-12.
Valoració de l'interès de la tècnica de Matas pel tractament quirúrgic dels aneurismes, que es convertí en clàssica.
2076. ELOGIA: (sic)
"Sobre la epidemia que afligió a la ciudad de Tortosa en el año 1821"

Tortosa (J. Puigrubí y Canal) 1821.

Tracta de l'epidèmia de febre groga

2077. EMERTON, E.:

"Calvin and Servetus"

Harvard Theological Rev. 1909, II, 139-160.

2078. ERO:

"Cubí y Lesseps"

La Vanguardia, 22 de novembre de 1969, p. 29.

Nota breu imaginant una hipotètica, però possible trobada, entre Cubí i Ferdinand de Lesseps, en el temps que aquest fou cònsol francès a Barcelona.

2079. ERO:

"Cubí y Torrente"

La Vanguardia, 23 de novembre de 1969, p. 31.

Nota sobre la relació entre Marià Cubí i Manuel Torrente de Flores, que rebé al primer a la seva casa del Ferrol.

2080. ERO:

"Cubí y Roset"

La Vanguardia, 25 de novembre de 1969, p. 31

Tercer article de la sèrie, basat en els comentaris de Ramon Carnicer sobre Cubí.

Referència al metge Joan Roset, de Guissona i l'episodi de Coll de Nargó i el crani del comte d'Espanya.

2081. ERO:

"Revista Médica"

La Vanguardia, 15 de març de 1981.

Nota breu on es recorden els entrebancs burocràtics, per a obtenir permís l'any 1943, per la publicació de la revista "Medicina Clínica", dirigida per Agustí Pedro i Pons i Ramon Sarró.

2082. ERO:

"Los blasones tenebrosos"

La Vanguardia, 9 de novembre de 1991. (Revista) p. 4.

Amb motiu de la trobada d'un escut de la Inquisició l'autor recorda la persecució de que fou objecte Marià Cubí, per la seva activitat com a frenòleg.

2083. ESCAFI, D.:

"La viruela en Palma en 1882"

Palma de Mallorca (Tip. Filles J. Colomar) 1899. 24 pp.

2084. ESCALAS, J.:

"La asistencia psiquiátrica en Baleares. Su estado actual"

Palma Mallorca (Tip. Provincial) 1936.

2085. ESCANERO, J.F.:

"La Fisiología en la Facultad de Medicina: 1870-1970. Los hombres y los nombres".

Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, II, 505-527.

Anàlisi extensa de com es desenvolupà l'ensenyament de la Fisiologia a la facultat de Saragossa. Referència, entre altres, a l'obra dels catedràtics Jesús Bellido (1913-18), Santiago Pi Sunyer (1923-36) i Andreu Pie i Jordà (1957-87). Defineix el període de "los fisiólogos de la escuela catalana" (1914-1936).

2086. ESCODA i MURRIA, Coia; TOLDRA i DALMAU, Mercè:

"Mesures sanitàries al Port a principis de segle: construcció de l'estació sanitària"

Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. Tarragona, 1989, v. I, s.p.

Referència a la construcció, l'any 1885, d'una estació al port de Tarragona per a fer-hi les quarentenes.

2087. ESCRIBANO GARCIA, Víctor:

"Datos para la historia de la anatomía y cirugía españolas en los siglos XVIII y XIX"

Granada (Tip. Guevara) 1916. 112 pp.

Fragments d'aquesta lliçó inaugural del curs 1916-17, a la universitat de Granada, foren recollits per l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques, en el fulletó "Homenatge fet a Gimbernat per la universitat de Granada..."), 1918.

2088. ESCRIBANO GARCIA, Víctor:

"Homenatge fet a Gimbernat per la universitat de Granada i a la cirurgia catalana"

Barcelona (Imp. Vda. Badia Cantenys) 1918. (XXVI + 31 pp.)

Valoració del "Nuevo método de operar la hernia crural" d'Antoni de Gimbernat.

2089. ESCRIBANO GARCIA, Víctor:

"Romero y la pericardiotomía"

Rev. Esp. Cirugía, 1921, (abril).

Nota sobre el metge català Francesc Romero, que féu una pericardiocentesi a Barcelona l'any 1819

2090. ESCRIBANO GARCIA, V.:

"Reial Col.legi de Cirurgia de Cadis. Pere Virgili"

a Monogr. Mèd. 1930, núm. 43 s.p.

2091. ESCRIBANO GARCIA, V.:

"Reial Col.legi de Cirurgia de Barcelona. Antoni Gimbernat"

a Monogr. Mèd. 1930, núm. 43. s.p.

2092. ESCRIBANO GARCIA, V.:

"Contribució catalana a l'anatomia i la cirurgia del segle XVIII: Gimbernat"

a Monogr. Mèd. 1930, núm. 44. s.p.

2093. ESCRIBANO GARCIA, V.:
"Reial Col·legi de Sant Carles. Altres metges catalans. Els anatòmics Bonells i Lacaba. L'anatomia i els anatòmics espanyols del segle XIX"
a Monogr. Med. 1930, núm. 45. s.p.
Aquesta sèrie d'articles son fragments de l'obra "Datos para la historia de la anatomía y la cirugía en España en los siglos XVIII y XIX".
2094. ESCRICHE, T.; ROBERT, B.; COMENGE, L.:
"Solemne sesión pública...para honrar la memoria del Dr. D. Francisco Salvá i Campillo"
Barcelona, 1901.
2095. ESCUDE i AIXELA, Manuel M.:
"Aspectos sanitarios del archivo de la iglesia de San Bartolomé y Santa Tecla de Sitges en el siglo XVIII"
Barcelona, tesi (UB) 1986.
Anàlisi de 19.301 inscripcions parroquials, amb 5.398 òbits, dels quals 63 corresponen a morts violentes. Aportació de 107 noms de personal sanitari, d'ells 24 metges, 34 cirurgians i 24 apotecaris.
2096. ESCUDE i AIXELA, Manuel M.:
"L'inici de l'ensenyament de la pediatria a la universitat de Barcelona"
in Hist. Univ. Barcelona, I Symposium, 1988. pp. 365-371.
Antecedents. Els professors de parts: Mayner, Rull. La càtedra (1888), Joan Iranzo (1888-89); Rull (1889-91); A. Martínez Vargas (1892-1931). L'hospital de nens pobres. L'obra de Vidal Solares. Llibres. La revista "Archivos de Ginecología, Obstetricia y Pediatría".
2097. ESCUDE i AIXELA, Manuel M.:
"Personal sanitari amb exercici a Sitges durant el segle XVIII"
Gimbernat, 1988, 10, 135-142.
Notícia de 18 metges, 2 estudiants de medicina, 34 cirurgians i 23 apotecaris. En total 77 sanitaris a Sitges en el segle XVIII, entre ells Miquel de Cassador, Josep Robert i Romagosa, Bartomeu Benaprè i Girona.
2098. ESCUDE i AIXELA, Manuel M.:
"Els Annals de Medicina i la sanitat pública (1878-1931)"
Gimbernat, 1989, 12, 107-116.
2099. ESCUDE i AIXELA, Manuel M.; CALBET i CAMARASA, Josep M:
"Obra mèdica de Francesc Montanyà i Santamaría"
Gimbernat, 1990, 14, 111-120.
Notícia de F. Montanyà (n. Correà, Berguedà, 1872 - m. Ponts, 1925). Llicenciat a Saragossa el 1899; exercici a Ponts. Obra escrita: "Topografía médica de Ponts" (1910) i "Higiene popular" (1912).

- UNIVERSITAT DE CATALUNYA
2100. ESCUDE i AIXELA, Manuel M.; GRAU, Josep:
"Textos mèdics catalans (Pediatría i Obstetricia al s. XVIII)"
Ripoll (Centr. Estudis Comarcals) 1989, 98 pp.
Transcripció i crítica de dos manuscrits. El d'obstetricia és d'Eudald Raguer, i el de pediatria de Pere Puig.
2101. ESCUDE i AIXELA, Manuel M.; MASSONS i ESPLUGAS, Josep M:
"Antics alumnes del Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona del Pallars Jussà"
Collegats, An. Centre Estud. Pallars, 1991 (Lleida, Art. Graf. Bobalà S.A, 1992) pp. 253-264.
Comunicació presentada a la XXXVI Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos.
2102. ESCUDE i BARTOLI, Manuel:
"La natalidad de Barcelona"
Gaceta Med. Catal. 1902, v. 25, 321-335.
2103. ESCUDE i CASALS, Manuel:
"El inicio de la pediatría hospitalaria en Cataluña. La obra asistencial y científica del doctor Francisco Vidal Solares"
Barcelona, tesi (UB) 1984.
Estudi extens i molt documentat sobre l'obra assistencial del Dr. Vidal Solares, originari de Cuba, a l'hospital de nens pobres de Barcelona. La seva tasca social. Activitat com a publicista. Llibres de divulgació. La revista. L'escola pediàtrica de l'hospital.
2104. ESCUDE i CASALS, Manuel:
"Los Archivos de Ginecología, Obstetricia y Pediatría"
Gimbernat, 1986, 5, 127-137.
Noticia sobre aquesta revista (1888-1922) moguda per l'empenta de Francesc Vidal i Solares. Referència a alguns col.laboradors més asidus: Francesc Carbonell i Solés, Sebastià Recasens i Girol, Emili Monturiol i Mata, Pere Nubiola, i altres.
2105. ESCUDE i CASALS, Manuel:
"Algunos aspectos de la obra escrita del Dr. Francisco Vidal Solares"
Gimbernat, 1986, 6, 87-94.
Referència a l'obra de Vidal Solares. Els "Preceptos higiénicos que debe observar la mujer durante el embarazo, parto y puerperio"; els "Consejos prácticos sobre puericultura e higiene de la infancia"; els "Aforismos". Altres obres.
2106. ESCUDERO, Joaquín:
"Conjunción de humanismo y ciencia"
La Vanguardia, 3 de juny de 1971.
Referència a la vida i obra de Francesc Duran i Reynals, on es valoren els seus estudis sobre el mesènquima i els virus en relació amb l'etiologia del càncer.

2107. ESCUDERO, Joaquín:
"La farmacia del Hospital de Santa Catalina en Gerona"
La Vanguardia, 4 de març de 1984, sec. domin. s.p.
Valoració de la col·lecció de pots de farmàcia. Iconografia.
2108. ESPAÑOL COLL, F.:
"Ricardo Zariquey Cenarro (Nota necrológica)"
Graellsia, 1944, 2, 27-31.
Record d'aquest metge pediatre (n. Caparroso, Navarra, 1870 - m. 1943) que exerceix a Barcelona. Obra com a naturalista.
2109. ESPAÑOL, F.:
"La medicina en los museos de España. Museo de Zoología de Barcelona"
Noticias Médicas, 14 de maig de 1968, pp. 12-15.
Notícia del Museu. Valoració de l'obra, com a naturalista, de Ricard Zariquey Alvarez (n. Barcelona, 1897 - +1965) pediatre i estudiós de l'entomologia. Col·lecció de coleòpters cavernícoles, que deixà al museu.
2110. ESPASA i SUAREZ DE DEZA, J. Enric:
"La Sanidad en Correos"
Gimbernat, 1984, 1, 64-72.
Dades sobre la primitiva organització del correu. Hospital d'En Marcús. El correu en temps d'epidèmies. Fumigacions de cartes. Llatzerets. Utilització del vinagre. Algunes dades dels Països Catalans.
2111. ESPINOS, Rafael:
"El doctor Ferrández, vegetariano"
La Vanguardia, 30 d'octubre de 1973, P. 33.
Entrevista amb Vicenç Ferrández, un dels capdavanters de la medicina naturista a Catalunya.
2112. ESPINOS, Rafael:
"La facultad 'fantasma' de medicina"
La Vanguardia, 22 de novembre de 1973.
Entrevista amb els doctors Alomar i Murillo que havien projectat una facultat de medicina oberta a tothom.
2113. ESPINOS i TAYA, L.; BOFARULL i PUIGDENGOLES, J.I.:
"Història de la geriatria catalana"
Gimbernat, 1985, 3, 157-164.
Dades sobre la història recent d'aquesta especialitat a Catalunya. Activitat del Dr. M. Pañella i el servei de l'hospital de l'Esperança de Barcelona.
2114. ESPINOSA IBORRA, Julián:
"La asistencia psiquiátrica en la España del siglo XIX"

Valencia (Cat. e Inst. Hist. Med.) 1966. 190 pàgs.

Estudi aprofundit del tema, amb bibliografia abundant (282 cites). Hi ha un enfocament més de caràcter social i assistencial que no pas tècnic. Algunes referències a Catalunya que, en el context global, són més aviat esquemàtiques i sumàries.

2115. ESPINOSA, Julián:

"La asistencia psiquiátrica en la España del siglo XIX"

Asclepio, 1969, 21, 179-184.

Visió breu del tema (v. ref. anterior). Referència a aspectes assistencials i menció de Pi i Molist a Barcelona; Vieta a Saragossa; Peset a València i P.M. Rubio a Madrid.

2116. ESPINOSA IBORRA, J.:

"La asistencia al enfermo mental en España durante la Ilustración y el reinado de Fernando VII"

Cuad. Hist. Med. Esp. 1966, 5, 181-215.

2117. ESQUERDO GOMEZ, Francesc:

"Ayer y hoy de la salud pública en Cataluña"

Gimbernat, 1986, 6, 95-106.

Dades sobre l'obra dels doctors Alvar i Pere Esquerdo, metges de la Santa Creu, i sobre Francesc (1882-1955) i Pere (1889-1936) Esquerdo i Rodoreda. Els doctors Pedro i Pons i Francesc Gallart. L'antic hospital de Santa Creu. L'obra de la Generalitat.

2118. ESTAPE i PAÑELLAS, F d'A.:

"La cardiología en los últimos cincuenta años"

An. Med. 1951, 38, (427), 5-20.

2119. ESTAPE, Francesc d'A.:

"Mis recuerdos del Hospital de la Santa Cruz"

a "Libro de Oro...", 1953, 45-53.

Breu referència, amb bona iconografia, d'alguns aspectes anecdòtics de l'antic hospital de Santa Creu, del carrer del Carme, a la segona desena del segle XX.

2120. ESTAPE, Fabián:

"Tras un puro silencio. Recuerdo a un hombre excepcional"

La Vanguardia, 26 de juliol de 1980, p. 6.

Article sobre la vàlua humana de Joan Obiols, catedràtic de Psiquiatria, ran de la seva mort.

2121. ESTARRIOL, Ricardo:

"Una nueva antología en alemán de Llull relanza los estudios lulianos en Centroeuropa"

La Vanguardia, 22 de maig de 1985, p. 44.

Valoració de la vigència de l'interès pel pensament de Ramon Llull.

2122. ESTELRICH, Juan Ignacio:

"**Memoria sobre las aguas termales de San Juan de Campos y sus usos terapéuticos**"
Palma de Mallorca (Imp. Juan Guasp) 1844. 29 pp.

2123. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"**El Tesoro de los Pobres. Consideraciones socio-médicas**"

Medicamenta, 1972, 60, (506), 457-461.

*Comentari sobre el significat dels "Thesaurus pauperum" des de l'Edat Mitjana.
Petrus Hispanus. Amau de Vilanova. Discussió sobre autors. Comentaris del
contingut.*

2124. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"**Deontología médica luliana**"

El Monitor de la Farmacia y la Terapéutica. 1972, (2011), 107-109.

2125. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"**Aplicación del 'Ars' luliana a la medicina**"

Act. II CIHMC. Barcelona, 1975, I, 295-300.

*S'analitza l'intent de Llull d'aplicar l'Ars a les ciències mèdiques, dintre del concepte
de la medicina combinatòria.*

2126. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"**Alquimia seudoluliana y medicina**"

Act. II CIHMC. Barcelona, 1975, I, 301-303.

*Text breu en el que valora la posició de l'alquimia seudoluliana, i especialment el
'Liber de quinta essentia', dins del moviment alquimista. En remarca la seva
importància per les ciències mèdico-farmacèutiques.*

2127. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"**Influencia decisiva de la biografía y filosofía de Ramón Llull en su obra médica**"

Act. II CIHMC. Barcelona, 1975, I, 305-307.

*L'autor remarca que cal conèixer i comprendre la biografia de Llull per entendre
alguns aspectes de les seves doctrines i aportacions mèdiques.*

2128. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"**Características de Arnau de Vilanova, médico**"

Act. II CIHMC. Barcelona, 1975, II, 17-25.

*Referència breu d'alguns aspectes de l'obra mèdica d'Amau que, en l'enfocament de
l'autor, són: classicisme, absència de preocupacions innovadores, influència
astrolögica, refús de l'especulació que no serveixi per a la pràctica mèdica, refús de
l'empirisme simple, esboç d'una medicina psicosomàtica, aspectes morals, seny i
conservadurisme.*

2129. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"Weyler Laviña y su crítica de la aportación médica luliana"

Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, II, 27-32.

Breu comentari sobre l'obra de Ferran Weyler: "Raimundo Lulio juzgado por sí mismo", que fou poc valorada en el seu temps, probablement perquè desfeia en part el mite del valor de l'obra de Llull.

2130. ESTEVA DE SAGRERA, J.:

"Prestige de Lulle dans la science germanique"

Act. Congr. Int. Hist. Pharmac. Stuttgart, 1978, 171-178.

2131. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"Estudio de la aportación médico-farmacéutica de Ramon Llull y Arnau de Vilanova"

Barcelona (Cat. Hist. Farm. y Legisl. Farm.) s.a. (1979) s.p.

Es recull en un volum el text de la tesi doctoral de l'autor, publicada de manera fragmentària a la revista "Circular Farmacéutica" en dotze parts, entre 1976 i 1979. Estudi extens i aprofundit de l'obra de Llull i Arnau. Visió particularment crítica sobre la vàlua de les apontacions de Llull a la medicina del seu temps.

2132. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"Las farmacopeas hispanas"

a "J.L.G. Caamaño..." (1980), 103-138.

Estudi detallat de diverses farmacopees (1794, 1797, 1803, 1817). Comentari sobre les farmacopees catalanes i valencianes anteriors, dels segle XVI i XVII.

2133. ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"La Farmacia en los 'Elementos de Moral Médica' de Félix Janer"

a "C. Rof. Carballo..." (1984), 21-26.

Nota breu sobre aquest aspecte de l'obra de Janer (1831). Comentari principalment sobre els capítols 17 i 26.

2134. ESTEVA DE SAGRERA, Joan; FIGUEROLA i PUJOL, Iris; ESPINOSA i RAMOS, Estilita:

"La relació entre metge i malalt a l'obra de Feliu Janer"

Gimbernat, 1990, 14, 121-128.

Anàlisi dels "Elementos de moral médica" de Feliu Janer (1831) i aspectes deontològics.

2135. ESTEVE DE MIGUEL, Rafael:

"La evolución y el concepto actual de la ortopedia y la traumatología"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 12 de desembre de 1982.

Record del seu antecessor, Manuel Taure. Resposta a càrrec d'Alfred Rocha.

2136. ESTEVEZ, J.:

"Restos alimentarios e industria ósea de Son Fornés (Mallorca). Son Fornés I. la fase talayótica"

Oxford BAR International series, 1984, 209, pp. 138-178.

2137. ESTRADA i CARBONELL, Ramon:

"La 'Revista Ilustrada Jorba"

Gimbernat, 1990, 13, 81-88.

Notícia de la revista. Relació extensa dels articles relacionats amb els metges i la sanitat. De 1909 a 1926 en fou director el metge Oleguer Miró i Borràs.

2138. ESTRADA i MIYARES, Marta:

"Notes sobre l'obra de Pere Mata"

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, III, 369-380.

Valoració d'alguns aspectes de l'obra de P.Mata (1811-1877). Dades biogràfiques.

Activitat a Reus, Barcelona i Madrid. Treballs literaris. Estudis mèdico - legals.

Polèmica sobre l'hipocratism. Idees fisiològiques.

2139. ESTRADA i PLANELL, Gemma:

"La Puda. Un balneari als peus de Montserrat"

Olesa de Montserrat (Publ. Abadía Montserrat) 1989. 99 pp. + apèndix i plànols.

Història del Balneari al segles XIX i XX, arquitectura, organització, vida.

2140. ESTREM i FA, Salvador:

"Un tust a la caritat"

Priorat (Falset), 1932 (3ª època), V, núm. 75 (7-2-1932), p. 3

Comenari sobre l'estat en que es troba l'hospital de Falset.

2141. F.:

"L'obra meritíssima de l'Hospital de Sang núm. 18 del P.S.U. i U.G.T."

Treball, 11 i 22-novembre-1936

Notícia del "Servei de transfusions de sang al front", portat per Duran i Jordà.

2142. F.i C.

"L'Hospital de la Santa Creu"

La Veu de Catalunya, 24 d'abril de 1930.

Breu síntesi històrica

2143. F.M.:

"La ciencia en la retaguardia"

El Noticiero Universal, 20 de març de 1937.

Demana per a Barcelona un hospital d'urgències.

2144. F.V.:

"Notable ampliación del Hospital de Nuestra Señora del Sagrado Corazón de Jesús"

Solidaridad Nacional, 10 de desembre de 1955.

2145. FABRE, J.:

"Los hospitales de la Iglesia como testimonio pastoral"

El Correo Catalán, 21 de juny de 1968.

Notícia històrica de l'hospital de Sant Pere Claver, amb motiu de la seva cessió per part dels jesuïtes a una administració laica.

2146. FABRE, J.:

"Unes memòries necrofíliques"

Tele/Exprés, 27 de desembre de 1978, p. 9.

Comentari sobre l'obra de Prudenci Bertrana: "Jo, Memòries d'un metge filòsof" on hi ha al·lusions al metge Dídac Ruiz, psiquiatre, antic amic de l'autor. Fou un llibre polèmic.

2147. FABREGAT i ARMENGOL, Rosa:

"Evolución social de la Farmacia en Cataluña durante el siglo XIX"

Barcelona (tesi, UB) 1973.

2148. FABREGAT i ROVIRA, José:

"Una farmacia española de 1400"

La Voz de la Farmacia, 1930, I, (2), 14-15.

* FAJARNES i TUR, Enric. *Els treballs de Fajarnés* (Eivissa, 1858 - 1934), que féu la seva vida mèdica a Ciutat de Mallorca, els hem estructurat així: a) Treballs publicats al Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana (BSAL), de la que fou director. Solen anar sota el títol genèric de "Curiosidades históricas" i tracten de diversos temes, entre ells la medicina. La majoria són notes curtes, sobre un tema puntual, amb aportació de documents. b) els publicats a la Revista Balear de Ciencias Médicas (RBCM); c) altres treballs. La producció de Fajarnés fou molt àmplia, vorejant els miler de treballs, sovint és difícil destriar quins tenen interès històrico mèdic i quins queden fora. v. en aquesta mateixa bibliografia el treball de Josep Lluís Antich i Gil Panadès.

2149. FAJARNES, E.:

"El Lazareto del Pas Estret en Ibiza durante el siglo XVII"

BSAL, 1893, núm. 160.

2150. FAJARNES, E.:

"Los mallorquines y el Hospital Real de la Corona de Aragón en Madrid en 1658"

BSAL, 1895, 6, (187), p. 165.

2151. FAJARNES, E.:

"Socorros a los pobres que se morían de hambre en 1495"

BSAL, 1896, 6, (194), p. 280.

2152. FAJARNES, E.:

"Captura de Treufoc, asesino del Dr. Berga en 1619"

BSAL, 1897, 7, (212), p. 200

2153. FAJARNES, E.:

"Condiciones higiénicas del barrio de Santo Cristo del Rincón en 1734"

BSAL, 1898, 7, (214), p. 249.

2154. FAJARNES, E.:

"Mallorca, hospital de las escuadras del Mediterráneo"

BSAL, 1898, 7, (215), p. 251

2155. FAJARNES, E.:

"Ferrer Cresques médico judío mallorquín del siglo XIV"

BSAL, 1898, 7, (218), p. 328.

2156. FAJARNES, E.:

"Una carta inédita del médico Orfila"

BSAL, 1898, 7, (219), p. 357.

2157. FAJARNES, E.:

"Donación de terrenos para emplazar el hospital de la Misericordia en 1678"

BSAL, 1898, 7, (221), p. 387.

2158. FAJARNES, E.:
"Carta del rey a los jurados de Mallorca sobre la muerte del Dr. Berga en 1619"
BSAL, 1898, 7, (221), p. 403.
2159. FAJARNES, E.:
"La limpieza pública en Palma en 1747"
BSAL, 1898, 7, (222), p. 404.
2160. FAJARNES, E.:
"Patriotismo de los médicos de Palma en 1770"
BSAL, 1898, 7, (223), p. 424.
2161. FAJARNES, E.:
"Carencia de pan en Sóller en 1748"
BSAL, 1898, 7, (223), p. 425
2162. FAJARNES, E.:
"Sobre la conducción de aguas sucias en la ciudad de Palma en 1755"
BSAL, 1898, 7, (225), p. 454.
2163. FAJARNES, E.:
"Exención de quintas a favor de los cirujanos en 1727"
BSAL, 1898, 7, (225), p. 455
2164. FAJARNES, E.:
"Una familia de cirujanos del morbo de Mallorca (1666-1728)"
BSAL, 1899, 8, (226) p. 14.
2165. FAJARNES, E.:
"La alcantarilla de la Rambla construída en el siglo XVII (1680)"
BSAL, 1899, 8, (227), p. 34.
2166. FAJARNES, E.:
"Suplicación de D. Fernando García, médico aragonés, para establecerse en Mallorca en 1551"
BSAL, 1899, 8, (227) p. 34.
2167. FAJARNES, E.:
"Una visita sanitaria a varios pueblos de Mallorca en 1657"
BSAL, 1899, 8, (227), p. 35.
2168. FAJARNES, E.:
"J. Meynardi, cirujano y secretario de la Universidad de Puigpuñent en 1791"
BSAL, 1899, 8, (227), p. 36.

2169. FAJARNES, E.:
"Perjuicios para la salud pública de las adoberías en 1735"
BSAL, 1899, 8, (228), p. 51.
2170. FAJARNES, E.:
"Los caballeros encargados del gobierno del Lazareto de Palma en 1787"
BSAL, 1899, 8, (228) p. 51; (229) p. 67.
2171. FAJARNES, E.:
"Fundación de los hospitales de Manacor y Felanitx en 1790"
BSAL, 1899, 8, (229), p. 58.
2172. FAJARNES, E.:
"El cirujano francés G. Comas en Palma desde 1631"
BSAL, 1899, 8, (229), p. 64
2173. FAJARNES, E.:
"La acequia del Borne en 1789"
BSAL, 1899, 8, (229), p. 65
2174. FAJARNES, E.:
"Hospital para convalecientes en Palma fundado por el obispo Rubió en 1788"
BSAL, 1899, 8, (230), p. 74
2175. FAJARNES, E.:
"Franqueza concedida al médico del convento de capuchinos en 1680"
BSAL, 1899, 8, (230), p. 81
2176. FAJARNES, E.:
"Limpieza de la acequia d'en Baster (177..)"
BSAL, 1899, 8, (230), p. 82.
2177. FAJARNES, E.:
"La alcantarilla de la calle de Morell en Palma en 1774"
BSAL, 1899, 8, (230), p. 83
2178. FAJARNES, E.:
"Un período interesante en la vida del médico Orfila"
BSAL, 1899, 8, (231), p. 85
2179. FAJARNES, E.:
"Censo médico en Palma en 1770"
BSAL, 1899, 8, (232), p. 105.

2180. FAJARNES, E.:
"Mestre Jordi médico mallorquín del siglo XIII"
BSAL, 1899, 8, (233), p. 123.
2181. FAJARNES, E.:
"Orden autorizando a David Cardoso Núñez, judío mallorquín de la Mámora para expedir patentes de sanidad"
BSAL, 1899, 8, (233), 129 i s.
2182. FAJARNES, E.:
"Lavaderos públicos en Mallorca en casas particulares en 1803"
BSAL, 1899, 8, (233), p. 131
2183. FAJARNES, E.:
"Peligros que ofrecen para la salud los depósitos de inmundicias en 1720"
BSAL, 1899, 8, (234-236), p. 191
2184. FAJARNES, E.:
"La acequia de la calle del Mar, en la ciudad de Palma en 1737"
BSAL, 1899, 8, (234-236) p. 191.
2185. FAJARNES, E.:
"Insalubridad de las tintorerías de la calle de los Olmos en 1737"
BSAL, 1899, 8, (237), p. 210
2186. FAJARNES, E.:
"Higiene de la calle de San Pedro en 1803"
BSAL, 1899, 8, (237), p. 212
2187. FAJARNES, E.:
"La opoterapia en el siglo XVII"
BSAL, 1900, 8, p. 120
2188. FAJARNES, E.:
"Un hospital de la época de Adriano"
BSAL, 1900, 8, p. 136
2189. FAJARNES, E.:
"El Dr. Clar, médico mallorquín del siglo XVII"
BSAL, 1900, 8, (238), p. 213
2190. FAJARNES, E.:
"Llibre de receptes conservado en el archivo municipal de Manresa"
BSAL, 1900, 8, p. 223

2191. FAJARNES, E.:
"Informe médico sobre la limpieza de la acequia de la Atarazana en 1780"
BSAL, 1900, 8, (239), p. 247
2192. FAJARNES, E.:
"El comercio de trapos y la salud pública a principios de este siglo en 1804 en Palma"
BSAL, 1900, 8, (240), p. 258
2193. FAJARNES, E.:
"Evacuación y limpia de letrinas en la ciudad de Palma en 1787"
BSAL, 1900, 8, (240), p. 263.
2194. FAJARNES, E.:
"Una receta antiquísima"
BSAL, 1900, 8, (240), p. 264.
2195. FAJARNES, E.:
"Documentos acerca de las aguas de las fuentes de la villa de Palma de Mallorca durante los siglos XVI y XVII"
BSAL, 1900, 8, (241), 265-266
2196. FAJARNES, E.:
"El cirujano don Miguel Marcó (1773-1790)"
BSAL, 1900, 8, (241), p. 275.
2197. FAJARNES, E.:
"Mestre Bartomeu dentista del Rey en Mallorca en 1385"
BSAL, 1900, 8, (241), p. 277
2198. FAJARNES, E.:
"El cirujano Jaime Guarínas (1778)"
BSAL, 1900, 8, (241), p. 277
2199. FAJARNES, E.:
"Oposición al establecimiento de un Lazareto en las islas de Mallorca, Cabrera e Ibiza en 1799"
BSAL, 1900, 8, (241), p.278.
- 2200 .FAJARNES, E.:
"Un entierro en el Lazareto de Palma en 1722"
BSAL, 1900, 8, (241), p. 278.
2201. FAJARNES, E.:
"Disgustos entre el Ayuntamiento de Palma y el Colegio de Cirujanos en 1759"
BSAL, 1900, 8, (241), p. 278.

2202. FAJARNES, E.:

"Precauciones para impedir la introducción de ganado con viruela en la isla de Mallorca (1801)"

BSAL, 1900, 8, (241), p. 279.

2203. FAJARNES, E.:

"Máquinas fumigadoras para socorrer a los asfixiados construidas en Palma en 1779"

BSAL, 1900, 8, (242), p. 286.

2204. FAJARNES, E.:

"Enfermedades reinantes en la villa de Inca en 1591"

BSAL, 1900, 8, (242), p. 291.

2205. FAJARNES, E.:

"Habilitación del puerto de Alcudia y prohibición de cierre en épocas de epidemias en 1798"

BSAL, 1900, 8, (242), p. 291.

2206. FAJARNES, E.:

"El muermo en el ganado de la villa de santa Margarita en 1801"

BSAL, 1900, 8, (242), p. 291.

2207. FAJARNES, E.:

"Exumación de cadáveres en la iglesia de los clérigos de san Cayetano en 1772"

BSAL, 1900, 8, (242), p. 293.

2208. FAJARNES, E.:

"Reconocimiento de las fuentes y pozos de Palma en 1799"

BSAL, 1900, 8, (243-244), p. 329.

2209. FAJARNES, E.:

"Dictamen de los cirujanos militares sobre el Hospital en 1789"

BSAL, 1900, 8, (243-244), p. 329.

2210. FAJARNES, E.:

"La alcantarilla mayor de Palma en 1802"

BSAL, 1900, 8, (243-244) p. 330.

2211. FAJARNES, E.:

"Un donativo para tomar baños los enfermos del hospital de Palma en 1793"

BSAL, 1900, 8 (243-244), p. 330

2212. FAJARNES, E.:

"Informe sobre la venta de naranjas contrarias a la salud en 1789"

BSAL, 1900, 8, (245), p. 349.

2213. FAJARNES, E.:
"Un reconocimiento médico en el Lazareto de Palma en 1677"
BSAL, 1900, 8, (245), p. 349.
2214. FAJARNES, E.:
"Sistema de evacuación de aguas sucias en el barrio de Santa Cruz en 1795"
BSAL, 1900, 8, (245), p. 350.
2215. FAJARNES, E.:
"La tisis en la ciudad de Palma en el siglo XVI"
BSAL, 1900, 8, (245), pp. 353 i segs.
2216. FAJARNES, E.:
"Supuesta virtud de las ramas de avellano en 1386"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 357.
2217. FAJARNES, E.:
"Reconocimiento de un moro varioloso en la Torre de Carroj en 1641"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 367.
2218. FAJARNES, E.:
"La inspección de carne en Palma en 1684"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 367.
2219. FAJARNES, E.:
"Cierre del puerto de Alcudia, como medida sanitaria, en 1579"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 367.
2220. FAJARNES, E.:
"La fiebre amarilla en un buque de guerra fondeado en Mahón en 1810"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 368.
2221. FAJARNES, E.:
"Noticia sobre la peste bubónica padecida en Valencia en 1647"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 368.
2222. FAJARNES, E.:
"Desagües peligrosos para la salud en la calle de Sintes en 1634"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 368.
2223. FAJARNES, E.:
"Licencias para vender granadas, previo informe facultativo, en 1695"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 369.

2224. FAJARNES, E.:
"Una patente de sanidad expedida en Mahón en 1787"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 369.
2225. FAJARNES, E.:
"Servicios facultativos prestados por el cirujano A. Suau en 1754"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 369.
2226. FAJARNES, E.:
"Un caso especial de quebrantamiento de las leyes sanitarias en 1678"
BSAL, 1900, 8, (246), p. 370.
2227. FAJARNES, E.:
"Noticias comunicadas a Mahón sobre la peste de Argel"
BSAL, 1900, 8, (247), p. 393.
2228. FAJARNES, E.:
"La viruela en la ciudad de Palma en 1768"
BSAL, 1900, 8, (247) p. 393.
2229. FAJARNES, E.:
"Acuerdo sobre la construcción de un matadero en Palma en 1763"
BSAL, 1900, 8, (247), p. 393.
2230. FAJARNES, E.:
"Enterramientos en las iglesias y sus inconvenientes en 1788"
BSAL, 1900, 8, (247), p.394.
2231. FAJARNES, E.:
"Prohibición de vender melones de mala calidad a los niños en 1695"
BSAL, 1900, 8, (247), p. 394.
2232. FAJARNES, E.:
"Obstrucción de la cañería principal de agua potable de Palma en 1771"
BSAL, 1900, 8, (247), p. 394.
2233. FAJARNES, E.:
"Procedimientos para abastecer de pan el Hospital de Palma en 1657"
BSAL, 1900, 8, (247), p. 394.
2234. FAJARNES, E.:
"Una enfermedad en el ganado vacuno importado en Palma en 1797"
BSAL, 1900, 8, (247), p. 395.

2235. FAJARNES, E.:
"Gastos para la limpia de la fuente de la villa en 1635"
BSAL, 1900, 8, (247), p. 395.
2236. FAJARNES, E.:
"Sobre elegir socio de Proto-médico al Dr. R. Armengol en 1745"
BSAL, 1900, 8, (247), p. 395.
2237. FAJARNES, E.:
"El cirujano Jaime Castells (1728)"
BSAL, 1900, 8, (247), p. 395.
2238. FAJARNES, E.:
"Higiene del matadero de Palma en el siglo XVIII"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 399.
2239. FAJARNES, E.:
"Trabajos para aumentar el caudal de agua de la fuente de la villa en 1632"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 414.
2240. FAJARNES, E.:
"Un caso especial de cuarentena en 1654"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 417.
2241. FAJARNES, E.:
"El libro de los Expósitos en el hospital de Palma en 1754"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 417.
2242. FAJARNES, E.:
"Noticia de una Real Provisión sobre boticarios en 1771"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 417.
2243. FAJARNES, E.:
"Una petición curiosa del médico D. P. J. Sureda en 1666"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 417.
2244. FAJARNES, E.:
"La fuente pública del arrabal de Santa Catalina en 1771"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 418.
2245. FAJARNES, E.:
Desagües de aguas sucias en la cloaca colectiva en 1771"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 418.
2246. FAJARNES, E.:

"El Dr. Antonio Pablo Tugores, catedrático de Patología en Palma en 1773"
BSAL, 1900, 8, (248), p.418.

2247. FAJARNES, E.:
"Concesión de la cátedra de Fisiología al Dr. F. Ferrer en 1775"
BSAL, 1900, 8, (248), p.418.

2248. FAJARNES, E.:
"Precauciones para la limpieza de las acequias en 1776"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 418.

2249. FAJARNES, E.:
"La clase de Cirugía de los practicantes en la ciudad de Palma en 1781"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 419.

2250. FAJARNES, E.:
"Sobre un plan para remedio de los ahogados en 1776"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 419.

2251. FAJARNES, E.:
"Matadero provisional en 1778"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 419.

2252. FAJARNES, E.:
"Sobre cubrir los algibes de la ciudad de Palma en 1786"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 420.

2253. FAJARNES, E.:
"Orden prohibiendo la venta de medicamentos por un cirujano en 1785"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 420.

2254. FAJARNES, E.:
"Faltas de los guardas sanitarios en las costas de Mallorca en 1787"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 420.

2255. FAJARNES, E.:
"Ofrecimientos de un mallorquín en caso de peste en 1787"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 421.

2256. FAJARNES, E.:
"Noticias de origen ibicenco sobre la peste de Argel en 1788"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 421.

2257. FAJARNES, E.:
"Quejas de los vecinos de Palma por falta de aguas en 1788"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 421.

2258. FAJARNES, E.:

"Las vacaciones de la escuela de Anatomía y Cirugía en 1790"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 422.

2259. FAJARNES, E.:

"Carta comunicando la apertura de la Escuela de Cirugía a Mahón e Ibiza en 1790"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 422.

2260. FAJARNES, E.:

"Una reunión de los cirujanos de Palma antes de abrir la Escuela de Cirugía en 1790"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 422.

2261. FAJARNES, E.:

"Nombramiento de los profesores de la escuela de Cirugía en 1790"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 422.

2262. FAJARNES, E.:

"Una obra de los señores Puig y Muntaner, de texto en la Escuela de Cirugía en 1793"

BSAL, 1900, 8, (248), p.423.

2263. FAJARNES, E.:

"Concurrencia de los mancebos a la Escuela de Cirugía en 1790"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 423.

2264. FAJARNES, E.:

"Sobre el traslado de los enfermos de Orán a Mahón en 1791"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 423.

2265. FAJARNES, E.:

"Establecimiento de la enseñanza de Cirugía en Palma en 1790"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 423.

2266. FAJARNES, E.:

"El nuevo director de la Escuela de Cirugía, Sr. Muntaner, en 1793"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 424.

2267. FAJARNES, E.:

"Actos públicos de los alumnos de la Escuela de Cirugía en 1793"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 424.

2268. FAJARNES, E.:

"Buques armados para el resguardo sanitario de Mallorca en 1793"

BSAL, 1900, 8, (248), p. 424.

2269. FAJARNES, E.:
"Movimiento de enfermos en el Hospital de Palma en 1793"
BSAL, 1900, 8, (248), p. 424.
2270. FAJARNES, E.:
"Opinión del médico del morbo sobre unos pasajeros de Argel en 1622"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 448.
2271. FAJARNES, E.:
"Sobre la construcción de un matadero al lado de la carnicería en 1628"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 448.
2272. FAJARNES, E.:
"Los exámenes de las comadronas en la ciudad de Palma en 1732"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 449.
2273. FAJARNES, E.:
"Industrias insalubres cerca del convento de Itria en 1661"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 449.
2274. FAJARNES, E.:
"Medidas sanitarias contra quince moros desembarcados en Muro en 1723"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 449.
2275. FAJARNES, E.:
"Fórmula del juramento de los morberos de Mallorca en 1755"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 450.
2276. FAJARNES, E.:
"El libro de defunciones del Hospital en el año 1754"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 450
2277. FAJARNES, E.:
"Una visita a las farmacias de la ciudad de Palma en 1780"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 451.
2278. FAJARNES, E.:
"Entrega de una máquina fumigatoria al cirujano N. Bordoy en 1786"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 451.
2279. FAJARNES, E.:
"Las aguas potables infestadas por las del algibe de son Pont en 1732"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 451.

2280. FAJARNES, E.:
"El cirujano don Gabriel Cerdá en 1792"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 452.
2281. FAJARNES, E.:
"Confirmación de franqueza al médico de la Piedad en 1787"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 452.
2282. FAJARNES, E.:
"Limpia de la ciudad de Palma por los presidiarios en 1793"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 452.
2283. FAJARNES, E.:
"Local para la Escuela de Cirugía de Palma de Mallorca en 1790"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 452.
2284. FAJARNES, E.:
"Salario del Director de la Escuela de Cirugía y Anatomía en 1793"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 453.
2285. FAJARNES, E.:
"Sobre exámenes y títulos de los albéytares en 1794"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 453.
2286. FAJARNES, E.:
"Muntaner en la Escuela de Cirugía en 1796"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 454.
2287. FAJARNES, E.:
"Petición de franqueza para el boticario Rafael Cerdá en 1710"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 454.
2288. FAJARNES, E.:
"El médico don Juan Santullí (1794)"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 455.
2289. FAJARNES, E.:
"La fuente de san Francisco convertida en foco infeccioso en 1765"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 455.
2290. FAJARNES, E.:
"Las armas de la ciudad de Palma en la escuela de Anatomía en 1790"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 456.

2291. FAJARNES, E.:
"Peligros de las aguas sucias conducidas por acequias descubiertas en 1668"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 456.
2292. FAJARNES, E.:
"Una carta del médico J.B. Mas en 1788"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 457.
2293. FAJARNES, E.:
"Datos relativos a los cirujanos J.A. Mateu y G. Torres en 1715"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 457.
2294. FAJARNES, E.:
"El doctor Veny, médico del morbo en 1657"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 458.
2295. FAJARNES, E.:
"El médico don Nicolás Clergue (1495)"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 458.
2296. FAJARNES, E.:
"Recomposición del Lazareto de Palma en 1773"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 458.
2297. FAJARNES, E.:
"Progresos de la tisis en Palma en 1761"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 458.
2298. FAJARNES, E.:
"Una certificación de defunción de 1777"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 459.
2299. FAJARNES, E.:
"La viruela en el ganado lanar y la inspección de carnes en 1680"
BSAL, 1900, 8, (249), p. 459.
2300. FAJARNES, E.:
"Los algibes de Palma en 1786"
BSAL, 1924-24, 20, (526), p. 118 i s.
2301. FAJARNES, E.:
"Saneamiento del Prat de san Jordi de Palma en 1770"
BSAL, 1924-25, 20, (527), p. 136 i s.

2302. FAJARNES, E.:
"La lepra en Mallorca en el siglo XVII"
BSAL, 1930-31, 23, (590 a 593), pp. 4, 48 i 61. i segs.
2303. FAJARNES, E.:
"Mallorca afligida por la carestía en 1648"
BSAL, 1932-33, 24, (núm. 634-635) p. 417.
2304. FAJARNES, E.:
"Sobre la previsión de azúcar para las farmacias de Palma en 1721"
BSAL, 1932-33, 24, (634-635) p. 419 i s.
2305. FAJARNES, E.:
"Necrología del médico J.C. Cepeda"
RBCM, 1894, 12,
2306. FAJARNES, E.:
"Necrología del médico M. Llobera"
RBCM, 1894, 12,
2307. FAJARNES, E.:
"El progreso en la historia de las ciencias médicas"
RBCM, 1895, 13,
2308. FAJARNES, E.:
"Necrología del médico Berga"
RBCM, 1896, 14,
2309. FAJARNES, E.:
"Necrología del médico Trías"
RBCM, 1896, 14,
2310. FAJARNES, E.:
"Coexistencia de tres epidemias de sarampión, escarlatina y viruela en Palma en 1836"
RBCM, 1897, 15, (monogr.)
2311. FAJARNES, E.:
"Necrología del Dr. Blanes"
RBCM, 1897, 15,
2312. FAJARNES, E.:
"El Dr. Beltrán, médico mallorquín del siglo XVII"
RBCM, 1897, 15,

2313. FAJARNES, E.:
"Manuscritos inéditos del Dr. Orfila"
RBCM, 1899, 18,
2314. FAJARNES, E.:
"Ensayo de una bibliografía: Orfila"
RBCM, 1900, 20,
2315. FAJARNES, E.:
"Investigaciones sobre el origen de una epidemia de fiebre tifoidea circunscrita, padecida en Palma en 1800"
RBCM, 1900, 21,
2316. FAJARNES, E.:
"Epizootia de hidrofobia en la ciudad de Palma en 1744"
RBCM, 1900, 21,
2317. FAJARNES, E.:
"Mortalidad de la tisis en Palma de Mallorca durante el siglo XVIII"
RBCM, 1901, 22,
2318. FAJARNES, E.:
"Necrología del Dr. D. Antonio Marcus y Cabot"
RBCM, 1901, 23,
2319. FAJARNES, E.:
"El Dr. Contestí, médico mallorquín del siglo XVII"
RBCM, 1901, 23,
2320. FAJARNES, E.:
"El Dr. Robert"
RBCM, 1902, 24,
2321. FAJARNES, E.:
"Necrología del Dr. Sentiñón"
RBCM, 1903, 26,
2322. FAJARNES, E.:
"La rabia en Mallorca durante los años 1814-1815"
RBCM, 1903, 26,
2323. FAJARNES, E.:
"Epizootia de neumoenteritis infecciosa en Felanitx en 1794"
RBCM, 1903, 27,

2324. FAJARNES, E.:
"Coexistencia de las epidemias de coqueluche y sarampión en Palma durante el año 1834"
RBCM, 1904, 28,
2325. FAJARNES, E.:
"Algunas epizootias padecidas en Mallorca en el siglo XVIII"
RBCM, 1904, 28,
2326. FAJARNES, E.:
"El Dr. Matías Roig, catedrático de cirugía en la Universidad de Mallorca en el siglo XVII"
RBCM, 1907, 32,
2327. FAJARNES, E.:
"Necrología del Dr. Guillermo Roselló Serra"
RBCM, 1907, 32,
2328. FAJARNES, E.:
"Necrología del Dr. Carreras"
RBCM, 1907, 32,
2329. FAJARNES, E.:
"Reseña histórico científica de la epidemia de peste bubónica padecida en Ibiza en 1652"
Palma de Mallorca (Imp. Rotger) 1887.
2330. FAJARNES, E.:
"Epizootia de muermo padecida en Mallorca el año 1801"
Palma de Mallorca, 1888.
2331. FAJARNES, E.:
"El hambre en la isla de Ibiza durante el siglo XVII"
El Archivo, 1892, VI (8), 313-340.
2332. FAJARNES, E.:
"Actitud de Mallorca durante el hambre que Ibiza padeció en los siglos XVI y XVII"
El Archivo, 1893, VII, (5), 229-235.
2333. FAJARNES, E.:
"El progreso en la historia de las Ciencias Médicas"
Palma de Mallorca (Imp. H.J. Colomar) 1895. 45 pp.
2334. FAJARNES, E.:
"Estudio sobre la historia de la medicina en el Reino de Mallorca"

Palma de Mallorca (Imp.H.J. Colomar) 1895. 69 pp

2335. FAJARNES, E.:

"Coexistencia de tres epidemias de viruela, sarampión y escarlatina en Palma (1836)"
Palma (Imp. H.J. Colomar) 1897. 51 pp.

2336. FAJARNES, E.:

"Epidemia de paludismo padecida en Palma en 1832-33"
Palma de Mallorca (Imp. H.J. Colomar) 1899.

2337. FAJARNES, E.:

"El judío Elias Cresques, médico de la Real casa de Aragón en el siglo XIV"
Rev. Asoc. Artist. Arqueol. Barcel. 1899, 2, (15), 235-238.

2338. FAJARNES, E.:

"Mortalidad de la tisis en Palma de Mallorca durante el siglo XVIII"
Palma de Mallorca (Tip. H. de J. Colomar) 1900. 46 pp.

2339. FAJARNES, E.:

"Ensayo de una bibliografía Orfila"
Palma de Mallorca (Tip. H. de J. Colomar) 1900. 33 pp.
v.t. Maó (Imp. M. Parpal) 1902.

2340. FAJARNES, E.:

"La asistencia médica en Ibiza en el siglo XVII"
Palma de Mallorca (Tip. H.J. Colomar) 1928, 23 pp.

2341. FAJARNES, E.:

"Documentos curiosos. Sobre una pintura de R. Llull que había en el monasterio de Poblet (1777)"
Rev. Menorca, 1929, (24).

2342. FAJARNES, E.:

"Antiguos lazaretos en la isla de Ibiza"
Palma de Mallorca (Imp. H.J. Colomar) 1929, 46 pp.

2343. FAJARNES, E.:

"El pauperismo en Ibiza en el siglo XVI. Estudio histórico"
Palma de Mallorca (Tip. H.J. Colomar) 1929, 30 pp.

2344. FAJARNES y TUR, Enrique:

"Los Cresques médicos judíos mallorquines del siglo XIV"
Palma de Mallorca (Tip. H.J. Colomar) 1929, 28 pp.

2345. FALP i PLANA, Josep:
"Topografía médica de Solsona y distritos adyacentes (Clariana, Llobera, Riner, Navés, Pinell, Lladurs, Castellar, Olius).
Barcelona, 1901. 208 pp.
El subtítol es prou clar del seu contingut: "subseguida, por via de apéndice, de un estudio original clínico y etiológico de la apoplejía en Solsona y una sucinta reseña de las principales epidemias de cólera y paludismo ocurridas en dicha ciudad".
2346. FARAUDO i CONDEMINAS, Jeroni:
"Dos reflexiones con motivo de la muerte del Dr. D. Ignacio Porta y Farguell"
Barcelona (Imp. J. Rubió) 1854, 32 pp.
Forma part de la sessió celebrada a la RAM de B el 21 de març de 1854, dedicada al "Elogio histórico" d'aquest acadèmic.
2347. FARAUDO DE SAINT-GERMAIN, L.:
"El 'Libre de les medicines particulars'. Versión catalana trescentista del texto árabe del Tratado de los Medicamentos Simples de Ibn al Wafid, autor médico toledano del siglo XI"
Barcelona (RA Buenas Letras) 1943, XX + 198 pp.
2348. FARAUDO DE SAINT-GERMAIN, L.:
"Una versió catalana del 'Libre de les Herbes' de Mazer".
Barcelona (IEC) 1955-56, 54 pp.
Monografia (separaïta d'Estudis Romànics, vol. V) en que estudiia detalladament la versió catalana del text "De viribus seu de virtutibus herbarum", atribuït a un fingit Florindus Macer i que sembla que fou escrit per Othon de Meudon, abat de Beauprai (+ 1164). Estudi acurat del text. La versió catalana, en prosa, correspon al manuscrit de Pavia de finals del XIV. Al final hi ha un glossari de termes.
2349. FARGAS, Miquel A.:
"Necrología del Dr. D. Santiago de Rull y Artós"
Barcelona, 1887.
Text de la necrologia llegida a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques el 22 de desembre de 1887.
2350. FARGAS, Miquel A.:
sense títol (**Record de Rusca**)
Bol. Mens. Col. Med. Prov. Gerona, 1910, XV, (2, febrer), pp. 26-27
Nota necrològica ran de la mort de Francesc Rusca, catedràtic de cirurgia.
2351. FARNES, Sebastià:
"El nostre mestre en amor a Catalunya"
Rev. Ilustr. Jorba, 1926, (núm. 199, abril), p. 30.
Nota en record del metge Oleguer Miró, ran de la seva mort.

2352. FARNES, Sebastià:

"**Dos opiniones notables**"

Rev. Ilustr. Jorba, 1934, (núm. 298, juliol), p. 52.

Referència breu a l'obra de Falp i Plana.

2353. FARNES i JULIA, Soledat:

"**Alguns manuscrits de medicina i ciències afins dels segles XV i XVI a Catalunya**".

Gimbernat, 1986, 5, 139-147.

Relació de 40 manuscrits que es troben en diferents biblioteques i arxius. N'hi ha 18 de medicina, 11 de farmàcia, i altres 11 de ciències afins, veterinària principalment.

2354. FARRE i GUAL, Joan:

"**El hospital de la Espluga de Francolí**"

Bol. Inf. Col. Of. Med. prov. Tarragona, 1969 (8: octubre-novembre) pp. 1-8.

Treball breu, amb 6 fotografies, que explica com és l'edifici de l'hospital, que data del segle XIV i està molt ben conservat.

2355. FARRE i GUAL, Joan:

"**L'epidèmia gripal de 1918 a l'Espluga de Francolí**"

Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, II, 63-66.

Nota en que es donen algunes dades concretes sobre les repercussions que va tenir l'epidèmia a l'Espluga, amb un acmé a l'octubre de 1918 (13 morts per grip) i febrer de 1919 (5 òbits).

2356. FARRE i GUAL, Joan:

"**Ramon Monroig i Valls, figura del segle XIX**"

Arrels, núm. 2. Miscel.lània d'aportacions històriques i documentals de l'Espluga de Francolí (Tip. Emporium) 1983, pp. 137-140.

Biografia d'aquest metge que va destacar en el camp de la química i de la indústria tèxtil.

2357. FARRE i LLORETA, Benet:

"**Tres monjos de Poblet.**"

Valls, 1991, 212 pp.

El subtítol és prou clar: "Homes de Déu. Sant Bernat, màrtir a Alzira. L'abat Bartomeu Conill. Fra Pere Marginet, l'espiritualitat monàstica". L'abat Conill era metge.

2358. FARRERAS, A. (sic) (és Pere):

"**El Prof. Dr. Agustín Pedro Pons**"

AMB, 1951, (1), 14-19.

Visió personal d'Agustí Pedro i Pons: l'home, el clínic, l'investigador i el mestre. Iconografia.

2359. FARRERAS i MUNNER, M.:
"Reseña de la epidemia colérica de la provincia de Tarragona, acaecida en el año 1911"
Barcelona (Tip. La Académica), 1911. 80 pp. Publicat també a Gaceta Médica Catalana.
2360. FARRERAS, P.:
"Turró veterinario"
Rev. Veter. Esp. 1926, 18, núms. 11-12.
2361. FARRERONS-CO, Javier:
"Las modas y modismos en la medicina del siglo XIX"
Bilbao (Ed. Conferencias y Ensayos) s.a. 47 pp.
Visió general de diversos corrents mèdics del segle XIX. Referències a la vacunació (Jenner), la doctrina microbiana (Pasteur), lluites entre cirurgians i sagnadors. Esmenta la homeopatia, frenologia, mesmerisme, musicoteràpia i hidroteràpia. Entre les escasses referències a fets de la medicina catalana hi ha al·lusions a l'obra de Cubí.
2362. FAURA i SANS, Marian:
"Reseña biográfica y bibliográfica de Carlos de Gimbernat"
in Homenaje a Linneo en el 2º centenario. (1707-1907). Zaragoza, 1907. pp. 183-202.
2363. FAUS SEVILLA, Pilar:
"Epidemias y sociedad en la España del siglo XIX. El cólera de 1885 en Valencia y la vacunación Ferran"
in López Piñero, J.M et al. "Medicina y Sanidad en la España del siglo XIX" Madrid (Soc. Est. y Public.) 1964, pp. 285-420.
2364. FAUS SEVILLA, Pilar:
"Catálogo de la exposición histórica del libro médico valenciano"
Valencia (Cuad. Val. Hist. Med.) 1969, 111 pp.
Catàleg de l'exposició que es féu amb motiu del III Congr. Esp. Hist. Med. Descripció de 194 obres. Index. Reproducció de 27 portades.
2365. FAVA, Maria:
"Ruta modernista de las farmacias"
Diario de Barcelona, 13 d'octubre de 1974, dominic. pp. 8-10
Detall de varíes farmàcies de l'Eixample de Barcelona. Iconografia.
2366. FAVA, Maria:
"Antoni Puigvert, más allá del socialismo"
Diario de Barcelona, 20 de juliol de 1975, dominic. p. 16.
Entrevista amb Antoni Puigvert, on explica algunes idees polítiques.

2367. FAVA, Maria:

"El doctor Andreu i la seva família"

Avui del Diumenge, 14 de desembre de 1986, pp. 4-13.

Esment de l'obra de Salvador Andreu i Grau (n. Barcelona, 1841), farmacèutic, impulsor de la urbanització del Tibidabo. Comercialitzà unes pastilles contra la tos, molt conegudes. Iconografia abundant.

2368. FAVILLI, Giovanni:

"Francisco Duran Reynals"

Biologie Médicale, 1963, 52, 1-6.

2369. FAYOL, Amédée:

"La vie et l'oeuvre d'Orfila"

Paris (Albin Michel) 1930. 315 pp.

2370. FEDI i MOLLEVI, Rosa:

"El pare Francesc de Barbens i 'Los enfermos de la mente'"

Gimbernat, 1988, 10, 143-164.

Anàlisi d'aquesta obra, publicada el 1914, que duu per subtítol: "Estructura, funcionamiento y reformas que se imponen en los manicomios". Dades sobre l'autor: Ramon Janer Isan (1875-1920), n. a Barbens (Urgell), que va ingressar en els caputxins el 1891. Mort als 45 anys per un coma diabètic. Relació de treballs. Valoració de la seva obra.

2371. FELIP i SANCHEZ, Jaume:

"Una història clínica del segle XVIII"

Act. I Jorn. Hist. Med. Tarrac. Tarragona, 1989, v.I, s.p.

Comentari d'una història clínica del 1755, feta pels metges Joan Cuscallana i Miquel Ramon sobre l'estat de salut del monjo Joan Miquel de Lladó.

2372. FERAUD, Abbé:

"Biographie des hommes remarquables del B. Alpes"

Digne (Repos) 1850. XIX + 376 pp.

Referència a alguns metges, entre ells Arnau de Vilanova (pp. 329-331)

2373. FERNAN PEREZ, Juan:

"España y Francia han festejado el primer centenario de Orfila"

Clinica y Laboratorio, 1953, 55, 465-470.

2374. FERNANDEZ, F.; CENTRICH, M.:

"Historia del Laboratorio Municipal de Barcelona"

Gaceta Sanitaria Barc. 1983, (3), pp. 5-9.

2375. FERNANDEZ, Victoriano; SERRET ZULOAGA, Jaime:

"Gimbernat. Su vida y su obra"

TCHCM, 1933, I, 233-260.

Treball relativament extens i estructurat sobre Antoni Gimbernat. Breu bibliografia.

2376. FERNANDEZ CABEZA, Jesús:

"Trabajos sobre historia de la medicina española"

TCHCM, 1935, 5, 147-198.

Hi ha tres treballs diferents. El primer tracta de la malaltia del general Espoz y Mina, que morí a Barcelona, l'any 1836 als 55 anys, i la intervenció de diversos metges catalans. Hi ha el dictamen de l'autòpsia (Diario Económico Político Mercantil de Cataluña, 28-12-1836), signat per Ignasi Ametller i altres sis metges. Història de la malaltia de Jaume Salvà (pp. 149-171).

2377. FERNANDEZ DEL CASTILLO, Francisco:

"Los viajes de don Francisco Xavier de Balmis. Notas para la historia de la expedición vacunal de España a América y Filipinas (1803-1806)"

México, (Galas de México S.A.) 1960

2378. FERNANDEZ DEL CASTILLO, Francisco:

"La expedición vacunal de don Francisco Xavier de Balmis"

in I Coloquio Inter. Hist. Ciencia, México 1964.

2379. FERNANDEZ i FERNANDEZ, Luis:

"Aspectos sanitarios del archivo de la catedral de Tarragona. Siglo XVIII"

Barcelona, tesi (UB) 1987.

Anàlisi de 60.646 inscripcions parroquials, entre elles 21.752 òbits (dels quals 66 consten com de causa violenta). Aportació del coneixement de 558 sanitaris, entre ells 296 cirurgians, 99 apotecaris, 94 metges i 33 llevadores.

2380. FERNANDEZ GARCIA, Vicente L.:

"El cólera morbo en Barcelona en 1854"

TCHCM, Madrid, II, 1934, p. 83-131.

Treball extens, amb informació sobre l'epidèmia, la terapèutica i disposicions sanitàries.

2381. FERNANDEZ GONZALEZ, Manuel; GAGO BOHORQUEZ, Ramón:

"La medicina en la obra científica de Francisco de Paula Montells y Nadal (1813-1893)"

Asclepio, 1980, 32, 151-159.

Notícia de l'obra de FMN (n. Barcelona, 1813), metge i catedràtic de química de la universitat de Granada, de la que fou rector (1868). S'analitzen els aspectes mèdics de la seva obra: memòria sobre la infecció i desinfecció (1834); observacions toxicològiques sobre l'arsènic (1841); teoria sobre el mecanisme químic de la respiració (1849).

2382. FERNANDEZ MARTINEZ, Fidel:
"Hagamos medicina española"
in "Libro en honor del Dr. D. Rafael Rodríguez Méndez". Barcelona (s.i.) 1918, pp. 360-365.
Valoració de l'obra de Rodríguez Méndez. Impuls per a millorar el nivell.
2383. FERNANDEZ MIRANDA, Manuel; GARRALDA, Dolores:
"Contribución al estudio de las poblaciones prehistóricas en la isla de Mallorca"
Simp. Antropol. Biol. Esp. 1978, 87-104.
2384. FERNANDEZ i PELLICER, E.:
"Els laboratoris d'anàlisis clíniques a Catalunya"
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, III, 38-47.
Revisió extensa sobre el tema. Esment dels laboratoris de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, Laboratori municipal del Parc, laboratoris de l'hospital de Santa Creu, de la facultat de medicina. L'Institut de Fisiologia. Dades sobre els seus impulsors i analistes més actius.
2385. FERNANDEZ RUIZ, César:
"El viejo Hospital de la Santa Cruz y de Convalecientes de Barcelona"
Clínica y Laboratorio, 1957, 64, (379), 314-318. Reproduït a Anal. Inst. Corachan, 1967, 19, (1), 21-24.
Comentaris sobre el vell hospital, l'arquitectura de l'edifici i alguns aspectes de la seva història.
2386. FERNANDEZ RUIZ, César:
"Ante el segundo centenario del doctor Gaspar Casal, el Hipócrates español del siglo XVIII"
Clínica y Laboratorio, 1959, 68, (402), 237-240.
2387. FERNANDEZ RUIZ, César:
"La presencia del principado de Asturias en la medicina española del siglo XVIII"
Act. I Congr. Esp. Hist. Med. Madrid, 1963, 105-109.
Revisió molt breu de la medicina asturiana del XVII, amb menció principalment de l'obra de Casal. També es comenta l'obra de Diego de Velasco, asturià, que fou professor al Col·legi de Cirurgia de Barcelona.
2388. FERNANDEZ RUIZ, César:
"En el centenario del nacimiento del profesor don Sebastián Recasens (1863-1933)"
Toko-Ginecología Práctica, 1963, 22, (211), 214-218.
Nota breu sobre el significat de l'obra de Recasens, catedràtic i degà de la facultat de medicina de Madrid.
2389. FERNANDEZ RUIZ, César:
"Historia médica del Principado de Asturias"

- Oviedo (Inst. Est. Asturianos) 1965. 282 pp.
Monografia extensa sobre molts aspectes de la medicina asturiana. Menció àmplia de l'obra de Gaspar Casal (pp. 141-162), amb valoració de la seva descripció del mal de la rosa.
2390. FERNANDEZ SANZ, Juan José:
"La inoculación anticolérica Ferran y su polémica nacional de 1855".
Asclepio, 1989, 41 (2), 51-86.
Article molt documentat, amb 125 notes, entorn de la polèmica oberta per la vacunació anticolèrica de Jaume Ferran.
2391. FERNANDEZ-VICTORIO y COCIÑA, Francisco:
"El dispensario oftalmológico del hospital de la Santa Cruz de Barcelona".
Barcelona (Imp. Moderna de Guinart y Pujolar) 1908, 141 pp.
Es presenta l'activitat del dispensari, dirigit per J.A. Barraquer, i del que Presas n'era el cap clínic. Hi ha algunes làmines.
2392. FERRANDIS, Joaquin:
"Estado sanitario del partido de Falset en 1867"
El Compilador Médico, 9 de març de 1868, núm. 65, pp. 395-400.
Dades sobre la situació sanitària de Falset i la seva comarca.
2393. FERRANDO, F.:
"Ricardo Botey (1855-1927)".
Med. Catal. 1936, 6, 361-362.
Record de l'obra de Botey, capdavanter de l'ORL entre nosaltres i va tenir una intervenció destacada en el creixement de l'especialitat aquí.
2394. FERRER, Victorino; COMENGE, Luis:
"La peste en el siglo XX. Cartas lofímicas"
Barcelona (Imp. Henrich y Cia) 1908. 32 pp.
Notícia de l'epidèmia de Barcelona de 1906, que va començar al carrer de Béjar d'Hostafrancs. És un relat, en forma de cartes, en ton familiar, dirigides a Comenge, i signades per "Victorino". Relata la intervenció de Comenge, enviat pel govern, quan l'epidèmia de Canàries. A la p. 124 consta com a "Victorino Ferrer". En l'escrit final Comenge diu que ja ha mort.
2395. FERRER i ALOS, Llorenç:
"Nota preliminar".
Miscel. Estud. Bagencs, 1990, 7, pp. 5-6.
Introducció al volum 7 de la Miscel·lànea d'Estudis Bagencs, dedicada integrament al VIè Congrés d'Història de la Medicina catalana (Manresa, juny de 1990), i en la qual es recullen una vintena de treballs sobre història de la sanitat a la comarca del Bages.

2396. FERRER BARRIENTOS, Javier:
"Francisco de Paula Campá (1838-1892), maestro de la Tocoginecología española".
Med. Hist. 1972, (16), p. 29.
Resum breu d'un treball sobre el tema.
2397. FERRER I BOSCH, Antònia; DUCH i PLANA, Montserrat:
"Mesures de control i prevenció sanitàries a la ciutat de Tarragona: la prostitució a finals del segle XIX".
I Jorn. Antrop. Med. Tarragona, 1982, I, 35-50.
Estudi detallat del tema de la prostitució cap el 1890 a Tarragona. Estudi del lligall d'Higiene a l'Ajuntament. Ref. al nombre de cases, dones, procedència geogràfica i edat. Trasllats a altres viles.
2398. FERRER EGUILZABAL, L.:
"La sonrisa de Arruga"
La Vanguardia, 18 de maig de 1972.
Nota necrològica ran de la mort d'Hermenegild Arruga.
2399. FERRER i FERNANDEZ DE LA RIVA, Diego:
"Esbozo histórico del Real Colegio de Cirujanos de la Armada hasta la fundación de la facultad de medicina (Cádiz, 1748-1844)".
An. Univ. Hispalense, 1959, 19, 1-11.
Visió condensada d'aquest període tan extens
2400. FERRER, Diego:
"Historia abreviada del Real Colegio de Cirugía de Cádiz. 1748-1843".
Cádiz (Imp. Rubiales) 1960 (2^a ed.) 73 pp.
2401. FERRER, Diego:
"Historia del Real Colegio de Cirugía de la Armada de Cádiz".
Cádiz, 1961. 378 pp.
Estudi molt extens i acurat sobre la història del Col·legi de Càdis, fundat per Virgili el 1748, i amb una forta presència de professors i alumnes catalans, sobretot en el segle XVIII. Iconografia d'interès. Informació abundant sobre aspectes del funcionament del Col·legi. Important per conèixer la nostra medicina en aquest període.
2402. FERRER, Diego:
"Un siglo de cirugía en España. Historia del Real Colegio de Cirugía de Cádiz".
Barcelona (Edit. Pentágono) 1962. 386 pp.
De fet és una reedició del treball anterior, amb títol diferent.
2403. FERRER, Diego:
"Biografía de Pedro Virgili. Fundador. Restaurador de la cirugía en España".
Barcelona (Tip. Emporium S.A.) 1963, 405 pp.
Estudi molt detallat sobre la vida, obra i repercussions de l'activitat de Virgili,

l'impulsor més important del redreçament de la nostra medicina en el segle XVIII.

2404. FERRER, Diego:

"Biografia de Pedro Virgili".

Act. I Congr. Esp. Hist. Med. Madrid 1963, 115-116.

Nota brevissima sobre el tema, que és en realitat una presentació de la biografia, en forma de llibre extens, que féu l'autor sobre Virgili.

2405. FERRER, Diego:

"Noticia sobre la vida y obra de Antonio de Gimbernat".

Med. Hist. 1964, (4), 15 pp.

Estudi monogràfic, ordenat i condensat, de la vida i obra de Gimbernat, esmentant-ne els aspectes més importants. Treball útil com a síntesi de dades sobre el tema.

2406. FERRER, Diego:

"Santiago Ramón y Cajal y las células nerviosas"

Madrid (ed. Cid) 1965. 331 pp.

Noticia de l'obra de Cajal en un escrit extens dirigit al gran públic

2407. FERRER, Diego:

"Pedro Virgili y su contribución a la urología".

Act. II Congr. Esp. Hist. Med. Salamanca, 1965, I, 161-165.

Dades sobre intervencions de Virgili en malalts litítics i anecdòtari de lluites professionals.

2408. FERRER, Diego:

"Andrés Montaner y Virgili y la fundación del Real Colegio de Cirugía de México".

Act. II Congr. Esp. Hist. Med. Salamanca, 1965, II, 179-198.

Notícia d'Andreu Montaner (n. Falset), nebot de Pere Virgili, que contribuí a la fundació del Col·legi de Cirurgia de Mèxic. Estudi de documentació referent al tema. Referència al saturnisme (colica pictorum) de Montaner, que li va fer demanar la jubilació (1778).

2409. FERRER, Diego:

"De la unión del estudio de la medicina y la cirugía".

Med. Hist. 1966, (24), 15 pp.

Referència a les discussions, a finals del XVIII i començaments del XIX, sobre el tema, ran del prestigi assolit pels Col·legis de Cirurgia. S'esmenten molts metges i cirurgians catalans: Gimbernat, Canivell, Vidal, Gallí, Queraltó, Castelló, etc.

2410. FERRER, Diego:

"Cirujanos del "Camp" en el siglo XVIII".

Reus (Assoc. Est. Reusenses. col. Rosa de Reus, núm. 40), 1968, 222 pp.

Reunió d'un conjunt de dades sobre cirurgians del segle XVIII originaris del camp de Tarragona. Pere Virgili (pp. 39-107), Antoni de Gimbernat (109-179), Andreu

Montaner i Fermí Nadal. Iconografia important. Treball bàsic per conèixer molts aspectes de l'activitat dels cirurgians catalans del segle XVIII.

2411. FERRER, Diego:

"Una fecha olvidada: el segundo centenario del Real Colegio de Cirugía de México".

La Vanguardia, 19 de maig de 1968.

Dades sobre la fundació d'un Col·legi de Cirurgia a Mèxic l'any 1768, que fou el tercer dels espanyols, i anterior al de Sant Carles de Madrid. Paper d'Andreu Montaner.

2412. FERRER, Diego:

"Noticias sobre el desarrollo de la medicina en Nueva España".

Med. Hist. 1969, (53), 15 pp.

Referència a la fundació del Reial Col·legi de Cirurgia de Mèxic, i la intervenció d'Andreu Montaner i Virgili (n. Falset).

2413. FERRER, Diego:

"Sobre una biografía de Gimbernat".

Prof. Med. 16 de juliol de 1970, p. 18.

Resposta a una afirmació d'Alvarez Sierra sobre el fet de que Gimbernat fou metge titular de Vilallonga l'any 1760.

2414. FERRER, Diego:

"La influencia del Real Colegio de Cirugía de Cádiz en la obra de Antonio Gimbernat".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, II, 235-243.

Es dóna referència de molts documents relatius a l'estada de Gimbernat a Cadis.

Recull de dades útil per conèixer aspectes organitzatius i personals dels col·legis de cirurgia a finals del s. XVII.

2415. FERRER, Diego:

"La teoría de la neurona nació en Barcelona".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, IV, 38-58.

Estudi extens sobre l'estada de Cajal, com a catedràtic d'Histología a Barcelona (1887-1892). Comentari sobre la seva obra aquí. Relació detallada de 52 treballs publicats durant aquests anys, que corresponen als de més interès pel que fa a l'expressió de la seva doctrina de la neurona.

2416. FERRER, Diego:

"Federico Gravina (Capitán general de la Armada) y Fermín Nadal (superior facultativo de la escuadra) y el combate de Trafalgar".

Med. Hist. 1972, (9).

Comentari sobre les ferides de Gravina, de les que va morir al cap de 4 mesos, l'actuació de Nadal (n. Reus, 1759 - m. 1811) que dirigi l'assistència al gran nombre de ferits de la batalla. Referències a C.F. Ametller i els llibres de Canivell i F. Puig.

2417. FERRER, Diego:

"**Dictamen solicitando la erección de los actuales edificios de la facultad de medicina y hospital clínico de Barcelona**".

Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, I, 249-258.

Menció d'un fulloté de l'any 1879 "Dictamen relativo a la erección de un Hospital Clínico y una Facultad de Medicina" que recull un acord del claustre de la facultat i demana la construcció de nous edificis.

2418. FERRER, Diego:

"**Representación para el establecimiento de un Colegio de Ciruxia en Barcelona a la manera del de Cádiz (1759)**".

Act. II CIHMC, Barcelona, 1975, I, 259-261.

Transcripció del text del document d'aquest títol que és a l'arxiu de Simancas, demandant la creació d'un col·legi de cirurgia a Barcelona.

2419. FERRER, Diego:

"**Las ordenanzas de la Universidad del Estudio General de la ciudad de Barcelona. 1596**".

Asclepio, 1978-79, 30-31, 339-358

Analisi detallada de les ordinacions de 1596 de la universitat de Barcelona, entre elles els capítols dedicats a les càtedres de medicina (13,17), provisió de càtedres (18,19), les lligons (25), la unió de la universitat de Medicina a la universitat de l'Estudi General (40), els graus de batxiller (52), i llicenciat i doctor en medicina (53), i altres.

2420. FERRER, Diego:

"**El meu record de Santiago Ramón y Cajal**".

Ciència, 1983, 3, (23) 56-61.

2421. FERRER, Diego:

"**Cajal i Barcelona**"

Barcelona (Fundació Uriach) 1989. 80 pp.

Hi ha també una versió castellana. Molt ben il·lustrat.

2422. FERRER HOMBRAVELLA, José:

"**Aportaciones a la historia de la psiquiatría española**".

Med. Clin. 1948, 11, (6), 440-451. v.t. Anal. Med. 1948, 35 (núm. 407) p.426-436 i núm. 408 pp. 439-447.

Sinopsi històrica en la qual esmenta alguns autors catalans, des d'Amau de Vilanova a Pere Mata, Joan Giné i Partagàs i altres.

2423. FERRER i PI, Santiago:

"**La obra científica del profesor R. Ramos**".

AMB, 1955, (46), s.p.

Valoració de l'obra de Rafael Ramos, catedràtic de pediària. Treballs sobre els trastorns nutritius del lactant, toxicosis i altres temes. Ponències en congressos.

2424. FERRER i RUSCALLEDÀ, Francisco:

"Contribución al estudio de la obra del Dr. Pedro Farreras Valentí".

Act. I CIHMC, Barcelona 1970, II, 116-127.

Visió general de l'obra de Pere Farreras (1916-1968) que fou el deixeble més important de l'escola de Pedro i Pons. Relació dels seus treballs i valoració de l'obra com a hematòleg i la seva gran capacitat de publicació.

2425. FERRER i SALVANS, Pablo:

"Don Carlos Francisco Ameller y Clot y el Real Colegio de Cirugía de Cádiz".

Barcelona, tesi UAB, 1982. 48 pp.

Resum extens de la tesi doctoral. Dades familiars. n. Barcelona, 1752. Activitat a Cadis. Director del Col·legi de Cirurgia el 1805. Mort el 1835.

2426. FERRET JAUME, Carlos:

"Arnaldo de Vilanova, médico catalán del siglo XIII".

TCHCM, 1933, I, 143-147.

Nota molt breu. Comenta alguns aspectes de la vida i obra d'Arnau.

2427. FERRET i PUJOL, Josep:

"Els aprofitaments artesians al delta del Llobregat. 1893-1943".

in XXV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. El Prat de Llobregat, 1980. Prat de Llobregat, (Centr Est. Comarc. Baix Llobregat i Amics del Prat) 1985, pp. 170-225.

Referència al metge Josep Pujol i Capsada (n. Reus, 1869), que exercí al Prat entre 1908 i 1944 i d'on fou batlle. També ref. a l'apotecari Raimon Roigé i Badia (n. Cabassers, 1856), apotecari del Prat entre 1889 i 1932, on també fou jutge. La seva intervenció en el descobriment d'aigües artesianes en el delta del Llobregat.

2428. FEU, Fortian:

"Necrología del Dr. Clemente Campá"

El Compilador Médico, 27 d'abril de 1868, núm. 68, p. 463.

2429. FIGUERAS, Gemma:

"La escuela de obstetricia Dexeus cumple 50 años".

Noticias Médicas, 30 de juliol de 1990.

Nota breu sobre l'evolució de la clínica obstètrica fundada per Santiago Dexeus i Font (1897-1973).

2430. FIGUEROLA i PUJOL, Iris:

"Una polèmica sobre les atribucions dels metges i cirurgians en el tractament de la ràbia a Catalunya durant el segle XVIII".

Act. III CHMC, Lleida, 1981, I, 117-121.

Polèmica el 1797-98. Francesc Junoy defensa el dret exclusiu dels cirurgians per

tractar aquests malalts. Comentaris sobre l'escrit reivindicatiu de Junoy. Problemes de competència professional. Interessant per conèixer les dificultats entre les professions sanitàries

2431. FIGUEROLA, Iris:

"**Iniciación al estudio de la sanidad en Cataluña (1720-1800)**".

Barcelona, tesis (Fac. Farmacia UB) 1982.

Estudi extens i aprofundit sobre diversos aspectes de la salut pública a Catalunya en el segle XVIII

2432. FIGUEROLA, I.; ESPINOSA, E.; ESTEVA DE SAGRERA, J.:

"**Repercusión sanitaria del inicio de la industrialización de Cataluña**".

in "Concepción Rof Carballo...", 1984, pp. 39-50.

Comentari sobre diversos documents, entre 1780 i 1789, relatius al tema. Dades sobre Barcelona, Monistrol, Vilanova i altres.

2433. FIGUEROLA, Iris; ESTEVA DE SAGRERA, Juan:

"**La epidemia de sudatoria miliar en Francia y su repercusión en Cataluña (1781-1782)**".

in "José Luis Gómez Caamaño...", 1980, pp. 83-101.

Comentari sobre les mesures sanitàries preses a Catalunya el 1782 ran de l'epidèmia. Viatges de Piguillem, Pons, Masdevall i Lleset. Crítiques a Masdevall. Dades sobre la terapèutica emprada.

2434. FIGUEROLA, Iris; ESTEVA DE SAGRERA, Joan:

"**La salud pública en Barcelona (1720-1800)**".

Act. 28 Congr. Int. Hist. Med. París, 1982, I, 98-101.

v.t. "Histoire des Sciences Médicales" 1982, t. XVII, núm especial, pp. 98-101.

Referència breu a alguns aspectes de la sanitat catalana del segle XVIII: juntors i edictes de sanitat, repercussions de la pesta de Marsella de 1720, preocupació de l'Acadèmia Mèdico Pràctica per la salut pública, problemes d'exercici professional i dels medicaments, i altres. S'esmenten alguns metges de l'època: Francesc Puig, Josep A. Capdevila, Rafael Steva, Pau Balmes, Lluís Prats.

2435. FIGUEROLA, Iris; ESTEVA DE SAGRERA, Joan:

"**Dos tratamientos antirrábicos a finales del siglo XVIII**"

in "Medicamento, Historia y Sociedad", Madrid (ed. Univ. Complutense), 1982, pp. 367-372.

2436. FIGUEROLA, Iris; ESTEVA DE SAGRERA, Joan; ESPINOSA, Estilita:

"**Els metges de sanitat de Barcelona i el control de qualitat dels aliments (s. XVIII)**".

Gimbernat, 1986, 6, 107-114.

Dades sobre el període 1720-1800. Assessoria sobre qualitat de productes. Examen d'aliments. El blat. Noms d'alguns metges. 30 notes.

2437. FIGUERUELO, Antonio:
"Emigración de cerebros".
El Noticiero Universal, 27 de desembre de 1967, p. 16.
Article entrevista amb Lluís Daufí i Moreso, amb motiu de la seva marxa cap els Estats Units, contractat per la universitat de Michigan.
2438. FIGUERUELO, Antonio:
"Entrevista con el profesor Balcells, rector de Salamanca"
El Noticiero Universal, 19 de juny de 1968, p. 21.
Repàs de temes i opinions: la universitat, política de centre, l'ensenyament del català, l'Opus Dei.
2439. FIGUERUELO, Antonio:
"Grave situación financiera del Hospital de san Pablo ¡será absorbido por la Seguridad Social?"
El Noticiero Universal, 9 de juliol de 1969. Reproduït a Noticias Médicas, 12 de juliol de 1969, p. 24.
2440. FILANGIERI DI CANDIDA, Riccardo:
"La malattia e la morte di Alfonso il Magnanimo".
Act. y Com. IV Congr. Hist. Corona de Aragón. Palma de Mallorca, 1959, I, 127-134.
2441. FITA, Fidel:
"Arnaldo de Vilanova. Sitio y fecha de su defunción".
Bol. R.A. Historia, 1897, 31, (4), 313-314.
2442. FITER INGLES, Josep:
"La ciencia astrológica en Cataluña".
Barcelona, 1875.
2443. FITZWILLIAMS, D.C.L.:
"Michel Servetus".
M. World (London) 1950, 71, 835-841.
2444. FIUS i PALÀ, Maurici:
"L'epidèmia gripal de Manresa (1918)"
Manresa (Imp. Josep Roca) 1919.
2445. FLAQUER, José Antonio:
"Charla con el Dr. Puigvert"
El Noticiero Universal, 9 de desembre de 1965, p. 25.
Repàs de moltes idees generals de Puigvert sobre la medicina i la societat.

2446. FLAYOL, Alphonse:
"La peste de Barcelone".
Paris (Deuto) 1822.
Visió literària de l'epidèmia de febre groga a Barcelona l'any 1821.
2447. FLETA ZARAGOZANO, J.:
"Los pediatras y la pediatría aragonesa a finales del siglo XIX y principios del XX".
Zaragoza (Cromosscanner S.A.) 1988.
Menció, entre altres, de l'obra d'Andrés Martínez Vargas, n. Barbastro i catedràtic de Barcelona.
2448. FLETA ZARAGOZANO, J.:
"I Congreso nacional de pediatría. Palma de Mallorca, 1914. Participación de Martínez Vargas".
Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, II, 537-541.
Esmen i valoració de l'activitat d'aquest catedràtic de pediatría de la universitat de Barcelona, en el Congrés.
2449. FLETA ZARAGOZANO, J.:
"Historia de la pediatría aragonesa desde 1870 a 1970".
Act. IX Congr. Nac. Hist. Med. Zaragoza, 1989, II, 551-559.
Referència, entre altres, a l'obra de Martínez Vargas i, breument, de Gregori Vidal i Jordana, catedràtics els dos de Barcelona.
2450. FLORANGE, C.:
"Michel Servet".
Hipocrate, 1935, 3, 745-747.
Notícia breu de l'obra de Servet
2451. FLOURENS, Pierre:
"Histoire de la découverte de la circulation du sang".
Paris (J.B. Baillière), 1854. 2^a ed. Paris (Garnier) 1857.
Tracta de Servet, pp. 11-17, 135-159 i 202-214.
2452. FOIX i GUAL, Juan Bta:
"Elogio histórico de don Francisco Carbonell y Bravo".
Llegit a la RAM de B el 2 de gener de 1839.
2453. FOLCH, Artemi:
"La Universitat de Cervera".
Barcelona (R. Dalmau, ed.; col. Episodis de la Història, 133) 1970, 64 pp.
Visió global resumida del tema. Detalls de l'organització: catedràtics, alumnes, disciplina. Fundació i decadència. Relacions de professors i alumnes més coneguts.
2454. FOLCH, Artemi:

"Les universitats de Catalunya al tombant del segle XVIII".

Barcelona (R. Dalmau) (col. Episodis de la Història, núm. 164) 1972, 62 pp.

Anàlisi condensada de la situació de les nostres universitats en el període de la Il·lustració".

2455. FOLCH i ANDREU, Rafael:

"Las aguas termales de Caldas de Montbuy vistas por un farmacéutico del s. XVIII".

El Restaurador Farmacéutico, 1931, 86, (5) 113-118; (6) 141-146.

2456. FOLCH ANDREU, R.:

"Los especieros, los boticarios y el Consejo de Ciento".

El Monitor de la Farmacia, 1944, 50, (1353), 388-390.

2457. FOLCH ANDREU, R.:

"Las Farmacopeas nacionales españolas".

Act. XV Congr. Intern. Hist. Med. Madrid, 1956, 247-267

2458. FOLCH ANDREU, R.:

"Los estudios de Farmacia en Barcelona durante el primer tercio del siglo XIX".

Circular Farm. 1961, 19, (192), 269-383.

2459. FOLCH i CAMARASA, Lluís:

"Notes per a una història de la psiquiatria infantil catalana".

Act. I CIHMC, Barcelona 1970, III, 331-338.

Inicis de la PI a Catalunya. Referències a Josep Córdoba (1915: Institut Mèdico Pedagògic); Lluís Folch i Torres (1914, Grup benèfic de la protecció de menors); Joan Alzina i Melis (1917, Institut de Vilajoana de l'Ajuntament de Barcelona); curs donat el 1916 per Maria Montessori. Aspectes parcials de l'obra de Mira, Claudi Bassols, Alfred Strauss i Jeroni de Moragas. Fundació de 'La Sageta'. Aspectes posteriors.

2460. FOLCH JOU, Guillermo:

"Miguel Servet y sus monumentos".

Farmacoterap. 1946, 3, 462-467.

2461. FOLCH JOU, G.:

"En honor a Ferran".

Farmacia Nueva, 1952, 17, (181), 77-78.

2462. FOLCH JOU, G.:

"Raimundo Lulio".

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1955, 6, (21), 14-15.

2463. FOLCH JOU, G.:

"Arnaldo de Vilanova".

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1955, 6, (22), 69-70.

2464. FOLCH JOU, G.:

"Juan Salvador y Boscà"

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1955, 6, 117.

Dades d'aquest botànic i apotecari (n. Calella, 1598 - m. Barcelona, 1681), conegut pels seus viatges herboritzant.

2465. FOLCH JOU, G.:

"Jaime Salvador y Pedrol"

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1956, 7, 25-26.

Dades sobre aquest apotecari i botànic (Barcelona, 1649-1740). Va mantenir relació intensa amb altres botànics europeus.

2466. FOLCH JOU, G.:

"Francisco Carbonell y Bravo".

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1958, 9, (33), 7-8.

2467. FOLCH JOU, G.:

"Francisco Bolós y Germá"

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1958, 9, 72-73.

2468. FOLCH JOU, G.:

"Tras los botes de la Cartuja de Scala-Dei".

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1960, 11, (44), 152-154.

2469. FOLCH JOU, G.:

"Un contrato del siglo XVII para establecer una farmacia en Perpiñán".

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm., 1960, 11, (44), 175-176.

2470. FOLCH JOU, G.:

"Historia de la Farmacia Catalana".

in Confer. Feder. Farm. Libro 1965-71. 34 pp.

2471. FOLCH JOU, G.:

"La farmacia del Hospital General de Santa Catalina de la ciudad de Gerona".

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1969, 20, (78), p. 83.

2472. FOLCH JOU, G.; GOMEZ CAAMAÑO, J.L.:

"Aportaciones para la historia de la farmacia española".

Pharm. Medit. 1956, I, 395-402.

2473. FOLCH JOU, G.; GOMEZ CAAMAÑO, J.L.:

"Notas sobre la actuación del Colegio de Boticarios de Barcelona durante el siglo XVIII".

Circ. Farm. 1957, 15, (167-169), 257-261.

2474. FOLCH JOU, G., GOMEZ CAAMAÑO, J.L.:

"Los pleitos del Colegio de Boticarios de Barcelona".

Bol. Soc. Esp. Hist. Farm. 1957, 8, (30), 49-47; (31), 91-99; (32), 139-151; 1958, 9, (33), 1-6; (34), 49-57.

2475. FOLCH i PI, Albert:

"Evocació acadèmica del mestre Jesús M. Bellido i Golferichs".

An. Med. Cir. 1982, 60, (282), 87-92.

Records de 30 anys de relació personal entre l'autor i J. M. Bellido (1880-1952).

Tasques de la Societat Catalana de Biologia. Dades breus de l'exili.

2476. FOLCH i PI, Albert:

"Evocació del prof. Bellido".

Rev. RAM de B. 1987, 2, (3), 57-61.

Valoració de l'obra de Jesús Bellido i Golferichs (1880-1952), membre de l'Institut de Fisiologia. Records personals.

2477. FOLCH i PI, Jordi:

"Records de l'Acadèmia"

Tribuna Médica, núm. extr. 20 de maig de 1976, pp. 56-57.

Lletra sobre records personals de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, per un antic membre, des de Massachusetts.

2478. FOLLET:

"Josep Falp i Plana, metge i escriptor (Barcelona, 26.V.1873 - Tarragona, 4.X.1913)"

Rev. Ilustr. Jorba, 1934, (núm. 298, juny). pp. 49-50.

2479. FOLTZ, Jonathan M.:

"El Dr. Foltz de la marina norteamericana en Mahón. 1839-41 y 1867".

Palma de Mallorca, 1969. 36 pp.

2480. FONT:

"La sanidad al servicio de la Revolución"

La Batalla, 2 de maig de 1937.

Informe del camarada Tusso. De l'Hospital de Sant Pau a l'Hospital General de Catalunya.

2481. FONT i DE BOTER, Joaquim:

"Bosquejo biográfico del Dr. D. Fructuoso Plans y Pujol"

Barcelona (Imp. La Hormiga de Oro) 1890. 28 pp.

Text del discurs llegit el 26 de juny de 1890 a la Societat Mèdico-Farmacèutica dels Sants Cosme i Damià

2482. FONT y MARTÍ, José:
"Elogio histórico del Dr. en Farmacia D. Raimundo Fors y Cornet, catedrático que fue de la universidad de Barcelona".
Madrid (Imp. J. Ducazal) 1875. Publicat també, en fragments, a La Farmacia Española: 1875, núms. 36 a 43, pp. 568-570, 582-585, 597-599, 615-617, 630-633, 647-649, 663-665, 677-679.
2483. FONT i MONTEROS, Jaime:
"Homenaje merecido"
in "Libro en honor del Dr. D. Rafael Rodríguez Méndez". Barcelona (s.i), 1918, pp. 79-100.
2484. FONT i PUIG, P.:
"Polarización y unificación en el lulismo"
Orbis Catholicus, 1960, 2, 328-331. v.t. Estud. Lulianos, 1966, 10, 193-228.
2485. FONT i QUER, Pius:
"Los herbarios de Cataluña y su conservación"
Barcelona, 1925.
Discurs d'ingrés a la R. Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.
2486. FONT i SAGUÉ, Norbert:
"Història de les Ciències naturals a Catalunya del sige IX al sige XVIII".
Barcelona, 1908. 256 pp.
Aportació bàsica pel coneixement del passat científic a Catalunya. Molt valuós en el seu temps. Es un dels clàssics de la nostra historiografia científica. Reeditat en facsímil el 1978 (Barcelona, ed. Altafulla). Hi ha algunes referències a metges que desenvoluparen tasques en aquest camp.
2487. FONTCUBERTA, Joan:
"Homenaje a Pla Janini".
La Vanguardia (supl. dominical, 18 de novembre de 1979, p. XIII).
Nota sobre l'activitat del metge Joaquim Pla i Janini com a fotògraf, en ocasió del centenari del seu naixement.
2488. FONTCUBERTA, Joan:
"Dos exposiciones al bromóleo. Cuando la fotografía es otra".
El Correo Catalán (esp. dominical), 20 d'abril de 1980, s.p.
Comentari sobre una exposició de l'obra fotogràfica de Joaquim Pla i Janini (n. Tarragona, 1879 - m. 1970).
2489. FONTRODONA, Mariano:
"Mariano Cubí y Soler"
Destino, núm. 1627, 7 de desembre de 1968.

2490. FORISCOT, Arturo P.:

"El Dr. Pedro Huguet y la beneficencia municipal"

El Día Gráfico, 25 de febrer de 1932.

2491. FORMOSO, M.:

"Recuerdo"

Bol. mens. Col. Med. Prov. Gerona, 1910, XV, (2, febrer) 27-28.

Nota necrològica sobre Francesc Rusca i Domènech.

2492. FORNS, Rafael:

"Pio Baroja fue un mal estudiante. Letamendi fue un estudiante perpetuo".

Arriba, 27 d'abril de 1952. També a: Forns, R. "Letamendi", 1965 (F-L), 23-27.

Atac a Baroja, a qui considera com a antítesi de Letamendi. De fet és una defensa de les concepcions de Letamendi.

2493. FORNS, Rafael:

"Un recuerdo a Letamendi".

La Vanguardia, 6 de setembre de 1958. També a F-L, 28-31.

Comentari sobre algunes referències matemàtiques i físiques de l'obra de Letamendi.

2494. FORNS, Rafael:

"Sentencia de la posteridad a una de las concepciones geniales de Letamendi".

La Vanguardia, 7 de setembre de 1958. També a F-L, 32-37.

Referència a les idees de Letamendi sobre màquines, el motor elèctric i el submarí.

2495. FORNS, Rafael:

"Galen y Letamendi".

La Vanguardia, 4 de febrer de 1960 i 9 de febrer de 1960. També a F-L, 38-46.

Article extens, publicat inicialment en dues parts. Comenta les idees que tenia Letamendi sobre Galè. Fa un paralelisme i marca les diferències "entre ambos colosos de la medicina".

2496. FORNS, Rafael:

"El profesor Sarró, apóstol del gran psiquiatra catalán del siglo XIX, José de Letamendi".

La Vanguardia, 6 d'octubre de 1963. També a F-L, 47-54.

Comentari de les idees de Sarró sobre Letamendi, en ocasió del discurs d'ingrés d'aquell a la RAM de B amb el tema "El sistema mecánico antropológico de José de Letamendi".

2497. FORNS, Rafael:

"Letamendi y Monturiol. Recuerdo histórico de una inolvidable relación".

La Vanguardia, 8 de desembre de 1963. També a F-L, 65-71.

Comentari relativament extens de la relació entre Monturiol i Letamendi, i la defensa que aquest féu del submarí. També esmenta un diàleg sobre l'electricitat i altres idees

de Letamendi en el camp de la física.

2498. FORNS, Rafael:

"**José de Letamendi y Ramón Sarró**".

ABC, 14 de desembre de 1963. També a F-L, 55-58.

Comentari sobre el discurs d'ingrés de R. Sarró a la RAM de B (1963).

2499. FORNS, R.:

"**El físico - químico José de Letamendi**".

in Forns-Letamendi (F-L), pp. 59-65. Publicat inicialment com a article a ABC, abril de 1964.

Exposició d'algunes idees de Letamendi en el camp de les ciències. El relaciona amb les idees de Max Plank.

2500. FORNS, R.:

"**Hipócrates y Letamendi. Restauración de la doctrina médica de Koos. La medicina racional**".

La Vanguardia, 13 de desembre de 1964. També a F-L, 72-78.

Valoració de les idees de Letamendi dins de la línia del pensament hipocràtic.

2501. FORNS, R.:

"**Antropología del genio. Definición, en 1883, del esquema real de la molécula**".

La Vanguardia, 1 de juny de 1965. També a F-L, 79-87.

Article laudatori, com tots els de Forns sobre aquest tema, de les idees de Letamendi, en que comenta diversos conceptes sobre les personalitats genials. Breu referència a un paràgraf de la Patología General (I, 317) en torn de les molècules.

2502. FORNS, Rafael:

"**Letamendi**".

Barcelona (Imp. A. Núñez) 1965, 103 pp.

Monografía en la qual l'autor, que es proclama néte de Josep de Letamendi (1828-1897) recull deu articles que havia anat publicant sobre el tema. Recull també un discurs pronunciat en el VIè Congrés Internacional de medicina neohipocràtica. Forns va escriure abundantment sobre Letamendi, sempre des del punt de vista de la indiscretibilitat de la vàlua d'aquest, al qual considerava "uno de los más profundos y geniales pensadores que la humanidad ha tenido" (p. 37). A vegades aquests escrits són complexes i poc planers.

2503. FORNS, R.:

"**Libertad, Medicina y Derecho en Letamendi**".

Folia Humanistica. 1966, 4, (47), 917-938.

2504. FORNS, R.:

"**El aristotelismo de Letamendi**".

Fol. Clin. Intern. 1967, 17, (2), 92-97.

Visió general de les idees de Letamendi que estan en la base de la seva reforma de la medicina. Paral-lelisme amb algunes idees d'Aristòtil.

2505. FORNS, R.:

"La reforma de la medicina de Letamendi ante la ciencia actual. El porqué de su incomprendión y críticas en el pasado".

Fol. Clin. Intern. 1967, 17, (12), 606-613.

2506. FORNS, R.:

"Il posto di Letamendi nella storia della medicina psicosomatica".

Pagine di Storia della Medicina, 1969, 13, (1), 5-14. Publicat també a Fol. Clin. Intern. 1968, 18, (9), 477-484.

2507. FORNS, R.:

"La verdad sobre las aberraciones y los delitos en el orden sexual".

Fol. Clin. Intern. 1970, 20, (12), 790-808.

Estudi de les idees de Letamendi sobre les alteracions de la conducta sexual.

Recordatori d'una comunicació que féu al XI Congrés mèdic internacional (Roma, 1893), amb el mateix títol.

2508. FORNS, R.:

"Motivos de las discrepancias ideológicas de Letamendi con sus contemporáneos".

Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, I, 440-457.

Consideració de Letamendi com a persona amb moltes idees originals, que discrepaven de les dels seus contemporanis. Autoconvenciment de la seva raó. Intent d'elevar la medicina a un sistema formal i científic de pensament. Proposta de reforma que s'ha considerat com una base de la medicina antropològica. To general laudatori del treball.

2509. FORT i COGUL, Eufemià:

"La pesta del segle XVII a La Selva del Camp".

Boletín Arqueológico, 1933, (44), 244-250.

2510. FORT i COGUL, Eufemià:

"La pesta a La Selva i el patronatge de sant Andreu".

La Selva del Camp (Ed. Analecta Selvatana) 1951. 40 pp.

Monografia que estudia, amb bona documentació, diferents episodis endèmics a la vila i principalment els fets de l'any 1651 que van originar la particular devoció a sant Andreu. Iconografia.

2511. FORT i COGUL, Eufemià:

"Els hospitals del Coll de Balaguer".

Estudis d'Història Medieval, 1970, 3, 12-37.

2512. FORT i COGUL, Eufèmià:
"Sant Bernat Calvó i l'hospital de pobres de Santes Creus".
in Miscel·lània Historia Catalana. Homenatge J. Finestres. Abadia de Poblet, 1970. pp.
181-213.
2513. FORT i COGUL, Eufèmià:
"Catalunya i la Inquisició".
Barcelona (Aedos) 1973
2514. FORT i COGUL, Eufèmià:
"El trànsit pel Coll de Balaguer (Del Perelló a l'Hospitalet de l'Infant)".
Barcelona (R. Dalmau) (col. Episodis de la Història, núm. 188) 1974, 62 pp.
Dades sobre l'Hospital del Coll de Balaguer en el segle XIV.
2515. FORTESA, G.:
"Irradiació estètica de l'obra lul·liana"
La Nostra Terra (Palma de Mallorca), 1934, 7, 357-373.
2516. FORTUNY, Miquel:
"Catalans notables: Bartomeu Robert i Jarzàbal" (sic).
Curiositats de Catalunya, 1937, II, (núm. 51, de 16-1-1937) pp. 94-96.
Nota biogràfica breu i gravat.
2517. FORTUNY i BALANYA, Eduard:
"Historia de la Asociación Catalana de Oftalmología"
VII Congr. Nac. Hist. Med. Alicante, 1983. Resúmenes, s.p.
L'Acadèmia d'Oftalmologia de Barcelona (1903-1907). La Societat Oftalmològica (1925). Revistes.
2518. FOURNIER, E.:
"Orfila student-professor"
in "Menorca en la historia de la Sanidad. Orfila. El Lazareto de Mahón". Madrid
(Minist. Sanidad y Consumo) 1988, pp. 33-48.
2519. FOZ, Màrius:
"La Biblioteca"
Tribuna Mèdica, núm. extr. 20 de maig de 1976, pp. 26-27.
Nota sobre la biblioteca de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears.
La seva evolució. El paper com a bibliotecari de Pere Martínez i Garcia (1921-1928).
La primera bibliotecaria, Sra. Lluïsa Ribas (1923).
2520. FOZ, Mario:
"Recuerdo póstumo al profesor José Cabré Piera".
La Vanguardia, 8 de febrer de 1981. p. 53
Comentari sobre l'obra de Josep Cabré, catedràtic de Dermatologia a Madrid, que

fou degà de les facultats de medicina de Cadis i Autònoma de Barcelona, i rector d'aquesta última.

2521. FOZ i TENA, Amadeo:

"La resistencia bacteriana a los antibióticos"

Barcelona. RAM de B. Discurs d'ingrés, 6 de febrer de 1977.

Record del seu antecessor, Hermenegild Arnuga. Resposta a càrrec de Jordi Gras.

2522. FOZ i TENA, Amadeo:

"El profesor Antonio Salvat Navarro".

Anal.Med. Cir. 1977, 57, (250), 274-281.

Comentari sobre alguns aspectes de l'obra de Salvat (n. Saragossa, 1883 - + 1977), fill d'un metge militar originari de Maspalomas, metge de sanitat de l'Armada, catedràtic d'Higiene de Sevilla (1913), Barcelona (1918), Granada i Saragossa, per trasllat forçós després de la guerra. Recordatori del seu Tractat d'Higiene i de la seva participació en les tasques de la RAM de B. (1920-1948). Notícia d'alguns dels seus col.laboradors.

2523. FRAILE O.P., Guillermo:

"Historia de la Filosofía española desde la Ilustración".

Madrid (Ed. Católica. BAC, núm. 330)) 1972. 335 pp.

Revisió extensa del tema, molt documentada. Referències a metges catalans: Guàrdia, Mata, Suñer i Capdevila, Giné, Dídac Ruiz, entre els positivistes (p. 175 i segs.); a Fabra, Pedralbes, Montau, els frenòlegs, entre els sensistes (pp. 71-75); a Letamendi, i altres.

2524. FRANCES, Enrique:

"El 4 de mayo cumplirá 200 años"

Diari de Barcelona, 26 d'abril de 1970, p. 21.

Entrevista amb Pere Domingo, ran de la celebració del segon centenari de la RAM de B.

2525. FRANCES, María del Carmen:

"El profesor Don Rafael Folch Andreu".

Bol.Inf. Sanit. supl. Rev. Ibys. 1981, 38, (2), p. 11.

Nota breu sobre RFA, (n. Montblanc, 1881), llicenciat en Farmàcia a Barcelona i catedràtic d'Història de la Farmàcia a Madrid (1915-1951). Fotografia. Valoració de la seva obra.

2526. FRANCES CAUSAPE, María del Carmen:

"Labor del profesor Folch Andreu sobre las Farmacopeas españolas"

in "Medicamento, Historia y Sociedad". Madrid (ed. Univ. Complutense) 1982, pp. 165-170.

2527. FRANCES TUTUSAUS, José M.:
"Estudio sobre D. Francisco de P. Campá y Porta, su época, su vida y su obra".
Barcelona (Univ. B; Ivern imp.). 1969. 13 pp.
Resum de la tesi de doctorat. Notícia de la vida i obra de F. de P. Campà (Vic, F. 1838 - Barcelona, 1892), catedràtic d'Obstetricia de Barcelona (1889) i anteriorment catedràtic (1872) i degà de València.
2528. FRANCIA, Federico:
"La peste de 1647, 1648 y 1652 en Castellón de la Plana".
TCHCM, 1935, 4, 243-249.
2529. FRANKEL, W.:
"Michael Servetus".
The Merck Report, 1948, pp. 29-34.
2530. FRANQUES i GIL, Montserrat:
"Actes de la Junta Municipal de Beneficència. Hospital Municipal de Constantí"
Estudis de Constantí, 1989, (5), 39-58.
2531. FRANQUESA i SIVILLA, Antonio:
"Topografía médica de Mataró y su zona".
Barcelona, 1889.
2532. FRATI, L.:
"Gugliemo, arcivescovo di Rouen ed Arnaldo da Villanova"
Archivium Romanicum (Florència-Ginebra) 1921, V, 260-263.
2533. FRAU, Ramón:
"Discurso inaugural que en la abertura de clases del Real Colegio de Medicina y Cirugía de Barcelona leyó... el día 2 de octubre de 1832".
Barcelona, (Imp. Vda. i fills d'Antoni Brusí), 1833. 40 pp.
Tot seguit hi ha un catèleg d'obres publicades per metges i cirurgians espanyols, en diverses èpoques, de 40 pp.
2534. FREIXA i SANTFELIU, F.; PEREZ i SANCHEZ, A.:
"El método catárctico en la obra de Ignacio Ribera Baylina".
Act. I CIHMC, Barcelona, 1970, III; 292-303.
Referència a l'originalitat d'IRB, emprant el mètode catàrtic pel tractament de malalts neuròtics. Paralelisme entre Ribera a Catalunya i Breuer a Viena, el qual ja s'entroncaria amb l'obra de Freud. Detalls de l'obra de Ribera "Patología de las enfermedades epilépticas y mentales" (Barcelona, 1905).
2535. FREIXAS i CAMPS, Pere:
"El Dr. Josep Ametller Viñas, cronista d'art".
in "Col·legi...", 1980, 115-118.

Comentari breu sobre alguns aspectes de l'activitat d'Ametller: cròniques d'exposicions publicades a la Revista de Girona, escrits sobre art antic, el Renaixement italià i altres.

2536. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**Biografia d'en Antoni de Gimbernat**".

Barcelona (Imp. Vda. Badia Cantenys) 1916. 19 pp.

Comentari, relativament extens, sobre nombrosos aspectes de l'obra de Gimbernat.

2537. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**Intima**".

Anal. Acad. Lab. Cienc. Med. Catal. 1917 (supl. Crònica) 43-49.

Record personal de la vida i la mort de Miquel Fargas.

2538. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**Perpetuïnes**".

Barcelona (Imp. Badia) 1920

Text dedicat "a la bona memòria del meu fraternal amic: l'eminent cirurgià Dr. D. Antoni Raventós Avinyó" en la sessió necrològica organitzada pel Cos facultatiu de l'hospital de Santa Creu el 21 de juny de 1920. Visió personal d'alguns aspectes de la vida d'Antoni Raventós.

2539. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**Del meu treball en l'Hospital de la Santa Creu**".

Barcelona, 1921.

Fulletó repartit en la inauguració del pavelló de Sant Leopold de l'Hospital, el dia 9 de gener de 1921.

2540. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**Unes quantes flors de les anomenades immortals**".

An. Med. 1922 (supl. Crònica), 23-41.

El títol segueix "...conreades en terra de l'invariablement just, collides per l'agraïment, relligades per l'admiració i adreçades a la memòria del Dr. Alvar Esquerdo". És un estudi necrològic relativament extens (només compren les pàgines senars) sobre la personalitat i l'obra d'Alvar Esquerdo, cirurgià de l'hospital de santa Creu.

2541. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**L'Hospital de Santa Creu i Sant Pau**".

Butil. Sindic. Metges Catalunya. 1926, (agost)

2542. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**Un cinquantenari de vida hospitalària exemplar**".

Barcelona (s.i.; s.a.) 24 pp. (1927)

Treballs d'homenatge als doctors Miquel Horta i Vives, i Joaquim Torras i Pujalt.

Febrer 1927.

2543. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**Biografia del Dr. Bartomeu Robert Yarzábal. 19-X-1842 - 10-IV-1902**".

a Monogr. Med. 1928, núms.14 i 15. Publicat també com a separata B (Tip. Cosmos) 1928, 8 pp.

Estudi, publicat en dues parts, de la personalitat del Dr. Robert.

2544. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**En el cinquantenari de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya**".

Anal. Med. 1928, (4, abril), p. 165-205.

Sobre l'evolució històrica d'aquesta institució

2545. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**Biografia del Dr. Josep M. Roca Heras**".

a Monogr. Med. 1930, núms. 39, 40, 41.

2546. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**Biografia del Dr. Josep Mª Roca**".

VI Congr. Metges Llengua Catalana. Barcelona, 1930, pp. 923-942. Publicat també com a separata B. (Imp. A. López) 1930, 18 pp. També a An. Med. 1930, 24, (8), 678-696.

Estudi extens de l'obra de Josep M. Roca i Heras, que fou desvetllador dels estudis de la nostra història mèdica i home compromès amb el seu país.

2547. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**El diagnòstic de les malalties toràciques abans de la invenció de la percussió i de l'auscultació**"

Ann. Med. 1931, XXV, p. 473.

2548. FREIXAS i FREIXAS, Joan:

"**El seixantenari de la nostra Acadèmia (Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya)**".

An. Med. 1932, 26, (6), 333-348.

2549. FRESQUÉT FEBRER, José Luis:

"**La febre tifoide a Barcelona (1877-1933)**"

in "Cent anys de Salut Pública a Barcelona" Barcelona (Inst. Municip. Salut) 1991, pp. 117-129.

2550. FRIAS i ROIG, Alexandre:

"**Institut de Puericultura de Reus**"

Butll. Sindic. Metges Catal. 1928, (96), pp. 6-16.

2551. FRIEDMAN, Ellen G.:

"**Public Health in seventeen century Catalunya: a conflict over jurisdiction**".

Act. I Congr. Hist. Mod. Catal. Barcelona, 1984, 581-586.
Dades sobre un episodi de 1631, en època de temor a les pestes, sobre certificacions de sanitat i un conflicte de jurisdicció.

2552. FRIEDMAN, J.:
"Michael Servetus. A case study in total heresy".
Genève (Droz) 1978.

2553. FRIEND:
"El Hospital de la Santa Cruz y San Pablo"
El Correo Catalán, 28 de gener de 1930.

2554. FRONTERA IZQUIERDO, Pedro:
"Análisis estadístico de la producción sobre raquitismo del periodismo español hasta 1914".
Asclepio, 1976, 28, 255-273.
Anàlisi del contingut de 12 revistes. Ref. a treballs de J. Cil (1868, El Compilador Mèdico); J. Coll Bofill (1890, Gac. Med. Catal); V. Osés (1889, Archiv. Ginecopatia), entre altres.

2555. FUENTES SAGAZ, Manuel de:
"Medio siglo de la cardiología en Cataluña. 1888-1937"
Barcelona, tesi U.B. 1987, 2 vols.
Treball bàsic per conèixer el desenvolupament de l'especialitat a Catalunya. Hi ha una gran quantitat d'informació, en tots els camps de la cardiologia.

2556. FUENTES SAGAZ, Manuel de:
"Los inicios de la electrocardiografía en Cataluña".
Gimbernat, 1987, 7, 45-68.
Estudi extens del tema. Dades sobre l'obra de Bellido, A. Pi Sunyer, C. Cortès, Estapé, Codina Altés, Gibert Queraltó, Nadal, Framis, Pijoan, Martínez González i altres. Menció per A. González Prats, el 1908. Obra de l'Institut de Fisiologia. El dispensari del Clínic (1925). L'Institut de Duran i Arrom. Publicacions. Derivacions precordials. 30 notes.

2557. FUENTES SAGAZ, Manuel de:
"Primer medio siglo de la moderna cirugía vascular en Cataluña"
Gimbernat, 1988, 9, 145-156.
Ref. a l'obra de Rudolf Matas. Aneurismorràfia el 1888 a Nova Orleans. Puig Sureda introduceix aquesta tècnica a Espanya (1911). Altres autors: G. Estapé, M. Corachan, J. Salarich, J. Vilardell i altres.

2558. FUENTES SAGAZ, Manuel de:
"Inicios de la lucha contra la hipertensión en Catalunya (1888-1937)"
Gimbernat, 1990., 14, 129-146.

Anàlisi acurada del tema. Dades sobre instrumental, etiologia, valoració clínica, experimentació. L'Institut de Fisiologia. Diversos tractaments. 70 notes.

2559. FUENTES SAGAZ, Manuel de:

"History of Catalan Cardiology (1872-1992)"

Barcelona, Ed. Alta Fulla, 1992, 230 pp.

Obra molt important per a conèixer la història de la cardiologia catalana

2560. FULLOLA i PERICOT, Josep M:

"El corazón europeo de la prehistoria"

La Vanguardia, supl. Ciencia 20 de juliol de 1991, núm. 90, pp. 3-5.

Referència a la Cova de l'Aragó i a l'home de Talteüll

2561. FULTON, John F.:

"Michael Servetus, humanist and martyr".

With a bibliography of his works and census of known copies, by Madeline E. Stanton. New York (Herber Reichner edit) 1953. 98 pp.

2562. FULTON, John F.:

"Michael Servetus and the lesser circulation of the blood through the lungs".

in Becker, B. 1953, pp. 62-71.

2563. FUSTE ARA, Miguel:

"Restos humanos neolíticos de Serrià (Gerona)".

Trab. Inst. Bern. Sahagún. Antropol. Etnol. 1946, 2, p. 21.

2564. FUSTE ARA, M.:

"Parietal neandertalense de Cova Negra (Játiva)"

Serv. Invest. Prehist. València. núm. 17, 31 pp. 8 figs.

2565. FUSTE, Miguel:

"La duración de la vida en la población española desde la prehistoria hasta nuestros días".

Trab. Inst. Bern. Sahagún Antropol. Etnol. 1954, 14, (3), 81-104.

2566. FUSTE, M.:

"Restes humains exhumés dans la Grotte du Toll".

Inqua. V Congr. Intern. Moià, seubre, 1957.

2567. FUSTE, M.:

"Estudio antropológico de los pobladores Neo-Eneolíticos de la Región Valenciana".

Valencia (ed. S.I.P.) 1957, 20, 10-12.

2568. FUSTE, M.:

"Endskrinaler Ausguss des Neandertaler Parietale von Cova Negra"

Anthrop. Ana. 1958, 21 (3-4), 268-273. 2 figs.

2569. FUSTE, M.:

"**La trepanación craneal en las Islas Baleares**".
in "Homenaje a Juan Comas", 1965, 2, 137-145.

2570. FUSTE i ANTICH, Rosa M.:

"**Bibliografía de Falset. Les publicacions periòdiques a Falset del 1909 a 1936**"

Tarragona (Inst. Est. R. Berenguer IV) 1990. 324 pp.

Algunes dades sobre temes sanitaris: hospitals, tuberculosi, higiene, segell prop-infància.

2571. FUSTER DE CARULLA, Valentín:

"**Estudio biográfico del Dr. Valentín Carulla Margenat (1864-1923)**".

Act. I CIHMC. Barcelona, 1970, I, 397-406.

Notícia detallada de la vida i obra de V. Carulla, que fou catedràtic de Terapèutica de Sevilla i Barcelona i rector de la Universitat (1913-1923). Esment dels seus auxiliars (San Ricart, Agustí, V. Carulla). Direcció de la revista "Therapia" (1909-1919). President de la RAM de B. Anàlisi de la seva actuació a l'Hospital Clínic.

2572. FUSTER FORTEZA, Gabriel:

"**De qué se moría en 1847**".

Act. I Congr. Esp. Hist. Med. Madrid, 1963, 375-377.

Article breu en el que aporta dades sobre la mortalitat a Manacor a meitat del segle XIX. Les causes més esmentades són pulmonia, verola i xarampió.

2573. FUSTER FORTEZA, Gabriel:

"**Profilaxis de una peste bubónica (Mallorca, 1820)**".

Anal. R.A. Farm. 1964, 30, (5), 292-342; (6), 416-456.

Interessant, molta informació, llistat de pestes.

2574. FUSTER POMAR, Joaquín:

"**Origen y evolución de la asistencia psiquiátrica en el Instituto Mental de la Santa Cruz**".

Anal. Hosp. Santa Cruz y San Pablo. 1960, 20, (2), 173-331.

Treball molt extens en el qual, ultra el tema del títol, es fa un repàs de la situació de la medicina a Barcelona cap els volts del 1400. Un últim capítol tracta, extensament, de la psiquiatria catalana del XIX. Treball important.

2575. FUSTER POMAR, J.:

"**El Dr. D. Antonio Pujadas y Mayans (1811-1881), precursor del movimiento pro higiene mental**".

Bol. Inf. Inst. Med. Psicol. 1960, I, (6), 26-40.

2576. FUSTER, J.:
"Sobre la fundación de la Sociedad de Psiquiatría y Neurología de Barcelona".
Anal. Med. 1961, 47, 2, 169-181.
2577. FUSTER, J.:
"Evocación histórica de la fundación de la Sociedad de Psiquiatría y Neurología de Barcelona".
Anal. Med. 1962, 48, (2), 215-217.
Record breu de la gènesi de l'associació i els precedents de la psiquiatria. Ref. a l'obra de Campderà, Mata, Pujadas, Pi i Molist i Giné, i a algunes de les revistes de l'època i posteriors.
2578. FUSTER, J.:
"El Dr. D. Francisco Campderá y Camín (1793-1862) fundador de la Torre Llunática de Lloret de Mar".
Bol. Inf. Inst. Med. Psicol. 1964, 5, (59), 9-15.
Estudi detallat de l'obra de Campderà. La seva formació a Montpeller. Diferents aspectes de la seva obra escrita no mèdica (sil-labari espanyol; classificació dels verbs; estudi de la flora i altres). Dades sobre demografia a Girona i Lloret. Es valora sobretot la fundació d'un sanatori mental, la Torre Llunática (1844). Comentaris sobre l'evolució ulterior d'aquesta institució.
2579. FUSTER, J.:
"El Dr. D. Pedro Mata Fontanet (1811-1877)".
Bol. Inf. Inst. Med. Psicol. 1967, 8, (91) pp. 11-32.
Estudi relativament detallat de l'obra de Mata seguint-ne una ordenació cronològica. Referència breu de la seva activitat literària i política. Text de mnemotècnia. Tractat de la raó humana. Escrits sobre l'hipocratism. Tractat de Medicina Legal. Altres aspectes.
2580. FUSTER POMAR, Joaquim:
"L'assistència psiquiàtrica a Catalunya. Una perspectiva històrica".
Barcelona (ed. Espaxs) 1989. 276 pp.
Síntesi de l'evolució de la psiquiatria a Catalunya. Abundància de dades, recollint en part, informació que hi ha en treballs anteriors de l'autor. Publicat pòstumament.
2581. FUSTER, J.; RIPOL GIRONA, S.; RODRIGUEZ ARIAS, B.:
"Contribución al estudio biográfico médico de las más ilustres familias de académicos. 1. Los Carulla".
An. Med. Cir. 1978, 58, (253), 171-224.
Treball molt extens en que s'estudia, entre altres, la vida i obra dels Drs. Valentí Carulla i Margenat (1864-1923), Vicenç Carulla i Riera (1896-1972) i Alfred Carulla i Riera (1897-1968).

El Seminari Pere Mata, de les Unitats de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia i d'Història de la Medicina de la Universitat de Barcelona fou creat en ocasió del centenari de la mort de Pere Mata i Fontanet (Reus, 1811 - Madrid, 1877) que fou professor de Medicina Legal, com a eina per facilitar la publicació de llibres i la difusió de l'activitat científica

RELACIÓ DE PUBLICACIONS DEL SEMINARI PERE MATA

1. DOMENECH, Edelmira: "*La Frenología. Análisis histórico de una doctrina psicológica organicista*". 1977. 216 pp.
2. CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel: "*Santuaris lleidatans amb tradició mèdica*". Lleida, 1981. 158 pp.
3. CALBET i CAMARASA, Josep M; CORBELLA, Jacint: "*Diccionari biogràfic de metges catalans. vol. I. A-E*". 1981. 194 pp. (Coedició amb Fundació Salvador Vives i Casajuana).
4. *III Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Programa*. Lleida, 4-6 de juny de 1981. 32 pp. (Coedició amb Col·legi Oficial de Metges de Lleida).
5. *Actes del III Congrés d'Història de la Medicina Catalana*. Lleida 1981. vol. I. 1981. 346 pp.
6. HUGUET i RAMIA, Emilio: "*Determinación del cadmio y plomo en las aguas de consumo*". 1981. 90 pp.
7. MARTI AMENGUAL, Gabriel: "*El suicidio consumado en las Islas Baleares*". 1981. 156 pp.
8. CALBET i CAMARASA, Josep M; CORBELLA, Jacint: "*Diccionari biogràfic de metges catalans. vol. II. F-Q*". 1982. 240 pp. (Coedició amb Fundació Salvador Vives i Casajuana).
9. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel: "*Aspectes sanitaris del l'arxiu de Sant Joan de Lleida*". Lleida, 1983. 424 pp.

10. CALBET i CAMARASA, Josep M; CORBELLA, Jacint: "Diccionari biogràfic de metges catalans. vol. III. R-Z i Addenda". 1983. 348 pp. (Coedició amb Fundació Salvador Vives i Casajuana).
11. CORBELLA CORBELLA, Jacinto; CALBET CAMARASA, José M: "El pensamiento sanitario y laboral de dos médicos anarquistas del siglo XIX". 1984. 172 pp.
12. I Congrés Català de Medicina del Treball. Programa. Barcelona, abril 1984. 36 pp.
13. GIMBERNAT. Revista catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. I. 1984 *. 322 pp.
14. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. II. 1984 **. 346 pp.
15. ARRO y TRIAY, Francisco de P. "Estadística médica de la Compañía de Ferrocarriles de Tarragona a Barcelona y Francia" (Barcelona, 1892. Reedició facsímil). Edició i Estudi preliminar de J. Corbella. 1984. 162 pp. (Coedició amb Societat Catalana de Seguretat i Medicina del treball i Ajuntament de Barcelona).
16. CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel: "La pesta de meitats del segle XVII a Catalunya". Lleida, 1985. 424 pp.
17. IV Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Programa. Monestir de Poblet-Tarragona, 7-9 de juny de 1985. 36 pp.
18. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. III. 1985 *. 470 pp.
19. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. IV. 1985 **. 395 pp.
20. ROBERT YARZABAL, Bartolomé: "Balance del siglo XIX. La Medicina". Edición y estudio preliminar: J.M. Calbet; J. Corbella. 1985. 68 pp.
21. GIMBERNAT. Revista catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. V. 1986 *. 412 pp.
22. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. VI. 1986 **. 382 pp.
23. VIDAL, Domingo: "Cirugía Forense" (1783). Edició i estudi preliminar: J. Corbella. 1987. XXIV + 96 pp.

24. MONTAÑA i BUCHACA, Daniel: "*Aspectes sanitaris dels Arxius de les parròquies del terme i vila de Terrassa als segles XVI, XVII i XVIII*". 1987. 188 pp.
25. DOMENECH., Edelmira; CORBELLÀ, Jacint; PARELLADA, Dídac (eds.): "*Bases históricas de la psiquiatría catalana moderna*". 1987. 401 pp.
26. VALLRIBERA i PUIG, Pere: "*L'obra mèdica de dos cirurgians catalans del 1700. Anton de Borja i Carles Pallejà*". 1987. 130 pp.
27. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. VII. 1987 *. 320 pp.
28. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. VIII. 1987 **. 337 pp.
29. FRAGOSO, Juan: "*Tratado de las Declaraciones que han de hacer los cirujanos acerca de muchas enfermedades y muchas maneras de muertes que suceden*". Edición y estudio preliminar: J. Corbellà. 1988. 71 pp.
30. LOPEZ GOMEZ, José Manuel: "*Don Martín Vallejo Lobón. El médico y el hombre*". 1988. 250 pp.
31. HUGUET RAMIA, Emili; CARRACEDO ALVAREZ, Angel; GENE BADIA, Manel: "*Introducción a la investigación biológica de la paternidad*". 1988. 206 pp.
32. HEXACLOROBENCENO. Primeras Jornadas Nacionales. Libro de Resúmenes. 1988. 30 pp.
33. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. IX. 1988 *. 378 pp.
34. *Jornades d'Història de la Medicina d'Olot*. OLOT , 28 i 29 de març de 1987. 135 pp. (separata de Gimbernat VIII).
35. ORFILA núm 1. I Jornadas Anuales de la Sociedad Española de Medicina Legal y Forense. Alicante 3 y 4 de abril de 1987. Libro de Actas. 1989. 265 pp.
36. ORFILA núm 2. II Jornadas Anuales de la Sociedad Española de Medicina Legal y Forense. Barcelona 8 y 9 de abril de 1988. Libro de Actas. 1989. 393 pp.
37. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. X. 1988 **. 330 pp.

38. CALBET i CAMARASA, Josep M; VALLRIBERA i PUIG, Pere: "*Medicina i Societat a l'Espluga de Francolí (segles XVIII i XIX)*". Gimbernat vol. XI, 1989 *. 1990. 272 pp.
39. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XII. 1989 **.
40. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XIII. 1990 *. Actes VI Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Manresa 1990, vol. I. 311 pp.
41. HEXACLOROBENCENO. Primeras Jornadas Nacionales. Barcelona 23 - 24 de mayo de 1988. Libro de Actas. 246 pp.
42. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XIV. 1990 **. Actes VI Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Manresa 1990. Vol II. 316 pp.
43. *XVI Jornadas Mediterráneas de Medicina del Trabajo. Alicante, 25-27 abril 1991. Programa.* 26 pp.
44. STUDIA RAMAZZINIANA MEDITERRANEA. 1991. vol. I. Actas XVI Jornadas Mediterráneas de Medicina del Trabajo, Alicante 1991. 243 pp.
45. DOMENECH, Edelmira: "*Introducción a la Historia de la Psicopatología*". 1991. 175 pp.
46. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XV. 1991 *. Actes VI Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Manresa, 1990. vol. III. 320 pp.
47. REMON GIL, Julio: "*Aspectos sanitarios del Archivo de la Parroquia de Santa Ana de Buñuel (Navarra)*" 1991. 218 pp.
48. CORBELLÀ, Jacint; CALBET, Josep M: "*Bibliografía histórica de la sanitat catalana. vol. I (A-F)*". (Gimbernat, XVI). 1991. ** 340 pp.